

МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА ТА
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
„УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ПРОЕКТУВАННЯ МІСТ «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М. БІЛОКОНЯ”

EN ISO 9001:2008 Реєстраційний номер: 12 100 45785/01 TMS

Державні ліцензії: топографо-геодезичні роботи Серія АВ №547484 від 03.08.2010); проведення робіт із землеустрою (Серія АГ №583330); пожежна сигналізація та інші (Серія АГ №595095 від 20.05.2011)

арх. №91643

прим. №

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ

(продовження роботи)

Том II

Природно-ресурсний потенціал, стан навколишнього природного середовища, транспорт, інженерна підготовка території, гідротехнічні заходи, інженерне обладнання території.

Пояснювальна записка

Замовник:	Управління містобудування та архітектури Тернопільської обласної державної адміністрації
Додаткова угода:	№1-2017 до договору №61-01-2008

Директор інституту	І. Шпилевський
Заступник директора інституту з наукової роботи, науковий керівник проекту, д.г.н	Ю. Палеха
Заступник директора, начальник інженерно-планувального відділу	О. Головань
Начальник архітектурно-планувального управління, головний архітектор проекту	В. Токар
Головний інженер проекту	Л. Безкоровайна
Головний економіст проекту	О. Малишева
Начальник відділу НМЗМП	А. Економов

«Схема планування території Тернопільської області (продовження роботи)» розроблена авторським колективом АПМ-1 (начальник – В.Токар) спільно зі спеціалістами інженерно-планувального відділу (начальник – О. Головань) та центру ГС (керівник центру – Ю.Палеха), у складі:

Архітектурно-планувальна частина

Головний архітектор проекту	В. Токар
Головний фахівець	Т. Шидловська
Провідний архітектор	Т. Любак

Техніко-економічна частина

Науковий керівник проекту, д. г. н.	Ю. Палеха
Завідуючий сектором регіональних досліджень, д. г. н.	Г. Підгрушний
Ст. науковий співробітник, к.г.н.	І. Соломаха
Науковий співробітник	А. Марушинець
Науковий співробітник, к.г.н.	О. Лихогруд

Рекреаційно-оздоровча галузь

Головний фахівець	В. Муха
Науковий співробітник	В.Петренко

Природно-ресурсний потенціал, стан довкілля

Головний фахівець	В. Муха
Провідний інженер	Н.Сугак

Транспорт

Начальник сектору транспортних мереж	Д.Жуков
Головний інженер	О.Шаповалов

Інженерна підготовка та захист території. Гідротехнічні заходи

Головний інженер проекту	Л.Безкоровайна
Керівник групи	О.Герашенко

Інженерне обладнання території

Головний фахівець з питань водопостачання, каналізації та санітарної очистки	Д.Гончаров
Головний фахівець з електропостачання	Г.Малюк
Головний фахівець з тепlopостачання та газопостачання	О.Срібний

Демографічний прогноз до 2036 року виконали спеціалісти Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України

Зав. відділом міграційних досліджень, к. е. н.	О. Позняк
Головний економіст науково-організаційного відділу	Г. Швидка

Координаційно-адміністративну допомогу в роботі над проектуванням «Схеми планування території Тернопільської області» здійснювали начальник управління містобудування та архітектури Тернопільської ОДА Харченко В.М. та заступник начальника управління містобудування та архітектури Тернопільської ОДА Якимук В.В.

СКЛАД ПРОЕКТУ

Найменування матеріалів		На чому виконано	Масштаб	арх./інв.. №
<i>I. Графічні матеріали</i>				
1.	Схема розміщення регіону в планувальній структурі території України	Папір	1: 250 000	арх. 191081
2.	План сучасного використання території.	Папір ламінований, папір	1:100 000	арх. 191082
3.	Комплексна оцінка території. Схема природно-ресурсного потенціалу	Папір ламінований, папір	1:100 000	арх. 191083
4.	Комплексна оцінка території. Схема природно-техногенної небезпеки	Папір	1:100 000	арх. 191084
5.	Схема захисту територій від небезпечних геологічних і гідрогеологічних процесів	Папір	1:100 000	арх. 191085
6.	Схема розташування об'єктів культурної спадщини	Папір	1:100 000	арх. 191086
7.	Проектний план (основне креслення)	Папір ламінований, папір	1:100 000	арх. 191087
8.	Схема транспорту	Папір	1:100 000	арх. 191088
9.	Схема водопостачання та каналізації	Папір	1:100 000	арх. 191089
10.	Схема магістральних трубопроводів та енергопостачання	Папір	1:100 000	арх. 191090
11.	Пофакторна оцінка потенціалу та рівня розвитку адміністративно-територіальних одиниць	Папір ламінований, Папір	1:500 000	арх. 191091
<i>II. Текстові матеріали</i>				
1.	Пояснювальна записка (Том I) (Місце області в системі розселення України, демографічний прогноз, територіальна організація та структура господарського комплексу, пропозиції по розвитку функціонально-планувальних елементів , прогноз напрямів розвитку адміністративних одиниць).		Книга	арх. 91642
2.	Пояснювальна записка (Том II) (Природно-ресурсний потенціал, стан навколишнього природного середовища, транспорт, інженерна підготовка території, гідротехнічні заходи, інженерне обладнання території).		Книга	арх. 91643
3.	Пояснювальна записка (Том III) (Охорона нерухомих об'єктів культурної спадщини)		Книга	арх. 91644
4.	Пояснювальна записка (Том IV) (Пропозиції по реалізації рішень схеми)		Книга	арх. 91645
5.	Пояснювальна записка (Том V) (Основні положення)		Книга	арх. 91646
6.	Розділ «Водопостачання та каналізація»		Брошура	інв.026870
<i>III. Матеріали на цифрових носіях</i>				
1.	Схеми та пояснювальні записки у цифровому вигляді.		CD-диск	арх. 341
2.	Розділ «Водопостачання та каналізація»		CD-диск	інв.809

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
I. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ	7
1.1. ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	7
1.2. АНАЛІЗ І ОЦІНКА ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ.	34
1.3. ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД ТА ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ	83
1.4. ВИСНОВКИ.....	91
II. СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	93
2.1. ОЦІНКА СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	93
2.2. ПРИРОДНО-ТЕХНОГЕННА НЕБЕЗПЕКА	113
2.3. НАЙВАЖЛИВІШІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	126
2.4. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	128
III. ТРАНСПОРТ	133
3.1. ІСНУЮЧИЙ СТАН.....	133
3.2. ПРОЕКТНІ РІШЕННЯ	140
IV. ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ТЕРИТОРІЇ ТА ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЇ. ГІДРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ	150
4.1. ІСНУЮЧИЙ СТАН.....	150
4.2. ПРОЕКТНІ РІШЕННЯ	170
V. ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ ТЕРИТОРІЇ.....	178
5.1. ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ	178
5.2. ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ	192
5.2. ГАЗОПОСТАЧАННЯ	196
5.4. САНІТАРНЕ ОЧИЩЕННЯ.....	200
VI. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	210
VII. ДОДАТКИ.....	212
VIII. ДОКУМЕНТИ.....	298
IX. ГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ.....	303

ПЕРЕДМОВА

Схема планування території Тернопільської області (продовження роботи) виконана Державним підприємством Українським державним науково-дослідним інститутом проектування міст "Діпромісто" імені Ю.М. Білоконя згідно договору №61-01-2008 та додаткової угоди до нього №1-2017, укладених з управлінням містобудування та архітектури Тернопільської обласної державної адміністрації.

Правовою підставою для проведення робіт з проектування схеми планування території Тернопільської області (продовження роботи) є рішення Тернопільської обласної ради від 25.01 2005 р. за №381.

Особливістю регіонального розвитку Тернопільської області і України в цілому є посилення ролі регіонів у власному стратегічному плануванні та власному розвитку. Врахування Державної стратегії регіонального розвитку України на період до 2020 року та визначення особливостей планування регіонального розвитку Тернопільської області викладено в головному планувальному документі - «Стратегія розвитку Тернопільської області на період до 2020 року».

При розробленні Схеми планування території Тернопільської області були враховані основні стратегічні напрямки, визначені Стратегією.

Розроблення Схеми виконано спеціалістами ДП УДНДІПМ «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М.Білоконя і складається з наступних етапів:

- «Тернопільська область.Схема планування території.Сучасний стан», 2013 р.
- «Тернопільська область. Схема планування території (продовження роботи)», 2017 р.

Схема планування території Тернопільської області (продовження роботи) є завершальною частиною «Схеми планування території Тернопільської області», і складається з п'яти томів записок, розділу та графічної частини. Склад записок:

- Том I (Місце області в системі розселення України, демографічний прогноз, територіальна організація та структура господарського комплексу, пропозиції по розвитку функціонально-планувальних елементів, прогноз напрямів розвитку адміністративних одиниць);
- Том II (Природно-ресурсний потенціал, стан навколишнього природного середовища, транспорт, інженерна підготовка території, гідротехнічні заходи, інженерне обладнання території);
- Том III (Охорона нерухомих об'єктів культурної спадщини);
- Том IV (Пропозиції по реалізації рішень схеми);
- Том V (Основні положення);
- Розділ «Водопостачання та каналізація» (брошура).

Текстові та графічні матеріали виконуються на паперових носіях та в електронному вигляді.

Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) виконується за окремими завданнями:

- Завдання на розроблення розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) на мирний час;
- Завдання на розроблення розділу ІТЗ ЦЗ (ЦО) на особливий період.

Завдання погоджено начальником Головного управління ДСНС України в Тернопільській області Маслей В.М. Розділ ІТЗ ЦЗ (ЦО) має текстову частину та графічні матеріали і виконуються на паперових носіях та в електронному вигляді.

При проектуванні схеми планування території Тернопільської області (продовження роботи) використані матеріали, надані департаментами та управліннями Тернопільської облдержадміністрації, зокрема: Управлінням містобудування та архітектури Тернопільської ОДА, відділом туризму ; Управлінням екології та природних ресурсів, Департаментом економічного розвитку і

торгівлі, Департаментом агропромислового розвитку, промисловості та інфраструктури, Управлінням з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Управлінням культури, Управлінням охорони здоров'я Івано-Франківської ОДА. Крім того, вихідні дані надані: Головним управлінням статистики в Тернопільській області, Службою автомобільних доріг в Тернопільській області, УМВС України в Тернопільській області, Тернопільським обласним управлінням водних ресурсів.

Схема планування території Тернопільської області розроблена відповідно до Державних будівельних норм України "Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях" ДБН Б.1.1-13:2012 (2012 р.), а також інших нормативних документів.

Основним документом містобудівної документації є Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності".

Схема планування території Тернопільської області розроблена із використанням ГІС-технологій та ArcGIS (ArcView 3.2) на основі топографічної зйомки масштабу 1:100 000, наданої Замовником.

Схема розробляється на розрахунковий термін – 2036 рік.

I. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

1.1. ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА.

Тернопільська область знаходиться в західній частині України між 24°44' і 26°44' сх. д. та 48°30' і 50°16' пн. ш. Вона межує з Рівненською, Чернівецькою, Львівською, Івано-Франківською, Хмельницькою областями. Межі області на значному протязі природні: на сході - р. Збруч, на півдні та південному заході - р. Дністер, на північному заході - Кременецьке горбогір'я.

Область займає західну частину Подільської височини. Рельєф її рівнинний. Поверхня області має нахил з півночі на південь, від так званих Кременецьких гір до Дністра. Це підтверджують напрями русел рік. Абсолютні висоти поверхні тут коливаються від 443 м (біля с. Мечищів Бережанського району) до 116 м (в гирлі річки Збруч).

Клімат

Територія Тернопільської області має помірно-континентальний клімат із нежарким літом, м'якою зимою і достатньою кількістю опадів. Він сформувався під впливом різноманітних чинників. Головним із них є географічна широта, з якою пов'язана висота сонця над горизонтом і величина сонячної радіації, що надходить на поверхню області. Висота сонця над горизонтом на території Тернопільської області в червні в полудень досягає 63-65°, у грудні — 17-19°, а в дні рівнодення — 40-42°. Тривалість дня коливається від 8 до 16,5 год.

Дані щодо кліматичних характеристик області наведені за багаторічними спостереженнями по метеорологічним станціям області що розташовані у населених пунктах Тернопіль, Біла Криниця, Бережани, Чортків.

Неоднакові показники висоти сонця над горизонтом та зміни хмарності упродовж року впливають на зміну денної сонячної радіації від 130 кал/см² у грудні до 532 кал/см² у червні, досягаючи за рік 40 ккал/см².

Середньорічна температура повітря коливається від 6,9°C у центральній частині області до 7,4°C на півночі і півдні. Найтепліший місяць - липень, найхолодніший - січень. Улітку середні температури найвищі в південній частині області (18,8°C), а найнижчі у центральній і західній частинах (18,0°... 18,5°C). У січні температури повітря в центральній частині дещо нижчі (-5,4°C) від температур в інших частинах області (-4,5 ... -5°C). Абсолютний мінімум -32, -36°C, абсолютний максимум +37, +39°C. Період з температурою понад +10°C становить 156-163 дні. Такі відмінності у величинах температур пояснюються особливостями рельєфу. Найнижчі показники температур повітря в центральній частині області значною мірою визначаються тим, що це найбільш підвищена, безліса частина височини.

Вторгнення на територію області континентальних мас повітря призводить до значних коливань температури в усі пори року. Улітку температура може підніматися до +37°C, а взимку опускатися до -34°C. Відмінності в розподілі тепла на території області мають важливе значення для особливостей розвитку сільськогосподарських культур. Особливо важливі показники суми температур за період із середньодобовими температурами, вищими від 10°C, коли складаються сприятливі умови для розвитку сільськогосподарських культур. Вони найвищі на півдні області (2600°), дещо нижчі на півночі (2565°) і найнижчі в центральній частині (2470°).

На території області випадає достатня кількість опадів (550-800 мм на рік). Найбільше їх на заході і на північному заході (600-800мм на рік), найменше — на південному сході (520-550мм на рік). Найбільша кількість опадів 70-75% випадає в теплий період року, найменша — узимку. У літній період часто бувають зливи, нерідко - грози, а іноді - град.

Сніговий покрив утворюється в другій половині грудня і тримається, як правило, до першої декади березня. Товщина його незначна (8-10 см). У другій половині зими нерідко бувають завірюхи, ожеледиця.

Упродовж року на території області переважають північно-західні та північно-східні вітри, улітку переважають північно-східні. Швидкість вітру коливається в середньому від 4,5 до 6,0 м/сек. Сильні вітри (понад 11 м/сек) дмуть рідко, найчастіше - узимку і навесні.

На території області чітко виділяються пори року. Кожна з них має свої особливості.

Зима на Тернопільщині коротка і м'яка, з частими відлигами. Зима найдовша в центральних і східних районах (до 112 днів), найкоротша на заході та в низовинних ділянках на півночі (до 104 днів). Кількість днів зі сніговим покривом досягає 80-90. Відлиги і різкі коливання температур взимку і на початку весни нерідко наносять шкоду озимим культурам.

Весна в області починається із другої декади березня, після переходу середньодобової температури через 0°C, і триває до останньої декади травня, після переходу середньодобової температури через 15°C. Погода навесні дуже мінлива: нерідко тепло раптово змінюється різким похолоданням і навпаки. Повторні похолодання у квітні і травні, викликані вторгненням на територію області північних вітрів, призводять до заморозків.

Літо в області починається в кінці травня і триває до другої декади вересня. Найдовше воно в південно-східній частині області, а найкоротше – у центральній. У першій половині літа часто бувають короточасні зливи, велика кількість опадів. Іноді випадає град, який супроводжується сильними вітрами, що завдає неабиякої шкоди сільськогосподарським культурам.

Осінь триває з вересня до кінця листопада. Перша її половина відзначається погожими сонячними днями. Перші заморозки починаються в середині жовтня. Уже наприкінці осені подекуди випадає сніг і на дорогах буває ожеледиця.

Область належить до вологої, помірно теплої агрокліматичної зони. За відмінностями у кліматичних показниках на території області можна виділити три агрокліматичні райони: північний, центральний і південний.

Північний район охоплює територію Зборівського, Збаразького, Лановецького, Шумського, Кременецького адміністративних районів. Сума температур, вищих від 10°C, становить у цьому районі 2600 - 2550°C. Середньорічна температура повітря майже на 0,5°C нижча ніж у південній частині області. Безморозний період триває 160— 165 днів. Опадів випадає понад 650 мм на рік.

Центральний район називають ще «холодним Поділлям». До його складу входять Бережанський, Козівський, Підгаєцький, Тербовлянський, Тернопільський, Підволочиський, Гусятинський райони. Сума активних температур тут становить 2400 — 2500°C. Середньорічна температура повітря +6,8°C. Безморозний період — 150-165 днів. Річна сума опадів коливається від 600 до 650 мм.

Південний район включає територію Борщівського, Бучацького, Заліщицького, Монастириського та Чортківського районів. Сума температур, вищих від 10°C, коливається тут від 2500° до 2700°C. Середньорічна температура повітря +7,3°C, безморозний період — 160-165 днів, опадів випадає від 520 до 600 мм на рік. Цей район називають ще «теплим Поділлям». Весна настає тут майже на два тижні швидше, ніж на решті території області.

Достатнє зволоження, сприятливий температурний режим створюють на всій території області умови для вирощування сільськогосподарських культур лісостепової зони, зокрема озимої та ярої пшениці, ячменю, жита, вівса, цукрових буряків, картоплі, овочевих і кормових культур. У Південному агрокліматичному районі сприятливі умови для вирощування теплолюбних культур (помідорів, винограду, персиків, абрикосів тощо).

На території області бувають кліматичні явища, які негативно впливають на розвиток сільськогосподарських культур. До них належать заморозки, зливи, град тощо. Заморозки є особливо небезпечними пізньої весни та ранньої осені, бо призводять до вимерзання посівів. Найчастіше вони бувають у північній та центральній частинах області, куди проникає холодне арктичне повітря. Вимерзання посівів озимих культур спостерігається в окремі зими, коли сніговий покрив відсутній, а температура повітря доволі низька.

Кліматичні умови області сприятливі для відпочинку населення, найкращі вони на берегах Дністра і його приток. Місто Заліщики, що лежить у одній з меандр Дністра, вважається кліматичним курортом області.

Геолого-геоморфологічна будова

Територія області становить 13,8 тис. км², що складає 2,3% від усієї території України. Протяжність області з півночі на південь становить 195 км, із заходу на схід – 129 км. Територія суші складає 98,6% від загальної площі.

Межує область з Рівненською, Чернівецькою, Львівською, Івано-Франківською, Хмельницькою областями України.

У **геоструктурному** відношенні територія області пов'язана з південно-західною окраїною Східно-Європейської платформи. Поверхня кристалічного фундаменту нахилена на південний захід. У тому напрямку збільшується потужність осадового чохла, який має різновікові структурні поверхні, що входять до складу Волино-Подільської монокліналії, Львівського палеозойського прогину і східної частини Львівської крейдової западини. У геологічній будові представлені осадові породи верхнього протерозою, палеозою, мезозою і кайнозою, які залягають на докембрійському кристалічному фундаменті. Породи кристалічного фундаменту розміщені на значній глибині й ніде в області на поверхню не відслонюються. Фундамент розчленований рядом регіональних розломів з амплітудою 1,5–2 км, які простягаються переважно у північно-західному та північно-східному напрямках. Деякі з розломів простежуються і в залягаючих на фундаменті більш молодих осадових породах.

Протерозойські і нижньопалеозойські породи виявлені окремими свердловинами. Силурійські вапняки, сланці мергелі відслонюються у долинах Дністра, Серета, Нічлави. Девонські пісковики, сланці, вапняки загальною потужністю до кількох сотень метрів залягають повсюди, крім східної частини області. Юрські вапняки займають обмежені площі. Найпоширеніші відклади пізньокрейдового віку: вапняки, крейда, крейдоподібні мергелі, у нижній частині розрізу – місцями піски. Неогенові піски, глини, мергелі, вапнисті глини виповнюють нерівності у мезозойській товщі, невитримані у просторі і у розрізі.

Антропогенові відклади представлені пісками й галькою алювіальних терас і водно-льодовиковими пісками, які перекриті на вододілах і над заплавних терасах лезоподібними породами.

Територія Тернопільської області розташована в межах однієї **геоморфологічної** області – Волино-Подільської височини. У її складі виділяються дві підобласті: Подільської височини та Малого Полісся - крайня північно-західна частина області.

У межах підобласті Подільської височини виділяється шість геоморфологічних районів.

Гологоро-Кременецьке горбогір'я – це високо піднята (понад 400 м н.р.м.) вододільна смуга північного краю Поділля, має різко виражену асиметричну будову – стрімкий обривистий північний схил висотою 150–200 м (Північно-Подільський уступ) і пологий південний. Високі абсолютні позначки поверхні, раптовий спад рівня Подільського плато на північ у поєднанні з інтенсивним його розчленуванням створюють враження гірського рельєфу. Тому східну частину гряди від Ікви на заході до Збитеньки на північному сході часто називають Кременецькими горами.

Однією з характерних особливостей гряди є наявність перед її північним низки ерозійних останців та останцевих масивів, відчленованих від Подільського плато (гора Бужа біля с. Бережці, Стіжок, Дубовиця та інші в північно-східній частині гряди).

Подільська горбиста гряда є східним найбільш піднятим краєм Західно-Подільського горбогір'я. Східна межа проходить по вододілу Золотої Липи та Стрипи, західна лежить у межах Львівської й Івано-Франківської областей. Абсолютні позначки поверхні гряди досягають 400–440 м. Поверхня гряди інтенсивно розчленована глибокими (до 150–200 м) зрілими системами лівих приток Дністра (Гнилої Липи, Золотої Липи, Коропця) та балками. Вершини горбів згладжені, заокруглені, без різких форм.

Тернопільська структурно-пластова рівнина займає центральну частину області. З заходу вона обмежена Подільською горбистою грядкою, зі сходу – Товаровою грядкою, з півночі – Гологоро-Кременецькою моноклінальною грядкою, з півдня – Придністровською структурно-пластовою глибоко розчленованою рівниною. Порівняно з іншими оточуючими грядками займає більш низинне положення у рельєфі. Поверхня рівнини плоска, слабо хвиляста, злегка нахилена на південь і південний схід. Абсолютні позначки її на півночі досягають 380–400 м, на півдні – 300–350 м.

Придністровська структурно-пластова глибоко розчленована рівнина охоплює південну частину Західного Поділля, яка прилягає до Дністра. Північна її межа проходить приблизно по лінії Бучач–Борщів. Район виділяється значною (150–200 м) глибиною ерозійного врізу річок, наявністю глибоких каньйоноподібних річкових долин зі стрімкими обривистими схилами і вузькими, майже позбавленими заплав, днищами. Межиріччя рівні, злегка хвилясті. Перехід від плоских межиріч до глибоких долин дуже різкий, раптовий.

У межах цього району на підставі геоморфологічних відмінностей виділяють 2 підрайони – західний і східний, межа між якими проходить у меридіональному напрямку і збігається з долиною Серету.

Західний підрайон характеризується більш інтенсивними неотектонічним підняттями, сумарні амплітуди 340–350 м. Розвинений згладжений рівнинний рельєф. На стрімких схилах річкових долин усюди відслонюються червоно-бурі аргіліти та пісковики нижнього девону.

Східний підрайон охоплює південну частину межиріччя Серету та Збруча. Характеризується значно меншими (280–300 м) амплітудами неотектонічних піднять і нижчими абсолютними позначками сучасного рельєфу. Серед відкладів тортону поширені гіпси, потужність яких досягає 20–25 м, що сприяє широкому розвитку карстових процесів. Поверхня межиріч більш хвиляста, нерідко на них трапляються карстові лійки, понори, що з'єднані з густою мережею підземних лабіринтів – печер, яких тут нараховується більше десяти. На плоских межиріччях Серету та Ніч лави, рідше Ніч лави й Збруча є ряд невеликих озер. Здебільшого вони безстічні, місцями з'єднані пониженнями з верхів'ями балок.

Східно-подільська структурно-пластова рівнина займає частину області, розміщену на схід від Товтрової гряди. Більша її частина у межах Хмельницької області. Поверхня рівнини плоска, слабо хвиляста. Абсолютні позначки досягають 340–350 м. На плоских вододілах часто трапляються блюдцеподібні пониження. Долини річок широкі, заболочені, з виположеними схилами. Найбільш піднята частина рівнини – Авратинська височина.

Товтрова горбиста рифова гряда – це чітко виражений у рельєфі Поділля орографічний елемент. Вона витягнута з північного заходу на північний схід по лінії Підкамінь–Збараж–Скалат–Гримайлів і далі за Збруч у напрямку Кам'янця-Подільського. У морфології Товтрової пасма виразно виділяються головна гряда та бокові грядки і горби, віддалені від неї на відстань до декількох кілометрів. Загальна ширина горбистої рифової гряди 3–15 км. Абсолютні позначки 380–400 м, до 430 м. Гряда має асиметричну будову – південно-західний її схил стрімкий, північно-східний – більш пологий.

Підобласть Малого Полісся. До цієї підобласті входить лише невелика крайня північна частина області, яка межує з Рівненською. З півдня Мале Полісся обмежується Північно-Подільським уступом, з півночі – уступом Волинської височини, за межами Тернопільської області. Частина Малого Полісся, яка розміщена в Тернопільській області, належить до одного геоморфологічного району – *Кременецько-Дубнівської денудаційної рівнини*. Вона характеризується плоским, порівняно одноманітним рельєфом з низькими (210–220м, рідше 240–250м) абсолютними позначками. На більш піднятих ділянках поверхні спостерігаються виходи крейди. Нерідко трапляються заболочені ділянки. Вирівняність поверхні, низькі абсолютні позначки, наявність боліт, поширення пісків і еолових форм рельєфу дуже нагадують поліські ландшафти.

Сейсмічність. Згідно схеми сейсмічного районування Тернопільська область розташована в сейсмічно небезпечній зоні, з фоновою сейсмічністю 6-7 балів. Основним фактором прояву сейсмічності в області є наявність особливо активного осередку глибокофокусних землетрусів в межах масиву Вранча (Румунія), коливання від яких відчуваються на території області.

Відповідно до таблиці А.1, ДБН В.1.1 - 12/2014 "Будівництво у сейсмічних районах України" наведено перелік населених пунктів Тернопільської області, розташованих у сейсмічно небезпечних районах із зазначення фонової сейсмічної інтенсивності в балах за шкалою ДСТУ Б.В.1.1-28 для середніх ґрунтових умов і трьох рівнів безпеки: 10% - карта ЗСР-2004-А; 5% - карта ЗСР-2004-В і 1%-карта ЗСР-2004-С протягом 50 років.

Таблиця А.1

Назва населених пунктів	Карти ЗСР-2004			Назва населених пунктів	Карти ЗСР-2004		
	А	В	С		А	В	С
Тернопільська область							
Бережани	6	6	7	Кременець	-	6	7
Боржів	6	6	7	Теребовля	6	6	7
Бучач	6	6	7	Тернопіль	6	6	7
Заліщики	6	7	7	Чортків	6	6	7
Збараж	6	6	7				

При проектуванні, новому будівництві, реконструкції і експлуатації будівель і споруд різного призначення, що зводяться або розміщені на майданчиках із сейсмічністю 6 балів і вище, необхідно враховувати сейсмічну інтенсивність території для трьох рівнів безпеки – карти А, В і С, згідно вимог ДБН В.1.1 - 12/2014 "Будівництво у сейсмічних районах України", таблиця А.1. Карта „А” застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідальності) СС1 згідно з ДБН В.1.2-14, а також класу наслідків (відповідальності) СС2 - для будівель заввишки

до 73,5м. Карта „В” застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідальності) СС2 згідно з ДБН В.1.2-14 - для будівель заввишки від 73,5м до 100м, а так само об'єктів, які належать до потенційно небезпечних, але не ідентифікуються як об'єкти підвищеної небезпеки відповідно до ЗУ "Про об'єкти підвищеної небезпеки". Карта „С” застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідності) СС3 згідно з ДБН В.1.2-14.

Гідрологічні умови

Провідне місце в області належить рікам. Рівнинний рельєф і достатнє зволоження впливають на формування густої річкової мережі. Ріки Тернопільської області належать до двох басейнів: басейну Дністра, який займає 82% території, та басейну Прип'яті – 18%. В області понад 2400 річок і потічків з сумарною довжиною більше 10000 км, але переважають річки, довжина яких менше 10 км. Середня густина річкової сітки становить 0,48 км/км², змінюється від 0,20 (у центрі області) до 0,76 км/км² (на її окраїнах). Особливістю гідрографії є те, що більшість річок протікає в меридіональному напрямку (з півночі на південь) та має досить значний нахил, який коливається від 0,005 м/км (верхів'я Серету та Збруча) до 4 м/км (р. Джурин).

Характеристика фонду поверхневих вод наведена за даними Тернопільського обласного управління водних ресурсів. На території області налічується 1401 річка загальною довжиною 6066 км.

Довжина річок області в розрізі адміністративно-територіальних утворень

№ з/п	Назва районів	Загальна довжина річок, км		К-сть річок довжиною > 10 км	К-сть річок довжиною < 10 км
		усього	< 10 км		
1	Бережанський	273	144	5	54
2	Борщівський	571	224	6	106
3	Бучацький	506	252	7	135
4	Гусятинський	522	248	6	93
5	Заліщицький	408	177	6	85
6	Збаразький	250	126	7	61
7	Зборівський	393	156	11	86
8	Козівський	242	113	7	54
9	Кременецький	214	97	5	49
10	Лановецький	257	99	6	53
11	Монастирський	202	55	4	30
12	Підволочиський	408	202	8	82
13	Підгаєцький	130	68	4	25
14	Теребовлянський	558	264	12	124
15	Тернопільський	319	135	9	60
16	Чортківський	484	247	9	102
17	Шумський	329	156	10	80
	Разом:	6066	2763	122	1279

Річковий стік регулюється 26 водосховищами загальним корисним об'ємом 68,50 млн. м³ та загальним повним об'ємом 79,28 млн. м³, площею водного дзеркала 35,79 км².

Наявність водосховищ області в адміністративно-територіальному та басейновому розрізі

№ з/п	Територія розташування (адміністративна область, район)	Назва водосховища	Водотік на якому створено водосховище	Макс. напір на греблі, м	Ємність, млн. м ³		Площа дзеркала при НПР, км ²	
					Повна	Корисна		
Басейн річки Дністер								
1	Бережанський р-н	Бережанське I	Золота Липа		на реконструкції			
2	Бережанський р-н	Бережанське II	Золота Липа	3,0	1,88	1,88	1,57	
3	Борщівський р-н	Більче-Золотецьке	р. Серет	8,3	2,09	0,6	0,74	
4	м. Борщів	Борщівське	р. Нічлава	6,0	1,06	1,06	0,44	
5	Зборівський р-н	Вертелківське I	р. Серет	2,5	1,86	1,86	1,47	
6	Зборівський р-н	Вертелківське II	"-	2,7	2,09	2,09	1,40	
7	Тернопільський р-н	Горішньо-Івачівське	"-	4,13	3,15	1,89	3,15	
8	Зборівський р-н	Заложцівське I	"-	1,55	1,1	1,1	0,71	
9	Зборівський р-н	Заложцівське II	"-	1,68	1,93	1,93	1,15	
10	Зборівський р-н.	Заложцівське III	"-	1,87	2,51	2,51	1,34	
11	Зборівський р-н.	Заложцівське IV	"-	1,47	2,09	2,09	1,42	
12	Зборівський р-н.	Заложцівське V	"-	2,53	5,67	5,67	2,24	
13	м. Зборів	Зборівське	р. Стрипа	-	1,56	1,56	1,20	
14	Заліщицький р-н	Касперівське	р.Серет	14,0	18,8	18,55	2,86	
15	м. Козова	Козівське	р. Коропець	8,0	1,44	1,44	0,45	
16	Гусятинський р-н	Котівське	р. Нічлава	4,5	1,1	0,77	0,52	
17	Борщівський р-н	Мушкатівське	р. Циганка	4,0	1,6	1,36	0,70	
18	Підволочиський р-н	Підволочиське	р. Збруч	-	2,97	2,97	2,14	
19	Козівський р-н	Плотичанське I	р. Стрипа	1,6	1,47	1,47	1,17	
20	Козівський р-н	Плотичанське II	"-	1,8	1,69	1,69	1,33	
21	Козівський р-н	Плотичанське III	"-	1,8	2,47	2,47	1,79	
22	Борщівський р-н	П'ятничанське	р. Збруч	5,0	1,2	1,1	0,52	
23	Чортківський р-н	Скородинське	р. Серет	9,0	3,4	2,8	1,40	
24	м. Тернопіль	Тернопільське	р. Серет	8,0	12,6	6,63	3,00	
	Разом по басейну:					75,73		32,71
Басейн річки Дніпро								
25	Лановецький р-н	Борсуківське I	р. Горинь	1,7	2,48	2,48	1,98	
26	Лановецький р-н	Передмірківське	р. Горинь	1,8	1,07	1,07	1,10	
	Разом по басейну:					3,55	3,55	3,08
	Разом:					79,28	68,50	35,79

Більшість водосховищ мають об'єм менше 10 млн.м³ і лише два з них Касперівське і Тернопільське мають відповідно повний об'єм 18,8 і 12,6 млн.м³. Половина водосховищ мають об'єм трохи більше 1 млн.м³.

На території області знаходиться 886 ставки загальною площею 5,6 тис. га.

Наявність ставків області в адміністративно-територіальному розрізі.

	Назва адміністративних районів	Разом		
		кількість, од.	площа, га	об'єм тис. м ³
1	Бережанський	29	253,7	2284,8
2	Борщівський	54	284,4	3178,1
3	Бучацький	105	301,43	3024,9
4	Гусятинський	85	611	6666,4
5	Заліщицький	35	77,2	816
6	Збаразький	29	390,8	4295,2
7	Зборівський	60	649,9	6885,3
8	Козівський	53	226,75	2231,5
9	Кременецький	57	322,2	3059,1
10	Лановецький	54	380,5	3556,9
11	Монастириський	33	74	788,21
12	Підволочиський	24	182,7	2472,3
13	Підгаєцький	33	247,1	2062,8
14	Теребовлянський	40	293	3230,5
15	Тернопільський	33	232,1	2866,8
16	Чортківський	72	457,3	4459,8
17	Шумський	90	643,2	6952,9
	Разом:	886	5627,28	58831,51

Головна річка області – Дністер, з його притоками: Золота Липа, Коропець, Стрипа, Серет, Збруч. Ці ріки мають добре вироблені, а в нижніх течіях навіть каньйоноподібні, долини.

Дністер бере початок у Карпатах. Річка протікає південною межею області з заходу на схід на протязі 215 км. Долина Дністра у межах області різко звужується, поглиблюється і набуває каньйоноподібної форми. Ширина її від 0,4 до 1,5 км і тільки в гирлах приток розширюється до 2–3 км. Схили досить стрімкі, інколи прямовисні. Заплава річки слабо виявлена, вузька, а русло дуже звивисте, нерозгалужене, має багато перепадів і порогів. Ширина русла змінюється в межах 60–150 м, середні глибини 1,5–3,5 м. Швидкість течії змінюється від 0,3 до 2,0 м/с.

Серет – найдовша із приток Дністра у межах області. Площа її басейну 3900 км², що становить майже 1/3 площі області. Ріка утворюється від злиття кількох потічків (Серет Правий, Серет Лівий, В'ятима, Граберка) біля с. Ратищі, яке слід вважати початком Серету. Витоки Серету та верхня його течія до Тернополя мають широкі заболочені долини, де побудовані великі стави (Заложцівський, Вертелківський, Верхньо-Іванківський) і водосховища (Тернопільське). За Тернополем долина Серету звужується, а нижче с. Буцилів стає звивистою, з і стрімкими схилами, переважно залісеними.

Збруч – друга за довжиною притока Дністра в області. Починається ріка з джерел у болоті поблизу с. Улянкове Хмельницької області на Авратинській височині. Спочатку тече у широкій заболоченій долині, від смт. Підволочиськ долина глибшає і вужчає, а від с. Тарноруда стає глибокою і звивистою. Зі стрімкими, дуже мальовничими схилами, особливо високими на відтинку, де Збруч перетинає Товтрову грядку. Основна притока Збруча – Гнила, довжиною 57 км.

Стрипа – третя за величиною з лівих приток Дністра у межах Тернопільської області. Починається біля м. Зборів від злиття декількох не великих потічків (Стрипи Іванівської, Стрипи Вовчовецької, Стрипи Крошилівської і Східної Стрипи), які утворюють ніби віяло витоків Стрипи. Площа її водозбору становить 1610 км² (майже 12% території області). Від витоків до с. Соколів Теребовлянського району долина Стрипи неглибока, з пологіми схилами і широкою заплавою, що дає змогу будувати на ній стави, найбільший з яких біля с. Плотича. Униз від с. Соколів долина глибшає, стає звивистою, а схили її робляться стрімкими, скелястими, з лісово-

чагарниковими заростями. Основні притоки ріки: Мала Стрипа, Восушка, Студенка, Вільховець.

Золота Липа – четверта за довжиною ріка області, але друга за водністю. Починається вона у Львівській області двома потічками: Золотою Липою Дунаївською і Золотою Липою Поморянською, які зливаються біля с. Гиновичі Бережанського р-ну. Від цього села починається власне Золота Липа. У верхів'ях ріка тече у широкій, місцями заболоченій долині, з високими лісистими схилами і тільки між селами Завалів і Задарів стає вузькою і звивистою, бо перерізає на цьому відтинку дислоковану смугу – Подільський вал.

До басейну Дністра належать ще ріки, довжина яких менше 100 км: Коропець (78 км), Джурин (49 км), Гнізна (82 км) – притока Серету, Нічлава (82 км) та Гнила (57 км) – притока Збруча.

Ріки басейну Прип'яті - Іква, Вілія, Горинь течуть на північний схід і гирла їх виходять за межі області. Вони мають пологі береги, повільну течію, слабо вироблені долини, заболочені заплави.

Ріки області мають змішаний тип живлення. Атмосферні опади складають 70%, а підземні води - 30% загального стоку.

Найвищий рівень води в ріках спостерігається у березні і квітні, коли тане сніг, а також в першій половині літа, коли часто випадають дощі. Найнижчий рівень води в ріках (межень) - у серпні-вересні і грудні-лютому, коли випадає незначна кількість опадів.

Ріки замерзають в середині грудня (в південній частині області – в кінці грудня на 1-2 місяці) і скресають в середині березня. Кригою ріки Тернопільщини вкриваються на 60-65 днів. Льодостав на них починається в другій декаді грудня, а деколи й на початку січня. Товщина криги на ріках області коливається від 10 до 90 см. Для річок області характерні такі явища як шуга, затори, льодові перемички, місцями встановлюється льодостав. На водоймах області встановлюється стійкий льодостав. Наприкінці лютого - початку березня ріки скресають. Після цього за декілька днів настають повені.

Часті відлиги викликають тимчасове скресання рік, в ході якого можливе підняття рівня води на 0,5-2 м вище меженного і вихід води на заплаву. В період повені (березень-травень) рівень води може підніматись на 1- 4,2 м і затоплення заправ на висоту 0,5-2 м можливе терміном на 1-2 тижні.

Найбільш потенційно-небезпечні території області є в басейні р. Дністер – Монастириський, Бучацький, Заліщицький та Борщівський райони.

Територія вищезгаданих районів розташована на лівому березі Дністра та його лівих притоках, де і можливий прояв шкідливої дії вод. Виконані проектні роботи по визначенню зон можливого затоплення:

- визначено зони можливого затоплення паводками різної забезпеченості р. Дністер в Тернопільській області (ділянка I від км 880+600 до км 940+190) в межах Борщівського і Заліщицького районів на довжині 59,6 км.

- визначено зони можливого затоплення витратами 1% і 10% забезпеченості р. Дністер в населених пунктах, підтоплених паводками 23 – 27 липня 2008 року. Зони можливого затоплення визначені на ділянці р. Дністер в межах Заліщицького, Монастириського районів на довжині 162 км від км 940+190 до км 1109+00 с.Добровляни – с.Устя-Зелене.

Зони можливого затоплення на території сільських рад:

Борщівський район – Худиківська, Бабинецька, Пилипченська, Устянська, Горошівська, Вигодська, Дністровська, Вільховецька.

Заліщицький район – Касперівська, Городецька, Зозулинська, Синьківська, Колодрібська, Добровлянська, Устечківська, Зеленогайська, Івано-Золотівська та Заліщицька міська рада.

Бучацький район – Космиринська, Возилівська, Сновидівська.
 Монастириський район – Устя-Зеленська, Вістряньська, Коропецька, Лядська, Вербківська.

Гідрогеологічні умови.

В гідрогеологічному відношенні Тернопільська область відноситься до Волино – Подільського артезіанського басейну, розташованого на південно-західній околиці Східно – Європейської платформи, і лише на півдні вздовж р. Дністер контактує з Прикарпатським артезіанським басейном. У відповідності з геологічною будовою в межах глибин картування виділяються водоносні горизонти та комплекси в четвертинних, неогенових, верхньокрейдяних, юрських, девонських та силурійських відкладах.

В межах області підземні води мають широке розповсюдження і є основними джерелами водопостачання населення і підприємств, зона прісних підземних вод приурочена до верхньої (до 100 м) тріщинуватої зони тортону, сенонтуруну і глибше залягаючих порід палеозою.

Важливою особливістю водних ресурсів є те, що підземні води по всій території області гідравлічно зв'язані з поверхневим (річковим) стоком, а тому водні ресурси визначаються загальним об'ємом річкового стоку.

За ресурсами прісних підземних вод область відноситься до малозабезпечених, причому поширені вони нерівномірно. Найменш забезпечені водою південні райони області (басейн Дністра), найбільше – північні (басейн Дніпра).

Переважна кількість підземних вод приурочена до четвертинних алювіальних відкладів долин річок і видобувається інфільтраційними водозаборами у вигляді лінійного ряду свердловин або галерей. В східних районах області підземні води пов'язані з верхньокрейдяними і девонськими відкладами, а в західних – девонськими і силурійськими. Крім того, у Чортківському районі використовуються також підземні води четвертинних алювіальних відкладів, а в Гусятинському, Збаразькому, Козівському, Підволочиському районах - неогенових відкладів.

Прогнозні ресурси підземних вод оцінюються в 592,6 млн. м³/рік, що складає 50,4% від об'єму річкового стоку року 95% - ної забезпеченості. Затверджені запаси оцінюються в 107,56 млн. м³/рік.

Основні показники забезпеченості ресурсами підземних вод в розрізі адміністративних районів області.

Райони	Прогнозні ресурси ¹ , млн. м ³ /рік	Затверджені експлуатаційні запаси ² , станом на 01.01.2017р.		
		млн. м ³ /рік	або в тис. м ³ /добу	% до прогнозних
Бережанський	33,3	9,11	25	27,4
Борщівський	25,7	0,03	0,075	0,1
Бучацький	30,3	1,82	5	6,0
Гусятинський	33,6	0,36	1,005	1,1
Заліщицький	20,3	-	-	-
Збаразький	42,1	3,06	8,4	7,2
Зборівський	51,1	0,43	1,2	0,8
Козівський	34,3	24,25	66,5	70,1
Кременецький	49,5	3,93	10,8	7,9
Лановецький	31,9	-	-	-
Монастириський	23,7	-	-	-
Підволочиський	34,3	4,48	12,3	13,1
Підгаєцький	22,7	-	-	-

Теребовлянський	45,2	0,33	0,9	0,7
Тернопільський	35,8	54,67	149,9	152,7
Чортківський	29,3	5,09	13,95	17,3
Шумський	49,5	-	-	-
Разом	592,6	107,56	295,03	18,2

¹ - згідно Довідкового посібника "Водний фонд України".

² – згідно ДНВП "Геоінформ України"

Запаси прісних підземних вод складаються з ґрунтових вод і власне підземних вод. Ґрунтові води залягають на глибині 4-10 м. Запаси підземних вод є в трьох водоносних горизонтах, які знаходяться на глибині 5-16 м, 30-40 м і 60-80 м. В більш глибоких горизонтах розповсюджені мінералізовані води.

Використовуються всі види безнапірних і напірних підземних вод. Для централізованого водопостачання використовуються артезіанські води, для лікування мінеральні, населення в основному використовує безнапірні води.

На території Тернопільщини нараховується близько 3360 артсвердловин і понад 74 тис. шахтних колодязів.

На даний час родовища прісних підземних вод використовуються, в основному, суб'єктами підприємницької діяльності, що здійснюють централізоване водопостачання населення та промисловий розлив води, підприємствами промисловості - для технічно-побутових потреб. За останні роки є тенденція до зменшення використання підземних вод в області.

Запаси прісних підземних вод по області за якісними та кількісними характеристиками при сучасних обсягах видобутку можна вважати достатніми, за умови достатньої водності року. Так, за даними Річного звіту Тернопільського обласного управління водних ресурсів, 2016 рік склався жарким, посушливим і маловодним. В першу чергу дефіцит води відчули південні регіони. Рівень води водних об'єктів понизився, а на окремих ставках досягли мінімальних відміток. Це також вплинуло і на стан підземних вод, враховуючи їх гідравлічний зв'язок з поверхневим стоком. Водокористувачі, які використовують підземну воду, а це комунальна сфера, сільське господарство, промисловість у 2016 році дефіциту води майже не відчули. Проте, було відмічено, пониження дебету свердловин та рівеня води в криницях, погіршення якості води. В окремих селах, де немає водопроводу, користувалися привозною водою.

Ґрунтовий покрив.

Сучасний ґрунтовий покрив Тернопільської області сформувався під впливом ґрунотворних порід, рельєфу, клімату, рослинного покриву та господарської діяльності людини.

Найбільшу роль у диференціації ґрунтового покриву відіграли гірські материнські породи. На лесових відкладах утворилися чорноземи глибокі та лісостепові опідзолені ґрунти (ясно-сірі, сірі, темно-сірі ґрунти та чорноземи опідзолені), на твердих карбонатних породах – перегнійно-карбонатні (рендзини), на водно-льодовикових пісках і супісках – дерново-, слабо- та середньо опідзолені ґрунти. Це автоморфні ґрунти межиріч і схилів.

У долинах річок і днищах білок формуються гігоморфні ґрунти, важливу роль при їхньому утворенні відіграє надмірне зволоження, зумовлене високим рівнем ґрунтових вод або підтоплення річковими водами. До гідоморфних ґрунтів належать чорноземно-лучні, лучні, лучно-болотні, болотні та торфові (торфовища) відміни.

Дерново-підзолисті ґрунти поширені у північній частині території області, у межах Малого Полісся. Окремими острівками трапляються у північно-західних

районах у прохідних долинах, у яких водно-льодовикові піски та супіски відкладені водами, що стікали від краю льодовика у долину Прадністра. Їхня загальна площа становить 0,5% території області.

Лісостепові ґрунти утворилися на лесових відкладах унаслідок накладання двох основних процесів ґрунтоутворення – підзолистого та дернового (чорноземного), різний ступінь виразу яких призвів до утворення ясно-сірих, сірих, темно-сірих опідзолених ґрунтів і чорноземів опідзолених. На території Тернопільської обл. ці ґрунти поширені у північній, західній і південній її частинах, займають близько 72% площі області.

Формування чорноземів відбувалося в умовах спокійного рельєфу східної частини області на карбонатних лесах і лесовидних суглинках.

Перегнійно-карбонатні ґрунти поширені у північній частині області і займають понад 1,4% території. Вони утворилися на елювії-делювії крейди у Малому Поліссі та вапняків Товтрової гряди, там, де ці породи не перекриті пухкими четвертинними відкладами, переважно на вершинах горбів і їхніх схилах.

Лучно-чорноземні ґрунти поширені невеликими масивами у різних частинах області, в місцях розвитку чорноземів глибоких і опідзолених. Приурочені до понижених елементів рельєфу.

Лучні ґрунти поширені у всіх частинах області (долинах річок, балках та глибоких пониженнях на плато). Чорноземно-лучні ґрунти за морфологією дуже близькі до лучно-чорноземних, але за положенням у рельєфі, водно-повітряним режимом, запасами поживних речовин і особливостями розвитку на них рослин тотожні лучним ґрунтам; сформувалися на заплаві, другій терасі та шлейфах схилів.

Лучно-болотні ґрунти поширені у заплавах річок різних районів області, займають площу близько 18 тис. га. Вони сформувалися на сучасних алювіальних відкладах, переважно суглинках, в умовах надмірного зволоження, мають виразні ознаки оглеєння вже в гумусовому горизонті.

Болотні ґрунти невеликими масивами або у комплексі з іншими гідроморфними ґрунтами поширені в різних районах області (найбільше в північній частині), займають близько 1% її території. Сформувалися на сучасному переважно суглинистому алювії на низькому рівні заплав річок або погано дренованих днищах балок.

Торфовища низинні поширені переважно у північній частині області (заплави Горині, Вілії та Ікви), займають площу 6,5 тис. га. Утворилися на найбільш понижених ділянках заплав в умовах постійного перезволоження.

Ґрунти області після обробітку характеризуються сприятливими агрофізичними умовами для вирощування сільськогосподарських культур.

Рослинний і тваринний світ.

Рослинний світ.

Флора Тернопільщини багата і різноманітна. Вона налічує близько 1100 видів вищих спорових і насінневих рослин, які належать до 100 родин і 500 родів.

Географічне положення Тернопільської області визначило і різноманітність її рослинного покриву. Західна та північна частини області (Бережанський, Монастирський, Кременецький адміністративні райони) віднесені до Західноукраїнської підпровінції Східно-європейської провінції Європейської області широколистяних лісів. Східні та південно-східні частини території належать до Подільсько-середньопридніпровської підпровінції Східно-європейської провінції Європейсько-сибірської лісостепової області.

У східній частині області на рівнинному плато переважають карбонатні чорноземи, на яких колись розвивалась лучно-степова рослинність. Степова рослинність на території Тернопільської області в природному вигляді не збереглась. Майже всі степові ділянки розорані, а ті, що залишилися, зазнали значного впливу людини. Нерозорані степові ділянки можна зустріти на схилах горбів, балок та ін.

На заході в умовах розчленованості місцевості та м'якшого клімату поширений комплекс опідзолених чорноземів, на яких у період формування сучасної флори розвивалась лісова рослинність.

Заплавні луки поширені у верхніх і середніх течіях лівих приток Дністра, а також у верхів'ях річок басейну Прип'яті, на родючих ґрунтах долини Ікви, Стиру, Вілії, Серету та Стрипи. Тут розвинений багатий покрив із злакових і злаково-болотних трав.

Суходільні луки займають підвищені рівнини і схили ярів та балок. У рослинному покриві переважають бобово-злакові трави. Болотна рослинність зосереджена в основному в долинах річок північної частини області.

Рослинний світ області налічує багато реліктових та ендемічних видів. До реліктових належать: осока низька, бруслина карликова, плющ звичайний, волошка Маршала, сеслерія Гейфлера та ін. Ендемічні рослини області: заяча конюшина Шиверека, гвоздика Андржійовського, вівсюнець пустельний, самосил передгірний та ін.

На території області зростає 126 видів вищих судинних рослин, які занесені до Червоної книги України та 138 видів рослин, що є регіонально-рідкісними.

Тернопільська область відноситься до малолісистих областей України. За інформацією Головного управління Держземагенства у Тернопільській області (форма 6-зем) площа земель лісогосподарського призначення області станом на 01.01.2017 становила 201,7 тис.га, з них 188,4 тис.га вкритих лісовою рослинністю земель. Лісистість Тернопільської області складає 14,6 %, що нижче за науково-обґрунтований показник для регіону (20 %) та середній для України (16 %).

Ліси на території області розташовані вкрай нерівномірно і зосереджені, в основному, у північній (з переважанням соснових деревостанів) і північно-західній частині (бук, граб), де лісистість досягає 20-25 %, а також в південній частині (дуб, граб), де лісистість досягає 14-18 %. Лісові масиви розташовані, в основному, на плато та схилах Бережанського горбогір'я, Кременецьких гір, Товтрового кряжу та у долинах річок Коропець, Стрипа, Серет, Збруч, Дністер та виконують захисні, водорегуляторні, рекреаційно-оздоровчі функції і мають обмежене експлуатаційне значення.

Флора Тернопільської області нараховує понад 1100 видів рослин. У межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, з врахуванням регіонально рідкісних видів, охороняється 265 види рослин (24,1 % від загальної кількості видів області).

З них: 127 видів рослин занесені до Червоної книги України, 22 рослинних угруповання занесені до Зеленої книги України. Крім того, охороняється 12 видів рослин, що віднесені до додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни і природних середовищ існування в Європі, 39 види рослин, що віднесені до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), 8 видів, що віднесені до Європейського Червоного списку.

У Тернопільській області, відповідно до літературних даних та інформації Кременецького ботанічного саду, зростає понад 200 видів адвентивних рослин. У стадії експансії перебувають близько 20 видів адвентивної флори. Значну частину адвентивної компоненти складають злісні та карантинні бур'яни.

Одна з груп рослин є продуцентами алергенів, які викликають у людей стійкі та важковиліковувані поллінози. Найвідоміша з них - амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiiflora* L.) що спричиняє осінню сінну лихоманку та астматичні загострення. Станом на 01.01.2016 року площа зараження бур'яном в області становила 58,603 га. Карантинний режим на амброзію полинолисту запроваджено на території наступних районів: Бережанський (2,0 га), Борщівський (14,8 га), Буцацький (16,8 га), Гусятинський (11,023 га), Заліщицький (3,0 га), Збаразький (0,6 га), Кременецький (2,5 га), Лановецький (0,7 га), Підволочиський (2,0 га), Тербовлянський (2,2 га), Тернопільський (0,3 га), Чортківський (0,18 га). Боротьба з карантинним бур'яном на території Тернопільської області проводилася механічним методом – на площі 55,603 га та хімічним методом на площі 3,8 га.

Основними заходами щодо збереження трав'янистого рослинного світу, які здійснювались на території Тернопільської області були:

- обстеження території області з метою виявлення місць зростання рідкісних видів рослин, проведення постійного спостереження (моніторингу) за станом їх популяцій;
- створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, де перебувають (зростають) об'єкти Червоної книги України;
- створення центрів та „банків” для збереження генофонду зазначених об'єктів.

Також спеціальні вимоги щодо охорони об'єктів Червоної книги України урахувались під час розміщення продуктивних сил, вирішення питань відведення земельних ділянок, розроблення проектної та проектно-планувальної документації, проведення екологічної експертизи.

Відповідно до Закону України „Про Червону книгу України”, Положення про перелік рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослинного світу на території Тернопільської області, зростання на певній території червонокнижних та рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослинного світу, занесених до Переліку, є підставою для оголошення її об'єктом природно-заповідного фонду. В області проводяться польові обстеження щодо виявлення нових місць зростання червонокнижних та регіонально-рідкісних видів рослин. У разі виявлення виконуються роботи щодо оголошення цих місцезростань об'єктами природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення.

В області цінні лучно-степові комплекси охороняються у межах 72 територій та об'єктів природно-заповідного фонду, з них, у межах природного заповідника „Медобори”, національних природних парків „Дністровський каньйон”, „Кременецькі гори”, регіонального ландшафтного парку „Дністровський каньйон”, ботанічних заказників загальнодержавного значення „Жижавський”, „Обіжевський”, ландшафтного заказника загальнодержавного значення „Касперівський” фрагментарно.

Науковими співробітниками ПЗ „Медобори” та Кременецького ботанічного саду постійно проводились спостереження (моніторингу) за станом їх популяцій червонокнижних та рідкісних видів рослин області.

Важливу роль у збереженні генофонду флори відіграє Кременецький ботанічний сад загальнодержавного значення.

У межах ботанічного саду виділено заповідну зону, де зосереджено основні місцезростання червонокнижних видів рослин, що зростають у природній флорі ботанічного саду. У колекційному фонді відділу нараховується 128 видів рідкісних рослин у тому числі 66 – занесених до Червоної книги України, 6 - Списку Бернської конвенції, 4 - Червоного Світового списку, 6 - Європейського Червоного списку, 8

- Червоної книги Росії, 1 - CITES та 62 - регіонально-рідкісних, 212 - класу дводольних та 78 – однодольних рослин природної флори.

Природним заповідником „Медобори” проводились регуляторні заходи щодо збереження степових екосистем та рідкісних видів рослин на г. Гостра, в ур. „Волове” у заповіднику та в ур. „Дівочі скелі” та „Маслятин” філії „Кременецькі гори”.

Колекція природної флори включає 1369 таксонів, які відносяться до 5 класів, 138 родин, 566 родів. З них 43 види віднесено до Червоної книги України, 1 – CITES, 4- БЕРН, 2 – ЧК МСОП.

Тваринний світ.

Тваринний світ Тернопільської області представлений лісовими і степовими видами. Тут водяться 412 видів хребетних, зокрема 51 вид риб і круглоротих, 11 амфібій, близько 283 птахів, 69 ссавців, 10 рептилій. Серед них біля 83 види хребетних уключені до Червоної книги України, що становить 57% червонокнижних видів хребетних тварин. Трапляються види тварин, які водяться у Поліссі, Карпатах, степу.

Поліські види поширені в північній частині області. Це куниця лісова і кам'яна, заєць, білка, дикий кабан, рись, вовк, рябчик, тетерев, куріпка та ін.

У середній та південній частині області живуть представники тваринного світу Карпат — горностай, ласка, дикий кіт, дикий кабан, рябчик, орел-сапсан, снігур, кедрівка, козуля, олень.

В області поширені також тварини степу — заєць, сіра і степова полівки, тхір, жайворонок, перепелиця, стрепет. У річках області водяться коропи, карасі, лини, окуні, соми, щуки, у багатьох річках і ставах — цінні хутрові звірі (видра, ондатра), дикі водоплавні птахи.

Безхребетні тварини вирізняються величезною різноманітністю. Зокрема, фауна турунів нараховує орієнтовно 220 видів, вусачі – 140 видів, денних метелеків – 105, совок – 320 видів.

Унаслідок нераціонального господарювання на території області винищено великі стада лосів, козуль, оленів дрохв, інших тварин. Багато тварин знищено при постійному полюванні на них У 1960-х роках зникли дрохви, які були у Кременецькому районі (в 1937р.), немає рябчиків у Шумському районі. Сіра гуска стала надзвичайно рідкісним птахом. Зник стрепет.

До ендемічних видів належать подільський кріт, плямистий ховрах, мала кутора, чагарникова полівка.

Деякі види тварин області перебувають під загрозою цілковитого знищення і тому вимагають охорони Серед них рідкісні, які занесені до «Червоної книги України»,— лелека чорний, тхір степовий, широкоух звичайний, пугач, орлан-білохвіст, кіт лісовий, беркут, кутора мала, скопа, полоз лісовий.

На території області заборонено відстрілювати оленя, видру, ондатру, білку, фазана, сіру куріпку, яструба-перепелятника, сіру ворону.

Щодо ведення мисливського господарства слід відмітити, що в області спостерігається поступове збільшення чисельності дикої свині та козулі, незначне збільшення популяції зайця-русака. Збільшення чисельності дикої свині та козулі пояснюється сприятливими погодними умовами протягом останніх трьох років, суттєвим покращенням кормової бази угідь внаслідок збільшення площ посівів с/г культур (в першу чергу - кукурудзи), а також ефектом від розселення тварин, які утримуються в напіввільних умовах. На чисельність зайця-русака впливає використання під час сільськогосподарських робіт великої кількості хімічних засобів захисту рослин, а також використання широкозахватних агрегатів, що особливо згубно впливає насамперед на виживання молодняка зайця.

Держуправління охорони навколишнього природного середовища в області, керуючись ст. 16 Закону України “Про мисливське господарство та полювання”, попередньо погодило пропозиції щодо виділення лімітів використання диких парнокопитних тварин для 23 користувачів мисливських угідь області. У всіх користувачів, яким погоджено ліміти, проведено впорядкування мисливських угідь та затверджено Проекти організації і розвитку мисливського господарства.

Динаміка чисельності та добування видів мисливських тварин в остання роки *.

Тернопільська область	2012р.		2013р.		2015р.	
	Чисельн.	добуто	Чисельн.	добуто	Чисельн.	добуто
Копитні всього	4442	241	4649	261	4762	294
Хутрові всього	57215	7329	60570	6670	59103	6694
Пернаті	232244	61061	232625	58038	238328	55833

* - за даними Тернопільського обласного управління лісового та мисливського господарства.

Через відсутність державної підтримки розвитку рибництва значно погіршилось використання природних та штучних водойм, скоротились обсяги вирощування і вилову риби. Доведено, що при фізіологічно обґрунтованій річній нормі потреби рибних продуктів – 20 кг на одну особу, у 2015 році цей показник по області склав 7 кілограм.

Промисловий вилов риби та інших водних живих ресурсів у водоймах Тернопільської області у попередніх роках не проводився. Рішенням Тернопільської обласної ради від 04.03.2004 року № 259 встановлено мораторій на промисловий вилов риби у р. Дністер незважаючи на це, проведення промислового вилову риби у р. Дністер нижче границь області під час нерестового періоду значно знижує кількість рибних запасів у ній.

У 2012 році на території області функціонувало 1 спеціальних товарних господарств (СТРГ) та 2 господарства з науково-біологічним обґрунтуванням рибогосподарської експлуатації. Спеціальне товарне рибне господарство (СТРГ) оформлено на приватного підприємця, два господарства з науково-біологічним обґрунтуванням оформлено на приватних підприємців.

В області недостатньо проводяться меліоративні заходи по недопущенню замулення та заростання водойм, що негативно відбивається на рибних запасах області.

За даними обласного управління екології та природних ресурсів у населених пунктах, райцентрах уся торгівля рибою відбувається на ринках, а це, в свою чергу, не сприяє надходженню коштів до відповідних бюджетів, тому є потреба створити в області виробничо-торговельні комплекси, які б займалися вирощуванням та реалізацією риби самостійно, без посередників.

З метою ефективного ведення товарного рибництва необхідно щорічно вирощувати близько 4,5-8,5 млн. екземплярів мальків-річняка всіх видів риб, для зариблення водойм всіх форм власності. На даний час зарибок завозиться з сусідніх областей України, що погіршує його життєздатність, призводить до збільшення затрат на перевезення. Окрім того якість зарібка є невисокою, якісний склад обмежений (переважно, короп, товстолоб, білий амур), часто риба не відповідає санітарним вимогам. З метою усунення таких негативних явищ необхідно створення рибовідтворювального підприємства на території області. Мета створення підприємства – вирощування не тільки коропа, товстолоба чи білого амура, а й аборигенних видів риб – судака, ляща, щуки, а також раків та ін. Вирощування таких видів риб вирішить проблему зариблення природних водойм необхідним рибопосадковим матеріалом.

Окрім того, протягом останніх років в культуру риборозведення держави успішно впроваджувались такі нові об'єкти риборозведення, як канальний сом, буфало, бестер, пелядь. Роботи присвячені освоєнню канального сома у внутрішніх водоймах України, показали, що він має високий темп росту, особливо у водоймах з високою температурою води і є перспективним об'єктом риборозведення. Використання його у полікультурі може дати додаткової цінної делікатесної рибної продукції 150–200 кг/га.

Для оптимізації стану водойм необхідно проводити науково-обґрунтоване зариблення природних водойм області в комплексі з риборозведення-меліоративними роботами (розчисткою водойм, боротьбою із цвітінням та заростанням).

Необхідно з особливою увагою поставитися до питання побудови в області власної лінії для виробництва спеціальних комбикормів для риб, так як природні корми водойм забезпечують добовий раціон лише на 30%, решту раціону повинні складати прості корми, такі як: зерно пшениці, ячменю, вівса, залишки олійної промисловості, гідролізні дріжджі та м'ясокісткове борошно. Побудова власної лінії дасть змогу збільшити вихід товарної риби, а виробництво кормів з спеціальними лікувальними добавками дасть змогу також покращити ситуацію із захворюваністю риб.

З метою охорони та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів України, в області охороняється 410 видів тварин (2,4 % від загальної кількості, представлених у регіоні), в тому числі птахів - 133, ссавців - 34, риб – 13, комах – 36, плазунів – 5, земноводних – 1, червів – 1.

Види фауни, що охороняються в рамках міжнародних угод

Показники	Кількість
Загальна чисельність видів фауни, од.	15400
- % до загальної чисельності видів України	41
Види фауни, занесені до Червоної книги України, од.	194
Види фауни, занесені до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	60
Види фауни, занесені до додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції), од.	300
Види, занесені до додатків Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннської конвенції, CMS), од.	32
Види, що охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA), од.	38
Види, що охороняються відповідно до Угоди про збереження кажанів в Європі (EUROBATS), од.	23
Види фауни, занесені до Європейського Червоного списку, од.	32

Проте, в межах області наявні 10 видів тварин, що перебувають на грані зникнення та 13 вразливих видів тварин, що в майбутньому можуть бути віднесені до зникаючих видів.

З метою охорони, відтворення та відновлення тваринного світу, в тому числі мисливської фауни, в області створено 31 загальнозоологічний заказник місцевого значення, які рішенням обласної ради від 22.07.1998р. № 15 надані в користування державним підприємствам лісового господарства та районним організаціям УТМР як постійно діючі відтворюючі ділянки.

З метою охорони та відтворення стерляді і вирезуба – видів риб, занесених до Червоної книги України, в області створено 2 іхтіологічних заказники місцевого значення.

Користувачами мисливських угідь області проводиться постійна робота щодо зменшення чисельності лисиці до оптимальних норм.

Сучасні несприятливі природні процеси.

Особливості геологічної будови, рельєфу, кліматичних та гідрологічних умов області обумовлюють поширення на її території ряду несприятливих для життя та господарської діяльності природних процесів.

Область має досить розчленовану територію. Наявні негативні природні процеси: зсуви, розвиток ерозійних та карстових процесів, підтоплення та затоплення територій.

Процеси яружної ерозії розповсюджені по всій території області, найбільше в районах південної частини області, де геоморфологічні умови виділяється значною (150–200 м) глибиною ерозійного врізу річок. Ерозійні явища часто поєднуються з обвалами і зсувами.

Характеристика несприятливих екзогенних процесів наведені згідно даних Обласного управління надзвичайних ситуацій Тернопільської ОДА.

Розповсюдження ерозійних процесів (яружних) в розрізі районів

Район	Площа, тис. км ²
Бережанський	0,4
Борщівський	0,5
Бучацький	0,2
Гусятинський	0,08
Заліщицький	0,4
Збараський	0,3
Зборівський	0,07
Козівський	0,04
Кременецький	0,1
Лановецький	0,3
Монастириський	0,5
Підволочиський	0,1
Підгаецький	0,05
Теребовлянський	0,1
Чортківський	0,4
Шумський	0,2
Тернопільський	0,08
Всього по області	3,82

Зсувні процеси різного ступеню активізації розповсюджені майже по всій території області на площі близько 170 км².

У 2009 році згідно обласної програми моніторингу зсувних процесів на 2007-2010 в межах Тернопільської області роки виконувались спеціальні інженерно-геологічні вишукування Інститутом інженерно-технічних розвідувань «Гал-ІНТР». Було виділено дев'ять районів, де ситуація є найбільш складною – Борщівський, Заліщицький, Гусятинський, Теребовлянський, Бучацький, Монастириський, Чортківський, Бережанський та Кременецький. На території згаданих дев'яти районів безпосередньо в польових умовах було обстежено у 2009 році біля 60 зсувів та зсувонебезпечних ділянок, а за два роки – 2008-й та 2009-й – близько 100 ділянок.

Згідно цих, а також інших матеріалів, станом на 2004 рік на території Тернопільської області було зареєстровано 117 зсувів загальною площею 12 км², в т. ч. 21 зсувна ділянка на території міст, у яких спостерігається активізація цих процесів. Для порівняння: в межах представлених дев'яти адміністративних районів,

за результатами вишукувань 2009р. було виділено 211 зсувонебезпечних ділянок (в т. ч. ділянки з розвинутими обвальними та обсипними явищами).

На багатьох обстежених ділянках спостерігалася активізація зсувних процесів. Основними факторами, що призводять до активізації зсувів є техногенні та кліматичні.

Згідно отриманих даних, в межах вивчених адміністративних районів спостерігався такий стан розвитку зсувних процесів:

Розповсюдження зсувних процесів в розрізі адміністративно-територіальних одиниць

№ з/п	Назва адміністративного району	Кількість зсувонебезпечних ділянок			
		всього	З них		
			зсуви (в т.ч. активних)	обвали, осипища (в т.ч. активних)	потенційно зсувонебезпечні
1	Бережанський	20	9 (2)	3 (1)	8
2	Борщівський	42	21 (12)	2 (1)	19
3	Буцацький	29	12 (5)	2 (1)	15
4	Гусятинський	19	10 (4)	-	9
5	Заліщицький	27	11 (5)	4 (2)	12
6	Кременецький	18	8 (3)	1	9
7	Монастириський	11	3 (1)	1	7
8	Теребовлянський	27	12 (4)	2	13
9	Чортківський	18	7 (2)	5 (1)	6
	Разом:	211	93 (38)	20 (6)	98

Найбільш складна ситуація склалася у Борщівському районі. На його території налічується 21 зсувна ділянка, у тому числі 12 активних. Зсувонебезпечних ділянок – ще 19. Складною ситуація є також у Заліщицькому, Буцацькому, Гусятинському й Теребовлянському районах. У кожному з них – 10 і більше зсувів у різній стадії активізації. Поодинокі активні зсуви виділено у Чортківському, Кременецькому та Бережанському районах. І лише у Монастириському районі ситуація є відносно сприятливою, відмічено лише три малоактивні зсуви.

Кадастр зсувів складений за результатами польових обстежень дев'яти районів у 2008-2009 років, згідно виконання обласної програми моніторингу зсувних процесів на 2007-2010 роки.

Кадастр. номер	Населений пункт	Активність	Чи загрожує будівлям	Чи загрожує інфраструктурі (дороги, кар'єри і т.п.)
	Буцацький район			
Т-І-Д-Бч-1	с. Бобулинці	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бч-2	хут. Луги	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бч-3	с. Новосілка	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бч-4	смт Золотий Потік	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бч-5	смт Золотий Потік	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бч-6	м. Бучач	Активний	Так	Ні
Т-І-Д-Бч-7	м. Бучач	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Бч-8	с. Медведівці	Активний	Так	Ні
Т-І-Д-Бч-9	с. Звенигород	Активний	Ні	Ні
Т-І-Д-Бч-10	с. Сновидів	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бч-11	с. Берем'яни	Стабілізований	Так	Ні
Т-І-Д-Бч-12	с. Миколаївка (Губин)	Активний	Так	Ні

Кадастр. номер	Населений пункт	Активність	Чи загрожує будівлям	Чи загрожує інфраструктурі (дороги, кар'єри і т.п.)
	Монастириський район			
Т-І-Д-М-1	с. Вістря	Стабілізований	Так	Ні
Т-І-Д-М-2	смт Коропець	Стабілізований	Ні	Так
Т-І-Д-М-3	с. Залісся	Активний	Ні	Так
	Теребовлянський район			
Т-І-Д-Тб-1	с. Зарваниця	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Тб-2	с. Зарваниця (Лапаївка)	Активний	Ні	Так
Т-І-Д-Тб-3	с. Полесюки	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Тб-4	с. Сапова	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Тб-5	с. Залав'є	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Тб-6	с. Буданів	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Тб-7	с. Буданів	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Тб-8	с. Буданів	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Тб-9	м. Теребовля	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Тб-10	с. Деренівка	Активний	Ні	Так
Т-І-Д-Тб-11	с. Деренівка	Активний	Ні	Так
Т-І-Д-Тб-12	смт Микулинці	Стабілізований	Ні	Ні
	Чортківський район			
Т-І-Д-Ч-1	с. Полівці	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Ч-2	с. Базар	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Ч-3	с. Мухавка	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Ч-4	м. Чортків	Активний	Ні	Так
Т-І-Д-Ч-5	м. Чортків	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Ч-6	с. Ягільниця	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Ч-7	с. Улашківці (Заболотівка)	Стабілізований	Ні	Ні
	Заліщицький район			
Т-І-Д-Зл-1	с. Хмелева	Активний	Ні	Так
Т-І-Д-Зл-2	с. Солоне	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Зл-3	хут. Поросячка	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Зл-4	с. Синьків	Активний	Так	Ні
Т-І-Д-Зл-5	с. Синьків	Стабілізований	Ні	Так
Т-І-Д-Зл-6	м. Заліщики	Стабілізований	Ні	Так
Т-І-Д-Зл-7	с. Винятинці	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Зл-8	с. Винятинці	Стабілізований	Ні	Так
Т-І-Д-Зл-9	с. Зозулинці	Активний	Ні	Так
Т-І-Д-Зл-10	с. Нирків	Активний	Ні	Так
Т-І-Д-Зл-11	с. Устечко	Стабілізований	Ні	Ні
	Гусятинський район			
Т-І-Д-Г-1	с. Раштівці	Активний	Так	Ні
Т-І-Д-Г-2	с. Раштівці	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Г-3	с. Калагарівка	Стабілізований	Ні	Так
Т-І-Д-Г-4	с. Сидорів	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Г-5	м. Гусятин	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Г-6	с. Вільхівчик	Активний	Так	Ні
Т-І-Д-Г-7	с. Личківці	Активний	Так	Ні
Т-І-Д-Г-8	с. Городниця	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Г-9	с. Старий Нижбірок	Стабілізований	Ні	Ні

Кадастр. номер	Населений пункт	Активність	Чи загрожує будівлям	Чи загрожує інфраструктурі (дороги, кар'єри і т.п.)
Т-І-Д-Г-10	смт Копичинці	Стабілізований	Ні	Ні
	Борщівський район			
Т-І-Д-Бщ-1	с. Юр'ямпіль	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бщ-2	с. Слобідка-Мушкатівська	Активний	Так	Ні
Т-І-Д-Бщ-3	с. Вовківці	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Бщ-4	смт Мельниця-Подільська	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Бщ-5	смт Мельниця-Подільська	Активний	Так	Ні
Т-І-Д-Бщ-6	смт Мельниця-Подільська	Стабілізований	Ні	Так
Т-І-Д-Бщ-7	м. Борщів	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бщ-8	м. Борщів	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бщ-9	с. Вовківці	Активний	Так	Ні
Т-І-Д-Бщ-10	с. Більче-Золоте	Стабілізований	Ні	Так
Т-І-Д-Бщ-11	с. Кривче	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Бщ-12	с. Сапогів	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Бщ-13	с. Сков'ятин	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Бщ-14	с. Стрільківці	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Бщ-15	с. Стрільківці	Стабілізований	Ні	Так
Т-І-Д-Бщ-16	с. Кудринці	Активний	Так	Так
Т-І-Д-Бщ-17	с. Кудринці	Активний	Ні	Так
Т-І-Д-Бщ-18	с. Михалків	Активний	Ні	Ні
Т-І-Д-Бщ-19	с. Худіївці	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бщ-20	с. Ланівці	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бщ-21	с. Устя	Стабілізований	Ні	Ні
	Бережанський район			
Т-І-Д-Бж-1	с. Стриганці	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бж-2	с. Надрічне	Активний	Так	Ні
Т-І-Д-Бж-3	с. Надрічне	Стабілізований	Ні	Так
Т-І-Д-Бж-4	с. Надрічне	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бж-5	с. Баранівка	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бж-6	с. Мечищів	Активний	Ні	Так
Т-І-Д-Бж-7	с. Молохів	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бж-8	с. Молохів	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Д-Бж-9	с. Куряни	Стабілізований	Ні	Так
	Кременецький район			
Т-І-Г-Кр-1	с. Велика Горянка	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Г-Кр-2	с. Мала Горянка	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Г-Кр-3	м.Кременець (гора Бона)	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Г-Кр-4	м. Кременець	Активний	Так	Так
Т-І-Г-Кр-5	м. Кременець	Стабілізований	Ні	Ні
Т-І-Г-Кр-6	м. Кременець	Активний	Так	Ні
Т-І-Г-Кр-7	с. Підлісці	Активний	Так	Так
Т-І-Г-Кр-8	с. Лідихів	Стабілізований	Ні	Ні

Першочергові заходи з ліквідації наслідків зсувів необхідно здійснити у *смт Мельниця-Подільська*. Також складною є ситуація в ряді інших населених пунктів

Борщівського району – селах *Вовківці, Слобідка-Мушкатівська, Кривче, Кудринці*, а також у с. *Винятинці* Заліщицького району, смт *Гусятин*, м. *Бучач*.

А також необхідно запланувати заходи з інженерного захисту та недопущення подальшого розвитку зсувів у інших населених пунктах, де ці процеси є особливо активними.

Необхідно звернути увагу на розвиток обвальньо-осиних процесів, що можуть становити небезпеку, у селах *Бедриківці, Касперівці, Щитівці* Заліщицького району, с. *Стінка* Бучацького району, смт *Скала-Подільська* Борщівського району, в околицях м. *Чортків* (Горішня Вигнанка, Біла).

Існує небезпека раптових зсувів матеріалу у кар'єрах, перш за все для видобутку глини та суглинку. У цьому відношенні відмітимо кар'єри у смт *Коропець* Монастириського району, с. *Зозулинці* Заліщицького району, с. *Куряни*, с. *Квіткове* Бережанського району.

Окрім цього, слід зазначити, що в останнє десятиріччя в окремих районах області, у першу чергу – в Борщівському, а також у Гусятинському, Заліщицькому, Бучацькому, Кременецькому, Терехівському, Козівському, зсувні процеси активізувалися.

Окрім цього, у попередні роки досліджень по декілька зсувів також фіксувалося на території Козівського, Тернопільського, Зборівського, Збаразького районів. Тому необхідно завершити розпочаті роботи щодо вивчення розвитку зсувних процесів на території Тернопільської області та створити кадастр зсувів Тернопільської області на основі геоінформаційних систем.

З метою упередження шкідливої дії зсувних процесів на забудовані території та об'єкти інженерної інфраструктури області необхідно завершити обласної програми моніторингу зсувних процесів області та провести спеціальні інженерно-геологічні вишукування у інших районах області.

Розвиток карстового процесу, який відмічено на великій території області, пов'язаний з широким розповсюдженням легкорозчинних порід (сульфатних, карбонатних та галогенних). Переважна частина області, окрім північно-східної частини, розташована в межах Подільсько-Буковинської карстової області.

В межах Тернопільської області карст розвинутий в різних літологічних і стратиграфічних відкладах – в мергельно-крейдових породах верхньої крейди, літотамнієвих вапняках бадену, оолітових органогенних і рифових вапняках сармату, а найбільшого розвитку він досяг у верхньобаденських гіпсах.

Дуже сильна ураженість карстовими явищами відмічена на ділянках центральної та південної частини Терехівського району, а також у Тернопільському районі. Велика ступінь ураженості карстом відмічається в районі населених пунктів *Підгайці, Матвіївці* Шумського району, *Якимівці* Лановецького району; південної частини *Підволочиського* району; східній частині *Бучацького* району; південна та західна частини *Чортківського* району; західна частина *Гусятинського* району, у *Борщівському* районі.

Територія області розташована в межах Волино-Подільської плити і охоплює фрагменти, що відносяться до структурно-денудаційної рівнини Подільської височини та Акумулятивно-денудаційної рівнини Малого Полісся. Ці інженерно-геологічні області відрізняються структурно-тектонічною будовою в літологічному складом порід.

1) В межах Подільської височини виділяються райони розповсюдження сульфатного, карбонатного і змішаного карсту.

Район сульфатного карсту займає західну частину області і умовно проходить від долини р. *Дністер* на північний-захід біля населених пунктів *Касперівці-Чортків-Варваринці-Гаї Розтоцькі*. В межах району виділяються підрайони, які відповідають відкритому та покритому типу карсту.

Сульфатний карст розповсюджений в смузі поширення гіпсів, що сприяють широкому розвитку. В природно-історичному розвитку карстові процеси в сульфатних породах протікають повільно, місцями стабілізуючись. Там де наявні великі техногенні навантаження карстові процеси різко активізуються.

Карбонатний карст знаходиться в межах розповсюдження Товтрової гряди, яка з північного заходу на південний схід проходить по лінії населених пунктів Підкамінь – Збараж – Скалат – Гримайлів і далі за Збруч в напрямку Кам'янець-Подільського. Ширина рифового пасма коливається в межах 3 – 15 км. В межах району виділяються підрайони, які відповідають відкритому та покритому типу карсту.

Район поширення змішаного тип карсту займає більшу частину області. Він простежується в обидві боки від Товтрової гряди і в північно-східному напрямку визодить за межі Тернопольської області, а в південно-західному напрямку його границя межує з районом сульфатного карсту. В межах району виділяються підрайони, які відповідають відкритому, покритому та перекритому типам карсту.

2) В межах Акумулятивно-денудаційної рівнини Малоо Полісся поширений карбонатний тип карсту. Район цього типу карсту простягається вузькою смугою в північній частині Тернопільської області, і є слабким за унтерсивністю процесу. В межах району виділяються підрайони, які відповідають перекритому типу карсту, активізація якого можлива при порушенні природного гідрогеологічного режиму.

Підрайони відкритого типу карсту за небезпечністю щодо виникнення надзвичайних ситуацій віднесені до значного ризику. Розповсюдження їх досить нерівномірне, і знаходиться в смузі розповсюдження сульфатного карсту.

Найбільш вражені карстом ділянки знаходяться західніше Борщова, в районі населених пунктів Білобіжниця Чортківського району, Ласківці Теревовлянського району, західніше Теревовлі, західніше смт Гримайлів, в районі с. Дітківці Зборівського району. Дані ділянки є значними за розміром. В межах північно-східної частини Тернопільської області ділянки значного ризику мають переважно невеликі розміри та ізометричну форму.

Породи що здатні до картування поширені на всій території області. Карстоутворення має розвиток у всіх трьох стадіях, проте головним чином у напівпокритій (6,0 тис. км²) та покритій стадіях (7,2 тис. м²). Відкрита стадія розвитку карсту розповсюджена на площі 0,57 тис. км², що складає біля 4% від площі території області. Кількість карстопроявів за даними Національної доповіді про стан природно-техногенної безпеки в Україні за 2015 р. становить 1371 од. Площі та ареали розповсюдження карсту відповідно щільності розвитку карстових форм відображені на схемі "Природно-техногенна безпека".

Основною товщею що карстується, є гіпсоангідрити дністровського горизонту, яка представлена дрібними та крупнокристалізованими різновидами – первинним гіпсом, вторинним ангідритизованим гіпсом, гідритизованим ангідритом. В межах південної частини межириччя Серет-Нічлава, в гіпсових відкладах є дві печери системи Оптимістична та Озерна.

Найбільш небезпечна активізація карсту можлива на ділянках, де існуючі гідрогеологічні умови є техногенно-порушеними. Це спостерігається в зонах впливу водовідборів (відкачки води з кар'єрів, водозабори та ін.), при порушенні шляхів природного поверхневого стоку (заглиблення русел рік та струмків, будівництво ставків тощо).

В останні роки з населених пунктів області найбільшого ураження карстом зазнав м.Збараж. Для здійснення протикарстових заходів, запобігання руйнування історичної забудови центральної частини м. Збаража, що входить до складу Національного заповідника "Замки Тернопілля", в області розроблена Районна програма протикарстового захисту історичної забудови м. Збараж на 2013-2017 роки, затверджена Рішенням районної ради 14 червня 2013 року № 232.

Підтоплення для Тернопільської області не характерне і в умовах розчленованого рельєфу має лише локальний прояв у межах забудованих територій. Згідно даних Щорічника ДНВП "Геоінформ України" Про активізацію небезпечних екзогенних процесів за даними моніторингу ЕГП у 2017р. у попередні роки підтоплення було зафіксоване в: смт Коропець, сс.Устя-Зелене, Вістря, Комарівка (Монастирський район), сс.Устячко, Іване-Золоте, Печерна, Заліщики, Добровляни (Заліщицький район), сс.Устя, Худиківці, Більче-Золоте (Борщівський район), с.Чернихів (Зборівський район), с.Вишнівець (Збаразький район), м.Чортків (Чортківський район), с.Горинка (Кременецький район).

Процеси затоплення під час дії повеней та паводків завдають шкоди населенню та економіці області. На ріках області можливі повені і паводки, які виникають в результаті танення снігу і під час тривалих злив.

Весняна повінь на ріках і річках області може бути в період від початку лютого до середини березня, а при пізніх веснах – від середини березня до початку квітня. Найбільшу загрозу господарству області викликають повені на р. Дністер, де часто утворюються льодові затори. На всіх інших річках області із-за їх зарегульованості весняна повінь виражена слабо.

Дощові паводки на ріках і річках області відмічаються по декілька разів в період від травня до кінця жовтня. Найбільшу загрозу являють собою паводки на р. Дністер, коли підйом води відмічається на всій довжині ріки. Найбільш потенційно-небезпечні території області є в басейні р. Дністер – Монастирський, Буцацький, Заліщицький та Борщівський райони.

З даними Управління з питань цивільного захисту населення облдержадміністрації в результаті повеней і дощових паводків в області в зоні підтоплення (затоплення) можуть опинитися 95 населених пунктів області.

Перелік населених пунктів Тернопільської області, які можуть потрапити в зону підтоплення (затоплення) внаслідок паводків та повеней.

Назва ріки	Попадає в зону можливого підтоплення (затоплення)	
	Населені пункти	будинків
Бережанський район		
Золота Липа	м. Бережани	23
Золота Липа	с. Біще	1
Золота Липа	с. Поручин	2
Золота Липа, Східна Золота Липа	с. Жуків	8
Золота Липа	с. Гиновичі	7
Золота Липа	с. Котів	7
Цінов	с. Баранівка	4
Золота Липа	с. Лапшин	22
Золота Липа	с. Надрічне	10
Золота Липа	с. Рекшин	4
Золота Липа	с. Стриганці	5
Золота Липа	с. Рибники	15
Східна Золота Липа	с. Урмань	13
Цінов	с. Шибалин	14
Нараївка	с. Нараїв	14
Нараївка	с. Рогачин	7
за район	16	156
Борщівський район		
Дністер	с. Устя	14
Дністер	с. Горошова	15

Дністер	с. Худиківці	25
Дністер	с. Вільховець	15
Дністер	с. Дністрове	9
за район	5	78
Буцацький район		
Дністер	с. Возилів	4
Дністер	с. Сновидів	7
Дністер	с. Набережне, Космиринська с/р	20
Дністер	с. Губин, Миколаївська с/р	26
за район	4	57
Гусятинський район		
Гнила	с. Личківці	2
Гнила	с. Городниця	19
Збруч	с. Мала Луга	12
Збруч	с. Кокошинці	8
Збруч	смт Гусятин	3
Збруч	с. Калагарівка	14
за район	6	58
Заліщицький район		
Дністер	м. Заліщики (санаторій)	1
Серет	с. Кулаківці	17
Дністер	с. Іване Золоте	37
Дністер	с. Колодribка	20
Дністер	с. Зозулинці	65
Дністер	с. Устечко	18
Дністер	с. Синьків	9
Дністер	с. Городок	8
Дністер	с. Добровляни	55
за район	9	230
Зборівський район		
Серет	с. Чернихів	53
Серет	с. Малашівці	10
Гук	с. Бліх, Мильнівська с/р	2
Гук	с. Мильно	2
Східна Золота Липа	с. Розгдів	16
Серет	с. Ренів	2
Зварич	с. Кальне	10
Зварич	с. Годів	9
Серет	с. Кобзарівка	1
Серет	с. Ратищі	2
Мала Стрипа	с. Заруддя	14
Головна Стрипа	с. Метенів Кабаровецька с/р	7
Волочковецька Стрипа	с. Кабарівці	2
Стрипа	с. Калинівка, Погрібецька с/р	3
за район	14	133
Кременецький район		
Ірва	м. Кременець	18
Іква	с. Комарин	8
Горинька	с. М. Горанка	10
Іква	с. Куликів	14
Горинь	с. Очеретно	11
за район	5	61
Лановецький район		

Жирак	м. Ланівці	10
Горинька, Жирак	с. Юськівці	5
Горинь	с. Борсуки	5
Горинь	с. Нападівка	15
за район	4	35
Монастириський район		
Дністер	сmt Коропець	50
Дністер	с. Устя-Зелене	40
Дністер	с. Вістря	34
Дністер	с. Горигляди	2
за район	4	126
Підволочиський район		
Самець	с. Мислова	10
Самець	сmt Підволочиськ	20
за район	2	30
Підгаєцький район		
Коропець	м. Підгайці	30
Коропець	с. Новосілка	4
Коропець	с. Старе місто	4
Золота Липа	с. Литвинів	15
Притока р. Золота Липа	с. Рудники (Литвинівська с/р)	19
Золота Липа	с. Лиса	1
Золота Липа	с. Носів	3
Золота Липа	с. Затурин (Завалівська с/р)	3
Золота Липа	с. Середнє (Завалівська с/р)	1
за район	9	80
Теребовлянський район		
Гнізна	м. Теребовля	3
Гнізна	с. Кровінка	2
Серет	с. Зубів	3
Серет	с. Буданів	2
Стрипа	с. Бурканів	1
за район	5	11
Тернопільський район		
Серет	с. Івачів Горішній	4
Серет	с. Острів	1
за район	2	5
Чортківський район		
Серет	м. Чортків, вул. Шопена	18
Серет	с. Скородинці	7
Серет	с. Біла	7
Серет	с. Сосулівка	8
Серет	с. Росохач	9
Білий	с. Косів	5
за район	6	54
Шумський район		
ліва притока р. Вілія	с. Рохманів	3
Вілія	с. Кордишів	2
ліва притока р. Вілія	с. Залісці	3
ліва притока р. Вілія	с. Сошище	4
за район	4	12
за область	95	1126

З метою забезпечення захисту громадян, населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії паводкових вод, мінімізації заподіяних нею збитків, в області діє «Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року», на підставі якої розроблена обласна «Програма розвитку водного господарства та водно-екологічного оздоровлення природного середовища Тернопільської області на період до 2021 року» затверджена рішенням сесії Тернопільської обласної ради від 12.11.2013 року № 1541 і діє на даний час, згідно якої передбачено виконання комплексу природоохоронних та протипаводкових заходів.

Висновки. Урахування проявів небезпечних природно-геологічних процесів має суттєве значення в плані інженерного захисту території, що і враховано даним проектом (див. розділ „Інженерна підготовка та захист території”).

1.2. АНАЛІЗ І ОЦІНКА ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ.

Земельні ресурси та стан ґрунтів.

Земельний фонд Тернопільської області станом на 1 січня 2017 р. складає 1382,4 тис. га. З них 1046,2 тис. га або 75,7 відсотка займають сільськогосподарські угіддя, що свідчить про високий рівень сільськогосподарської освоєності земель у порівнянні з загальнодержавним показником – 69,0%.

Площа сільськогосподарських угідь впродовж за 2012-2016р. зменшилась на 2,2 тис. гектарів і складає 1046,2 тис. га (75,7%) території області. Зменшення відбулось в результаті переводу в несільськогосподарські угіддя - 0,1 тис. га в ліси та інші лісовкриті землі (на підставі проектів відведення земельних ділянок), та за результатами проведення землепорядних робіт і оформлення свого права власності громадянами для будівництва і обслуговування жилого будинку господарських будівель і споруд та надання для інших цілей 0,1 тис. га у забудовані землі. В результаті трансформації перелогів в рілля, їх площа складає 3,4 тис. га, а площа ріллі становить – 856,4 тис. га (62%).

Площа багаторічних насаджень поступовоздільшується в останні роки і складає 15,7 тис. га, в результаті надання громадянам земельних ділянок (ріллі) у власність для ведення садівництва тощо.

Площа пасовищ та сіножатей дещо збільшилась і становить 171,7 тис. га.

Площа лісових та деревно-чагарникових насаджень збільшилась на 0,3 тис. га і складає 201,7 тис. га, в тому числі полезахисних лісосмуг 1,1 тис. га. Загальна лісистість області з врахуванням усіх захисних насаджень складає 14,6%.

*Динаміка структури земельного фонду області**

Основні види земель та угідь	2012 рік		2013 рік		2014 рік		2015 рік		2016	
	усього, тис. га	% до загал. площі тер-ї	усього, тис. га	% до загал. площі тер-ї	усього, тис. га	% до загал. площі тер-ї	усього, тис. га	% до загал. площі тер-ї	усього, тис. га	% до загал. площі тер-ї
Загальна територія	1382,4	100	1382,4	100	1382,4	100	1382,4	100,0	1382,4	100,0
у тому числі:										
1. Сільськогосподарські угіддя	1048,2	75,8	1046,4	75,8	1046,2	75,7	1046,2	75,7	1046,2	75,7
з них:										
рілля	855	62	855,6	61,9	856,1	62	856,4	62	856,4	62
перелоги	5,5	0,4	4,4	0,3	3,3	0,2	3,4	0,2	3,4	0,2
багаторічні насадження	15,4	1	15,4	1,1	15,7	1	15,7	1	15,7	1
сіножаті і пасовища	172,3	12	171,0	12,4	171,1	12,4	171,7	12,4	171,7	12,4
2. Ліси і інші лісовкриті площі	201,1	14,5	201,1	14,5	201,4	14,6	201,7	14,6	201,7	14,6
з них вкриті лісовою рослинністю	188,4	14	188,2	13,6	188,4	14	188,6	14	188,6	14
3. Забудовані землі	62,8	4,5	63	4,6	63,5	4,6	63,6	4,6	63,7	4,6
4. Відкриті заболочені землі	5,6	0,4	5,6	0,4	5,9	0,4	5,9	0,4	5,9	0,4

Основні види земель та угідь	2012 рік		2013 рік		2014 рік		2015 рік		2016	
	усього, тис. га	% до загал. площі тер-ї	усього, тис. га	% до загал. площі тер-ї	усього, тис. га	% до загал. площі тер-ї	усього, тис. га	% до загал. площі тер-ї	усього, тис. га	% до загал. площі тер-ї
5. Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі, зайняті зсувами, щебенем, галькою, голими скелями)	17,8	1,3	17,7	1,3	18,6	1,3	18,6	1,3	18,5	1,3
6. Інші землі	27,5	2,0	27,4	2,0	27,3	2,0	27,1	2,0	27,1	2,0
Усього земель (суша)	1363,1	98,6	1363,0	98,6	1363,1	98,6	1363,1	98,6	1363,1	98,6
Території, що покриті поверхн. водами	19,3	1,4	19,4	1,4	19,3	1,4	19,3	1,4	19,3	1,4

* за даними Головного управління Держгеокадастру у Тернопільській області

Із видів ерозії земель в області має місце водна. Цьому негативному явищу піддається більше третини ріллі. Страждають від неї усі райони, але найбільше Бережанський та Зборівський, де вони проявляються майже на двох третинах орних земель, а також Збаразький, Лановецький, Монастирський, Підволочиський, Шумський – у яких змиву піддається більше половини посівних площ, майже половина – у Козівському й Підгаєцькому. Ще в шести районах її згубний вплив відчувається на 30 % ріллі.

Відповідно до наявних відомостей та моніторингу стану використання земель в цілому по області в тій чи іншій мірі знаходиться в обробітку 215,5 тис. га еродованих та ерозійно-небезпечних земель. З них, розміщено на схилах від 3° до 5° – 90,9 тис. га, від 5° до 7° – 41,8 тис. га і більше 7° – 14,3 тис. га.

Поширенню водної ерозії сприяє необґрунтовано висока розораність сільгоспугідь. В середньому по області внаслідок водної ерозії з 1 га ріллі виноситься 24 т ґрунту, 28 кг гумусу. Через ерозійні процеси площа ярів перевищує 3,9 тис. га.

За час здійснення земельної реформи за проектами землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) в області виведено з активного використання і залужено чи переведено в природні кормові угіддя 21,1 тис. га малопродуктивної і деградованої ріллі.

Приведення кількості використання орних земель до природоохоронно-безпечних і обґрунтованих значень в значній мірі стримується внаслідок передачі цих площ у приватну власність, відсутності економічного механізму зменшення рівня використання еродованих і деградованих земель, «нульового» фінансування здійснення консервації земельних ділянок.

При надмірній експлуатації ґрунти зазнають виснаження та потребують консервації та поліпшення малопродуктивних угідь. Дані щодо необхідності консервації земель наведені у таблиці. Всі зазначені площі відносяться до земель державної власності.

Оперативна інформація щодо консервації земель станом на 15.07.2016 року*

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці	Здійснено консервацію земель (починаючи з 2002 р.), га	Землі, що потребують консервації, га			Землі, що потребують поліпшення малопродуктивних угідь, га
			всього	В тому числі:		
				деградовані	Мало-продуктивні	
1	Бережанський		622,6	602,56	20	32
2	Борщівський		467,4		467,4	547
3	Бучацький		2176,5	316,22	1860,23	-
4	Гусятинський		1699	749	950	-
5	Заліщицький		1057,9	79,05	978,87	-
6	Збаразький		2422,4	165,09	2257,31	992
7	Зборівський		280,6	17,1	263,49	-
8	Козівський	37	637,5	22,78	614,72	-
9	Кременецький		2420,3		2420,27	-
10	Лановецький		1180	240	940	196
11	Монастириський		188,3		188,29	-
12	Підволочиський		330,8	94,68	236,12	-
13	Підгаєцький		240,2	20,76	219,48	-
14	Теребовлянський		1209,8		1209,83	374
15	Тернопільський		2701,5	59,6	2641,6	-
16	Чортківський		242,6		242,64	1078
17	Шумський		1046	37,23	1008,79	1172
18	м.Тернопіль					-
	Разом	37	18923,4	2404,07	16519,04	4391

* - за даними відділів Держгеокадастру у районах.

Антропогенного навантаження зазнає геологічне середовище через видобуток корисних копалин, який частково відбувається самовільно без додержання вимог екологічного законодавства, іншого антропогенного втручання. В області наявні порушені землі, що потребують рекультивациі.

Інформація щодо земель, що потребують рекультивациі станом на 15.07.2016 р.*

	Адміністративно-територіальна одиниця	Всього порушених земель, га	Всього відпрацьовано земель, га
1	Бережанський	105,33	29,46
2	Борщівський	220,09	63,91
3	Бучацький	92,39	49,25
4	Гусятинський	89,14	60,9
5	Заліщицький	80,6	21,7
6	Збаразький	153,06	56,46
7	Зборівський	60,78	18,43
8	Козівський	53,23	36,99
9	Кременецький	50,38	18,5
10	Лановецький	233,52	57,25
11	Монастириський	58,4	7,29
12	Підволочиський	125,17	24,6
13	Підгаєцький	13,22	9,22
14	Теребовлянський	111,61	32,78
15	Тернопільський	118,96	76,14
16	Чортківський	149,07	135,27
17	Шумський	380,93	292,1
18	м.Тернопіль	4	
	Разом	2099,88	990,25

*- за даними відділів Держгеокадастру у районах.

Загальну характеристику стану родючості ґрунтів можна оцінити за еколого-агрохімічним балом. Такий бал земельної ділянки враховує не лише наявність у ґрунті поживних речовин, важких металів, пестицидів та радіонуклідів, а й поширені ґрунти, їх змитість, кислотність та інші фізико-хімічні властивості, які впливають на родючість ґрунту. Середньозважений бал паспортизованих земель становить по області 39.

Найкращі землі у Підволочиському районі (66), Ланівецькому (66), Тернопільському (62), де залягають найбагатші ґрунти області – це чорноземи глибокі малогумусні, чорноземи реградовані, чорноземи опідзолені та невелика частка темно-сірих опідзолених. У цих районах, в середньому, близько 70% ґрунтів середньої і підвищеної якості та 1% високої якості. Найнижчий бал мають землі Монастириського району (46), Борщівського (49), Підгаєцького (50), де переважаючими ґрунтами є ясно- та сірі опідзолені і дернові різного ступеня змитості та оглеєності. Ці землі відносяться в основному до низької та дуже низької якості.

Найбільший відсоток площ займають землі середньої якості – 308,4 тис га (58,53 %), землі високої якості – 195,5 тис.га (37,1 %) і землі низької якості 23,0 тис.га (4,37 %).

Внаслідок вибуху на Чорнобильській АЕС в атмосферу потрапили радіоактивні ізотопи багатьох елементів. В даний час найбільшу небезпеку становлять радіоізотопи цезію і стронцію, які мають період піврозпаду близько 30 років.

Тернопільською філією державної установи „Держґрунтохорона” постійно (щорічно) ведуться спостереження ґрунтово-кліматичних зон, найважливіших типів ґрунтів і сільськогосподарських угідь на 35 контрольних ділянках, якими охоплено всі ґрунтово-кліматичні зони, найважливіші типи ґрунтів та сільськогосподарські угіддя. Систематичне спостереження на цих ділянках ведеться з вісімдесятих років.

Здійснюється моніторинг забруднення радіонуклідами ґрунту та рослинної продукції на контрольних майданчиках області.

Дещо підвищені рівні експозиційної дози (гамма-фону) зафіксовано на контрольних ділянках, що знаходяться в Заліщицькому районі в с.Винятинці і в Борщівському районі в с.Озеряни.

У 2016 році радіологічне забруднення обстежувалось на визначених контрольних ділянках, в яких відібрано зразки ґрунту та рослинної продукції і проводилось дослідження на ступінь забруднення радіонуклідами цезію-137 і стронцію-90.

За даними обстеження щодо вмісту цезію-137 і стронцію-90 всі райони області, на яких закладені контрольні ділянки, можна віднести до умовно чистих (до 1 Кі/км²). В цілому вміст радіонуклідів в рослинній продукції не перевищував допустимих рівнів (ДР-2006).

На частково забруднених полях рекомендується проводити комплекс агрохімічних, меліоративних та агротехнічних заходів, що значно знижує надходження радіоактивних речовин у продукцію. До агрохімічних заходів, що суттєво зменшують надходження радіонуклідів з ґрунту в рослини, слід віднести внесення підвищених доз органічних і фосфорно-калійних мінеральних добрив, вапнування кислих ґрунтів повною нормою меліоранту за гідролітичною кислотністю.

В умовах області практично можна вирощувати всі районовані культури та їх сорти із застосуванням загальноприйнятих технологій. Всі види робіт в землеробстві можна проводити без обмежень згідно прийнятих технологій для ґрунтово-кліматичної зони області.

Водні ресурси

Водні ресурси області представлені поверхневими (транзитний і місцевий стік річок) і підземними водами. Важливою особливістю водних ресурсів є те, що підземні води по всій території області гідравлічно зв'язані з поверхневим (річковим) стоком, а тому водні ресурси визначаються загальним об'ємом річкового стоку.

Розподіл річкового стоку в середньоводний рік становить:

- загальні ресурси – 9,21 куб. км.;
- в тому числі приплив – 6,92 куб. км.;
- місцевий стік – 2,29 куб. км.

Розподіл річкового стоку у 2016 році становив:

- загальні ресурси - 8,36 куб. кілометрів
- в тому числі приплив - 7,17 куб. кілометрів
- місцевий стік - 1,19 куб. кілометрів

На водні ресурси Тернопільська область не багата. За водозабезпеченістю область займає 15 місце в Україні. В залежності від водності року на одного мешканця області припадає від 1 до 1,5 тис.м³ води на рік, при середній по Україні 1,1 тис.м³. Найменш водозабезпеченими є Борщівський, Гусятинський, Заліщицький та Чортківський райони.

На території області налічується 1401 річка загальною довжиною 6066 км, 26 водосховищ загальною площею водного плеса 3579 га, об'ємом води 81,2 млн. м³ і 886 ставків загальною площею водного плеса 5627 га, об'ємом води 58,8 млн. м³, 3432 артсвердловин і 74285 шахтних колодязів.

Водні ресурси області використовуються для промислового і сільськогосподарського водопостачання, комунально-побутових потреб, енергетики, риборозведення, рекреаційних цілей. За цільовим призначенням біля четвертої частини ставків використовуються для потреб рибного господарства, інші - для сільського господарства.

Стан і якість водних ресурсів області визначається природними умовами водозаборів, скидами зворотних вод підприємств та стоком з території.

Значна густина річкової мережі, маловодність, низька захищеність підземних водоносних горизонтів внаслідок значної закарстованості територій - причина недостатньої природної захищеності водних ресурсів від забруднення.

Великої шкоди малим річкам завдає і дуже високий рівень розораності річкових водозаборів, при середньоєвропейській нормі розорюваності річкових водозаборів 30-60%, у області ми маємо 75-80%.

До того ж тісний взаємозв'язок між поверхневими і підземними водами в процесі кругообігу, внаслідок невваженої діяльності, призводить до інтенсивного забруднення водоносних горизонтів питної води. Значна частина підземних вод області може втратити якість питної.

Для водопостачання найбільший інтерес представляють підземні води. Прогнозні запаси підземних вод складають 592,6 млн.м³, затверджені запаси 107,56 млн. м³. В останні роки відбувається розвідка та оцінка запасів питних вод на існуючих ділянках родовищ питних вод, із затвердженням запасів та взяттям на баланс Державного фонду родовищ корисних копалин (детальніше див. розділ Мінерально-сировинні ресурси).

За ресурсами прісних підземних вод область відноситься до малозабезпечених, причому поширені вони нерівномірно. Переважна кількість підземних вод приурочена до четвертинних алювіальних відкладів долин річок і видобувається інфільтраційними водозаборами у вигляді лінійного ряду свердловин або галерей.

Використовуються всі види безнапірних і напірних підземних вод. Для централізованого водопостачання використовуються артезіанські води, для лікування мінеральні, населення в основному використовує безнапірні води.

Загальна водно-епідемічна ситуація в області в цілому вимагає значного покращення. Екологічно незбалансована виробнича діяльність, обсяги залучення водних ресурсів і їх забруднення, змив з сільськогосподарських угідь, а також з штучною зміною природного режиму водних об'єктів привели до того, що деградаційні процеси стали переважати над самовідновлювальною і самоочисною здатністю.

За даними Річного звіту Тернопільського обласного управління водних ресурсів 2016 рік склався жарким, посушливим і маловодним. Сумарний об'єм стоку річок області за 2016 рік склав 1,19 км³. За аналог взята р. Серет в створі м. Чортків, водозабірна площа якої становить 23 % території області.

В першу чергу дефіцит води відчули південні регіони. Рівень води водних об'єктів понизився, а на окремих ставках досягли мінімальних відміток.

Це вплинуло на продуктивність ставкового рибного господарства та на ефективність роботи гідроелектростанцій.

Водокористувачі, які використовують підземну воду, а це комунальна сфера, сільське господарство, промисловість у поточному році дефіциту води майже не відчули. Проте, слід відмітити, що понизився дебіт свердловин та рівень води в криницях, погіршилась якість води. В окремих селах, де немає водопроводу, користувалися привозною водою

Забір води в 2016 році становив 49,61 млн.м³, і складав в порівнянні з 2015 роком – 99,98%.

Лісові ресурси.

Тернопільська область відноситься до малолісистих областей України. За інформацією Головного управління Держземагенства у Тернопільській області (форма 6-зем) площа земель лісгосподарського призначення області становить 201,7 тис. га, з них 188,4 тис.га вкритих лісовою рослинністю земель. Лісистість Тернопільської області складає 14,6 %, що нижче за науково-обґрунтований показник для регіону (20 %) та середній для України (16 %).

Ліси на території області розташовані вкрай нерівномірно і зосереджені, в основному, у північній (з переважанням соснових деревостанів) і північно-західній частині (бук, граб), де лісистість досягає 20-25 %, а також в південній частині (дуб, граб), де лісистість досягає 14-18 %. Лісові масиви розташовані, в основному, на плато та схилах Бережанського горбогір'я, Кременецьких гір, Товтрового кряжу та у долинах річок Коропець, Стрипа, Серет, Збруч, Дністер та виконують захисні, водорегуляторні, рекреаційно-оздоровчі функції і мають обмежене експлуатаційне значення.

Загальні дані про лісовий фонду у Тернопільській області*

	Адміністративні утворення	Площа лісового фонду, тис. га
1	Бережанський	20,387
2	Борщівський	16,956
3	Бучацький	12,794
4	Гусятинський	16,674
5	Заліщицький	10,734
6	Збаразький	7,854
7	Зборівський	11,534
8	Козівський	4,411
9	Кременецький	16,454
10	Лановецький	3,902

	Адміністративні утворення	Площа лісового фонду, тис. га
11	Монастириський	14,760
12	Підволочиський	4,297
13	Підгаєцький	9,810
14	Теребовлянський	9,534
15	Тернопільський	5,949
16	Чортківський	11,674
17	Шумський	21,018
18	м. Бережани	2,200
19	м. Кременець	0,330
20	м. Тернопіль	0,357
21	м. Чортків	0,067
	Всього	201,696

* - За даними Головного управління Держземагенства у Тернопільській області.

На даний час 147,8 тис. га лісів області перебувають у постійному користуванні 6 державних підприємств Тернопільського обласного управління лісового та мисливського господарства, а саме: Тернопільського, Кременецького, Буцацького, Чортківського лісових господарств, Бережанського лісомисливського господарства, природного заповідника «Медобори», 23,5 тис. га - агролісогосподарських підприємств Мінагрополітики (1 державне та 5 комунальних підприємств). Близько 9,8 тис. га лісів колишніх сільгосп підприємств не передані в користування, що призводить до низки порушень вимог природоохоронного та лісового законодавства України. Стан охорони цих лісів вкрай незадовільний: у складних соціально-економічних умовах, при відсутності належного контролю з боку органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, відбувається неконтрольоване використання лісових ресурсів, а в непоодиноких випадках – знищення або значне пошкодження лісів.

Основною причиною зволікання із завершенням передачі лісів колишніх колективних сільськогосподарських підприємств є позиція Тернопільського обласного управління лісового та мисливського господарства, яке мотивує своє небажання приймати у користування ліси незадовільним фінансуванням цих робіт, в першу чергу на виготовлення державних актів на право постійного користування.

Усі лісогосподарські підприємства (за винятком ПЗ „Медобори” та Шумського РКЛГМП „Волинь”) здійснюють ведення лісового господарства без державних актів на право постійного користування землею.

Характеристика земель лісогосподарського призначення області станом на 01.01.2017 наведена у таблиці.

Землі лісогосподарського призначення Тернопільської області

		Одиниця виміру	Кількість
1.	Загальна площа земель лісогосподарського призначення	тис. га	201,7
1.1	площа земель лісогосподарського призначення державних лісогосподарських підприємств, що перебувають у віданні Тернопільського обласного управління лісового та мисливського господарства	тис. га	147,8
1.2	площа земель лісогосподарського призначення агролісогосподарських підприємств, що перебувають у віданні головного управління АПК Тернопільської облдержадміністрації	тис. га	23,6
1.3	площа земель лісогосподарського призначення, що не надана у користування	тис. га	28,2
2.	Площа земель лісогосподарського призначення, що вкрита лісовою рослинністю	тис. га	188,4
3.	Лісистість (відношення покритої лісом площі до загальної площі області)	%	14,6

Ліси Тернопільщини виконують переважно захисні, водорегулюючі, рекреаційно-оздоровчі функції і мають обмежене експлуатаційне значення. Площа лісів, які мають обмежене експлуатаційне значення, становить 98,2 тис. га, в тому числі: ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – 44,8 тис. га, рекреаційно-оздоровчих лісів – 26,6 тис. га; захисних лісів – 19,3 тис. га. Площа експлуатаційних лісів становить 63,3 тис. га земель лісогосподарського призначення області. Можливих для експлуатації лісів у всіх категоріях захисності налічується 98,23 тис. га, що складає 52,1% всіх лісів регіону.

Лісогосподарськими підприємствами проведено суцільних санітарних рубок та вибіркового санітарних рубок на площі відповідно 109 га та 4118 га, очистка від захаращеності проведена на площі 157га. Санітарні заходи здійснювались у насадженнях, які зазнали пошкоджень від вітровалів та буреломів поточного та минулих років, на ділянках, де відмічався природній відпад, сухостійні та всихаючі дерева, а також в осередках шкідників і хвороб лісу.

Для лісорозведення органами місцевого самоврядування виділяються ділянки деградованих і малопродуктивних земель (на крутосхилах, кам'янистих місцях, еродованих землях тощо), тому новостворені ліси виконуватимуть переважно захисні та водорегулюючі функції. Полезахисні лісові смуги, як окремий вид захисних насаджень, у зв'язку з відсутністю проблем, характерних для південних областей, не створюються.

В області за останні роки помітна незначна позитивна динаміка у зміні площ лісових ділянок та запасу деревостанів. Протягом 2016 року створено 33 га нових лісових насаджень, відновлено лісонасаджень під суцільними вирубками на площі 698 га, в т.ч. шляхом штучної посадки 625 га, природного поновлення 73 га. Підприємствами агропромислового розвитку лісовідновлення проведено на площі 71 га, в т. ч. шляхом посадки лісових культур 50 га, природного поновлення 21 га.

Динаміка лісовідновлення та створення захисних лісонасаджень, га

	2012	2013	2014	2015	2016
Лісовідновлення, лісорозведення на землях лісового фонду, га	785	700	771,5	769	761
Створення захисних лісонасаджень на непридатних для с/г землях, га	57	30	14,9	40	33
Створення полезахисних лісових смуг, га	-	-	-	-	-

Залишок осередків шкідників і хвороб лісу по Тернопільському обласному управлінню лісового та мисливського господарства на 1.01.2017 року становив 5141,2 га., в тому числі: осередків шкідників лісу 133 га, хвороб лісу 5008,2 га. Площа осередків шкідників та хвороб лісу протягом 2015 року зменшилися в цілому на 196 га у відсотковому відношенні до загальної площі держлісфонду складає 3,2 %. Заходами боротьби в звітному році ліквідовано 2682,8 га осередків шкідників та хвороб лісу.

Південно-східна частина території області зазнала забруднення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. За даними Тернопільського обласного управління лісового та мисливського господарства забрудненими радіонуклідами є квартали ДП "Чортківське лісове господарство" загальною площею 7326га. Дані по забрудненню лісів радіонуклідами наведені в таблиці.

Відомість забруднення лісових кварталів радіонуклідами по ДП "Чортківське лісове господарство"

№	Лісництва	Номери кварталів	площа кварталів, га	Забруднення, Ки/км ²
1	Коліндянське	15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 37	881	1-2
		38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 50,	390	2-5
		70	45	5-9
	Всього		1316	
2	Гусятинське	63, 68, 69, 72, 73, 74,	289	1-2
		70, 71	109	2-5
	Всього		398	
3	Улашківське	1, 2, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84,	1154	1-2
		50, 51, 77, 78, 79, 80, 81, 85	297	2-5
	Всього		1451	
4	Борщівське	4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	399	1-2
		11	30	2-5
	Всього		429	
5	Заліщицьке	6, 12, 15, 17, 21 – Більче-Золотецьке лісництво,	746	1-2
		26, 27, 30, 31, 51, 52, 78, 81, 82, 83, 84, 85 – Заліщицьке лісництво		
		32, 33, 34, 35, 37, 38, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 80	793	2-5
	Всього		1539	
6	Гермаківське	33, 36, 42, 52, 53, 54, 55, 65, 66, 67, 68, 78, 85, 90	599	1-2
		56, 57, 58, 59, 60, 61, 70	350	2-5
	Всього		949	
7	Наддністрянське	11, 12, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 57, 58	1244	1-2
	Всього по лісгоспу:		7326	

Проектним рішенням дані ділянки виключаються з рекреаційного використання. Для даних територій необхідно створити систему моніторингу лісових екосистем (грунтового середовища та лісових ресурсів) за радіаційним фактором.

На стан лісових насаджень значний вплив має техногенне та рекреаційне навантаження. Лісове господарство є базовим об'єктом для розвитку мисливства, що є однією з привабливих рекреаційно-пізнавальних форм діяльності з подальшою значною перспективою економічного використання.

Отже, основним завданням лісогосподарської діяльності є відтворення лісів, яке здійснюється з метою підвищення водоохоронних, ґрунтово-захисних, санітарно-гігієнічних, інших корисних властивостей та поліпшення якісного складу лісів.

Враховуючи Наказ Держкомлісгоспу України (№371 від 29.12.2008 року) оптимальна лісистість області повинна складати 20% (по факту – 14,6%).

З метою ведення лісового господарства на засадах збалансованого розвитку, збільшення площі лісів до оптимальної та вирішення різних екологічних, економічних і соціальних проблем в області розроблена нова Програма розвитку лісового господарства Тернопільщини на 2017-2021 роки, яка затверджена рішенням сесії Тернопільської обласної ради від 10.05.2017р. № 538.

Одним із шляхів реалізації даної програми є перегляд структури земельного фонду і землі, та відведення під інтенсивне заліснення непридатних для сільськогосподарського використання земель.

Мінерально-сировинні ресурси

Розміщення Тернопільської області в межах Східно-Європейської платформи зумовило утворення тут корисних копалин осадового походження. Серед них найбільшою є група нерудних корисних копалин. Це в основному сировина для будівельної промисловості (пісковики, вапняки, доломіти, мергелі, піски, суглинки тощо), а також сировина для гірничої, хімічної, скляної, цукрової промисловості, для потреб сільського господарства (в основному вапняки, крейда, гіпси), незначні запаси паливно – енергетичної сировини (переважно торф, буре вугілля), прісні та мінеральні води тощо.

Окрім того, наявні рудопрояви міді, марганцю, заліза, але промислових скупчень порід не виявлено. Також наявні прояви сірки самородної, фосфоритів.

Горючі корисні копалини представлені переважно торфом. Станом на 01.01.2015р. у області відомо 96 родовищ торфу, з них: розвіданих 59, дрібноконтурних – 15, прогнозних – 22. Державним балансом запасів торфу по області враховані 59 родовищ площею в межах промислової глибини покладу – 11634га, із загальними запасами 85385 тис.т. На 22 родовищах підраховані прогнозні ресурси у кількості 17624 тис.т на площі 2661га. 15 родовищ площею до 10га із запасами 822тис.т. Більшість родовищ що увійшли до складу торфяного фонду області розташовані у заплавах невеликих річок і мають поклади низинного типу з підвищеною зольністю в середньому більше 30% і ступенем розкладу більше 35%.

Поклади бурого вугілля на території області відносяться до так званого Кременецького буровугільного району Північно-Подільської буровугільної площі. Район об'єднує ряд родовищ у Кременецькому, Шумському та Зборівському районах: Кременецьке (затверджені запаси по діл. "Крем'янець" А- 334 тис.т., "Жолоби" В-157 тис.т., з/б – 120тис.т. "Підлісці" з/б – 73тис.т.), Ридомиль-Дзвиняцьке, Бриківське (А+С 600 тис.т.), Почаївське, Ридомиль-Дзвиняцьке та Майдан-Антонівецьке. Три перших родовища у 1940-х роках розроблялись невеликими нахиленими шахтами для місцевих потреб. Вугілля Кременецького району типове буре, марки Б₁ (низький ступінь вуглефікації).

Існують перспективи виявлення нафти і газу, малопоширених цінних корисних копалин. У 2000р. державним науково-виробничим центром "ПРИРОДА" проводились дослідження щодо нафтогазоносності Тернопільської області. За результатами проведених досліджень найбільш перспективними вважаються прогнозні об'єкти розташовані в межах Буцацького, Чортківського, Шумського та Бережанського районів.

Неметалічні корисні копалини - це в основному сировина для будівельної промисловості (пісковики, вапняки, доломіти, мергелі, піски, суглинки тощо), а також сировина для гірничої, хімічної, скляної, цукрової промисловості, для потреб сільського господарства (в основному вапняки, крейда, гіпси). Найбільш поширені сировина цегельно-черепична та пісок будівельний.

Державним балансом запасів по області враховані 93 родовища цегельно-черепичної сировини. До державного фонду родовищ належить 84 родовища, до його резерву 9. Балансові запаси всіх родовищ складають по категорії А+В+С₁ 74688,4 тис. м³, С₂ – 2760 тис. м³. На даний час розробляються 30 родовищ, а решта 63 на розробляється.

Родовища пісків будівельних розповсюджені майже по всій території області і приурочені до крейдяних, неогенових і четвертинних відкладів. Державним балансом запасів корисних копалин України обліковуються 41 родовища запаси яких

складають по категорії А+В+С₁ – 72052,5 тис. м³, С₂ – 271 тис. м³, позабалансові – 1141 тис. м³. З усіх родовищ розробляються 21.

Води підземні представлені питними та мінеральними водами.

Державним балансом запасів корисних копалин України розвідані та взяті на облік балансові експлуатаційні запаси підземних питних та технічних вод, що затверджені ДКЗ СРСР, УТКЗ, ДКЗ України по 25 ділянках у кількості **295,03** тис.м³/добу за категоріями А+В+С₁. Розробляється 7 ділянок, водовідбір з яких в останні роки складає 48,5-51,6 тис.м³/добу, що становить 16,5-17,5%. Величина прогнозних експлуатаційних запасів підземних вод становить 2206,0 тис.м³/добу.

За кількістю та різноманітністю мінеральних вод Тернопільщина не займає провідного місця в Україні, але тут протягом останніх десятиліть відкриті і використовуються лікувальні мінеральні води декількох різновидностей: мінеральні води типу „Нафтуся” (аналогічні Трускавецьким водам), сульфідні води, води високої мінералізації, придатні для використання в бальнеологічних цілях. Вивчені запаси мінеральних вод типу „Нафтуся” м. Сатанів та смт. Гусятин, загальні прогнозні ресурси вод типу „Нафтуся” складають 947 куб. м./добу і є забезпеченими при існуючій сумі опадів у джерельних стоках. Державним балансом запасів по області враховані 7 ділянок родовищ мінеральних вод по яким затверджені балансові запаси по категоріям А+В+С₁ складають 2748,0 м³/добу. З них лікувальних по 4 ділянкам – 470,0 м³/добу та природно-столових по 3 ділянкам – 2278,0 м³/добу. Розробляється 6 ділянок (7 одиниць обліку), водовідбір з яких в останні роки складає 39-40 м³/добу, що становить близько 1,5% від запасів затверджених ДКЗ України.

Окрім того, заданими Управління екології та природних ресурсів експлуатуються деякі родовища підземних мінеральних вод, що не мають затверджених запасів.

1. Вільхівчицький прояв мінеральної води в Гусятинському районі;

2. Калагарівський прояв підземних мінеральних лікувально-столових вод в Гусятинському районі;

3. Водозабір природно-столових вод "Лідихівська" в Кременецькому районі;

Родовищ термальних вод, придатних для промислового використання, на території області на даний час не виявлено. Проте відомості щодо наявності термальних вод зустрічаються в складі геологічних досліджень. Так, згідно роботи Вивчення гідрогеологічних умов розповсюдження мінеральних і прісних вод в районі Скомороського оздоровчо-туристичного комплексу "Лісовий", Львів – 1997р., відзначається про вміст слабо термальних і термальних вод в девонських – силурійських відкладах. Води даних відкладів мають температуру 35-70 °С і залягають, на погляд дослідників, на глибинах понад 900-1000м. Вони притаманні в основному, тріщинуватим пісковикам, вапнякам і доломітам з прошарками глинистих сланців і мергелів. Продуктивність свердловин досить різноманітна і змінюється в межах 0,03-2,5 л/сек. Слаботермальні води мають різний хімічний склад і мінералізацію не більше 5 г/л. Термальні води характеризуються як хлоридні натрієві або кальцієві з мінералізацією 30 г/л, або хлоридні натрієві солянки з мінералізацією до 180 г/л. Продуктивність свердловин є незначною. З метою визначення можливості промислового використання термальних, в тому числі в якості альтернативних джерел енергії, необхідно проведення детальних гідрогеологічних досліджень.

В Тернопільській області нараховується 780 кар'єрів та виробок корисних копалин, 264 з яких знаходиться на Державному балансі запасів. Станом у 2006 році Тернопільським територіальним відділом Геоінформ взято на облік 385 родовищ і проявів корисних копалин.

Перелік родовищ корисних копалин Тернопільської області, що мають затверджені запаси корисних копалин станом на 01.01.2015р., представлені в таблиці за даними ДНВП "Геоінформ України".

Перелік родовищ корисних копалин області

№*	Назва родовища, (корисна копалина)	Місце розташування	Запаси за категоріями станом на 01.01.15р.		Затверд- ження ДКЗ України і СРСР, ТКЗ, ВКЗ, НТР (№, дата)	Ступінь промис- лового освоєння	
			балансові				
			A+B+C ₁	C ₂			
1	2	3	4	5	6	8	9
ГОРЮЧІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ							
Торф, тис. т							
1 ¹	Старники	Шумський р-н, від м.Шумськ на ПнЗх 12,5км, від с. Руська-Гута на ПнЗх 3 км	(4299)		(359)		Експ.
1.1	діл. Руська-Гута	ПдСх частина родовища, від с. Руська-Гута на ПнЗх 3км (Терноп. обл.)	1034		137	№4462 1985р. УкрТКЗ	Не експ.
1.2 ¹	діл. Майдан	ПнЗх частина родовища, від с. Майдан на Сх (в Рівненській обл.)	(3265)		(222)		Експ.
2	Басарабиха	Шумський р-н, від м. Шумськ на ПнСх 2км, від с. Онишківці на Пн, від с.Сураж на ПдЗх, від с. Ходаки на Пд, від с. Боложівка на Пд, в заплаві р.Вілія і р.Кума	6597		913	№4549 1986р. Укр. ТКЗ	Експ.
2.1	діл. Боложівка 1	до с. Боложівка на Пд і ПдСх прилягає	781		4		-//-
2.2	діл. Решта площі	від с. Сураж на Пд	5816		909		-//-
3	Гарбузівське	Зборівський р-н, від м. Зборів на ПнСх 15км, до с. Гарбузів на Пн прилягає, від с.Перепельники на Пн 1км, від с. Гукалівці на ПнСх прилягає, біля с. Манаїв, в заплаві р. Серет Правий	2355		1519	№2232 1973р.	Резервне
3.1	діл. Гарбузів	Зх частина родовища	2093		1265		-//-
3.2	діл. Біля с.Манаїв	ПнСх частина родовища	262		254		Перспект. д/розвідки
4	Горинька	Лановецький р-н, від м.Ланівці на ПнЗх 5км, від с. Якимівні на Пд, в заплаві р.Горинька	2362		1440	№859 1967р.	Резервне
4.1	діл. Горинька		137		335		-//-
4.2	діл. Горинька 2	Зх частина родовища, від с.Гриньківці на ПнСх	29		955		-//-

4.3	діл. Горинька 3	Сх. частина родовища, від с.Юськівці на Пн	2196		110	№2646 1975р.	Перспект. д/розвідки
5	Жирак 2	Лановецький р-н, від м. Ланівці га ПдЗх 2,5км, від с. Бережанка на Пн, в заплаві р.Жирак	1114		2521	№364 2980р.	Резервне
5.1	Біля с.Ланівці		891		444		-//-
5.2	Біля с.Бережанка		223		2077		Перспект. д/розвідки
6	Іква	Кременецький р-н, від р.ц. Кременець на Зх 3км, від с.Борщівки на Пн, від. с.Дунаїв на Сх, в заплаві р.Іква	3680		2345		Резервне
6.1	діл. Рудка	від с.Рудка на Пд 1км, від с.Старий Кокорів на Сх 0,2км	129		57	№190 1992р.	-//-
6.2	діл. Борщівка	від с.Борщівка на ПнЗх 0,2км	3551		38	-//-	-//-
6.3	діл. Бережці	від с.Вел.Бережці			23	№1992 1971р.	Зазолене
6.4	діл. Решта площі	в сс. Куликів, Савчинці			2227		Зазолене
7	Калитка (ДФР)	Шумський р-н, від р.ц. Шумськ на Пд 6км, від з.ст. Лепесівка на ПнЗх 10км, від с. Вел. Дедеркали на ПнЗх, в заплаві р.Тура і р.Кума	2578		249	№4561 1986р. УкрТКЗ	-//-
7.1	діл. Калитки	біля с.Вел. Дедеркали			249		-//-
7.1.1	діл. Дедеркали	до с.Вовківці на Зх прилягає	319				-//-
7.1.2	діл. Решта площі (ДФР)	до с.Биківці на Сх. прилягає	1842		249		-//-
7.2	діл. Потуторів (ДФР)	від с. Потуторів на ПнСх	417			№4561 1986р. УкрТКЗ	-//-
9	Рекшинське	Бережанський р-н, від р.ц. Бережани на ПнЗх 13км від с.Рекшани на Сх, в заплаві р.Золота Липа	219		149		-//-
9.1	діл. В Тернопільській області (ДФР)	ПдСх частина родовища, від с.Рекшин Сх, від с.Стриганці на ПнСх	219		149	№5161 1991р. УкрТКЗ	-//-

10	Серет (Городище)	Зборівський, Тернопільський р-ни, від р.ц. Зборів на ПнСх 21км, від з.ст Озерна на ПнСх 11,5км, від с.Городище на ПнСх, від с. Вертелка на ПдЗх прилягає, в заплаві р.Серет	1534		2865		-//-
10.1	діл. Городище	Зборівський р-н, від с.Вертелка на ПдЗх прилягає	1534		11	№149 1993р. НТР "ПУГ"	-//-
10.2	діл. Біля с.Кобзарівка	Зборівський, Тернопільський р-ни, від с.Кобзарівка на Зх, від с.Плотича на Зх, гідрологічн. заказник "Серетський"			2854	№999 1983р.	охоронне
11 ¹	Збруцьке	Підволочиський р-н, від с.Щаснівка на ПнЗх і ПдСх, від с. Токи на ПнСх 0,5км	(1239)		(213)	№4641 1987р. УкрТКЗ	Резервне
11.1	діл. Решта площі	Підволочиський р-н	658			№4641 1987р. УкрТКЗ	Резервне
11.2 ¹	діл. В Хмельницькій обл.		(581)		(179)		Резервне
11.3	діл. Державний геологічний заказник "Зелена Криниця"	Підволочиський р-н, в гідрологіч. пам'ятці-природи "Зелена Криниця 2"			34		охоронне
12	Андрушівка	Шумський р-н, від р.ц.Шумськ на ПнСх 12км, с. Андрушівка і с.Переморівка прилягають до род. з Зх і Пн		236	93	№14 1988р. НТР	перспект. для розвідки
13	Великий Говилів	Теребовлянський р-н, від р.ц. Теберовля на ПдСх 10км, від с. Мшанець на ПнСх 2,5км, в заплаві р.Тайна		1272	110	№114 1988р.	-//-
14	Грицайки	Козівський р-н, від р.ц. Козова на ПнСх в 20км, від сс. Славне, Дмухів ці, Козлів, Ціцори		819	387	№114 1988р.	-//-
17	Матеушівка	Бучацький р-н, від р.ц.Бучач на ПнСх 12км, від с.Матеушівка на Зх		76			-//-

18	Мединське	від р.ц. Підволочиськ на Пн 7км, біля с.Козяри на Сх, біля с.Гнилічки на ПдЗх, в заплавах р.Самчик і р.Вовчик, від с.Мединь на ПнЗх	10		303		-//-
18.1	діл. Біля с.Козяри	Підволочиський р-н, від с.Козяри на ПдСх	10		303	№2754 1976р.	-//-
19	Помнірки	Теребовлянський р-н, від р.ц. Теребовля на ПнЗх 24км, від с.Соснів на Зх	241		260	№33 1976р. НТР КГЕ	-//-
19.1	діл. Південна	біля с.Раковець	241				-//-
19.2	діл. Північна	Держ. гідрол. заказник "Семиківський"			260		охоронне
22	Кудлаївка	Шумський р-н, від р.ц.Шумськ на ПдЗх 25км, від с.Кудлаївка на ПдСх, від с. Підгайці на Пн і ПнСх прилягає		2633		№144 1988р.	перспект. для розвідки
23	Руда-Загаївська	Зборівський р-н,		1821		№144 1988р.	-//-
24	Вишневецьке	Збаразький, Лановецький р-н, від р.ц. Збараж на Пн 25км, від з.ст. Лановці на ПнЗх 16км			4930		осушене
24.1	діл. Біля сс.Передмірка і Борщівка	Лановецький р-н, від с. Передмірка на ПнЗх, рілля.			3487	№4624 1987рю УкрТКЗ	осушене
24.2	діл. Катюжани	Збаразький р-н, біля сс. Катюжани, Бодаки, Маниве. Рілля			1443	-//-	-//-
25	Зборівське	від р.ц. Зборів на ПнСх і ПдСх, від з.ст. Зборів на ПдЗх 3км, від с.Запруддя на ПдЗх, від с. Славне на Пд, від с. Красна на Зх, від с. Прасівці, Будилів на ПнЗх, в заплаві р.Стрипа і Мала Стрипа			315		-//-
25.1	діл. Біля сс. Плесняни і Вирлів	Зборівський р-н,			138	№1747 1971р.	-//-
25.2	діл. Біля сс. Озеряни і Погребці	Зборівський р-н,			177	№1747 1971р.	-//-
26	Озерянське	Зборівський р-н, від р.ц. Зборів на Сх 10,5км, від с.Козлів на Пн, від с.Богданівка на ПдСх, в заплаві р.Висушка			665	№3663 1978р.	-//-

27	Вертілка	Зборівський р-н, від р.ц. Зборів на ПнСх 24км, від с.Вертілки на ПдСх прилягає			1995	№5161 1991р. УкрТКЗ	-/-
27.1	діл. №1	біля с. Вертілки			1851	-/-	-/-
27.2	діл. №2				144	-/-	-/-
28	Гадинківці	Гусятинський р-н, від р.ц.Гусятин на ПнЗх 15км, від с.Котівка на ПнСх			1882	№144 1988р.	-/-
29	Добропілля	Бучацький р-н, від р.ц. Бучач на ПнСх 14км, від с.Добропілля на ПдСх 1км, біля с.Пушкари			930	№144 1988р.	-/-
30	Золотники-Руда	від р.ц. Теробовля на ПнЗх 22км, від с.Надрічне на ПнСх			581	№144 1988р.	-/-
31	Іловецький луг	Шумський р-н, від р.ц. Шумськ на ПнЗх 13км, від с. Вел. Іловиця на Пд 1км, біля с. Антонівці на ПнСх в заплаві р. Іловиця			995	№2582 1975р.	-/-
31.1	діл. №1	від с. Мала Іловиця га Пд 0,6км, від с. Антонівці на ПнСх			971		-/-
31.2	діл. №2	від с. Мала Іловиця на Пн			24		-/-
32	Краснолуки	Лановецький р-н, від р.ц. Ланівці на Пн 2км, від с. Краснолуки на ПдСх, від с.Юськівці на ПдЗх в лівобереж. заплаві р. Горинь			487	№472 1965р.	-/-
32.1	діл. Решта площі				487		-/-
33	Кременецьке	Кременецький р-н, від р.ц. Кременець на ПнЗх 2,5км, від с.Радянське на ПнЗх в заплаві р.Іква			455		-/-
35	Малий Ходачків	Тернопільський р-н, від м. Тернопіль на ПдСх 16км, від с. Мал. Ходачків на ПнЗх, від с. Романківка на Пд в заплаві стр. Качава			486	№616 1981р.	-/-
36	Мусорівське	Збаразький р-н, від р.ц. Збараж на ПнСх біля 8км, від с.Шимковці на Сх, від с. Тарасівка на ПнСх в заплаві р. Гнила Гнезда			684		-/-

36.1	діл. Біля с.Синява	від с.Синява на ПнЗх, від с.Мусорівці на Зх, біля с.Шимківці			684	№1446 1970р.	-//-
37 ¹	Поморянське	від р.ц. Бережани на Пн 16км, від с.Розгадів і с.Урмань на Зх в заплаві р.Золота Липа			(2213)		-//-
37.1	діл. №1 між ПП-12 і ПП-24	Бережанський р-н			236	№490 1991р. НТР ВГО «ПУГ»	-//-
37.2	діл. №2	Зборівський р-н			485		-//-
37.3 ¹	діл. В Львівській обл.	Пн частина т.р., від с.Поморяни на ПнЗх, від с.Коропець на Сх			(1492)		-//-
38 ¹	Канівське (по Хмельницькій обл.)	Підволочиський р-н, діл. при с. Оріховець на Сх			(416)	№112 1988р. НТР «ПУГ»	-//-
38.1	діл. В Тернопільській обл.	Підволочиський р-н, при с. Оріховець на Сх			313		-//-
38.2 ¹	діл. В Хмельницькій обл.				(103)		-//-
39 ¹	Ямпільське (облік. у Хмельницьк. обл.)	від р.ц. Білогір'я н ПдЗх 10,5км, від з.ст. Лепесівка на ПдСх 3км, від с. Ямпіль на Пд 0,1км	(741)		(3163)	№1479 1970р.	-//-
39.1 ¹	діл. В Хмельницькій обл.		(741)		(3015)		резервне
39.2	діл. Юськівці	Лановецький р-н, від с. Юськівці на ПнСх 0,5км			148		осушене
40	Колодно-Новики	Збаразький р-н, від р.ц. Збараж на ПнЗх 7км, від с.Заруддя на ПдЗх, від с.Олишківці на Сх, від с.Новики на Сх в заплаві р.Гнізна			779	№1675 1871р.	Зазолене
40.1	діл. Біля сс. Селище і Колодно	центр. частина т.р. – держ. бот. заказник «Колодно»			199		охоронне
40.2	діл. Біля сс. Олишківці, Заруддя, Новики				580		зазолене
41	Біла Криниця	Кременецький р-н, від р.ц. Кременець на Пн 4км, від с.Сапанів на Сх 1км, від с.Біла Криниця на ПнЗх			1527	№144 1988р.	зазолене
42	Білоголове	Зборівський р-н, від р.ц. Зборів на ПнСх 17км, до сс. Біла Криниця, Білоголове, Нетерпинці і Носівці прилякає			2329	-//-	зазолене

42.1	діл. Заказник «Серетський»	заказник «Серетський»			800	№132 1980р.	охоронне
42.2	діл. При с.Городище				1529	№144 1988р.	Зазолене
43	Вовчківці	Зборівський р-н, від р.ц. Зборів на Пн 10км, від с.Вовчківці на Сх, від с. Кабарівці на ПнСх прилягає			1649	-//-	-//-
44	Гліблів	Гусятинський р-н, від р.ц. Гусятин на ПнЗх 36км, від с. Познанка на ПнЗх прилягає, від с.Гримайлів на Пд прилягає			1816	-//-	-//-
45	Городище 2	Козівський р-н, від р.ц. Козова на ПнСх 17км, від с.Славна на Пн і від с. Городище на Пд			373	-//-	-//-
46	Забійки	Тернопільський р-н, від м.Тернопіль на Зх 10км, від с.Забійки на Пн прилягає, від с.Почапінці на Сх 0,5 км, від с.Вел.Ходачків на Пд			732	-//-	-//-
47	Іванчани	від р.ц. Збараж на ПнЗх 15км, до сс. Доброводи, Іванчани прилягає			1071	-//-	-//-
47.1	діл. Біля с.Доброводи	держ. бот. заказник місцевого значення «Доброводський»			258		охоронне
47.2	діл. №2				813		Зазолене
48	Клювинці	Гусятинський р-н, від м.Гусітин на ПнЗх 28км, від с.Клювинці на Пн 1км, від с.Перемилів на ПнСх 3км, до с.Оленівка на Пн прилягає			191	№114 1988р.	-//-
49	Коцюбинці	Гусятинський р-н, від р.ц. Гусятин на Зх 20км, до сс.Чагари, Коцюбинці, Жабинці прилягає			3683	-//-	-//-
50	Кудобинці	Зборівський р-н, від р.ц. Зборів на ПнСх 4км, від с.Кудобинці на Пд, від с. Густа голови на ПнСх			750	-//-	-//-

51	Ланівецьке	Ланівецький р-н, від р.ц. Ланівці на ПдСх, від з.ст. Ланівці на ПдСх 1км, від с.Оришківці на Сх, від с. Іванківці на Пн, в заплаві р.Буглівка			312		-//-
51.1	діл. Попередньої розвідки				312	№762 1982р.	-//-
52	Лозівське	Тернопільський р-н, від м.Тернопіль на ПнСх 9км, сс. Курники, Лозова розташовані вздовж Зх окраїни т.р.			1101	№114 1988р.	-//-
53	Малі Вікнини	Збаразький р-н, від м. Збараж на ПнСх 32км, від р.ц. Ланівці на ПнЗх 15км, до с. Вел.Вікнини с. Малі Вікнини, с.Борщівка прилягає			879	-//-	-//-
54	Обич (Залужжя)	Підволочиський р-н, Зх частина т.р. Басабариха, від р.ц. Підволочиськ на ПдЗх 19км, до с. Остап'є прилягає			192	-//-	-//-
55	Остап'є	Підволочиський р-н, від м.Підволочиськ на ПдЗх 19км, до с.Остап'є прилягає			226	-//-	-//-
56	Підволочиське	Підволочиський р-н, від р.ц. Підволочиськ на ПнЗх 0,2км, до с.Супранівка на ПнЗх прилягає			609	-//-	-//-
57	Пеньківці	Підволочиський р-н, від р.ц. Підволочиськ на ПнСх 7км, до с.Пеньківці прилягає на Пн і на ПдСх П.о.			872	-//-	-//-
58	Сновида	Підволочиський р-н, від р.ц. Підволочиськ на ПдЗх 0,2км, до с. Супранівка на ПнЗх прилягає			170	-//-	-//-
59	Соснівка	Шумський р-н, від р.ц. Шумськ на ПдЗх 8км, біля с. Соснівка, с.Новостав, с. Кардитів прилягає			1774	-//-	-//-
60	Цебрів	Зборівський р-н, від м. Зборів на ПдСх 22км, від с.Покрівна на Сх 3,5км, від с.Должанка на ПнЗх 5км			159	-//-	-//-

61	Цеценівка	Шумський р-н, від м.Шумськ на ПдЗх 12км, біля с.Цеценівка і с.Шумбар			4770	-//-	-//-
62	Чабарівка	Гусятинський р-н, біля р.ц. Гусятин, від с. Чабарівка на Пд прилягає, від с.Суходіл на Пд прилягає			136	-//-	-//-
63	Шопинка	Шумський р-н, від р.ц. Шумськ на ПдЗх 5км, в 1,5км на Зх від с.Кардишів			610	-//-	-//-
64	Коло мосту	Шумський р-н, від р.ц.Шумськ на ПдСх 1км, від с.Хорошів (Білогірського р-ну) на Зх 2км, від с.Степанівка (Білогірськ. р-ну) на Пд, в заплаві р.Кума	(785)		(519)	№2190 1973р.	-//-
64.1 ¹	діл. В Хмельницькій обл.	від р.ц. Білогір'я на ПнСх 16км, від с. Степанівна на Пд	(785)		(101)		-//-
64.2	діл. Біля с.Бриків (Тернопільськ. обл.)	від с.Бриків на ПнЗх, пасовище			418		-//-
65	Лишня	Кременецький р-н, від м.Кременецьна ПнСх 10км, від с.Мала Андруга га Сх 5,5км, від с.Лишня на Сх прилягає			106	№114 1988р.	мілко- покладове
	Разом по області: 53 родовища і 6 род. (діл.), що обліковані у суміжних. обл.		22382	6857	56146		
НЕМЕТАЛОВМІСНІ (НЕМЕТАЛІЧНІ) КОРИСНІ КОПАЛИНИ							
Глини бентонітові, тис.т							
66к	Бережанське компл.: Сир-на карб. для випалювання на вапно	Бережанський р-н, Пн ок. м.Бережани, 1,5км на ПнЗх від з.ст. Бережани	426			ВКЗ 1950р. №6325, ВКЗ 1950р. №6329	Розр.
	Разом: 1 родовище		426				
Сировина цементна, тис.т							
67	Бертниківське (вапняк, глина, суглинок)	Монастириський р-н, 0,6км на ПдСх від с.Лісове, 10 км на Зх від з.ст. Бучач	97145	88062		ДКЗ СРСР 1991р., №11047	не розр.
	Разом: 1 родовище		97145	88062			

	в т.ч. вапняк глина суглинок		76135 10808 10202	66619 12755 8688			
Сировина скляна, тис. т							
68	Рогачинське (пісок кварцовий)	Бережанський р-н, 16км на Зх від з.ст. Бережани, Сх ок. с.Рогачин,	458			ТКЗ 1962р. №2162, ЦКЗ 1975р. №50	
	Разом: 1 родовище		458				
Сировина карбонатна для вапнування кислих ґрунтів, тис.т							
69к	Полупанівське (вапняк) компл.: Камінь будівельний, Сир-на карб. для цукрової промисловості	Підволочиський р-н, 10км від з.ст Кам'янка, 2км від с.Полупанівка	17992,43			ДКЗ СРСР 1981р. №8813	розр.
	діл. Південна (вапняк)		5758,43				розр.
	діл. Північна (вапняк)		12234				не розр.
70к	Брідок лівобережний (вапняк) компл.: Камінь будівельний	Борщівський р-н, 3-4км на Пн від смт Скала-Подільська	1138			ДКЗ СРСР 1985р. №9822	розр.
71к	Застіноченське (Теребовлянське) (вапняк) компл.: Камінь облицювальний	Теребовлянський р-н, 6-7км на ПдЗх від з.ст. Теребовля	398			ТКЗ 1958р. №1661	не розр.
72к	Монастириське 1 (вапняк) компл.: Сир-на карб. для випалювання на вапно	Монастириський р-н, 1,5км на Пн від Пн ок. м.Монастириська	363			ДКЗ Укр. 2011р. №2268	не розр.
73к	Торське (вапняк) компл.: Сир-на карб. для випалювання на вапно	Заліщицький р-н, 1,5км на ПнСх від с.Торське, 1,5км на ПнЗх від з.ст. Торське	844			ТКЗ 1988р. №4764	не розр.
	Разом: 5 родовищ (вапняк)		20735,43				
Сировина карбонатна для цукрової промисловості, тис.т							
69к	Полупанівське (вапняк) компл.: Камінь будівельний, Сир-на для вапнуванні кислих ґрунтів	Підволочиський р-н, 2км під с.Полупанівка, 10км від з.ст. Кам'янка і Скалат	74309,4			ДКЗ СРСР 1981р. №8813	розр.
	діл. Південна (вапняк)		28160,4				розр.
	діл. Північна (вапняк)		46149				не розр.

74	Потуторське (вапняк)	Бережанський р-н, 1км на ПнСх від м.Бережани, 5км на ПдСх від з.ст. Бережани	24974			ДКЗ СРСР 1960р. №3061	не розр.
	Разом: 2 родовища		99283,4				
Сировина карбонатна для випалювання на вапно, тис.т							
75	Галущинське (вапняк)	Підволочиський р-н, 2км на ПнСх від с.Галущинці, 5км на ПдЗх від з.ст. Богданівка	58196,4			ТКЗ 1981р. №4155	розр.
76	Максимівське (вапняк)	Збаразький р-н, 3км на Зх від з.ст. Максимівка	88649,4			ТКЗ 1981р. №4155	розр.
77	Підвисоцьке (вапняк)	Бережанський р-н, 0,5-1км на Пд від з.ст. Підвисоке	4758,36			ТКЗ 1976р. №3764	розр.
78	Яблунівське (вапняк)	Підгаєцький р-н, ПнСх ок. с.Яблунівка, 5км на ПдЗх від р.ц. Підгайці	249			НТР 1996р. №2583	не розр.
72к	Монастириське 1 (вапняк) компл.: сир-на для вапнування кислих ґрунтів	Монастириський р-н, за 1,5км на Пн від Пн ок. м. Монастириська	638			ДКЗ Укр. 2011р. №2268	не розр.
66к	Бережанське (вапняк) компл.: Глини бентонітові	Бережанський р-н, Пн ок. м. Бережани, 1,5км на ПнЗх від з.ст. Бережани	4387			ВКЗ 1950р. №6329	не розр.
79к	Волицьке (вапняк) компл.: Пісок будівельний	Бережанський р-н, 2км на Пн від с.Волиця, 12км на Зх від р.ц. Бережани	7985			ТКЗ 1986р. №4604	не розр.
80	Комарівське (вапняк)	Монастириський р-н, ок. с.Комарівка	8478	1538		ТКЗ 1960р. №1975	не розр.
81к	Підгайчицьке (вапняк) компл.: Камінь будівельний	Теребовлянський р-н, 8км на ПдЗх від м.Теребовля	1516	5915		ТКЗ 1960р. №1874	не розр.
73к	Торське (вапняк) компл.: Сир-на д/вапнування кислих ґрунтів	Заліщицький р-н, 1,5км на ПнСх від с.Торське	792			ТКЗ 1988р., №4764	Не розр.
82к	Новосілівське (вапняк) компл.: Пісок будівельний	Заліщицький р-н, Пд ок. с.Новосілка	2427			ТКЗ 1992р. №5214	Не розр.
	Разом: 11 родовищ (вапняк)		178076,16	7453			
Гіпс та ангідрит, тис.т							
83	Пилипчанське (гіпс)	Борщівський р-н, 23км на Пд від м.Борщів, 0,6км на Пн від с.Пилипче	2652,5			ТКЗ 1992р. №5241	розр.

84	Шишковецьке (гіпс)	Борщівський р-н, 11км на Пд від м.Борщів, 0,6км на ПнСх від с.Шишківці, 0,3км на ПдСх від с.Сков'ятин	11248,47		2356	ДКЗ Укр. 1995р. №285	розр.
85	Борщівське (гіпс)	Борщівський р-н, 2км на ПдЗх від м.Борщів	280	3999		НТР 1947р.	не розр.
86	Головчинське (гіпс)	Заліщицький р-н, 3км на ПдСх від з.ст. Товсте	167		45	ТКЗ 1956р. №1336	не розр.
87	Нирківське 1 (гіпс)	Заліщицький р-н, 18км на Пн від м.Заліщики, 3км на Сх від с.Нирків,	1670			ТКЗ 1973р. №3518	не розр.
88	Нирківське 2 (гіпс)	Заліщицький р-н, 4,5км на ПдСх від с.Нирків	692			ТКЗ 1974р. №3578	не розр.
89	Сков'ятинське (гіпс)	Борщівський р-н, 1,2км на Сх-ПдСх від с.Шишківці, на лівому схилі р.Нічлава	43902			ДКЗ Укр. 2010р. №2134	не розр.
	Разом: 7 родовищ		60611,97	3999	2401		
Крейда будівельна, тис.т							
90	Підлисецьке (крейда)	Кременецький р-н, ПдЗх ок. с.Підлісці, 4км на Зх від з.ст. Кременець	12442			ТКЗ 1982р. №4210	розр.
91	Цеценівське (крейда)	Шумський р-н, ПнСх ок. с. Цеценівка	175			ДКЗ Укр. 2009р. №1805	не розр.
	Разом: 2 родовища		12617				
Пісок будівельний, тис.м³							
92	Бережанське (д/буд. розчинів)	Бережанський р-н, Пд ок. с. Куряни, 10 км на Зх від м.Бережани	4021,9		1141	ТКЗ 1969р. №2994, ЦКЗ 1987р. №124, 1997р. №157	розр.
	діл. Куряни		2954,3		1141		розр.
	діл. Рогачин		1067,6			ЦКЗ 1997р. №157	розр.
94	Стегниківське (д/буд. розч.)	Тернопільський р-н, 5км на ПнЗх від з.ст. Курники, 0,5км на ПнЗх від с.Стегниківці	705,2			НТР 1996р., №2554	розр.
95	Лісне (д/буд. розч.)	Теребовлянський р-н, 1км на ПнЗх від Пн ок. м. Теребовля	196,1			НТР 1997р. №2767, ДКЗ Укр. 2004р. №885	розр.
96	Зарудичківське (д/силікатних блоків, цегли, буд. розч.)	Збаразький р-н, 30км від м.Тернопіль на ПнСх, Пд ок. с.Зарудечко	14534			ТКЗ 1990р. №4985	розр.

97	Козівське (д/буд. розч.)	Козівський р-н, Пд ок. смт Козова	265,21			ТКЗ 1980р. №4050	розр.
98к	Богданівське (д/буд. розч.) компл.: Суміш піщано-грав.	Заліщицький р-н, ПнСх ок. с. Синьків (с.Богданівка)	4641,5			ТКЗ 1986р. №4567	розр.
100	Старо-Почаївське (д/буд. розч.)	Кременецький р-н, 18км на ПдЗх від м.Кременець, ПдСх ок. с.Старий Почаїв	145,7			ДКЗ Укр. 2006р. №1068	розр.
101	Боложівське (д/буд. розч.)	Шумський р-н, 20км на ПнЗх від з.ст. Білогір'я, ПнСх ок. с.Боложівка	197,8			ТКЗ 1984р., №4375	розр.
102	Новиківське (д/буд. розч.)	Збаразький р-н, 6км на ПнЗх від р.ц. Збараж, 0,5км на ПдСх від с.Новики	177,3			ДКЗ Укр. 2007р. №1229	розр.
103	Волицьке-2 (д/дорожнього буд-ва, буд. розч.)	Бережанський р-н, 10км на Зх від р.ц. Бережани, 0,2км на ПнСх від с.Волиця	142			ДКЗ Укр. 2008р. №1623	розр.
104	Почаївське (д/бетону, дор. буд-ва, буд. розч.)	Кременецький р-н, 18км на ПнСх від р.ц. Кременець, 1км на ПнЗх від м. Почаїв	624			ДКЗ Укр. 2008р. №1495	розр.
105	Черниховецьке (д/силікат. цегли)	Збаразький р-н, 3км на Зх від с.Чернихівці	8197,8			ТКЗ 1985р. №4479	розр.
106к	Чистилівське (д/силікат. цегли) компл.: Сир-на цегельно-черепич.	Тернопільський р-н, 3км на Пн від м. Тернопіль, 0,5км на ПнЗх від с. Чистилів	4988,15			ТКЗ 1981р. №4118, ЦКЗ 1997р. №150	розр.
107	Росоховатське (д/буд. розч.)	Козівський р-н, 10км на Сх від смт Козова, 1,2км на ПнЗх від с.Росохуватець	165			ДКЗ Укр. 2007р. №1263 (апр.)	розр.
108	Білівське-2 (д/дор. буд-ва, буд. розч.)	Чортківський р-н, Зх ок. с.Біла, 4,5км на ПнЗх від р.ц. Чортків	304,5			ДКЗ Укр. 2008р. №1559	розр.
109	Мшанецьке (д/бетону, дорож. буд-ва, буд.розч.)	Теребовлянський р-н, 2,5км на ПдЗх від с.Мшанець	635,2			ТКЗ 1990р. №1990р. №4959	розр.
110	Плисецьке (д/благоустр., рекульт., і планування)	Лановецький р-н, 14км на Пд від р.ц. Ланівці, 0,5км на Сх від с.Плиски	58,9			ДКЗ Укр. 2008р. №1501	розр.
111	Болязубівське (д/дор. буд-ва, буд. розч., благоустр, рекульт., планув.)	Збаразький р-н, 20км на Пн від з.ст. Збараж, 1км на ПнСх від с.Болязуби	132,67			ДКЗ Укр. 2008р. №1555	розр.
112	Коновицьке (д/дор. буд., благоустр., рекульт., планув.)	Шумський р-н, 9км на ПдСх від р.ц. Шумськ, 1км на Пд від с.Коновиця	73			ДКЗ Укр. 2008р. №1658	розр.

113	Розношинське (д/дор. буд-ва)	Збаразький р-н, 6км на ПнСх від р.ц. Збараж, Сх ок. с.Розношинці	105,5			ДКЗ Укр. 2009р. №1721	розр.
114	Івашківське (д/дор. буд-ва, благ., рекульт., планув.)	Збаразький р-н, 15км на Пн від м.Тернопіль, 1км на ПдСх від с.Зарубинці	32,8			ДКЗ Укр. 2009р. №1803	розр.
	діл. Східна (-//-)		32,8			ДКЗ 2011р. №2497	розр.
115	Кобилівське (д/дор. буд-ва, буд. розч.)	Теребовлянський р-н, 14км на ПдСх від р.ц. Теребовля, 1км на Пд від с. Кобилівки	185,5			ДКЗ Укр. 2010р. №2006	розр.
116	“Малинова Гора” (д/бетону, дор. буд-ва, буд.розч., благоуст., рекульт., планув.)	Чортківський р-н, 4,5км на ПнЗх від м.Чортків, 0,5км на Зх від ок. с.Біла	277			ДКЗ Укр. 2009р. №1857	розр.
117к	Мечищівське (д/дор. буд-ва, буд.розч.) компл.: камінь буд-й	Бережанський р-н, 1км на ПдСх від с.Мечищів, 2км на Пд від з.ст. Червона	119,8			ДКЗ укр. 2011р. №2439	розр.
118к	Шляхтинське (д/буд. розч.)	Тернопільський р-н, 1км на Пн від с.Шляхтинці	4367,33				розр.
	діл. Південно-Східна		643,33			ДКЗ Укр. 2012р. №2563	розр.
	діл. Резервна		3724			ТКЗ 1969р. №2933	не розр.
119к	Ворвулинське (д/дор. буд-ва) компл.: камінь буд-й	Заліщицький р-н, 6,5км на Сх від з.ст. Торське, 0,8км на Сх від с.Ворвулинці	100,5			ДКЗ Укр. 2009р. №1750	розр.
120	Лановецьке (резерв ДФР) (д/буд.розч.)	Лановецький р-н, поблизу смт Ланівці, ПдЗх напрямку	295,8			НТР 1978р. №337	не розр.
79к	Волицьке (д/буд.розч.) компл.: сир-на карб. д/випалювання на вапно	Бережанський р-н, 2км на Пн від с.Волиця, 12км на Пн від смт Бережани	12275			ТКЗ 1986р. №4604	не розр.
121	Конопківське (д/бетону, буд. розч.)	Теребовлянський р-н, ПдСх ок. с. Конопківка	476			ТКЗ 1969р. №2836	не розр.
122	Малобержцівське (д/селікат. цегли)	Кременецький р-н, Пд ок. с.Малі Березці	2964			ТКЗ 1969р. №2965	не розр.
123	Івашківське (резерв ДФР) (д/бетону, буд.розч.)	Збаразький р-н, 5км на Зх від р.ц. Збараж, ПнЗх ок. с.Івашків	10,69	271		НТР 1995р. №44	не розр.
124	Яблунівське (резерв ДФР) (д/буд. розч.)	Гусятинський р-н, 2км на ПнЗх від с.Яблунівка	418			НТР 1996р. №24-а	не розр.

125	Варваринецьке (резерв ДФР) (д/буд.розч.)	Теребовлянський р-н, 1,5км на Зх від с.Варваринці	483			НТР 1997р. №2624	не розр.
82к	Новосілівське (д/селікат. цегли, буд. розч.) компл.: сир-на карб. д/випалюв. на вапно	Заліщицький р-н, Пд ок. с. Новосілка	7789			ТКЗ 1992р. №5214	не розр.
126	Білокриницьке (д/благоустр., рекульт., планув.)	Кременецький р-н, Сх ок. с.Білокриниця, 5км на ПнСх від м. Кременець	185			ДКЗ Укр. 2011р. №2287(апр.)	не розр.
127	Блищанське (д/буд. розч.)	Заліщицький р-н, 1км на ПдСх від с.Блищанка	115,53			ДКЗ Укр. 2011р. №2332	розр.
128	Іванчанське (д/благоустр., рекульт., планув.)	Збаразький р-н, 10км на ПнЗх від м. Збараж, Пн ок. с.Іванчани	107			ДКЗ Укр. 2011р. №2396	не розр.
129	Запушанське (д/бетону, дор.буд-ва, буд. розч.)	Бережанський р-н, 1,5км на ПдСх від с.Куряни, в урочищі Запуща	1055			ДКЗ Укр. 2012р. №2618	не розр.
130	Зарубинецьке (д/бетону, дор.буд-ва, буд. розч.)	Збаразький р-н, 15км на Пн від м. Тернопіль, 1км на ПдЗх від с.Зарубинці	90			ДКЗ Укр. 2012р. №2764	не розр.
8	Жолобівське (д/ благоустр., рекульт., планув.)	Кременецький р-н, Пд ок. с.Жолоби, 4 км на ПдЗх від смт Кременець	1142				розр.
8.1	Діл. Основна		890				
8.2	Діл. Південно-Східна		252				
15	Устянське (д/бетону, дорожнього будівництва, буд. розчинів)	Борщівський р-н, 2,8 км на Пд від с. Устя	510,7				розр.
15.1	Діл. Східна		303				
15.2	Діл. Західна		207,7				
	Разом: 41 родовище		72052,54	271	1141		
Суміш піщано-гравійна, тис. м³							
98к	Богданівське (ПГС). компл.: Пісок будівельний	Заліщицький р-н, ПнСх ок. с. Синьків (с.Богданівка)	7114,0			ТКЗ 1986р., №4567	розр.
	Разом: 1 родовище		7114,0				
Камінь облицювальний, тис.м³							
131	Буданівське (пісковик рожевий)	Теребовлянський р-н, Пд ок. с.Буданів, 15км на Пд від м. Теребовля	4721,81			ТКЗ 1983р. №4334	розр.

	діл. Північний кар'єр (пісковик рожевий)		413,23			-//-	розр.
	діл. Південний кар'єр (пісковик рожевий)		4308,58			-//-	розр.
71к	Застіноченське (Теребовлянське) (пісковик рожевий) компл.: Сир-на для вапнування кислих ґрунтів	Теребовлянський р-н, 0,5км на ПнСх від с.Застіночне, 6км на ПдЗх від з.ст. Теребовля	1617,41			ТКЗ 1977р. №3809	розр.
132к	Лощинівське (пісковик) компл.: Камінь будівельний	Теребовлянський р-н, за 7км на ПнЗх від м. Теребовля	12			ДКЗ Укр. 2010р. №2023 (апр.)	розр.
133	Тростянецьке (гіпс)	Монастирський р-н, 18км на Зх від м.Монастирська, 15км на ПдСх від з.ст. Галич	843			ТКЗ 1988р. №4697	Не розр.
134к	Слобідське 2 (пісковик) компл.: Камінь будівельний	Теребовлянський р-н, 0,5км на ПнЗх від с.Слободка	236			ДКЗ Укр. 2012р. №2580	розр.
	діл. Північна (пісковик)		218			-//-	розр.
	діл. Південна (пісковик)		18			-//-	розр.
135	Кривченське (травертин)	Борщівський р-н, 2км на Пн від с.Кривче, 12км на Пд від м.Борщів	29			ТКЗ 1977р. №3856	не розр.
	діл. Кривче (травертин)		12			-//-	не розр.
	діл. Рукомиш (травертин)		10			-//-	не розр.
	діл. Порохова (травертин)		7			-//-	не розр.
	Разом: 6 родовищ		7459, 22				
	в т.ч. пісковик пісковик рожевий гіпс травертин		466 6344,668 843 29				
Камінь будівельний, тис. м³/тис.т							
136	Дітковецьке діл. Південно-східна (вапняк)	Зборівський р-н, 1,5км нк ПдСх від с.Дітківці	2963,4			ТКЗ 1984р., №4439	розр.,
	-/-, діл. Північно-Західна (вапняк)						не розр.

69к	Полупанівське (вапняк) компл. Сировина д/вапнування кіслих ґрунтів сир-на карбон. д/цукров. пром-ті діл. Південна діл. Північна	Підволочиський р-н, 2км від с. Полупанівка, 10км на ПнСх від з.ст. Скалат	5012,58			ДКЗ 1981р. №8813	розр.
137	Соколина гора (вапняк)	Кременецький р-н, 13км на Зх від м.Кременець	566,5			ТКЗ 1987р. №4636, ТР 1967р., №70	Не роз.
138.1	Новосілівське (вапняк)	Підволочиський р-н, 0,6км на Пн від с.Новосілка	1150,3			ТКЗ 1959р. №1852, ТКЗ 1979р. №3936	розр.
139	Скала-Подільське (вапняк) діл. Бродок Правобедежний	Борщівський р-н, Пн ок. смт Скала-Подільська, 3км на Пд від з.ст. Сала-Подільська	6127,4			ТКЗ 1988р. №4765	розр.
140	Старозбаразьке (вапняк) Резерв ДФР	Збаразький р-н, 0,3км на ПдЗх від с.Старий Збараж	2148,4			НТР ПВБ 1974р. №1	розр.
141	Гаї-Розтоцьке (вапняк)	Зборівський р-н, 31км від з.ст. Зборів, 2км на ПнСх від с.Гаї-Розтоцькі	10785,6			ТКЗ 1988р. №4758	розр.
117к	Мечищівське (вапняк) компл.: Пісок буд-й	Бережанський р-н, 2км на ПдСх від с.Мечищів	13,22			ДКЗ Укр. 2011р. №2439	-//-
142	Городницьке (вапняк)	Підволочиський р-н, 2,5км на ПнСх від с.Городниця	543,4			ДКЗ Укр. 2011р. №2232	-//-
143	Збручанське (вапняк)	Борщівський р-н, 2км на Пд від с.Збручанське	1023,7			ДКЗ Укр. 2008р. №1496	-//-
81к	Підгайчицьке (пісковик) компл.: сир-на карб. д/випалювання на вапно	Теребовлянський р-н, 8км на ПдЗх від р.ц. Теребовля, с.Підгайчики	1045,24	3555		ТКЗ 1960р. №1874	Не роз.
144	Підгайчинське діл. Західна (вапняк, пісковик)	Теребовлянський р-н, 1км на Зх від с.Підгайчики	1988,1			ТКЗ 1986р. №4559	Роз.
	в т.ч. (вапняк)		708,6				
	(пісковик)		1279,5				
132к	Лощинівське (пісковик) компл.: Камінь облицювальний	Теребовлянський р-н, за 7км на ПнЗх від м. Теребовля	61,0			ДКЗ Укр. 2010р. №2029	-//-

70к	Брідок Лівобережний (вапняк) компл.: Сир-на д/ вапнування кислих ґрунтів	Борщівський р-н, Пн ок. смт Сакла- Подільська	26439,19			ДКЗ 1985р. №9822	-//-
145	Завадівське (доломіт)	Монастириський р-н, 0,5км на ПдЗх від с.Завадівка	5462,9			ТКз 1990р. №4710, ЦКЗ 1995р. №102	-//-
146	Скала-Подільське (вапняк)	Борщівський р-н, 1км на ПдСх від з.ст. Скала-Подільська	2211,9			ТКЗ 1985р. №4461	-//-
147	Сидорівське (вапняк)	Густинський р-н, 0,3км на Сх від с.Сидорів	2263,1			ТКЗ 1981р. №4120	розр.
148	Демнянське (вапняк)	Бережанський р-н, 2км на ПнЗх від з.ст. Під високе, 0,7 км на Зх від с.Демня	739		122	ТКЗ 1961р. №2030	не розр.
69к	Полупанівське (вапняк) компл.: сир-на д/вапнування кислих ґрунтів, Сир-на карб. д/цукр. пром-ті	Підволочиський р-н, 7км на ПнСх від з.ст. Скалат	216			ТКЗ 1970р. №3155	не розр.
149	Кудринське (вапняк)	Борщівський р-н, 1,5 км на ПнСх від с.Кудринці	629			ДКЗ Укр. 2007р. №1422 (апр.)	не розр.
119к	Ворвулинське (вапняк) компл.: Пісок будівельний	Заліщицький р-н, 0,8км на Сх від с.Ворвулинці, 6,5м на Сх від з.ст. Торське	71			ДКЗ Укр. 2009р. №1750	не розр.
150	Триніжка (вапняк)	Підволочиський р-н, 2,5 км на Сх від с.Городниця	1673			ДКЗ Укр. 2010р. №2092	не розр.
151	Костільниківське (резерв ДФР) (пісковик)	Бучацький р-н, 0,5км на Пд від с.Костільники	1287,6			ДКЗ Укр. 2009р. №1779, № 1776 (апр.)	розр.
134к	Слобідське 2 (пісковик) діл. Пн, діл. Пд. компл.: Камінь облицювальний	Теребовлянський р-н, 0,5км на ПнЗх від с.Слобідка	154			ДКЗ Укр. 2012р. №2580	розр.
152	Мишковицьке (пісковик)	Тернопільський р-н, на ПнЗх від с.Мишковичі	570			ДКЗ Укр. 2013р. №2912 (апр.)	Не роз.
153	Касперівське (пісковик)	Заліщицький р-н, с.Касперівці	50			ТР 1970р. №100	Не роз.
154	Переволоцьке (пісковик)	Бучацький р-н, Сх ок. с. Переволока	913			ТКЗ 1979р. №3944	-//-

155	Великоглибочицьке (вапняк)	Тернопільський р-н, 2км на Пн від з.ст. і с. Великий Глибочок	1425			ДКЗ 1964р. №4340	-//-
156	Жуківське (вапняк)	Бережанський р-н, 1км на Сх від с. Жуків	182		36	ТКЗ 1960р. №1886	-//-
157	Заново-Стрипське (пісковик)	Бучацький р-н, 5-7км на Пд від м.Бучач	1288			ТКЗ 1962р. №2188	-//-
158	Дзвенигородське (вапняк)	Борщівський р-н, 0,4км на ПдЗх від с.Дзвенигород	5024			ТКЗ 1971р. №3205	-//-
159	Медоборське (вапняк)	Гусятинський р-н, 20 км на Пд від з.ст. Підволочиськ, 7км на ПнСх від смт Гримайлів	2964			ТКЗ 1984р. №4426	-//-
160	Шилівське (вапняк)	Ланівецький р-н, 0,5км на ПдЗх від с.Шили	113			ТКЗ 1979р. №3943	-//-
161	Шибалинське (вапняк) діл. Ділянка №1 діл. Ділянка №2	Бережанський р-н, 1,5км на ПдЗх від с.Шибалин	2246			НТР ДГО «Запукр-геологія» 1992р. №2153	-//- (резерв ДФР)
162	Слобідське (пісковик)	Теребовлянський р-н, 1,5км на ПнЗх від с.Слобідка	2698			ДКЗ Укр. 1993р. №79	не розр.
138.2	Новосілківське (вапняк) діл. Горшківська	Підволочиський р-н, 0,5км на ПнСх від с.Новосілка	2259			ТКЗ 1980р. №4010	-//-
16 (118к)	Шляхтиньцьке (пісковик) Діл. Південно-східна	Тернопільський р-н, 1км на Пн від с. Шляхтинці	21			ДКЗ Укр. 2013р. №2997	Роз.
20	Маслятинське (вапняк)	Кременецький р-н, в 2км ПдСх від с. Куликів	287			ДКЗ Укр. 2012р. №2607	розр.
21	Вербовецьке (пісковик)	Теребовлянський р-н, 50м на Пд від с. Вербівці	80			ДКЗ Укр. 2014р. №3148	розр.
	Разом: 39 родовищ		96337,758	3555	158		
	в т.ч. вапняк доломіт пісковик		81207,4 5762,9,5 9447,34	3555	158		
	Камінь пиляний, тис.м³						
163	Доброводське (вапняк)	Збаразький р-н, 14км на ПнЗх від з.ст. Збараж	550		774	ТКЗ 1974р. №231, НТР 1959р. №13	не розр.
164	Лисичанське (вапняк)	Підволочиський р-н, ПнСх ок. с.Лисичинці, 12км на ПнСх від з.ст. Максимівка	2581		730	ТКЗ 1960р. №1944, НТР 1988р. №728	не розр.
	Разом: 2 родовища		3131		1505		
	Сировина керамзитова, тис.м³						
165	Козівське (глина керамзитова)	Козівський р-н, 4км на Зх від з.ст. Козова	8045			ТКЗ 1973р. №3474	не розр.

	Разом:1 родовище		8045				
	Сировина цегельно-черепична, тис.м³						
166	Теребовлянське (суглинок)	Теребовлянський р-н, на Пн та ПнСх від смт Теребовля	2201,06			ТКЗ 1974р., №3609	розр.
	діл. Ліс (суглинок)		1317,06			ЦКЗ 1992р. №19	розр.
	діл. Сади		884			ТКЗ 1974р., №3609	Не роз.
167	Худиківське (резерв ДФР) (суглинок)	Борщівський р-н, 5км на ПдЗх від з.ст. Івано-Пусте, 0,5км на ПнСх від с. Худиківці	271,2			ДКЗ Укр. 2008р., №1582	Не розр.
168	Заднишівське (суглинок)	Підволочиський р-н, 2 км на Зх від з.ст. Підволочиськ, ПнЗх ок. с. Заднишівка	1539,51			ТКЗ 1986р., №4612	розр.
169	Зарудянське (суглинок)	Збаразький р-н, 15км на Пн від з.ст. Збараж, 1км на Пд від с.Заруддя	4765,3			ТКЗ 1990р. №4906	розр.
170	Ступкінське (суглинок)	Тернопільський р-н, ок. с. Ступки, 1км на Пн від ст. Великі Бірки	1835,39			ТКЗ 1972р, №3364	розр.
171	Ігровицьке (суглинок)	Тернопільський р-н, 15км на Пн від м.Тернопіль, Зх ок. с.Ігровиця	395,25			ДКЗ Укр. 2008р., №1472	розр.
172	Буданівське (суглинок)	Теребовлянський р-н, 2,5км на Пн від с.Буданів	234,97			ДКЗ Укр. 2008р. №1573	розр.
173	Задарівське (суглинок)	Монастириський р-н, 9км на ПдЗх від р.ц. Монастириськ, 0,1км на Пд від с. Задарів	194,24			ДКЗ Укр. №1730	розр.
174	Токівське (суглинок)	Підволочиський р-н, 14км на ПнСх від р.ц. Підволочиськ, 1,2км на Пн від с. Токи	38,03			ДКЗ Укр. 2009р. №1689	розр.
175	Росохатське (суглинок)	Чортківський р-н, 6км на Пд від р.ц. Чортків, ПнЗх ок. с.Росохач	96,36			ДКЗ 2010р. №1947	розр.
176	Коцюбинське (суглинок)	Гусятинський р-н, 15км на Зх від м. Гусятин, ПдЗх ок. с. Коцюбинці	149			ДКЗ Укр. 2011р. №2191	розр.
177	Великоглибочецьке (суглинок)	Тернопільський р-н, 7км на ПнЗх від м. Тернопіль, 0,2км на Пд від с. Вел. Глибочок	27,8			ДКЗ Укр. 2010р. №2030	розр.
178	Гадинківське (суглинок)	Гусятинський р-н, 24км на ПдЗх від р.ц. смт Гусятин, ПдЗх ок. с. Гадинківці	236			ДКЗ 2009р. №1808	розр.

179	Зборівське (суглинок)	Зборівський р-н, 1км на ПнЗх від м.Зборів	772,7			ТКЗ 1968р. №2761	розр.
180	Козлівське (суглинок)	Козівський р-н, 1,5км на ПдЗх від смт Козлів	3735			ТКЗ 1982р. №4201	Не розр.
181	Пишківське (глина)	Бучацький р-н, 4км на ПнСх від м.Бучач	910,5			ТКЗ 1986р. №4579	розр.
182	Синявське (суглинок)	Збаразький р-н, 11км на ПнСх від з.ст. Збараж, 0,4км на ПнСх від с.Синява	478,11			НТР 1965р. №28 ДКЗ 2011р. №2469	розр.
106к	Чистилівське (суглинок) компл.: Пісок будівельний	Тернопільський р-н, 3км на Пн від с. Тернопіль, 0,5км на ПнЗх від с.Чистилів	1650			ТКЗ 1981р. №4118	розр.
183	Бережанське 1 (суглинок)	Бережанський р-н, 2км на Зх від м.Бережани	2454,95			ДКЗ Укр. 1991р. №15	розр.
184	Заложцівське (Резерв ДФВ) (суглинок)	Зборівський р-н, 1,5км на ПдЗх від смт Заложці	128,1			ТЗ 1963р. №278	Не розр.
185	Малоходачківське (суглинок)	Тернопільський р-н, Зх ок. с. Малий Ходачків	121			ТКЗ 1964р. №2275	розр.
186	Бережанське (суглинок, глина)	Бережанський р-н, 3км на Зх від м. Бережани	879			ТКЗ 1955р., №1123, ЦКЗ 1998р. №179	розр.
187	Харитонівське (Резерв ДФР) (суглинок, глина)	Заліщицький р-н, Зх ок. с. Харитонівка	620,5			ДКЗ 2006р., №1069(апр.)	розр.
188	Скородинецьке (суглинок)	Чортківський р-н, ПнСх с. Скородинці	446,5			ДКЗ Укр. 2006р. №1102	розр.
189	Козівське (суглинок)	Козівський р-н, Зх ок. смт Козова	421,55			ТКЗ 1974р. №3642	розр.
190	Оришківське (глина)	Гусятинський р-н, 2км на Пд від с. Оришківці, 1,5км на Пн від з.ст. Вигнанка	3152			ТКЗ 1981р. №4115	розр.
191	Озернянське (суглинок)	Зборівський р-н, 0,4км на Зх від ок. с. Озерна, 3,5км на ПдЗх від з.ст. Озерна	1741			ДКЗ Укр. 2007р. №1394	розр.
192	Зарубинецьке 2 (суглинок)	Підволочиський р-н, ПдСх ок. с.Зарубинці, на лівому березі р.Гнила Рудка	165,83			ДКЗ Укр. 2007р. №1249	розр.
193	Лосяцьке (суглинок)	Борщівський р-н, 12км на ПнСх від р.ц. м. Борщів, 1,5км на ПдСх від с.Лосяч	170,04			ДКЗ Укр. 2009р. №1715	розр.
194	Новосілівське (суглинок)	Підволочиський р-н, 13км на ПдЗх від з.ст. Підволочиськ, 1км на Пд від с. Новосілка	17,3			ДКЗ Укр. 2008р. №1585	розр.

195	Бережанське діл. Рай (суглинок)	Бережанський р-н, Зх ок. с. Рай, 2км на ПнЗх від м.Бережани	1420			ТКЗ 1974р. №3652	не розр.
196	Шпиколоське (суглинок)	Кременецький р-н, 11км на Пд від з.ст. Кременець, 2,5км на Сх від с.Шпиколоки	230			ТКЗ 1964р. №2271	не розр.
197	Старонижбірківське (суглинок)	Гусятинський р-н, Пн ок. с. Старий Нижбіроч	1087			ТКЗ 1968р. №2663	не розр.
	діл. Південна		433			ДКЗ 2011р. №2215	не розр.
	діл. Основна		654				не розр.
198	Дорогичівське (резерв ДФР) (суглинок)	Заліщицький р-н, Пд ок. с. Дорогичівка	315,3			НТР 1968р. б/н, ДКЗ 2005р. №845	не розр.
199	Драганівське (суглинок)	Тернопільський р-н, 8км на ПдЗх від м. Тернопіль, Пн ок. с. Драганівка	1217			ДКЗ 1993р. №115	не розр.
200	Вістрянське (суглинок)	Монастириський р-н, ПнСх ок. с.Вістря	218			ДКЗ Укр. 2001р. №2440	не розр.
201	Великоговилівське (суглинок)	Теребовлянський р-н, ПнЗх ок. с. Великий Говилів	452			ДКЗ 2011р. №2372	не розр.
202	Староолексинецьке (суглинок)	Кременецький р-н, 0,1км на ПдЗх від ПдСх ок. с. Старий Олексинець	72			ДКЗ Укр. 2013р. №2843 (апр.)	розр.
203	Остап'ївське (суглинок)	Підволочиський р-н, ПдЗх ок. с. Остап'є	103			ДКЗ Укр. 2012р. №2724	не розр.
204	Підгаєцьке (суглинок)	Бережанський р-н, ПдЗх ок. м.Підгайці	886			ТКЗ 1985р. №4501	не розр.
205	Гримайлівське (суглинок)	Гусятинський р-н, 1км на ПнЗх від з.ст. Гримайлів	1718			ТКЗ 1972р. №3366	не розр.
206	Заліщицьке (суглинок)	Заліщицький р-н, Пн ок. м. Заліщики	1541			ТКЗ 1969р. №2991	не розр.
207	Комарівське (суглинок)	Борщівський р-н, ПдСх ок. с. Королівка,	1132				не розр.
	діл. №1 (суглинок)		777			ТКЗ 1968р. №2689	не розр.
	діл. №2 (суглинок)		355			ЦКЗ 1994р. №89	не розр.
208	Тернопільське (суглинок)	Тернопільський р-н, 3,8км від м. Тернопіль, ПнСх ок. с. Підгородне	603			ТКЗ 1974р. №3608 ЦКЗ 1991р. №239	не розр.
209	Шумське (суглинок)	Шумський р-н, Сх ок. смт Шумське	1106			ТКЗ 1959р. №1832, ТКЗ 1968р. №2651, ЦКЗ 1990р. №233	не розр.

	діл. Сураж		33				не розр.
	діл. Шумська		1073				не розр.
210	Ниврянське (резерв ДФР) (суглинок)	Борщівський р-н, Пд ок. с. Нивра	138			НТР 2000р. №2929	не розр.
211	Постолівське (суглинок)	Гусятинський р-н, 20км на Пн від з.ст. Гусятин, ПнСх ок. с. Постолівка	578			ТКЗ 1967р. №2484	не розр.
212	Ванжулівське (суглинок)	Лановецький р-н, 13км на ПдСх від з.ст. Ланівці, 3х ок. с. Ванжулів	617	126		ТКЗ 1971р. №3258	не розр.
213	Малодедеркальське (суглинок)	Шумський р-н, Пн ок. с. Малі Дедеркали	44			ТКЗ 1959р. №1849	не розр.
214	Скала-Подільське (суглинок)	Борщівський р-н, 3х ок. смт Скала-Подільська	156			ТКЗ 1967р. №2439	не розр.
215	Сидорівське (суглинок, глина)	Гусятинський р-н, 2,5км на 3х від с.Вільхівчик, 4ки на Пн3х від смт Гусятин	674			ТКЗ 1974р. №3645	не розр.
216	Товстенське (суглинок, глина)	Заліщицький р-н, 1км на 3х від смт Товсте, 1,5км на Пд3х від з.ст. Товсте	2001	2122		ТКЗ 1969р. №2951	не розр.
217	Лисівецьке (резерв ДФР) (суглинок, глина)	Заліщицький р-н, Пн ок. с. Лисівці	741			НТР 1969р. №6/н	не розр.
218	Винятинське (суглинок)	Заліщицький р-н, 14км на ПнСх від з.ст. Заліщики, Пн ок. с.Винятинці	781			ТКЗ 1967р. №2465, ДКЗ Укр. 2007р. №1319	не розр.
219	Струсівське (суглинок)	Теребовлянський р-н, 1,5км на ПнСх від с.Струсів, 1км на 3х від з.ст. Микулинці	2447			ТКЗ 1969р. №2713	не розр.
220	Збаразьке (суглинок)	Збаразький р-н, Пн3х ок. м.Збараж	290			ТКЗ 1955р. №1118	не розр.
221	Бедриківське (глина)	Заліщицький р-н, с. Бедриківці, 6км на ПнСх від м. Заліщики	877			ТКЗ 1991р. №5107	не розр.
222	Біловецьке (суглинок)	Борщівський р-н, 40 км на ПдСх від м.Борщів, ПнСх ок. с. Білівці	906			ТКЗ 1989р. №4822	не розр.
223	Бишківське (суглинок)	Козівський р-н, Пн3х ок. с.Бишки, 15,5км на Пн3х від р.ц. Козова	508			ДКЗ 1993р. №132	не розр.
224	Богданівське (резерв ДФР) (суглинок)	Заліщицький р-н, Пд ок. с. Богданівка (с.Синьків)	300			НТР 1969р. б/н	не розр.

225	Богданівське 1 (суглинок)	Підволочиський р-н, 30 км на Сх від з.ст. Тернопіль, Сх ок. с. Богданівка	969			ТКЗ 1992р. №5289	не розр.
226	Бурдяківське (суглинок, глина)	Борщівський р-н, 12км на ПнСх від м.Борщів, 0,5км на ПдЗх від с. Бурдяківці	435			ТКЗ 1991р. №5030	не розр.
227	Бучацьке (суглинок, глина)	Бучацький р-н, 0,2км на Пн від м.Бучач	998			ТКЗ 1973р. №3465	не розр.
228	Васильківське (суглинок)	Гусятинський р-н, 8км на Зх від м. Гусятин, Сх ок. с. Васильківці	219			ДКЗ 1993р. №108	не розр.
229	Великозагайцівськ е (суглинок)	Шумський р-н, 4км на ПдЗх від с. Великі Загайці	783			ТКЗ 1967р. №2543	не розр.
230	Глибочецьке (суглинок)	Борщівський р-н, 10км на ПнЗх від м.Борщів, ПнСх ок. с. Глибочок	297			ТКЗ 1967р. №2543	не розр.
231	Гончарівське (глина; суглинок; суглинок, глина) в т.ч.: глина суглинок суглинок, глина	Монастириський р-н, Сх ок. м. Гончарівка, 6км на Зх від м. Монастириська	1601 1449 2500			ТКЗ 1985р. №4460, ДКЗ Укр. 2012р. №2779	не розр.
	діл. Північно- Східна (глина; суглинок)	---	275			ДКЗ Укр. 2012р. №2779	
	діл. Основна (глина; суглинок)	---	2500			ТКЗ 1985р. №4460	
232	Горинське (суглинок, супісок) в т.ч. суглинок супісок	Кременецький р-н, 11 км на Пд від смт Кременець, Пн ок. с. Горинка	265 263			ТКЗ 1992р. №5327	не розр.
233	Довжанське (суглинок)	Тернопільський р-н, 15км на ПнЗх від м. Тернопіль, 1,2км на ПнСх від с. Довжанка	965			ТКЗ 1992р. №5301	не розр.
234	Заложцівське 2 (суглинок)	Зборівський р-н, ПдЗх ок. смт Заложці	369			ТКЗ 1992р. №4901	не розр.
235	Зарубинецьке (суглинок)	Збаразький р-н, 7км на ПнЗх від м. Збараж, Зх ок. с.Зарубинці	350			ДКЗ 1993р. №83	не розр.
236	Золотопотоцьке (суглинок, глина)	Бучацький р-н, 26км на ПдЗх від з.ст. Пишківці, ПдЗх ок. с.Соколів	60			ТКЗ 1962р. №2090	не розр.
237	Королівське (суглинок)	Борщівський р-н, ПдСх ок. с.Коралівка	661			ТКЗ 1989р. №4832	не розр.
238	Ланівецьке (суглинок)	Борщівський р-н, 9км на ПнЗх від м.Борщів, ПнЗх ок. с. Ланівці	197			ТКЗ 1989р. №4822	не розр.

239	Лапшинське (суглинок)	Бережанський р-н, ПнЗх ок. с. Лапшин, 3,5км на Пн від з.ст. Бережани	1030			ДКЗ 1994р. №227	не розр.
240	Маловодинське (суглинок)	Теребовлянський р-н, 14км на ПнЗх від м.Теребовля, ПдЗх ок. с. Маловоди	646			ДКЗ 1994р. №169	не розр.
241	Михайлівське (суглинок)	Борщівський р-н, 5км на ПдСх від з.ст. Іване-Пусте, Зх ок. с. Михайлівка	200			ТКЗ 1990р. №4951	не розр.
242	Новосільське (суглинок)	Підволочиський р-н, 20км на ПнЗх від з.ст. Підволочиськ, Сх ок. с. Нове Село	400			ТКЗ 1963р. №2183	не розр.
243	Озерянське (суглинок, глина)	Борщівський р-н, 12км на ПнЗх від м.Борщів, ПдСх ок. с. Озеряни	417			ТКЗ 1989р. №4822	не розр.
244	Петриківське 2 (суглинок)	Тернопільський р-н, ПдЗх ок. с. Петриків, 4км на ПдЗх від з.ст. Тернопіль	1973			ТКЗ 1967р. №2511	не розр.
245	Райське (глина)	Бережанський р-н, 3км на Зх від м. Бережани, 1,5км на Зх від с.Рай	95			ТКЗ 1980р. №4019	не розр.
246	Рожанівське (суглинок)	Заліщицький р-н, 1,1км на ПнЗх від с.Рожанівка, 2,5км на ПдЗх від з.ст. Тлусте	358			ДКЗ 1992р. №17	не розр.
247	Угринське (суглинок)	Чортківський р-н, 8км на ПдСх від м. Чортків, 1км на ПдЗх від с.Угринь	393			ДКЗ 1993р. №96	не розр.
248	Хоростківське (суглинок)	Гусятинський р-н, 6км на Пн від з.ст. Хоростків	1006			ТКЗ 1970р. №3104	не розр.
249	Чортківське (суглинок)	Чортківський р-н, 1,5км на ПнСх від с. Угринь, 0,5км на ПдСх від м.Чортків	1177			ТКЗ 1991р. №5108	не розр.
250	Шиповецьке (суглинок)	Заліщицький р-н, 8км на ПнЗх від з.ст. Тлусте, 1км на Зх від с. Шиповці	179			ТКЗ 1992р. №5281	не розр.
251	Ягільницьке (суглинок)	Чортківський р-н, 7,5км на Пд від м.Чортків, ПнСх ок. с.Ягільниця	440			ТКЗ 1963р. №2182	не розр.
252	Кобиліволоцьке (суглинок)	Теребовлянський р-н, 15км на ПдСх від м. Теребовля, 1км на Пд від с. Кобиліволоки	686			ДКЗ 1994р. №200	не розр.

253	Нараївське (суглинок)	Бережанський р-н, 15км на ПнЗх від р.ц. Бережани, 0,5км на Сх від с.Нараїв	330			ДКЗ 1944р. №202	не розр.
254	Старотаразьке (суглинок)	Кременецький р-н, ПдЗх ок. с. Старий Тараж	1299			ДКЗ 1995р. №352	не розр.
255	Улашківське (суглинок)	Чортківський р-н, 0,5км на Пд від с. Улашківці, ПдСх ок. с. Заболотівка	324	512		ДКЗ 1995р. №302	не розр.
256	Шумлянське (суглинок)	Підгаєцький р-н, 1км на ПдСх від с.Шумляни	202			ТКЗ 1991р. №5143	не розр.
257	Саранчуківське (суглинок)	Бережанський р-н, ПнСх ок. с. Саранчуки	1006			ДКЗ 1996р. №401	не розр.
	Разом: 93 родовища		74762,39	2760			
	в т.ч. глина суглинок суглинок, глина супісок		6495,5 61178,39 6825,5 263	638 2122			
ВОДИ ПІДЗЕМНІ							
<i>Питні і технічні підземні води, тис. м³/добу</i>							
258.1	Бережанське діл. Посухівська	Бережанський р-н, м. Бережани, в 2км на Пд	15,0			ДКЗ Укр. 1996р., №370	експ.
258.2	-//- діл. Жуківська	-//-, с. Жуків, м. Бережани 7 км на Пн	10,0			ДКЗ Укр. 1996р., №370	експ.
259.1	Бучацьке діл. Бучацька 1	Бучацький р-н, м. Бучач, 1,5км на ПнСх	3,5			ТКЗ Укр. 1979р. №3996	Не експ.
259.2	-//- діл. Бучацька 2	-//-, м. Бучач	1,5			-//-	експ.
260	Хоростківське діл. Хоростківська	Гусятинський р-н, м. Хоростків, Пд-Сх ок.	0,915			ДКЗУкр. 2009р. №1759	Не експ.
261	Трибухівське діл. Трибухівська	-//-, с. Трибухівці, Сх частина	0,09			ДКЗ Укр. 2011р. №2227	Не експ.
262	Охримівське діл. Охримівська	Збаразький, сс. Чернихівці, Охримівці, 15 км на ПнСх від м.Тернопіль	8,4			ДКЗ СРСР 1970р. №6005	Не експ.
263	Залозецьке діл. Залозецька	Зборівський р-н, смт Залізці, Пн ок.	1,2			ДКЗ Укр. 2012р. №2919	експ.
264	Таурівське діл. Таурівська	Козівський р-н, с.Таурів, 22-25км на Зх від м. Тернопіль	65,0			ДКЗ СРСР 1970р. №6005	не експ.
265.1	Почаївське діл. Лосятинська	Кременецький р-н, с. Лосятин, 5км на Пд від м.Почаїв	9,0			ТКЗ Укр. 1986р. №4603	Не експ.

34 (265.2)	Почаївське діл. Почаївська	Кременецький р-н, м. Ст. Почаїв півд. Околиця, м. Почаїв на півд.-схід	1,8				Не експ.
266.1	Підволочиське діл. Староміщинська	Підволочинський р-н, смт Підволочиськ, 2км на Пн	4,4			ТКЗ Укр 1988р., №4739	Не експ.
266.2	-//- діл. Скориківська	-//-, м. Підволочиськ 7км на Пн між сс. Скорики та Климківці,	7,9			1988р., №4739	Не експ.
267	Микулинецьке діл. Микулинецька	Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 3х ок.	0,9			ДКЗ Укр. 2011р. №2188	Не експ.
268.1	р. Серет Тернопільське діл. Верхньоіванівська	Тернопільський р-н, сс. Вел.Глибочок, Глядки, 15-30км на Пн від м.Тернопіль	87,6			ДКЗ СРСР 1970р. №6005	експ.
268.2	-//- діл. Іванівська	-//-, сс. Вел. Березовиця, Должанка	20,0			ДКЗ СРСР 1970р. №6005	не експ.
268.3	-//- діл. Тернопільська	-//-, м. Тернопіль	31,6			-//-	експл.
268.4	р. Гнізда Тернопільське діл. Смиківська	-//-, сс. Смиківці, Байбаківці, 10км на ПдСх від м. Тернопіль	10,7			-//-	не експ.
269.1	Чортківське діл. Чортківська 1	Чортківський р-н, с. Біла, м. Чортків 1км на Пн	3,5			ТКЗ Укр. 1977р. №3851	експл.
269.2	-//- діл. Чортківська 3	-//-, с.Біла	1,3			-//-	не експ.
269.3	-//- діл. Чортківська 4	-//-, с. Скородинці	2,9			-//-	Не експ.
269.4	-//- діл. Чортківська 5	-//-, с. Скородинці	5,5			-//-	Не експ.
270	Біла-Чортківське діл. Біла-Чортківська	-//-, м. Чортків між Пн3х ок. м. Чортків і с.Біла	0,75			ДКЗ Укр. 2010р. №2011	Не експ.
93	Козлівське діл. Козлівська	Козівський р-н, смт Козлів, на території Козлівського МПД концерну "Укрспирт"	1,5				Не експ.
99	Верхняківське Діл. Верхняківська	Борщівський р-н, с. Верхняківці, в 1,1км на північ.-захід	0,075				Не експ.
	Разом: 15 родовищ (25 ділянки)		295,03				

Примітки* - номери відповідають номерам на схемі "Природно-ресурсний потенціал".

¹ – родовища (ділянки), що обліковані у суміжних областях, запаси яких не сумуються.

ГПВ – господарсько-питне використання

ВТВ – виробничо-технічне використання

ЗРШ - зрошення

ЛП – для лікувального виття використання

ЛПР - розлив для лікувального пиття

БЛВ – для зовнішнього використання (ванни, басейни тощо)

КЛ – для лікувального пиття і зовнішнього лікування використання

РЗЛ – для виготовлення напоїв і промислового розливу без обробки природно-столової води

СБВ – технологічні скиди води

ПР – природне розвантаження

До бальнеологічних ресурсів області належать мінеральні води та грязі, що мають лікувальні властивості.

Мінеральні води

№*	Назва родовища, корисна копалина	Місце розташування	Запаси за категоріями станом на 01.01.15р.			Інстанція затвердження (№, дата)	Ступінь промислового освоєння
			балансові		п/б		
			A+B+C ₁	C ₂			
Води підземні мінеральні							
<i>Води підземні мінеральні без специфічних компонентів та властивостей низької мінералізації (до 1 г/дм), м³/добу</i>							
271	Надзбручанське діл. Надзбручанська "Надзбручанська" (прир.-столова)	Гусятинський р-н, південно-західна околиця смт.Гусятин	40	-	-	ДКЗ Укр 2007р. №1425	експ. (РЗЛ, ГПВ)
272	Кинахівське діл. Кинахівська "Вишневецька" (прир.-столова)	Збаразький р-н, с.Кинахівці, південна околиця с.Кинахівці	38	-	-	ДКЗ Укр. 2010р. №2073	експ. (РЗЛ)
273	Добра вода діл. Добра вода "Добра вода" (прир.-столова)	Зборівський р-н, с.Млинівці, 1 км на північ від м.Зборів	2200	-	-	ДКЗ Укр. 2002р. №664	експ. (ВТВ, РЗЛ)
<i>Води підземні мінеральні з підвищеною концентрацією органічних речовин, м³/добу</i>							
274	Ново-Збручанське діл. Ново-Збручанська (S) "Новозбручанська" (лікувальна)	Гусятинський р-н, смт Гусятин, Сан. "Збруч" пн-зх околиця смт Гусятин	40	-	-	ТКЗ Укр. 1985р. №4513	експ. (ЛП, ЛПР)
275	Суходільське діл. Суходільська (лікувальна)	Гусятинський р-н, східна околиця с.Суходіл, заплава р.Збруч	30	-	-	ДКЗ Укр. 2011р. №2252	експ.
<i>Води підземні мінеральні бромні, м³/добу</i>							
274	Ново-Збручанське діл. Ново-Збручанська (R ₃ PL) (лікувальна)	Гусятинський р-н, смт Гусятин, Сан. "Збруч" пн-зх околиця смт Гусятин	112	-	-	ТКЗ Укр. 1985р. №4513	експ. (БЛВ)
<i>Води підземні мінеральні сульфідні, м³/добу</i>							
276.1	Конопківське діл. Конопківська 1 (лікувальна)	Теребовлянський р-н, Сх околиця с.Конопківка, на лівому березі р.Нішла	268,5	-	-	ДКЗ СРСР 1980р. №8452	експ. (БЛВ)
276.2	-//- діл. Конопківська 2 (лікувальна)	-//-, ПдСх околиця с.Конопківка, поблизу тваринницької ферми	19,5	-	-	ДКЗ СРСР 1980р. №8452	не експ.
Разом: 6 родовищ - 7 ділянок (8 одиниць обліку)			2748,0				

	в т.ч. лікувальні: 4діл. (5 од. обліку) природно-столові Зділ. (3 од. обліку)		470,0				
			2278,0				

* - номери відповідають номерам на схемі "Природно-ресурсний потенціал".

ГПВ – господарсько-питне використання

ВТВ – виробничо-технічне використання

ЗРШ - зрошення

ЛП – для лікувального виття використання

ЛПР - розлив для лікувального пиття

БЛВ – для зовнішнього використання (ванни, басейни тощо)

КЛ – для лікувального пиття і зовнішнього лікування використання

РЗЛ – для виготовлення напоїв і промислового розливу без обробки природно-столової води

СБВ – технологічні скиди води

ПР – природне розвантаження

Торфові грязі.

№*	Назва родовища, корисна копалина	Місце розташування	Запаси за категоріями станом на 01.01.15р.			Інстанція затвердження (№, дата)	Ступінь промислового освоєння
			балансові		п/б		
			A+B+C ₁	C ₂			
Грязі торфові, тис. мЗ							
277	"Конопківка"	Теребовлянський р-н, 3 км на ПнЗх від с.Конопківка, в долині р. Нічва	70	-	-	Укргеокаптаж-мінвод 1979р. м. Львів	експ.

Згідно даних департаменту екології та природних ресурсів Тернопільської ОДА матеріали перевірок свідчать, що належної охорони та раціонального і ефективного використання корисних копалин на території області ще не забезпечено.

Розробка родовищ корисних копалин проводиться в залежності від матеріально-технічної забезпеченості надрокористувачів, що призводить до непланомірного видобування мінеральної сировини і несвоєчасного проведення всіх інших видів робіт.

Надрокористувачами незадовільно ведеться робота по поверненню відпрацьованих земель. Мають місце відхилення від існуючого порядку відведення й обліку земельних ділянок для розробки надр. Відведені земельні ділянки дуже часто не відмежовані на місцевості, що створює передумови для самовільного захоплення земель. В багатьох випадках при розробці надр просування фронту робіт стало неможливим, оскільки в межах затверджених гірничих відводів розпайовані землі та видано державні акти на право постійного користування землею.

Рекреаційні ресурси

Тернопільська область має значний на загальноукраїнському фоні туристично-рекреаційний потенціал. Природно-територіальні комплекси частини області є важливими рекреаційними ресурсами, зокрема сприятливі кліматичні умови, масиви лісів, річки та мінеральні води, велика кількість історичних пам'яток культури та архітектури.

Клімат. Територія області має помірно-континентальний клімат з м'якою зимою і теплим вологим літом і достатньою кількістю опадів.

Середньорічна температура повітря коливається від 6,9°C в центральній частині до 7,4°C на півдні. Пересічна температура січня від – 5,5°C на півночі до –4,5°C на

півдні, липня відповідно +18 і + 19°C. Абсолютний мінімум –32, –36°C, абсолютний максимум +37, +39°C. Період з температурою понад +10°C становить 156-163 дні.

В межах Дністровського каньйону клімат наближений до середземноморського.

Неоднакові показники висоти сонця над горизонтом та зміни хмарності упродовж року впливають на зміну денної сонячної радіації від 130 кал/см² у грудні до 532 кал/см² у червні, досягаючи за рік 40 ккал/см².

Кліматичні умови області сприятливі для відпочинку населення, найкращі вони на берегах Дністра і його приток. Місто Заліщики, що лежить у одній з меандр Дністра, вважається кліматичним курортом області. Але, обмежуючим фактором є забрудненість території м. Заліщики радіонуклідами в результаті аварії на Чорнобильській АЕС і включення його до IV зони посиленого радіологічного контролю.

Загальна площа ландшафтів рекреаційного призначення по Тернопільській області складає 207,0 тис. га, або 15% її території. В складі цих ландшафтів переважають лісові території. У межах Тернопільської області виділяють 5 рекреаційних районів:

1. Кременецький (Кременецька зона, Почаївська зона, Крутнівський комплекс, Шумська зелена зона),

2. Бережансько-Бучацький (Бережанська зона, Підгаєцька зона, Бучацька зона, Монастирська зелена зона, Коропецька зона),

3. Чортківський (Теребовлянська зона, Буданів – Чортківська зона, Росохацька зона, Тернопільський комплекс, Хоростківська зелена зона, інші території),

4. Гусятинський (Гусятинська зона, Скалатська зелена зона, Гримайлівська зелена зона, інші території),

5. Придністровський (Заліщицька зона, Борщівська зона, комплекс Кривче, Мельнице-Подільський комплекс, інші території)

а також відокремлені зони і комплекси (Залозецька зона, Перепельницький комплекс, Зборівська зелена зона, Збаразька зона, Вишневецька зелена зона, Ланівецька зелена зона, Козівська зелена зона, Козлівська зелена зона, Підволочиська зелена зона, Золотниківська зелена зона та інші території).

Область має 634 території та об'єктів природно-заповідного фонду, в тому числі державний природний заповідник “Медобори”, 2 НПП, 3 РЛП, 131 заказників, 9 дендропарків в т.ч. у с. Рай, закладений у 17 ст. та інші.

Карстові печери, які знаходяться на півдні області (більше 90), є унікальним витвором природи. Найдовша печера називається “Оптимістична” (220 км). Єдиний в Україні підземний музей трипільської культури розміщується у печері “Вертеба”. Печеру “Кришталева” називають підземною перлиною Поділля. Достойною принадою області також є один з найдовших в Європі каньйонів – Дністровський (довжина 250 км) та найвищий на рівнинній території України Джуринський водоспад (до 17 м висотою).

Область багата поверхневими водами. З точки зору різноманітності видів відпочинку на воді найбільш практичне рекреаційне значення мають річки Дністер, Збруч, Серет, Джурин, Коропець, Золота Липа, які є придатними для організації масового пляжно-купального відпочинку, рибної ловлі, туризму, в тому числі судноплавного (на річці Дністер). Значна кількість унікальних пам'яток природи, археології, архітектури, культури, естетичні пейзажі дають можливість називати долини цих річок музеєм під відкритим небом з потенційною можливістю організації екскурсійного туризму.

«Перлинами» Тернопільського краю є озера. Їх узбережжя – зручне місце для проведення дозвілля, в тому числі, індивідуального та сімейного прогулянкового відпочинку. Розташування карстових озерець поблизу інших цікавих природних

об'єктів та відомих пам'яток архітектури робить їх незамінними об'єктами маршрутного туризму.

Заслужують на увагу цілющі джерела Тернопілля, з яких 43 взято під охорону. Найбільша кількість заповідних джерел є у Бережанському, Теробовлянському та Тернопільському районах. Багато з них стали місцем паломництва віруючих та бажаючих оздоровитися (джерела Острівське, Святої Анни, Тернопільське та інші).

Природно-рекреаційний потенціал області доповнюється значним історико-культурним надбанням. В області налічується 38 замків і залишків замкових споруд, більше 100 дерев'яних церков, більше 1315 пам'яток історії та культури, чисельна кількість пам'яток історії і мистецтва, археології.

В області створено Національний заповідник „Замки Тернопілля”, два державних історико-архітектурних заповідники. За кількістю пам'яток архітектури Тернопільщина займає третє місце в державі, а за числом середньовічних замків – перше. В Тернопільській області розташовані релігійні святині відомі всьому християнському світові – Духовний центр Зарваницької Божої Матері та Свято-Успенська Почаївська лавра. За роки незалежності відреставровані, відбудовані та зведені понад сімсот храмів, більше сотні – будується, серед них – майбутній Свято-Троїцький Духовний центр на честь Данила Галицького в м. Тернопіль. Наявність на території Тернопільщини вищезазначених культових об'єктів дозволяє в перспективі розглядати її як центр сакрального туризму.

Мінеральні води.

В області зустрічаються майже всі типи мінеральних вод, які можна використовувати для лікувально-оздоровчих потреб. Води без специфічних компонентів зосереджені переважно в Борщівському, Заліщицькому і Теробовлянському районах. До них належать гідрокарбонатно-сульфатно-хлоридно-натрієві, сульфатно-кальцієві і сульфатно-натрієво-кальцієві, гідрокарбонатно-хлоридні натрієві, сульфатно-хлоридні натрієві. Запаси сульфідних вод приурочені до центральної частини: на ділянках Конопківка-Настасів та Сороцьке-Козівка. Води типу "Нафтуся" і "Друскінінкай" зосереджені в районі смт. Гусятин і використовуються для санаторно-курортного лікування хворих на захворювання нирок і сечовивідних шляхів. Також в межах Тернопільської області є бромні (с. Сороки Буцацького району) і кремністі води, а також розсоли хлоридні натрієві, що застосовуються для лікування хвороб опорно-рухового апарату, периферійної нервової системи, серцево-судинних захворювань.

Затверджені запаси ДЗК України. Державним балансом запасів по області станом на 01.01.2015р. враховані 7 ділянок родовищ мінеральних вод по яким затверджені балансові запаси по категоріям А+В+С₁ складають 2748,0 м³/добу. З них лікувальних по 4 ділянкам – 470,0 м³/добу та природно-столових по 3 ділянкам – 2278,0 м³/добу.

На сьогодні в області функціонують лише два санаторії загальнодержавного значення (санаторій «Медобори» в с. Конопківка Теробовлянського району, санаторії «Збруч» у смт. Гусятин) та водогрязелікарні в смт. Микулинці.

З метою розвитку курортно-рекреаційної сфери західного регіону у попередні десятиріччя проводились гідрогеологічні дослідження та була виконана перспективна оцінка прогнозних ресурсів мінеральних вод. Проведена типізація мінеральних вод і намічені перспективи їх подальшого використання.

За роки попередніх досліджень було виявлено біля 42 ділянок, на яких розповсюджені мінеральні води. Біля 20 з них перспективні для подальшого вивчення за їхніми гідродинамічними умовами та бальнеологічної цінності. На базі більшості з них, в майбутньому, можливе будівництво і експлуатація санаторно-курортних установ та заводів розливу.

Прогнозні ресурси та попередньо оцінені запаси мінеральних вод Тернопільської області приведені за даними останнього звіту із систематизації даних про мінеральні води західного регіону України: “Підготовка вихідних даних для створення автоматизованої бази даних прогнозних ресурсів та експлуатаційних запасів мінеральних вод в межах Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської та Чернівецької областей.”, Львів – 2006р., ДП “Західукргеологія” та інших спеціалізованих робіт по даній темі.

Згідно даної роботи оцінка прогнозних ресурсів та запасів мінеральних вод Тернопільської області проводилась по чотирьох основних типах мінеральних вод:

1) **Мінеральні води типу “Нафтуса”**. Прояви даного типу мінеральних вод розташовані у західній частині Подільської області мінеральних вод типу “Нафтуса”, що представляють собою регіонально поширений вихід силурійських відкладів на сході тернопільської області. Вони мають обмежений розвиток в плані і розрізі (формування вод відбувається до глибини 187-200м).

Загальні ресурси мінеральних вод типу “Нафтуса”

Категорія запасів або ресурсів	Кількість, м ³ /добу	Назва родовища/ рік затвердження
Загальні запаси і ресурси, в т.ч.	947	
Запаси оцінені по категорії А	40	Род. Ново-Збручанське, діл. Ново-Збручанська (S) “Новозбручанська”/ 1985р.
Запаси оцінені по категорії В	257	Род. Збручанське (м. Сатанів, Хмельн. Обл.)
Прогнозні ресурси по категорії Р	650	

Виходячи із середньорічної суми опадів в області 588 мм та частини джерельного стоку, рівної 5%, підраховані ресурси мінеральних вод даного типу будуть забезпечені.

2) **Сульфідні води** приурочені в основному, до метасоматичних сірконосних вапняків і гіпсо-ангідритів, в котрих в наслідок сульфаторедукції відбувається формування сірководню при наявності перекриваючої товщі глини, що забезпечує умови відновлювального середовища. Вони розповсюджені лише в одному районі непромислового прояву сірки біля с. Конопківка теребовлянського району. Загальна площа Конопківського родовища сульфідних вод складає 2,6 км².

Загальні ресурси сульфідних вод

Категорія запасів або ресурсів	Кількість, м ³ /добу	Назва родовища/ рік затвердження
Загальні запаси і ресурси, в т.ч.	977	
Запаси оцінені по категорії А	145,5	род. Конопківське
Запаси оцінені по категорії С ₁	142,5	діл. Конопківська 1 і 2, 1980р.
Прогнозні ресурси по категорії Р	689	

Прогнозні ресурси сульфідних вод на території області складають 7,97 л/с. Таким чином, оцінені прогнозні ресурси сульфідних вод цілком забезпечені.

3) **мінеральні води без специфічних компонентів і властивостей**.

На території було виявлено 29 водопунктів, що розкрили води без специфічних компонентів і властивостей. З них 25 визнані перспективними для подальшого вивчення. Перелік даних перспективних ділянок та прогнозна кількість води приведені у таблиці нище.

Всього запаси мінеральних вод області без специфічних компонентів і властивостей різних типів складають 7833 м³/добу.

4) **Води з фармакологічно активними компонентами** виявлені на 4 ділянках, з яких 3 – визнані перспективними для подальших досліджень, в т.ч. бромні бальнеологічні – 2 ділянки, кременисті 1 ділянка.

По всіх перспективних ділянках запаси мінеральних вод оцінені по фактичних дебетах свердловин або джерел і віднесені по ступеню вивченості до категорії С₂.

Всього запаси мінеральних вод бромних для ванн (бальнеологічні) склали 67 м³/добу, кремністі води – 26 м³/добу.

Окрім того, за даними роботи “Перспективна оцінка прогнозних ресурсів мінеральних вод Тернопільської області України”, 1992-1994 р.р., Львів – 1995р. Львівська ГРЕ ДГП Західукргеологія, розсоли хлоридно-натрієві бальнеологічні, без визначеного кондиційного вмісту бромну, були виявлені на 2 проявах: у м. Кременець та с.Конопківка Теребовлянського району.

Розсоли хлоридно-натрієві бальнеологічні розкриті лише декількома свердловинами у кембрійських та протерозойських відкладах. По умовах формування вони віднесені до типу, що формується в глибокозалягаючих зонах сповільненого водообміну з обмеженим інфільтраційним живленням. Розміри родовищ цього типу обмежені і мають декілька сотень чи десятків метрів у ширину і довжину, у межах розломів глибинного залягання.

Загальні запаси хлоридно-натрієвих розсолів Усольського типу

Водопункт, територіальна прив'язка	Мінералізація, г/дм ³	Дебет, л/с
Сврд. , м. Кременець	42,5	Н.д.
Сврд. № 8 с. Конопківка, Теребовлянського району	54,15	0,55

Таким чином, оцінені запаси хлоридно-натрієвих розсолів попередньо оцінені по категорії С₂ – 48 м³/добу і при значних сумах опадів, що випадають на території що досліджується, будуть забезпечені при будь-якому коефіцієнті інфільтрації.

Каталог перспективних ділянок та прогнозна кількість води та рекомендаціями для їх використання приведені у таблиці нижче.

Каталог перспективних ділянок мінеральних вод Тернопільської області.

№ з/п	Вид водопунктів та їх № по катал. (на карті)	Адміністративна прив'язка	Назва мінеральної бальнеологічної води	Тип води по ГОСТу 13273-88 <u>Назва води аналогу по ДСТУ 878-93</u>	Рекреаційні умови	Екологічні умови	Прогнозн. кількість води*, м ³ /добу	Рекомендації для використання	Медичні показники для використання мінеральної води
1	сврд. № 2	Зборівський р-н, с. Кобзарівка, лівий схил долини р. Серет	без специфіч. комп. і власт.	<u>Майкопський</u>	добрі	задов.	152	Питний курорт та з-д розливу	
2	сврд. № 3	Підволочиський р-н, с. Вочківці (Хмел. обл.)	-	<u>"Нафтуса"</u>	добрі	добрі	12	Питний курорт та з-д розливу	7
3	сврд. № 4	м. Підволочиськ, долина р. Збруч	-	<u>"Нафтуса"</u>	задов.	задов.	12	Питний курорт та з-д розливу	7
4	сврд. № 6	м. Бережани, Пд околиця, в долині р.Золота Липа	без специфіч. комп. і власт.	<u>Кишинівський</u> <u>Бережанка</u>	добрі	добрі	1080	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 2; 3; 4; 5; 6; 7.
5	сврд. № 7	Козівський р-н, с. Щепанів, вододіл	без специфіч. комп. і власт.	<u>Регіна "Оболонь"</u> <u>Голопристанський</u>	добрі	добрі	108	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 2; 3; 4; 5; 6; 7.
6	сврд. № 8	Теребовлянський р-н, с. Конопківка	Розсоли хлоридно-натрієві	<u>Усольський</u> -	добрі	добрі	24	Бальнеологічний курорт	12; 13; 16.
7	сврд. № 9	Теребовлянський р-н, с.Суцин, долина р.Гнізда, 120м від русла	без специфіч. комп. і власт.	<u>Обухівський</u> <u>Драговська</u>	добрі	задов.	173	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 2; 3; 4; 5; 6; 7.
8	дж. № 10а	Теребовлянський р-н, с. Сороцьке	-	<u>Березівський</u> <u>"Нафтуса"</u>	добрі	добрі	13	Питний курорт та з-д розливу	7
9	дж. № 10б	Теребовлянський р-н, с. Сороцьке	сульфідні	<u>Березівський</u> <u>"Любень Великий"</u> , <u>Конопківське род.</u>	-	-	26	Бальнеологічний курорт	12; 13; 14.
10	дж. № 10в	Теребовлянський р-н, с. Сороцьке	Кремнієві	<u>Березівський</u> <u>Кремнієві води</u>	добрі	добрі	26	Бальнеологічний курорт	5; 11.
11	сврд. № 11	Теребовлянський р-н, с. Дарахів	без специфіч. комп. і власт.	<u>Країнський</u> <u>Чаусівська</u>	добрі	задов.	173	з-д розливу	-
12	сврд. № 12	Теребовлянський р-н, с. Хмелівка	без специфіч. комп. і власт.	<u>Країнський</u> <u>Куп'янська</u>	добрі	задов.	35	з-д розливу	-

13	сврд. № 14	Теребовлянський р-н, с. Кровинка	без специфіч. комп. і власт.	<u>Обухівський</u> Тернопільська	задов.	добрі	286	з-д розливу	-
14	сврд. № 16	Теребовлянський р-н, с. Гуминиська	без специфіч. комп. і власт.	<u>Каякинський</u> -	добрі	добрі	26	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.
15	сврд. № 17	Теребовлянський р-н, с. Вербівці	без специфіч. комп. і власт.	<u>Кишинівський</u> Кальменецька	добрі	добрі	86	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.
16	сврд. № 18	Теребовлянський р-н, с. Великий Говилів	без специфіч. комп. і власт.	<u>Обухівський</u> айвазовська	добрі	задов.	130	З-д розливу	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.
17	сврд. № 20	Бучацький р-н, с. Підзамочок	без специфіч. комп. і власт.	<u>Обухівський</u> Криворізький	добрі	добрі	324	З-д розливу	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.
17	сврд. № 22	Бучацький р-н, Пд околиця м.Бучач	Бромні води, бальнеологічні	<u>Вологодський</u> -	добрі	добрі	22 (кембрій) 12 (протерозой)	Бальнеологічний курорт	12; 13; 16.
19	сврд. № 23	Чортківський р-н, с.Полівці	без специфіч. комп. і власт.	<u>Країнський</u> Кнісельчанка	задов.	добрі	1725	З-д розливу	-
20	сврд. № 24	Монастирський р-н, с.Горигляди, лівий берег р. Дністер	без специфіч. комп. і власт.	<u>Миргородський</u> Верховинська	добрі	задов.	27	З-д розливу	1,1; 1,3; 3; 4; 5; 6; 7.
21	дж. № 25	Бучацький р-н, с.Костильники	без специфіч. комп. і власт.	<u>Кишинівський</u> Чаусівська	добрі	задов.	78	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 2; 3; 4; 5; 6; 7.
22	сврд. № 26	Заліщицький р-н, с. Поділля, Сх околиця господарського двору	без специфіч. комп. і власт.	<u>Кишинівський</u> Чаусівська	задов.	задов.	22	З-д розливу при покращені екологічн. умов	-
23	сврд. № 27	Заліщицький р-н, с.Поділля, Пд околиця, біля птахоферми	без специфіч. комп. і власт.	<u>Кишинівський</u> Чаусівська	добрі	добрі	62	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 2; 3; 4; 5; 6; 7.
24	сврд. № 28	Заліщицький р-н, с.Весняне, в 150м на Пн від нової церкви	без специфіч. комп. і власт.	<u>Московський</u> Чаусівська	задов.	добрі	16	З-д розливу при покращені екологічн. умов	1,1; 1,2; 2; 3; 4; 5; 6; 7.
25	Дж. № 30	Чортківський р-н, с.Сосулівки	без специфіч. комп. і власт.	<u>Країнський</u> Кнісельчанка	добрі	добрі	78	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 2; 3; 4; 5; 6; 7.
26	сврд. № 31	Заліщицький р-н, с.Лисівці	без специфіч. комп. і власт.	<u>Махачкалінський</u> Кельменецька	добрі	добрі	86	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.
27	сврд. № 32	Заліщицький р-н, с.Шипівці	без специфіч. комп. і власт.	<u>Махачкалінський</u> Кам'яна криниця	добрі	добрі	16	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.

28	сврд. № 33	Заліщицький р-н, с.Шипівці, долина р.Серет, поруч з свр.32	без специфіч. комп. і власт.	<u>Махачкалінський</u>	задов.	добрі	216	з-д розливу	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.
29	сврд. № 34	смт Скала-Подільська, долина р.Збруч, 2км на Пн від міста	-	“Нафтуса”	добрі	добрі	72	Питний курорт та з-д розливу	7
30	сврд. № 35	Борщівський р-н, с.Рудка, лівий берег р.Циганська	без специфіч. комп. і власт.	<u>Кишинівський</u> Кельменецька	добрі	задов.	12	з-д розливу	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.
31	сврд. № 36	Борщівський р-н, с.Мушкатівка	-	“Нафтуса”	добрі	добрі	12	Питний курорт та з-д розливу	7
32	сврд. № 37	Борщівський р-н, смт Скала-Подільська	-	“Нафтуса”	добрі	задов.	12	Питний курорт та з-д розливу	7
33	Дж. № 38	Борщівський р-н, с.Мушкарів	без специфіч. комп. і власт.	<u>Країнський</u> Кнісельчанка	добрі	задов.	60	з-д розливу	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.
34	Кол. № 39	Заліщицький р-н, с.Угринківці	без специфіч. комп. і власт.	<u>Кишинівський</u> Сосулівська	добрі	задов.	9	Питний курорт та з-д розливу	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.
35	сврд. № 40	Борщівський р-н, с.Бережанка, долина р.Збруч, правий берег	-	“Нафтуса”	добрі	добрі	12	Питний курорт та з-д розливу	7
36	сврд. № 41	Борщівський р-н, с.Вовківці	без специфіч. комп. і власт.	<u>Московський</u> Чаусівська	задов.	задов.	27	З-д розливу при покращені екол. умов	1,1; 1,2; 3; 4; 5; 6; 7.

* - мінім. забезпечен. ресурси.

Показники по лікувальному (внутрішньому) застосуванню мінеральних вод:

- 1 – Хронічні гастрити
- 1.1 - з нормальною секреторною функцією шлунка
- 1.2 - з підвищеною секреторною функцією шлунка
- 1.3 - з пониженою секреторною функцією шлунка
- 2 – Неускладнена виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки, хвороби оперованого шлунку по причині виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки,
- 3 – хронічні коліти та ентероколіти
- 4 – хронічні захворювання печінки та жовчовивідних шляхів, гепатити, холецистити, ангіоколіти, різної етіології без схильності до частих загострень, холецистит калькульозний, за винятком форм, ускладнених інфекціями і частими загостреннями, а також які потребують оперативного втручання. Постхолицестектомічний синдром.
- 5 – хронічні панкреатити
- 6 – хвороби обміну речовини: цукровий діабет, ожиріння, подагра, сечокислий діатез, фосфатурія,
- 7 – хронічні захворювання сечевивідних шляхів
- 8 – залізодефіцитна анемія,
- 9 – серцево-судинні захворювання
- 10 – захворювання щитовидної залози,
- 11 – захворювання центральної та периферійної нервової системи.

Показники по бальнеологічному (зовнішньому) застосуванню мінеральних вод.

- 12 – серцево-судинні захворювання.
- 13 – захворювання центральної та периферійної нервової системи,
- 14 – захворювання органів опорно-рухомого апарату
- 15 – гінекологічні захворювання,
- 16 – захворювання шкіри.

Згідно висновків даного Звіту, за матеріалами виконаних досліджень, найбільш перспективні площі, що найбільш готові для першочергового освоєння є:

- 1) Підволочиськ (водо пункти № 3,4) та Скала-Подільська (водо пункти № 36, 34, 37, 40) – мін вода типу "Нафтуса";
- 2) с. Сороцьке Тереховлянського району (водопункт №10) – мінводи зі специфічними компонентами та властивостями;
- 3) с.с. Шипівці, Лисівці Заліщицького району (водопункти №31, 32, 33),
- 4) с. Конопківка Тереховлянського району (водопункт № 8) – розсоли хлоридно-натрієві.

Для збільшення можливостей лікувально-курортної рекреації провести більш детальні гідрогеологічні і бальнеологічні дослідження запасів мінеральних вод в районі смт. Гусятин і смт. Микулинці з метою посилення інтенсивності використання сірководневих вод, вод типу „Нафтуса» і „Друскінінкай». Проте, з метою забезпечення можливості поповнення запасів мінеральних вод типу "Нафтуса" більш доцільним вбачається будівництво більшої кількості малих санаторіїв на території поширення даних вод.

В області наявне родовище торфових грязей "Конопківка", розташоване в Тереховлянському районі, біля с.Конопківка. За класифікацією пелоїди Конопківського родовища відносяться до прісноводних слабоульфідних високозольних торфових грязей низинного підтипу. Експлуатаційні запаси їх становлять 70 тис. м³, вони належать до об'єктів категорії лікувальних (постанова Кабінету Міністрів України від 11.12.1996 №1449). Грязі застосовуються в бальнеовідділенні фізіотерапевтичної лікарні смт Микулинці для лікування захворювань органів руху та опору.

Гідрологічні пам'ятки природи Тернопільської області мають потужний рекреаційний потенціал і за умови розвитку інфраструктури можуть використовуватись для різних видів відпочинку, оздоровлення, та туризму, що у свою чергу дозволить отримувати додаткові надходження до бюджету та покращити економічну ситуацію в регіоні.

В результаті комплексного поєднання всіх видів рекреаційних ресурсів на цій території склались оптимальні умови для розвитку всіх функціональних типів рекреації – лікувально-оздоровчої, оздоровчо-спортивної, спортивно-туристської, пізнавальної, любительської.

Курортні території в області.

Курортологічні ресурси області базуються на природних джерелах мінеральних вод та сприятливих мікрокліматичних умовах в межах Збручанської, Гусятинської, Бучацької, Скала-Подільської та Теремовлянської курортних рекреаційних зон.

Згідно із постановою Кабінету Міністрів України від 15.12.1997 №1391 „Про внесення змін до переліку населених пунктів, віднесених до курортних”, у Тернопільській області до курортних були віднесені такі населені пункти: смт Скала-Подільська Борщівського району, с.Скоморохи Бучацького району, смт Гусятин Гусятинського району, смт Микулинці та с. Конопківка Теремовлянського району.

У 1996-1997 роках на замовлення облдержадміністрації ТзОВ “Паро” була проведена науково-технічна розвідка можливостей розвитку курортних територій в Тернопільській області.

Виходячи з вимог розділу 2 Закону України “Про курорти”, вивчивши матеріали наукових досліджень, державне управління екології та природних ресурсів в області пропонує оголосити:

1. курортами державного значення такі курортно-рекреаційні райони області:
  - Гусятинський (смт. Гусятин); Бучацький (с. Скоморохи); Скала-Подільський (смт. Скала-Подільська Борщівського району); Теремовлянський (смт. Микулинці та с. Конопківка);
2. курортами місцевого значення:
  - “Збаразькі Товтри” (с. Дубівці Тернопільського району); “Бережанське Опілля” (м. Бережани, с. Підвисоке Бережанського району); “Княжий ліс” (м. Теремовля, с. Струсів Теремовлянського району); “Середньосеретський” (с. Росохач, с. Улашківці Чортківського району).

Інформація про необхідність впорядкування нормативно-правових актів щодо курортних територій області відповідно до статті 9 Закону України «Про курорти» доведена до відома Борщівської, Бучацької, Гусятинської та Теремовлянської районних державних адміністрацій, на території яких знаходяться населені пункти, віднесені до курортних. В останні роки на місцях було виявлено зацікавленість до порушеного питання і проводилась робота щодо вивчення можливості надання територіям відповідного статусу. Було розпочато роботу із підготовки пакету документів згідно методичним рекомендаціям щодо порядку надання курортам статусу державного та місцевого значення.

Висновки: Область володіє багатьма компонентами рекреаційних ресурсів, є потенційним рекреаційним регіоном поліпрофільного пізнавального відпочинку і бальнеологічного лікування. Проте наявний природно-рекреаційний потенціал регіону сьогодні використовується ще не сповна. Сприятливі природно-кліматичні умови, вигідне географічне розташування в поєднанні з багатою природно-ресурсною базою, рекреаційні та лікувальні можливості області, попит на відпочинок і оздоровлення обумовлюють значні перспективи розвитку рекреації та туризму в області. У цілях розвитку туристично-рекреаційної галузі в області діє Програма розвитку туризму в Тернопільській області на 2016- 2020 роки.

1.3. ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД ТА ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖИ

Природно-заповідний фонд

Станом на 1 січня 2017 р. до реєстру природно-заповідного фонду Тернопільської області входять 635 територій та об'єктів загальною площею 134569,9599 га, в тому числі 40 об'єктів загальнодержавного значення – 39699,86га та 595 об'єктів місцевого значення - 94870,0999га. Входять до складу територій інших об'єктів ПЗФ 152 об'єктів площею 11392,65га. Таким чином фактична площа ПЗФ становить 123177,3267 га, що складає 8,9% території області.

Структури природно-заповідного фонду Тернопільської області

Категорії територій та об'єктів ПЗФ	На 01.01.2017 року	
	кількість, од.	площа, га
Природні заповідники	1	9516,70
Біосферні заповідники	-	
Національні природні парки	2	17780,38
Регіональні ландшафтні парки	3	42997,00
Заказники загальнодержавного значення	18	11937,58
Заказники місцевого значення	113	50032,1899
Пам'ятки природи загальнодержавного значення	12	126,2
Пам'ятки природи місцевого значення	453	1214,5132
Заповідні урочища	5	492,20
Ботанічні сади загальнодержавного значення	1	200,00
Ботанічні сади місцевого значення	2	32,86
Дендрологічні парки загальнодержавного значення	2	74,00
Дендрологічні парки місцевого значення	7	35,70
Зоологічні парки загальнодержавного значення	-	
Зоологічні парки місцевого значення	1	10,00
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення	4	65,00
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення	11	55,6368
РАЗОМ	635	134569,9599
Фактична площа ПЗФ*		123177,3267
% фактичної площі ПЗФ від площі АТО		8,91

Примітка: * - сумарна площа територій та об'єктів ПЗФ без урахування площі тих об'єктів ПЗФ, що входять до складу територій інших об'єктів ПЗФ.

Частка площ територій та об'єктів окремих категорій в ПЗФ області нерівномірна. Так, на долю природного заповідника, національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, та заказників припадає 98% ПЗФ, на заповідні об'єкти інших категорій – біля 2%.

Мережа природно-заповідного фонду області в розрізі адміністративних районів станом на 1 січня 2017 р. становить:

Одиниці АТУ	Загальна площа, тис. га	Площа ПЗФ, га	Заповідання території районів в % від їх площ
Бережанський	61,219	3,618	5,9
Борщівський	100,587	19,652	19,5
Бучацький	80,212	9,361	11,7
Гусятинський	101,616	14,442	14,2

Заліщицький	68,391	18,343	26,8
Збаразький	86,306	4,519	5,2
Зборівський	97,741	4,585	4,7
Козівський	69,430	1,461	2,1
Кременецький	90,567	8,864	9,8
Лановецький	63,234	2,986	4,7
Монастириський	55,815	8,279	14,8
Підволочиський	83,726	3,539	4,2
Підгаєцький	49,638	1,292	2,6
Теребовлянський	113,003	3,811	3,4
Тернопільський	74,911	0,933	1,2
Чортківський	89,224	5,290	5,9
Шумський	83,8	11,076	13,2
м. Бережани	4,894	0,091	1,9
м. Кременець	1,187	0,286	24,1
м. Тернопіль	5,852	0,725	12,4
м. Чортків	1,120	0,024	2,1
Всього	1382,473	123,177	8,9

За площею найбільше заповідних об'єктів зосереджено в Борщівському, Заліщицькому, Буцацькому, Монастириському, Гусятинському, Шумському адміністративних районах.

В області ведеться цілеспрямована робота щодо розширення мережі ПЗФ за рахунок земель, багатих на біологічне та ландшафтне різноманіття. Відсоток заповідності області („показник заповідності”) доведено до 8,91%, площу природно-заповідного фонду до 123,1 тис.га.

Режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду і їх охоронних зон, та в тому числі і характер допустимої діяльності в них, визначається відповідно до Закону "Про природно-заповідний фонд України" з урахуванням їх класифікації та цільового призначення.

З метою забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів та об'єктів природного заповідника «Медобори», запобігання негативному впливу господарської діяльності на прилеглих до нього територіях спільним розпорядженням Тернопільської обласної державної адміністрації та обласної ради від 18 липня 2014 року №271-од/121 затверджено Положення про охоронну зону природного заповідника «Медобори». Охоронна зона встановлена рішенням Тернопільської обласної ради від 12 листопада 2012 року №1516.

Загальна площа охоронної зони Заповідника складає 10151,0918 га, з них: землі сільськогосподарського призначення – 9574, 6653 га, у т.ч. рілля - 9269,3361 га, пасовища - 249,4989 га, сади - 55,8 га, землі лісгосподарського призначення - 387,0993 га, у т.ч.: ліси - 352,4618 га, чагарники - 34,6375 га, землі природоохоронного призначення - 189,2575 га.

Територія охоронної зони Заповідника знаходиться на землях 16 сільських та Гримайлівської селищної рад Гусятинського і Підволочиського районів Тернопільської області. Земельні ділянки, які включені до складу охоронної зони Заповідника, не вилучаються із користування власників та користувачів земельних ділянок. Підприємства, установи, організації і громадяни, чий землі увійшли до складу охоронної зони Заповідника, здійснюють традиційну господарську діяльність із дотриманням встановленого режиму території охоронної зони.

До складу охоронної зони Заповідника входять землі на території наступних місцевих рад:

а) у Гусятинському районі:

- Гримайлівської селищної ради - 17,5318 га;
- Вікнянської сільської ради - 779,5144 га;
- Городницької сільської ради - 306,0858 га;
- Зеленівської сільської ради - 679,76 га;
- Калагарівської сільської ради - 855,6074 га;
- Красненської сільської ради - 1309,8267 га;
- Личковецької сільської ради - 687,4256 га;
- Малобірківської сільської ради - 511,6525 га;
- Малолуцької сільської ради - 1449,8034 га;
- Постолівської сільської ради - 125,2319 га;
- Раштовецької сільської ради - 653,3358 га;
- Саджівецької сільської ради - 602,4863 га;
- Самолусківської сільської ради - 31,0 га;

б) у Підволочиському районі:

- Городницької сільської ради - 313,9275 га;
- Іванівської сільської ради - 111,4138 га;
- Остап'ївської сільської ради - 1101,1524 га;
- Турівської сільської ради - 615,3365 га.

У межах охоронної зони Заповідника забороняється:

- будівництво промислових та інших господарських об'єктів, які можуть призвести до негативного впливу на територію Заповідника;
- полювання, пошкодження жител тварин;
- розорювання ерозійно небезпечних ділянок без дотримання протиерозійних заходів;
- проїзд поза дорогами загального користування, прокладання нових доріг та трубопроводів;
- проведення суцільних рубок у лісах;
- застосування отрутохімікатів із використанням авіації;
- зміна гідрологічного режиму території;
- влаштування сміттєзвалищ;
- випалювання сухої рослинності та її решток і післяжнивних решток;
- заліснення земельних ділянок з цінними степовими фітоценозами;
- одночасне зневоднення ставків в період міграцій птахів;
- проведення вибухових робіт у кар'єрах в період тиші у Заповіднику;
- розробка нових кар'єрів з видобутку вапняку, глини, піску та обмеження видобування у діючих.

У межах охоронної зони Заповідника у встановленому порядку дозволяється:

- проводити заходи з розчищення степових фітоценозів від деревно-чагарникової рослинності;
- виконувати відновлювальні роботи на землях з порушеними корінними природними комплексами;
- наукова, природоохоронна, господарська та інша діяльність, що не суперечить меті встановлення охоронної зони Заповідника і проводиться з додержанням вимог природоохоронного законодавства;
- проведення необхідних заходів, пов'язаних з ліквідацією наслідків стихійних явищ.

Станом на час розробки даної документації (початок 2017р.) Проекти організації території та визначення функціонального зонування території мають: НПП "Кременецькі гори", РЛП "Загребелля". Для інших НПП, РЛП необхідно розробити Проекти організації території національного природного парку (РЛП), охорони,

відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів, з функціональних зонуванням території.

Проекти землеустрою з організації і встановлення меж виготовлені для 45 територій та об'єктів загальною площею 17,5 тис. гектарів, межі 10 заповідних територій установлено в натурі (на місцевості) частково на площі 1,7 тис. гектарів.

На найближчу перспективу заплановано створення 21 перспективних територій ПЗФ та інших об'єктів ПЗФ.

На виконання Закону України „Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року”, Указу Президента України від 14.08.2009 №611, доручення Адміністрації Президента України від 05.06.2012 №03-01/1573, положень Загальнодержавної програми формування національної екологічної мережі України щодо розширення площі природно-заповідного фонду департаментом екології та природних ресурсів Тернопільської ОДА проводяться роботи із розроблення проектів створення об'єктів природно-заповідного фонду: регіональних ландшафтних парків, заказників та інших категорій заповідання, перелік яких наведений нижче. Проводяться обстеження перспективних для заповідання природних територій та об'єктів, підготовка наукових обґрунтувань, планово-картографічних матеріалів, погодження організації нових заповідних об'єктів зі власниками та користувачами земельних ділянок, органами місцевого самоврядування.

Серед територій ПЗФ що проектується, на момент розробки даного проекту підготовлені до затвердження 6 об'єктів:

1. Гідрологічний заказний місцевого значення "Гнізненський", 71,6га;
2. Гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення "Джерело Божої любові", 0,03га;
3. Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення „Кальненський ясен”;
4. Ландшафтний заказник місцевого значення "Кружляк”;
5. Комплексна пам'ятка природи місцевого значення "Урочище Пустельня", 3га;
6. Ботанічний заказник "Жолоби", 60га, Бережанський район, Лапшинська сільська рада, Бережанське РДАП «Бережанирайагроліс», кв. 15, вид. 7, 8, гора «Лисиця на жолобах» - перебуває на розгляді в Мінприроди;

Окрім цього визначені ще 15 територій, як перспективні для заповідання:

1. РЛП Малополіський; 2. РЛП Білокриницький; 3. РЛП Горинський;
4. Ландшафтний заказник "Луб'янки"; 5. РЛП "Збаразькі товтри"; 6. РЛП Залізцівсько-Вертелківський; 7. РЛП "Княжий ліс"; 8. РЛП Середньосеретський; 9. РЛП "Подільське надзбруччя"; 10. РЛП Урманський; 11. НПП "Бережанське опілля"; 12. РЛП Підгаєцький; 13. РЛП Яргорівський; 14. РЛП Баршиський; 15. Ландшафтний заказник "Гори Стрийовецькі".

Також передбачається розширення існуючих території ПЗФ: НПП "Кременецькі гори", НПП "Дністровський каньйон".

Таким чином, за підрахунками площ визначених в графічній частині проекту, актуальні показники з реалізації плану створення нових об'єктів ПЗФ, в т.ч. визначених проектом Регіональна схема планування екомережі області, а також враховують пропозиції з перспективи розширення існуючих об'єктів ПЗФ становитимуть орієнтовно 1,69 тис. км² (або 12,2% від площі області).

Проте, Постанова КМУ від 20 грудня, 2017р № 1089 "Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року" передбачає доведення площі ПЗФ Тернопільської області до 2,627 тис. км² (19% від площі області), що у віддаленій перспективі може бути реалізоване, за умов розвитку сталого природокористування.

Існуюча мережа природно – заповідного фонду, проведення природоохоронних заходів сприяє стабілізації видового складу фауни та флори,

збереженню цінних природних комплексів, розвитку збалансованого природокористування.

Існуючі та перспективні території та об'єкти ПЗФ відображені на Схемі природно-ресурсного потенціалу, та пронумеровані відповідно реєстру ПЗФ (Додаток № 1).

Перелік об'єктів ПЗФ що входять до складу територій інших об'єктів ПЗФ наведено у Додатку №2.

В області наявні унікальні **водно-болотні угіддя** (далі ВБУ), що забезпечують існування та збереження багатого видового складу фауни та флори. ВБУ підтримує збереження вразливих видів та видів, які знаходяться в небезпеці або під загрозою зникнення.

Тому, згідно з вимогами до Рекомендації 4.7, доповненої Резолюціями VIII.13, IX.1, IX.6, IX.21, IX.22 8-ї та 9-ї Конференцій договірних сторін Рамсарської конвенції департаментом екології та природних ресурсів Тернопільської ОДА спільно із науковими співробітниками Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка, Державного природознавчого музею НАН України, Інституту екології Карпат НАН України підготовлено інформаційний листок Рамсарського водно-болотного угіддя „Серетські болота” (далі - ВБУ).

Серетські болота, які запропоновано віднести до Рамсарських водно-болотних угідь міжнародного значення включають унікальні для Центральної Європи угіддя лісостепової торфоболотної області, де підтримуються умови для існування типових та унікальних рослинних угруповань, популяцій рідкісних видів рослин, занесених до Червоної книги України та Європейського Червоного списку, та місць розмноження, концентрації та проживання рідкісних видів тварин, що знаходяться під загрозою зникнення.

ВБУ включає великий за розмірами і добре збережений водно-болотний масив в регіоні Західного Поділля у межах Континентального біогеографічного регіону Європи, який є унікальним для лісостепової торфоболотної області, важливу роль у формуванні гідрологічного режиму регіону, пом'якшенні частих на Поділлі повеней, має істотний вплив на регулювання регіонального клімату та стабільності наявних екосистем, є важливим резервуаром прісної води.

Межі водно-болотного угіддя „Серетські болота” відповідають межах однойменного масиву у складі гідрологічного заказника загальнодержавного значення „Серетський”, орнітологічного заказника загальнодержавного значення „Чистилівський”, гідрологічного заказника місцевого значення „Горішньоівачівський”. ВБУ «Серетські болота» знаходиться в Зборівському і Тернопільському районах Тернопільської області України, охоплює водно-болотний масив протяжністю біля 20 км та шириною до 3 км від с. Городище у межах заплави рік Серету і Лопушанки між селами Біла, Чистилів, Плотича, Великий Глибочок. Івачів Долішній, Івачів Горішній, Глядки, Чернихів, Малашівці, Кобзарівка, Городище. Площа ВБУ біля 1513 га.

Формування екологічної мережі

На виконання Загальнодержавної програми формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки, затвердженої Законом України від 21.09.2009 року № 1989-III та ст.9 Закону України «Про екологічну мережу України», рішенням обласної ради від 26 липня 2002 року №32 затверджено Програму формування регіональної екологічної мережі Тернопільської області на 2002-2015 роки. Згідно з Програмою Інститутом екології Карпат НАН України у 2005-2007 роках було розроблено Регіональну схему екологічної мережі Тернопільської області, яку затверджено рішенням обласної ради від 18 червня 2009 року №619.

Метою згаданих вище документів є збільшення в регіоні площ земель з природними ландшафтами до рівня достатнього для збереження біологічного різноманіття, близького до притаманного їм природного стану, а також поетапне формування їх інтегрованої територіальної системи, спрямованої на збереження природних екосистем і ландшафтів, видів рослинного і тваринного світу, яка забезпечуватиме функціонування природних шляхів їх міграції і розповсюдження.

Схемою екомережі визначені 24 екокоридори національного, міжрегіонального і місцевого рівня, які відображені на Схемі природно-ресурсного потенціалу. А саме:

Національні: 5. Дністровський, 7. Кременецький горбогірний.

Міжрегіональні: 1. Опільський, 2. Стрипський, 3. Серетський, 4. Збручанський, 6. Товтровий.

Місцеві: 8. Іквенський, 9. Вілійський, 10. Горинський, 11. Гориньківський, 12. Жиракський, 13. Самчакський, 14. Вовчикський, 15. Гнізненський, 16. Гніздечнівський, 17. Нараївський, 18. Ценівський, 19. Коропецький, 20. Баришський, 21. Джуринський, 22. Тупський, 23. Нічлавський, 24. Циганківський.

Процес формування екологічних коридорів повинен відбуватися поетапно. По-перше необхідно відновити статус водоохоронних зон з відповідним режимом природокористування. У подальшому доцільно проводити відновлення лучної рослинності, заболочення окремих ділянок річкової долини в межах водоохоронних зон. На завершальному етапі доцільно запровадити спеціальні умови ведення господарства тих суб'єктів господарювання, які територіально тяжіють до річкових долин (обмежене використання отрутохімікатів, мінеральних добрив, посилене очищення стічних вод, зарегулювання стоків з сільськогосподарських угідь).

Складові структурних елементів екологічної мережі області у розрізі адміністративних районів наведені у таблиці нижче.

Складові структурних елементів екологічної мережі, станом на 01.01.2017р.

Одиниці АТУ	Загальна площа, тис. га	Загальна площа екомережі, тис. га	Складові елементи екомережі, тис. га										
			Об'єкти ПЗФ	Водно-болотні угіддя**	Відкриті заболочені землі	Водоохоронні зони	Прибережні захисні смуги	Ліси та інші лісовкриті площі	Курортні та лікувально-оздоровчі території	Рекреаційні території	Землі під консервацією	Відкриті землі без рослин. покр. або з незначн. Рос. покр.	Пасовища, сіножаті
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Бережанський	61,219	33,773	3,618	1,031	0,111	-	0,065	20,387	0,001	0,013	-	1,345	11,002
Борщівський	100,587	29,481	19,652	2,294	0,368	-	0,091	16,956	-	0,022	-	2,033	8,129
Бучацький	80,212	25,16	9,361	1,175	0,169	-	0,053	12,794	0,007	0,032	-	0,717	10,448
Гусятинський	101,616	27,149	14,442	1,562	0,152	-	0,099	16,674	0,047	0,003	-	0,778	8,061
Заліщицький	68,391	21,117	18,343	1,363	0,055	-	0,016	10,734	-	-	-	2,406	6,598
Збаразький	86,306	17,794	4,519	0,920	0,349	-	0,071	7,854	-	-	-	0,754	8,244
Зборівський	97,741	31,94	4,585	3,594	1,279	-	0,171	11,534	-	0,071	-	0,749	17,333
Козівський	69,430	14,836	1,461	1,554	0,451	-	0,103	4,411	-	-	-	0,238	8,612
Кременецький	90,567	33,269	8,864	1,075	0,224	-	0,075	16,454	0,003	-	-	2,277	13,336
Лановецький	63,234	14,678	2,986	1,490	0,232	-	0,055	3,902	-	0,004	-	0,307	8,974
Монастириськи	55,815	27,663	8,279	0,741	0,038	-	0,008	14,760	-	0,003	-	1,731	10,413
Підволочиський	83,726	15,295	3,539	1,646	0,624	-	0,099	4,297	-	0,005	-	0,749	8,348
Підгаєцький	49,638	17,505	1,292	0,746	0,210	0,152	0,012	9,810	-	-	-	0,845	6,079

Теребовлянський	113,003	23,949	3,811	1,544	0,328	0,001	0,171	9,534	-	0,001	-	1,331	11,387
Тернопільський	74,911	17,226	0,933	1,441	0,781	24,68	0,089	5,949	-	-	-	0,397	9,437
Чортківський	89,224	21,654	5,290	1,150	0,061	-	0,114	11,674	-	-	-	0,959	7,797
Шумський	83,8	38,676	11,076	1,446	0,404	-	0,191	21,018	-	0,020	-	0,523	15,649
м. Бережани	4,894	2,564	0,091	0,075	0,075	-	-	2,200				0,060	0,229
м. Кременець	1,187	0,718	0,286	-	-	-	-	0,330				0,334	0,054
м. Тернопіль	5,852	1,773	0,725	0,339	-	-	-	0,357	-	0,841	-	0,002	0,408
м. Чортків	1,120	0,085	0,024	-	-	0,86	-	0,067	-	-	-	0,002	0,017
Всього	1382,473	416,305	123,177	25,186	5,911	25,70	1,483	201,70	0,058	1,015	-	18,537	170,55

Примітка: * у графі 3 до загальної площі екомережі включено такі земельні угіддя - складові екомережі: пасовища, сінокоси, ліси та інші лісовкриті площі, відкриті заболочені землі, відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом, води.

** у графі 5 до загальної площі водно-болотних угідь включено відкриті заболочені землі та води.

В Програмі формування регіональної екологічної мережі Тернопільської області на 2002-2015 роки визначені певні ділянки, що потребують низки ренатуралізаційних заходів для відтворення лісової та лучної рослинності в межах екокоридорів певних ландшафтів. А саме:

У південно-західній частині Кременецького ландшафту природна рослинність істотно фрагментована, що дає підставу для виділення територій відновлення уздовж горбогірного пасма в околицях населених пунктів: 1) Дунаїв, Рудка, Кокорів, Комарин, Старий Тараж на площі близько 2000 га; 2) Борщівка, Старий Тараж, Почаїв, Лосятин площею близько 1800 га. Ураховуючи горбогірний характер місцевості, відносно високий відсоток лучної рослинності, провідним видом ренатуралізації необхідно вважати відновлення лісової рослинності.

Ураховуючи природну унікальність Товтрового пасма та проведений аналіз ландшафтно-територіальної структури, можна зробити висновки про доцільність проведення першочергової повномасштабної ренатуралізації ландшафтів, в якій поєднати залісення схилів північно-східної експозиції з використанням методів відновлення деревостанів максимально наближених за складом і структурою до корінних, з відтворенням лучно-степової та наскельно-степової рослинності на схилах південної та південно-західної експозицій і відслоненнях скельних порід. Зонами ренатуралізації доцільно вважати відтинки Товтрової гряди між населеними пунктами Серетець, Загір'я, Новий Олексинець, Башуки, Кобилля, Іванчани, Добриводи, Ігровиця на площі близько 12000 га; м. Збараж, сс. Стріївка, Киданці, Максимівка, Кретовці площею близько 4000 га, що дозволить оптимізувати ландшафтно-екологічну структуру перспективного екологічного коридору міжрегіонального значення.

Ренатуралізацію земель, з урахуванням структури сучасного біогеоценотичного покриву Дністровського каньйону, в якому збереглися фрагменти корінних екстра зональних наскельних степів, у межах Заліщицького ландшафту доцільно провести на відтинках долини р. Дністер між населеними пунктами Зелений Гай-Заліщики (довжина близько 6 км), Городок-Виноградне-Зозулинці (6 км), Синьків-Колодрібка-Устя-Горошова-Худиківці-Мельниця-Подільська (20 км), Вільховець-Дністрове (6 км), Трубчин-Окопи (8 км).

Таким чином, площа для першочергових ренатуралізаційних заходів становитиме 22,5 тис. га.

Даним проектом враховуються визначені напрямки поетапного формування екомережі, та окремі ділянки, що потребують першочергових ренатуралізаційних заходів. Для ділянок формування екологічних коридорів проектом передбачається збереження їх природних ландшафтів та впровадження заходів щодо зменшення антропогенного навантаження на водні екосистеми.

Обласною державною адміністрацією у межах компетенції протягом останніх років забезпечувалось виконання заходів з координації роботи місцевих органів виконавчої влади у районах, підприємств, установ, організацій з виконання Загальнодержавної та обласної програм формування екологічної мережі України на 2000-2015 роки, розробленням та виконанням регіональних і місцевих схем екомережі.

Вжито такі заходи з реалізації програм:

- у результаті проведеної роботи оголошено нові об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ) загальнодержавного та місцевого значення. Відсоток заповідності області („показник заповідності”) доведено до 8,91 %, площу природно-заповідного фонду до 123,1 тис.га;

- розроблення проектів землеустрою з організації і встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

- проводиться вилучення деградованої ріллі з інтенсивного використання під залуження ;

- створення нових захисних лісонасаджень та полезахисних смуг;

- ренатуралізація порушених територій;

- розроблення проектів водоохоронних зон і прибережних захисних смуг навколо річок та ставків;

Основною проблемою є обмеженість коштів у місцевих бюджетах на виконання зазначених робіт.

З метою забезпечення виконання Загальнодержавної та обласної програм формування екологічної мережі України на 2000-2015 роки, регіональної схеми формування екологічної мережі охорони навколишнього природного середовища департаментом екології та природних ресурсів Тернопільської ОДА ведеться підготовка до робіт з розроблення локальних схем екологічних мереж адміністративних районів області.

1.4. ВИСНОВКИ.

Територія області характеризується досить багатим природно-ресурсним потенціалом.

В області високий рівень сільськогосподарської освоєності земель. Із загальної площі території області 75,8% займають сільськогосподарські угіддя, у порівнянні з загальнодержавним показником – 69,0%.

Загальну характеристику стану родючості ґрунтів можна оцінити за еколого-агрохімічним балом. Середньозважений бал паспортизованих земель становить по області 39. Найбільший відсоток площ займають землі середньої якості – 308,4 тис га (58,53 %), землі високої якості – 195,5 тис.га (37,1 %) і землі низької якості 23,0 тис.га (4,37 %). Найкращі землі у Підволочиському районі (66), Ланівецькому (66), Тернопільському (62), де залягають найбагатші ґрунти області – це чорноземи глибокі малогумусні, чорноземи реградовані, чорноземи опідзолені та невелика частка темно-сірих опідзолених. У цих районах, в середньому, близько 70% ґрунтів середньої і підвищеної якості та 1% високої якості.

За водозабезпеченістю поверхневими водами Тернопільська область займає 15 місце в Україні. В залежності від водності року на одного мешканця області припадає від 1 до 1,5 тис.м³ води на рік, при середній по Україні 1,1 тис.м³. Найменш водозабезпеченими є Борщівський, Гусятинський, Заліщицький та Чортківський райони.

За ресурсами прісних підземних вод область відноситься до малозабезпечених, причому поширені вони нерівномірно. Загалом до найбільш забезпечених районів по затвердженим запасам підземних вод відносяться: Бережанський, Козівський, Тернопільський. Із затверджених запасів питних підземних вод водовідбір у різні роки відбувається у кількості близько 17-20%. В останні роки проводиться переоцінка запасів по існуючим та новим ділянкам родовищ питних вод та внесення їх до балансу Державного фонду родовищ корисних копалин. Продовження гідрогеологічні вишукування в регіоні є одним із першочергових завдань.

Тернопільська область відноситься до малолісистих областей України. Площа земель лісгосподарського призначення області становить 201,7 тис. га, з них 188,4 тис.га вкритих лісовою рослинністю земель. Лісистість області складає 14,6 %, що нижче за науково-обґрунтований показник для регіону (20 %) та середній для України (16 %). З метою ведення лісового господарства на засадах збалансованого розвитку, збільшення площі лісів до оптимальної та вирішення різних екологічних, економічних і соціальних проблем в області необхідно виконання заходів передбачених Програмою розвитку лісового господарства Тернопільщини на 2017-2021 роки, яка затверджена рішенням сесії Тернопільської обласної ради від 10.05.2017р. № 538.

Тернопільська область має значний на загальноукраїнському фоні туристично-рекреаційний потенціал. Проте наявний природно-рекреаційний потенціал регіону сьогодні використовується ще не сповна. Сприятливі природно-кліматичні умови, вигідне географічне розташування в поєднанні з багатою природно-ресурсною базою, рекреаційні та лікувальні можливості області, наявність курортних територій, попит на відпочинок і оздоровлення обумовлюють значні перспективи розвитку рекреації та туризму в області.

В інтегральному природно-ресурсному потенціалі області мінеральні ресурси стоять на п'ятому місці після земельних, водних, лісових та природно-рекреаційних. При цьому провідне місце належить будівельним матеріалів та сировині для їхнього виробництва. В цілому мінерально-сировинна база регіону вивчена не в повній мірі. В останні десятиріччя проводяться науково-дослідні роботи з вивчення умов розповсюдження вуглеводнів та мінеральних вод.

Близько половини розвіданих родовищ, що мають затверджені запаси, не розробляються.

Наявні в області потужності по виробництву основних видів будівельних матеріалів в умовах загальної кризи у промисловості завантажені не повністю і цілком забезпечені запасами мінеральної сировини, зокрема, сировиною для виробництва будівельних матеріалів.

Певна частина родовищ корисних копалин сировини для виробництва будівельних матеріалів а також родовища мінеральних вод експлуатуються без затверджених запасів. А із затверджених запасів видобувається лише певна частка. Так, із затверджених запасів мінеральних вод у 2015р. використання становило лише 1,5%. У зв'язку з цим подальші роботи по розвідці родовищ корисних копалин із затвердженням запасів доцільно виконувати тільки за обґрунтованими заявками при потребах, пов'язаних з планом соціально-економічного розвитку регіону.

II. СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

2.1. ОЦІНКА СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стан повітря

За даними Головного управління статистики в повітря Тернопільської області у 2015 р. всього надійшло близько 47 тис. т. забруднюючих речовин. З них близько 37,9 тис. т. припадає на пересувні джерела (в т.ч. 33,2 тис. т. від автотранспорту), що складає біля 80% від загальних викидів по області.

Крім цих речовин, у атмосферу надходить близько 0,9 млн. т. діоксиду вуглецю (0,4 млн. т. від стаціонарних джерел і 0,5 млн. т. від пересувних), який впливає на зміни клімату.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел у розрахунку на км² складає близько 3,6 тонн. Крім цього, у атмосферу надійшло 11,3 млн. т діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату.

Динаміка викидів в атмосферне повітря по Тернопільській області^{*}, тис. т.

рік	Обсяги викидів забруднюючих речовин			Крім того, викиди діоксиду вуглецю		
	усього, тис.т	у тому числі		усього, млн.т	у тому числі	
		стаціонарними джерелами	пересувними джерелами ¹		Стаціонар. джерелами	Пересувн. джерелами ¹
2007	66,1	20,5	45,6	1,9	1,2	0,7
2008	64,8	19,2	45,6	1,9	1,2	0,7
2009	61,1	16,3	44,8	1,5	0,9	0,6
2010	63,9	18,5	45,4	1,4	0,8	0,6
2011	65,4	20,4	45,0	1,4	0,7	0,7
2012	65,0	20,9	44,1	1,2	0,6	0,6
2013	57,6	15,9	41,7	1,3	0,6	0,7
2014	49,1	8,2	40,9	1,2	0,5	0,7
2015	46,4	8,5	37,9	0,9	0,4	0,5
2016	***	9,0	***	***	0,4	***

Примітка* - за даними Головного управління статистики у Тернопільській області

¹ - з 2007р. відображаються дані по автомобільному, залізничному, авіаційному, водному транспорту та виробничій техніці.

*** - статистичні дані відсутні, так як починаючи з 2017 року (дані за 2016 рік) відмінено комплексні розрахунки щодо викидів забруднюючих речовин в повітря від пересувних джерел (не передбачено планом державних статистичних спостережень).

Висока щільність сукупних викидів обумовлена підвищеними показниками викидів від пересувних джерел забруднення, частка яких становить близько 80%, тоді як по Україні в середньому цей показник складає близько 36 %.

Аналіз розподілу викидів по території області свідчить, що найбільший внесок у валовий викид забруднюючих речовин в повітря дають підприємства Кременецького, Тернопільського, Гусятинського та Чортківського районів. Найбільша щільність викидів на 1 км² – 42,8 т у м.Кременці.

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в повітря в розрізі районів наведені в таблиці нижче.

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в повітря по районах та містам області у 2016 р. (тонн)

	Обсяги викидів, тонн		Збільшення/ зменшення викидів у 2016р. проти 2015р. ,тонн	Обсяги викидів у 2016р. до 2015р., %	Викинуто в середньому одним підприємст в ом, тонн
	У 2016р.	У 2015р.			
Бережанський	96,2	184,0	-26,4	78,4	24,0
Борщівський	318,4	393,5	-75,2	80,9	13,8
Буцацький	502,1	672,5	-170,4	74,7	27,9
Гусятинський	1109,3	1418,5	-309,2	78,2	39,6
Заліщицький	124,4	109,3	15,1	113,8	7,3
Збаразький	647,8	636,8	10,9	101,7	28,2
Зборівський	77,1	129,8	-52,8	59,3	4,3
Козівський	237,3	221,9	15,5	107,0	23,7
Кременецький	31,4	303,4	15,6	199,0	2,1
Лановецький	210,6	268,9	-58,3	78,3	15,0
Монастириський	219,4	177,0	42,4	124,0	36,6
Підволочиський	488,3	530,1	-41,8	92,1	19,5
Підгаєцький	16,3	7,5	8,8	218,5	4,1
Теребовлянський	442,0	449,5	-7,5	98,3	16,4
Тернопільський	1251,3	1525,5	-274,2	82,0	33,8
Чортківський	921,2	728,8	192,4	126,4	83,7
Шумський	172,3	82,3	90,0	209,3	9,1
м.Тернопіль	626,3	540,1	86,2	116,0	7,0
м.Чортків	167,6	86,0	81,6	194,9	12,0
м.Бережани	49,8	61,4	-11,6	81,1	7,1
м.Кременець	1328,0	287,6	1040,4	461,7	83,0
Тернопільська область	9036,	8465,4	571,6	106,8	21,3

Варто зазначити, що за підсумками останніх трьох років відмічене суттєве зниження викидів забруднюючих речовин в повітря від стаціонарних джерел майже вдвічі в порівнянні з 2013 роком, що було пов'язане із зменшенням обсягів виробництва. Найбільш помітно це фіксувалось у Тернопільському районі (з 8722 до 1967 тонн/рік) та у Гусятинському (з 1459 до 944 тонн/рік) та було пов'язане зі зменшенням обсягів транспортування газу а основних підприємствах-забруднювачах. Найменшого антропогенного навантаження зазнає повітря на території Підгаєцького, Шумського, Зборівського, Заліщицького районів.

Однак за період 2014-2016 рр. спостерігається тенденція до поступового незначного зростання викидів від стаціонарних джерел області. Збільшення шкідливих викидів в атмосферу від стаціонарних джерел в останній рік спостерігається у Монастириському, Шумському, Кременецькому районах.

Від стаціонарних джерел забруднення у 2016р. у повітря надійшло 9,0 тис.т забруднюючих речовин, що складає близько 0,2 % загальнодержавних викидів від стаціонарних джерел. Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на квадратний кілометр території області склала 0,7 т. забруднюючих речовин, на одну особу – близько 45 кг. Загальна кількість суб'єктів підприємницької діяльності, що мали дозвіл на викиди забруднюючих речовин в повітря у 2016р. – 2125 одиниць.

Найбільшу питому вагу в загальних обсягах викидів забруднюючих речовин у 2016р. мали сільського господарства, мисливства та надання пов'язаних із ними

послуг (25,5%), підприємства постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонування повітря (15,8 %), підприємства з виробництва харчових продуктів (13,2 %), а також підприємства діяльність яких пов'язана з транспортуванням газу – наземний і трубопровідний транспорт (12,5 %). Зокрема, від роботи Тернопільського лінійного управління магістральних газопроводів філії УМГ “Львівтрансгаз” у повітря потрапило 700 тонн викидів проти 918,0 т у 2015р., Гусятинської газокомпресорної станції – 389 тонн проти 909,4 т у 2015р. , Кременецького відділення з постачання та реалізації газу – 1102,2 тонн.

Спостереження за рівнем забруднення повітря в населених пунктах області здійснюють Тернопільський облгідрометцентр та Тернопільський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України (зараз - Тернопільський обласний лабораторний центр МОЗ України). Результати спостережень за останній звітній період наведені нижче.

Рівні забруднення повітря області*

Забруднююча речовина	Міські поселення		Сільські поселення	
	кількість проб	з них перевищує ГДК	кількість проб	з них перевищує ГДК
Усього:	1977	220	947	11
в тому числі: пил	783447	128	198	6
сірчистий газ	357351	3	117	0
сірководень	0	0	48	0
окис вуглецю	232	14	94	0
сірковуглець	0	0	-	0
окиси азоту	537	47	234	5
аміак	117	1	136	0
фенол і його похідні	103	0	39	0
формальдегід	9	27	81	0
сірчана кислота	292	0	0	0

* - за даними Тернопільського обласного лабораторного центру Держсанепідслужби України, управління охорони здоров'я облдержадміністрації.

В останні роки ними зафіксований підвищений вміст по пилю, окису вуглецю, окису азоту, формальдегіду, які викидаються підприємствами та від автотранспорту.

Найбільші середні і максимальні концентрації забруднюючих речовин в повітрі населених пунктів *

Назва забруднюючої речовини	Місто	ГДК, мг/м ³	Середня концентрація, мг/м ³	Максимальна з разових концентрацій, мг/м ³
1	2	3	4	5
Пил	м.Бережани	0,5	0,47	0,54
Діоксид сірки		0,5	0,30	0,41
Діоксид азоту		0,2	0,19	0,26
Пил	м.Борщів	0,5	0,46	0,61
Діоксид сірки		0,5	0,057	0,26
Діоксид азоту		0,2	0,091	0,135
Формальдегід		0,035	0,027	0,042
Пил	смт Мельниця-	0,5	0,46	0,55
Діоксид сірки	Подільська	0,5	0,093	0,24
Діоксид азоту		0,2	0,072	0,119
Формальдегід		0,035	0,027	0,040
Пил	смт Скала-	0,5	0,37	0,43
Діоксид сірки	Подільська	0,5	0,13	0,23

Діоксид азоту		0,2	0,04	0,047
Формальдигід		0,035	0,024	0,03
Пил	м.Бучач	0,5	0,44	0,55
Діоксид сірки		0,5	0,31	0,35
Діоксид азоту		0,2	0,14	0,26
Формальдигід		0,035	0,001	0,001
Пил	смт Золотий Потік	0,5	0,39	0,53
Діоксид сірки		0,5	0,30	0,37
Діоксид азоту		0,2	0,11	0,14
Формальдигід		0,035	0,001	0,001
Пил	смт Гусятин	0,5	0,56	0,59
Діоксид сірки		0,5	0,23	0,25
Діоксид азоту		0,2	0,064	0,068
Формальдигід		0,035	0,006	0,006
Пил	м.Заліщики	0,5	0,44	0,63
Діоксид сірки		0,5	0,18	0,21
Діоксид азоту		0,2	0,081	0,125
Формальдигід		0,035	0,026	0,043
Пил	м.Товсте	0,5	0,46	0,65
Діоксид сірки		0,5	0,166	0,25
Діоксид азоту		0,2	0,103	0,193
Формальдигід		0,035	0,031	0,040
Пил	м.Збараж	0,5	0,03	0,06
Діоксид сірки		0,5	0,07	0,09
Діоксид азоту		0,2	0,03	0,05
Формальдигід		0,035	0,02	0,03
Пил	м.Зборів	0,5	0,41	0,53
Діоксид сірки		0,5	0,34	0,40
Діоксид азоту		0,2	0,15	0,29
Пил	м.Козова	0,5	0,40	0,55
Діоксид сірки		0,5	0,29	0,37
Діоксид азоту		0,2	0,15	0,28
Пил	м.Кременець	0,5	0,4	0,29
Діоксид сірки		0,5	≤0,04	≤0,04
Діоксид азоту		0,2	0,10	0,25
Формальдигід		0,035	≤ 0,01	≤ 0,01
Пил	м.Почаїв	0,5	0,27	0,41
Діоксид сірки		0,5	≤ 0,04	≤ 0,04
Діоксид азоту		0,2	≤0,01	≤0,01
Формальдигід		0,035	≤0,01	≤0,01
Пил	м.Ланівці	0,5	0,3	0,41
Діоксид сірки		0,5	≤ 0,04	≤ 0,04
Діоксид азоту		0,2	≤0,01	≤0,01
Формальдигід		0,035	≤0,01	≤0,01
Пил	м.Монастириська	0,5	0,40	0,55
Діоксид сірки		0,5	0,33	0,35
Діоксид азоту		0,2	0,15	0,27
Формальдигід		0,035	0,001	0,001
Пил	смт Підволочиськ	0,5	0,69	0,71
Діоксид сірки		0,5	0,26	0,3
Діоксид азоту		0,2	0,028	0,031
Формальдигід		0,035	0,005	0,0058
Пил	м.Підгайці	0,5	0,40	0,54
Діоксид сірки		0,5	0,31	0,35

Діоксид азоту		0,2	0,14	0,23
Формальдигід		0,035	0,001	0,001
Пил	м.Теребовля	0,5	0,47	0,58
Діоксид сірки		0,5	0,087	0,13
Діоксид азоту		0,2	0,09	0,16
Пил	м.Чортків	0,5	0,54	0,6
Діоксид сірки		0,5	0,22	0,24
Діоксид азоту		0,2	0,07	0,072
Формальдигід		0,035	0,01	0,01
Пил	м.Шумськ	0,5	0,35	0,44
Діоксид сірки		0,5	≤0,04	≤0,04
Діоксид азоту		0,2	≤0,01	≤0,01
Формальдигід		0,035	≤ 0,01	≤0,01
Пил	смт Березовиця	0,5	3,2	4,7
Діоксид сірки		0,5	0,15	0,21
Діоксид азоту		0,2	0,07	0,11
Пил	смт Вишнівець	0,5	0,44	0,57
Діоксид сірки		0,5	≤0,04	≤0,04
Діоксид азоту		0,2	0,11	0,22
Формальдегід		0,035	≤0,01	≤0,01
Пил	смт Дружба	0,5	0,32	0,48
Діоксид сірки		0,5	0,12	0,2
Діоксид азоту		0,2	0,09	0,18
Пил	Тернопіль	0,5	0,275	0,291
Діоксид сірки		0,5	0,336	0,346
Діоксид азоту		0,2	0,197	0,202
Оксид азоту		0,4	4,65	4,78
Формальдегід		0,035	0,035	0,036

* за даними Державної установи „Тернопільський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України”

Протягом року по м. Тернопіль найбільший рівень забруднення шкідливими інгредієнтами відзначається у літні місяці, коли індекс забруднення атмосфери (ІЗА) коливався від 5,25 по 5,77. Найменше забруднення спостерігалось жовтень - лютий, коли ІЗА становив 2,27 – 2,6, що пов'язано із зменшенням інтенсивності руху автотранспорту в зимовий період та специфічними метеорологічними умовами.

Незадовільний стан повітря деяких населених пунктів обумовлений недотриманням підприємствами технологічного режиму експлуатації пилогазоочисного устаткування, у тому числі внаслідок обмеження енергопостачання, яке не здатне працювати в межах екологічних і санітарних норм, невиконанням у встановлені терміни заходів щодо зниження обсягів викидів до нормативного рівня, низькими темпами впровадження сучасних технологій очищення викидів, відсутністю ефективного очищення викидів підприємств від газоподібних домішок, відсутністю нормативних санітарно-захисних зон між промисловими та житловими районами.

Для вирішення даних проблем необхідно впровадження нової системи регулювання викидів забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення, дотримання видачі дозволів на викиди, встановлення нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел, встановлення жорстких технологічних нормативів та нормативів якості повітря.

Стан радіаційної ситуації на території області щоденно оцінювався за результатами спостережень пунктами мережі спостереження і лабораторного контролю (МСЛК) обласного центру з гідрометеорології, розташованими у містах

Бережани, Кременець, Тернопіль, Чортків. Дані про рівні гамма-фону наведено нижче:

Рівні радіаційного гамма-фону (мкР/год) за 2016 рік та за результатами багаторічних спостережень на території Тернопільської області

Пункти МСЛК	ПЕД гамма-випромінювання (мкР/год)	
	за 2016 рік	за багаторічними даними (1991-2015 р.р.)
Бережани	10,91	11,14
АМСЦ Тернопіль	12,51	12,45
Чортків	12,09	12,14
Кременець	10,03	09,61
Середні	11,39	11,34

Радіоекологічний стан Тернопільської області є безпечним. Природний радіаційний фон знаходиться в межах 7-14 мкР/год.

Ще одним фактором негативного впливу на населення є діяльність сільськогосподарських підприємств тваринницького напрямку по відгодівлі свиней. В останні роки потужними підприємствами даного напрямку проводиться розміщення нових свиноферм та нарощування поголів'я на існуючих. При цьому використовуються комбікорма, що виділяють дурнопахнучі ароматичні речовини, так як в своєму складі містять спеціальні ароматизатори. Дані забруднюючі речовини ще не включені до переліку нормативів екологічної безпеки повітря та нормативів гранично допустимих викидів в повітря забруднюючих речовин, рівнів шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів, які встановлюються для оцінки стану забруднення повітря у межах населених пунктів, у рекреаційних зонах, в інших місцях проживання, постійного чи тимчасового перебування людей, об'єктах навколишнього природного середовища з метою забезпечення екологічної безпеки громадян і навколишнього природного середовища. Для вирішення цього питання необхідно доручення установ міністерства охорони здоров'я та міністерства екології та природних ресурсів з метою внесення додаткових показників по контролю за станом повітря до необхідних нормативних актів, в тому числі до Кодифікатору забруднюючих речовин, що використовується для розрахунку екологічного податку.

В останні роки кроки в долучені до загальнодержавної тенденції переходу від природного газу на альтернативні види палива в системах тепло забезпечення іноді супроводжуються негативним екологічним ефектом при використанні таких видів палива як торф (торф'яна крихта) тощо. Це питання потребує посиленого контролю з боку експертних та дозвільних установ, особливо на територіях зі щільною забудовою у великих населених пунктах, щодо установки необхідних сучасних пилогазоочисних установок на етапі введення в експлуатацію.

Враховуючи перспективу розвитку в області туризму та рекреації одним з важливих факторів є заміна застарілих твердопаливних котлів на сучасні котли-утилізатори для спалювання відходів рослинництва, відходів лісопереробки та дров, впровадження газифікації котелень санаторіїв та баз відпочинку, інших туристично-рекреаційних закладів.

Актуальним є питання зменшення впливу автотранспорту на стан повітря міст та населених пунктів області. Зменшення цього впливу можливе шляхом удосконалення схем руху, розвитку системи майданчиків для паркування автомобілів, покращення якості палива, а також доріг.

Для запобігання забруднення довкілля та зменшення шкідливого впливу на навколишнє природне середовище діє обласна Програма охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2014-2020 роки, затверджена

рішенням обласної ради зі змінами від 10.05.2017 №518, яка передбачає в тому числі виконання заходів на напрямками: Якість повітря та Зміна клімату.

З метою покращення стану повітря в регіоні необхідно:

- підвищення ефективності експлуатації пило-газоочисного устаткування;
- вдосконалення проведення державного і виробничого контролю за дотриманням технологічних нормативів на підприємствах незалежно від форми власності;
- вдосконалення транспортних розв'язок в містах області, перехід на екологічно чисті види палива;
- розвиток та вдосконалення постійно діючої системи моніторингових спостережень за станом повітря;
- виконання конкретних заходів з охорони повітря, передбачених загальнодержавними та регіональними програмами щодо охорони довкілля.

Стан поверхневих вод

Сучасний стан поверхневих водойм області характеризується антропогенним тиском на екологічні системи.

У 2016 році у водойми області скинуто 30,13 млн. м³ зворотних вод, що складає 98% від 2015р. або 44% від показника в 2014 році (70 млн. м³). Із зкинутого об'єму 16,74 млн. м³ таких, які пройшли біологічну очистку і 0,11 механічну очистку до встановлених нормативів; 10,85 млн. м³ нормативно-чистих, які не потребують очистки; 2,45 млн. м³ забруднених зворотних вод.

Основні показники використання і відведення води(млн. м³)*

Показники	Одиниця виміру	2014 рік	2015 рік	2016 рік
1	2	3	4	5
Забрано води з природних джерел, усього	млн. м ³	84,36	49,62	49,61
у тому числі:				
поверхневої	млн. м ³	58,59	24,91	24,15
підземної	млн. м ³	25,77	24,71	25,45
Забрано води з природних джерел у розрахунку на одну особу	м ³	78,8	46,6	46,8
Використано свіжої води, усього	млн. м ³	71,76	37,64	37,38
у тому числі на потреби:				
господарсько-питні	млн. м ³	15,25	17,41	18,03
виробничі	млн. м ³	24,4	20,2	19,26
сільськогосподарські	млн. м ³	2,879	3,47	4,17
зрошення	млн. м ³	-	0,033	0,082
Використано свіжої води у розрахунку на одну особу	м ³	67,0	35,3	35,3
Втрачено води при транспортуванні	млн. м ³	5,507	4,75	5,59
	% до забраної води	6,5	9,5	11,3
Скинуто зворотних вод, усього	млн. м ³	71,86	32,24	31,08
у тому числі:				
у підземні горизонти	млн. м ³	-	-	-
у накопичувачі	млн. м ³	0,789	1,47	0,946
на поля фільтрації	млн. м ³	1,33		
у поверхневі водні об'єкти	млн. м ³	69,74	30,77	30,13
Скинуто зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, усього	млн. м ³	69,74	30,77	30,13
з них:				
нормативно очищених, усього	млн. м ³	19,04	17,41	16,85

у тому числі:				
на спорудах біологічного очищення	млн. м ³	18,84	17,24	16,74
на спорудах фізико-хімічного очищення	млн. м ³	-	-	-
на спорудах механічного очищення	млн. м ³	0,193	0,167	0,116
нормативно (умовно) чистих без очищення забруднених, усього	млн. м ³	48,2	11,03	10,82
у тому числі:				
недостатньо очищених	млн. м ³	1,773	1,689	1,818
без очищення	млн. м ³	0,732	0,638	0,636
Скинуто зворотних вод у поверхневі водні об'єкти у розрахунку на одну особу	м ³	65,1	28,87	28,4
Обсяг оборотної, повторної та послідовно використаної води	млн. м ³	37,34	34,15	25,40
% економії свіжої води за рахунок оборотної		60,8	62,86	56,91
Потужність очисних споруд	млн. м ³	51,05	59,27	51,33

*За даними Тернопільського обласного управління водних ресурсів

Значне зменшення об'ємів використання поверхневих вод у 2015р. пояснюється введенням нової програми «GOSWOD-2», в якій об'єм води, використаний безпосередньо на вирощування риби в ставковому рибному господарстві узагальнюється за категорією «без вилучення з водного об'єкту», тобто не підсумовується в об'ємах забору.

За даними Тернопільського обласного управління водних ресурсів посушливі 2014-2016 роки та невтішний прогноз щодо водності на наступні роки окреслили ряд проблем водокористування і водовідведення:

- не вистачає поверхневого стоку для наповнення ставків і нормального функціонування МГЕС;

- понизився рівень води в свердловинах та колодязях.

Спостерігається тенденція до забруднення підземних водоносних горизонтів, як результат неконтрольованого буріння нових свердловин та значної кількості безгосподарних, які були в користуванні колишніх колгоспів.

До погіршення стану поверхневих і підземних вод долучився природний фактор, а саме – гідрологічна посуха, що негативно впливає на процес самовідновлення водних об'єктів. Тому набуває особливої ваги питання очистки комунальних стоків.

З 35 міст і селищ області 24 забезпечені каналізаційними очисними спорудами. В режимі повної біологічної очистки працюють очисні споруди КП «Тернопільводоканал», МКП «Збараж», МКП «Комунальник» м.Хоростків, КП «Шумськкомунсервіс». Інші підприємства комунальної сфери відводять недостатньо-очищені стоки, а стоки таких міст як Борщів, Зборів, Ланівці та частина стоків міст Заліщики, Бучач, Бережани відводяться без очистки. Бережанське МКП «Добробут», КП «Зборівський водоканал», Кременецьке КП «Міськводгосп», КП «Теребовля» віднесені до переліку екологічно-небезпечних об'єктів області, а Чортківське виробниче управління водоканалізаційного господарства тривалий час входить до «Переліку екологічно-небезпечних об'єктів України».

Скидання зворотних вод та забруднюючих речовин водокористувачами – забруднювачами поверхневих водних об'єктів*

Назва водокористувача - забруднювача	2014 рік		2015 рік		2016 рік	
	об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	обсяг забруднюючих речовин, т	об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	обсяг забруднюючих речовин, т	об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	обсяг забруднюючих речовин, т
1	2	3	4	5	6	7
р. Золота Липа						
МКП "Добробут", м. Березжани	0,197	313,76	0,183	255,9	0,167	217,8
р. Коропець						
КП „Монастириський комунсервіс”	0,022	34,20	0,0222	38,9	0,023	43,2
КП „Козова Комунсервіс” Козівської селищної ради	0,073	103,32	0,077	103,4	0,0687	78,9
р. Стрипа						
ТОВ “Буцацький сирзавод”	0,021	29,3	0,013	31,5	0,0085	12,5
КП „Зборівський водоканал”	0,092	152,76	0,098	160,3	0,1038	116,29
р. Серет						
ПМП “Комунекосервіс” смт. Микулинці	0,054	55,17	0,050	42,0	0,054	41,7
Чортківський ВУВКГ	0,662	1083,88	0,570	593,7	0,558	487,9
КП Тереховлянської міської ради „Тереховля”	0,123	233,56	0,97	251,6	0,134	322
р. Нічлава						
ДП „Техніка” м.Борщів	0,133	280,20	0,124	396,6	0,128	276,4
р. Збруч						
Підволочиське УЖКГ	0,154	144,63	0,134	146,6	0,145	191,7
Хоростківське МКП „Комунальник”	0,019	27,10	0,047	64,1	0,011	16,9
р. Дністер						
ПП „Комунальник-Плюс” м. Заліщики	0,075	104,9	0,074	52,1	0,062	37,4
р. Гнізна						
КП Великобірківської селищної ради „Добробут”	0,0139	13,26	0,0142	17,6	0,014	12,9
р. Іква						
КП „Міськводгосп” м.Кременець	0,291	1073,1	0,298	1042,9	0,313	736,2
р. Горинь						
Ланівецьке КП по благоустрою	0,075	104,27	0,066	103,3	0,065	72,8
р. Вілія						
КП „Шумськомунсервіс”	0,0306	44,06	0,0288	37,0	0,037	48,5

* За даними Тернопільського обласного управління водних ресурсів

Недостатня очистка стічних вод та в деяких випадках повна її відсутність негативно впливає на якісний стан водних об'єктів.

**Основні показники водовідведення
через каналізаційні очисні споруди Тернопільської області за 2016 рік ***

АТУ (райони, міста обласного значення)	Пропущено стічних вод, тис.м ³	Відведено (скинуто) стічних вод, тис.м ³			Передано стічних вод іншим каналізаціям чи окремим каналізаційни м мережам, тис.м ³
		усього	з них пропущено через очисні споруди		
			усього	з них на повне біологічне очищення	
область	19026,4	18832,7	17531,8	16723,8	229,7
м.Бережани	201,7	201,7	7	7	-
м.Кременець	313,3	313,3	313,3	-	-
м.Тернопіль	16387,4	16387,4	4	16387,4	-
м.Чортків	633,9	558,1	-	-	75,8
Бережанський	-	-	-	-	-
Борщівський	160,7	160,7	-	-	-
Бучацький	145	145	73	-	-
Гусятинський	109,2	109,2	-	-	15,2
Заліщицький	63,6	63,6	50,1	50,1	-
Збаразький	144,7	144,7	140,7	-	-
Зборівський	103,8	103,8	-	-	-
Козівський	89,5	89,5	68,7	-	20,8
Кременецький	45,3	45,3	45,3	45,3	-
Лановецький	64,1	64,1	-	-	-
Монастирський	10,1	10,1	10,1	10,1	-
Підволочиський	145	145	145	-	-
Підгаєцький	30	30	30	-	-
Теребовлянський	209	209	209	209	-
Тернопільський	132,8	14,9	14,9	14,9	117,9
Чортківський	-	-	-	-	-
Шумський	37,3	37,3	37,3	-	-

* - за даними обласного управління ЖКГ

Зменшення скидів забруднень з господарсько-побутовими стічними водами необхідно забезпечити шляхом підвищення ефективності діючих і прискорення будівництва нових очисних споруд.

Для вирішення проблем, пов'язаних із забрудненням поверхневих вод, у 2016р. продовжувались роботи з реконструкції каналізаційних очисних споруд Більче-Золотецької обласної фізіотерапевтичної лікарні реабілітації в Борщівському районі та каналізаційних насосних станцій у м. Чортків, а також здійснювалось будівництво біологічних очисних споруд Новосільської обласної спеціальної загальноосвітньої школи - інтернату в Підволочиському районі.

Також ведеться будівництво та реконструкція 7 каналізаційних очисних споруд та реконструкція 2 каналізаційних насосних станцій. Виготовлено проектно-кошторисну документацію на будівництво та реконструкцію 18 загальноміських каналізаційних очисних споруд загальною потужністю 18 млн куб метрів на добу.

Якість поверхневих вод.

Недостатня очистка стічних вод та в деяких випадкаї повна її відсутність негативно впливає на якісний стан водних об'єктів. На річках Нічлава і Циганка фіксують перевищення гранично-допустимих концентрацій з БСК₅ та ХСК. Загалом концентрація забруднюючих речовин у річках області не перевищує встановлених нормативів.

Оцінка якості поверхневих вод області здійснювалась на основі аналізу інформації стосовно величин гідрохімічних показників у порівнянні з відповідними значеннями їх гранично – допустимих концентрацій (ГДК) та фоновими показниками.

Спостереження за станом поверхневих вод Тернопільської області здійснювали:

- Тернопільське обласне управління водних ресурсів;
- тернопільським обласним лабораторним центром Держсанепідемслужби України.

Річка **Дністер** є другою за розмірами рікою України і головною водною артерією Молдови. Із природних умов для формування санітарного стану р. Дністер виключне значення має гірський характер верхньої частини басейну, що визначає самоочищення ріки та насичення води розчиненим киснем. Водний режим характеризується весняним водопіллям і дощовими паводками в літній період, що часто приносять значну шкоду народному господарству. Основними забруднювачами р.Дністер на території області залишається КП «Заліщицький водоканал» і підприємства, які розташовані в м.Заліщики.

Річка Золота Липа – четверта за довжиною ріка області, але друга за водністю. Контроль за станом р. Золота Липа проводиться у створі, який знаходиться в м.Бережани. Середній показник БСК₅ в 2016 році – 2,60 мг/л. Виявлено перевищення по показникам азоту амонійного (0,82 мг/дм³ при ГДК 0,5 мг/дм³), азоту нітритного (0,055 мг/дм³ (червень) при ГДК 0,02 мг/дм³), заліза загального (до 0,19 мг/дм³ (червень) при ГДК 0,1 мг/дм³) (для водних об'єктів рибогосподарського призначення). На якість води впливають кількість і якість зворотних вод, скинутих, в основному, Бережанським ККП, підприємствами м. Бережани. Загальноміські очисні споруди в м. Бережани не добудовані і річка забруднюється господарсько-побутовими стоками.

Річка Стрипа – третя за величиною з лівих приток Дністра у межах Тернопільської області. Середній показник БСК₅ в 2016 році становив – 2,76 мг/л. Основними забруднювачами р. Стрипа є Зборівський і Буцацький ККП, Буцацький сирзавод. Контроль за станом р. Стрипа проводився у створі, який знаходиться в м. Бучач. Виявлено перевищення у серпні по показникам магнію (21,96 мг/дм³ при ГДК 20 мг/дм³) (для господарсько-побутових потреб, заліза загального (0,12 мг/дм³ при ГДК 0,1 мг/дм³).

Річка Нічлава відноситься до малих річок, є водним об'єктом господарсько-побутового призначення. Стік ріки (у верхній течії Нічлавка) формується на території області. Забруднення спостерігається по всій течії річки. На якість вод особливо впливають зворотні води міста Борщів, де відсутні очисні споруди. Завдяки каскаду ставків на території міста, де відбувається самоочищення води, вплив міста зменшується. В нижній течії річка має високий вміст сульфатів, чим суттєво відрізняється від інших рік регіону.

Це одна з найбільш забруднених річок області. Основними забруднювачами річки є МКП «Господар» і ДП «Техніка», підприємства м. Борщова.

Контроль за станом р. Нічлава проводився в м.Борщів 35 км (Борщівське водосховище). При аналізі результатів виявлено перевищення ГДК по показнику залізо загальне (0,23 мг/дм³ при ГДК 0,1 мг/дм³) азоту амонійного (1,54 мг/дм³ при ГДК 0,1 мг/дм³). Це вказує на забруднення річки важкими металами та органічними

речовинами, що призводить до швидкого розмноження аеробних бактерій. Це може призвести до зниження вмісту кисню та загибель окремих видів гідробіонтів.

Показник БСК₅ на Борщівському водосховищі в 2010 році становив 4,20 мг/л, у 2014 році – 3,66 мг/л, 2015 році – 3,83 мг/л, 2016 році – 3,75 мг/л

Річка Серет є однією з найдовших річок області. Це ліва притока р.Дністер, яка відноситься до категорії середніх річок.

Сток р. Серет зарегульований каскадом водосховищ, на 3-х з них проводиться відбір проб води на гідрохімічний аналіз.

Основними забруднювачами річки є КП «Зборівський водоканал», КП «Теребовля» і Чортківський ВУВКГ.

Показник БСК ₅ , мг/л	2015 р.	2016 р.
Івачівське вдсх.	2,56	2,48
Тернопільське вдсх.	2,57	2,64
Касперівське вдсх.	2,62	2,64

Тернопільське водосховище, р. Серет - відноситься до категорії господарсько-побутового призначення. Перевищень фонових показників не виявлено.

Касперівське водосховище, р. Серет – відноситься до категорії господарсько-побутового призначення. В липні зафіксовано перевищення показників магнію 20,74 мг/дм³ при ГДК 20,0 мг/дм³.

Івачівське водосховище р. Серет відноситься до категорії господарсько-побутового призначення. В грудні зафіксовано перевищення показників азоту нітратного 10,2 мг/дм³ при ГДК 10,0 мг/дм³.

Річка Збруч відноситься до середніх річок, є водним об'єктом господарсько-побутового призначення. В цілому м. Підволочиськ негативно впливає на якість вод річки через незадовільну роботу міських очисних споруд. У гирлі на кордоні із Хмельницькою областю річка належить до чистих.

Основними забруднювачами даного водного об'єкту на території області являються Підволочиське УЖКГ і КП «Водоканал-сервіс», підприємства м.Хоросткова.

Показник БСК ₅ , мг/л	2015 р.	2016 р.
р. Збруч-смт. Підволочиськ	2,82	2,76
р. Збруч-смт. Скала-Подільська	3,08	2,86

В цілому м. Підволочиськ негативно впливає на якість вод річки через незадовільну роботу міських очисних споруд. У гирлі на кордоні із Хмельницькою областю річка належить до чистих. Контроль за станом р. Збруч проводиться у створі, який знаходиться в смт Скала-Подільська. Перевищень фонових показників не виявлено. А також в створі, який знаходиться смт Підволочиськ. Перевищень фонових показників не виявлено.

Річка Горинь належить до середніх річок, відноситься до басейну р.Прип'ять. Довжина річки на території області становить 62 км.

Показник БСК ₅ , мг/л	2015 р.	2016 р.
р. Горинь-смт. Вишнівець	2,70	2,60
р. Горинь-смт. Ланівці		2,78

Річка Горинь на території області, в основному, забруднюється стоками КП «Благутсрій». Контроль за станом р. Горинь проводився у створі, який знаходиться в

снт. Вишнівець а також в створі, який знаходиться в м. Ланівці. При аналізі результатів виявлено перевищення ГДК по показнику азоту нітритного ($0,04 \text{ мг/дм}^3$ (м. Ланівці) та $0,036 \text{ мг/дм}^3$ (снт Вишнівець) при ГДК $0,02 \text{ мг/дм}^3$) (для водних об'єктів рибогосподарського призначення) в м.Ланівці, заліза загального ($0,27 \text{ мг/дм}^3$ (снт Вишнівець) та $0,19$ у (м. Ланівці) при ГДК $0,02 \text{ мг/дм}^3$).

Річка Коропець – річка басейну Дністра, є водним об'єктом господарсько-побутового призначення. Контроль за станом р. Коропець проводиться у створі, який знаходиться в снт. Козова. Перевищень фонових показників не виявлено. Показник екологічного стану річки БСК₅ в 2015 році – $2,80 \text{ мг/л}$, 2015 році – $2,78 \text{ мг/л}$. Річка Коропець забруднюється скидами КП «Козова Комунсервіс» та КП «Монастир. комунсервс».

Річка Циганка протікає в межах Борщівського району Тернопільської області, є водним об'єктом рибогосподарського призначення. Контроль за станом р. Циганка проводиться у створі, який знаходиться в с. Мушкатівка.

При аналізі результатів виявлено перевищення ГДК протягом року по показнику БСК₅ (від $3,29 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$ (жовтень) – $3,68 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$ (травень) при ГДК $3,0 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$) та ХСК (від $15,8 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$ (липень) до $24,9 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$ (жовтень) при ГДК $15,0 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$, азоту нітритного ($0,027 \text{ мг/дм}^3$ при ГДК $0,02 \text{ мг/дм}^3$), заліза загального (до $0,19 \text{ мг/дм}^3$ при ГДК $0,1 \text{ мг/дм}^3$) (для водних об'єктів рибогосподарського призначення). Це вказує на забруднення річки органічними речовинами.

Річка Іква відноситься до басейну р.Прип'ять. Є водним об'єктом господарсько-побутового призначення, відноситься до категорії середніх річок. Контроль за станом р. Іква проводився у створі, який знаходиться в м. Кременець. Перевищень фонових показників не виявлено. Показник екологічного стану річки БСК₅ в 2014 році – $2,76 \text{ мг/л}$, у 2015 році – $2,58 \text{ мг/л}$, у 2016 році – $2,46 \text{ мг/л}$. Основними забруднювачами річки є Почаївський і Кременецький ККП, підприємства м. Кременець.

Отже, на основі лабораторного визначення якості поверхневих вод за гідрохімічними показниками, зокрема по показнику БСК₅, можна зробити висновок, що якість поверхневих вод у басейнах р. Дністер та р. Дніпро, в порівнянні з минулим роком в деяких випадках покращилась, в інших випадках - в незначній мірі погіршилась, але залишається в допустимих нормах. Це зумовлено економічними причинами, виконанням заходів природоохоронного характеру на підприємствах області.

Згідно «Методики екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями» поверхневі води в контрольних створах р. Стрипа, р. Збруч, р. Іква, р. Горинь, Івачівське, Тернопільське та Касперівське водосховища є II класу якості, 3 категорії і за станом води є «добрі», а за ступенем чистоти - «досить чисті», а поверхневі води р. Золота Липа, Козівське, Борщівське та Мушкатівське водосховища є III класу якості, 4 категорії і за станом води є «задовільні», а за ступенем чистоти «слабко забруднені».

Стан водойм в області за гідрохімічними показниками можна охарактеризувати в цілому як задовільний. Це обумовлюється тим, що водойми передаються в оренду фізичним і юридичним особам і відповідно покращується догляд за ними. По якості води в водоймах воду можна охарактеризувати як нормативно-чисту.

Результати радіологічних досліджень вод відкритих водойм області на вміст цезію-137 свідчать про те, що вони не перевищують середнього показника по області ($0,48 \text{ Бк/л}$).

Іншим важливим фактором, що призводить до забруднення поверхневих вод, є відсутність водоохоронних зон та прибережно-захисних смуг водних об'єктів на території області.

В басейні р. Дністер розроблена і погоджена документація на встановлення меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг річок Серет, Стрипа, Гнізна, Золота Липа, Нараївка і Коропець, відповідно в межах міст Тернопіль, Чортків, Бучач, Бережани, Теремовля і Підгайці. Прибережні захисні смуги передбачається вивести з активного обробітку і після чого провести їх залуження (заліснення). В зв'язку з значною вартістю визначення меж прибережних захисних смуг і відсутністю фінансування дані роботи ведуться повільно.

За весь період виконання водоохоронних заходів на річках області з 1985 року встановлення меж прибережних захисних смуг становить 919,09 км: басейн р. Дністер – 635,04 км, басейн р. Дніпро – 284,05 км.

За даними Головного управління Держгеокадастру у Тернопільській області загальна площа встановлених водоохоронних зон водних об'єктів 211900 га, з них внесено до державного земельного кадастру – 0га; загальна площа прибережних захисних смуг водних об'єктів 15305га, з них внесено до державного земельного кадастру – 1859га.

З метою покращення якості поверхневих вод та раціонального використання водних ресурсів в області діє «Програма розвитку водного господарства та водно-екологічного оздоровлення природного середовища Тернопільської області на період до 2021 року», затвердженої Рішенням обласної ради № 1541 від 12.11.2013р.

Якість питної води джерел централізованого водопостачання.

Під наглядом Держсанепідслужби області знаходиться 456 джерел централізованого водопостачання населення, із них 40 комунальних, 128 відомчих, 288 сільських водопроводів і 4056 джерел децентралізованого водопостачання, з яких – 3708 колодязь, 158 каптажів та 195 артезіанських колодязів.

В Тернопільській області майже весь об'єм води, яка надходить споживачам з централізованих водопроводів забирається з підземних джерел водопостачання.

Показники якості питної води нормуються Державними санітарними нормами та правилами «Гігієнічні вимоги до води питної призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-100-10), затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010р. № 400.

Протягом 2016 року фахівцями ДУ«Тернопільський ОЛЦ МОЗУ» із джерел централізованого водопостачання було відібрано та досліджено за санітарно-хімічними показниками 3235 взірців питної води, із них не відповідало санітарно-гігієнічним нормативам 300, що становить 9,2%: за санітарно - мікробіологічними показниками – 3868 взірців питної води, із них не відповідало санітарно-гігієнічним нормативам 520, що становить 13,4%.

Із комунальних водогонів було відібрано та досліджено за санітарно-хімічними показниками 1666 взірців питної води, а за санітарно-мікробіологічними показниками 2145 взірців питної води.

Питома вага нестандартних взірців питної води, відібраних з комунальних водогонів за санітарно-хімічними та санітарно-мікробіологічними показниками становить 10,8% та 12,3%.

Із відомчих водогонів було відібрано та досліджено за санітарно-хімічними показниками 704 взірці питної води, а за санітарно-мікробіологічними показниками 667 взірців питної води.

Питома вага нестандартних взірців питної води відібраних з відомчих водогонів за санітарно-хімічними та санітарно - мікробіологічними показниками становить 9,6 % та 11,0%.

Із сільських водогонів відібрано та досліджено за санітарно-хімічними показниками 865 взірців питної води, а за санітарно-мікробіологічними показниками 1056 взірців питної води.

Питома вага нестандартних зрізів питної води відібраних з сільських водогонів за санітарно-хімічними та санітарно - мікробіологічними показниками становить 6,0% та 17,2%.

Проблема забезпечення якісною питною водою відноситься до числа соціально значущих, оскільки вода безпосередньо впливає на стан здоров'я громадян і кардинально визначає ступінь екологічної та епідеміологічної безпеки.

Якість питної води централізованих систем водопостачання залежить від якості води в джерелах водопостачання, ефективності технологій очищення та знезараження питної води, санітарно-технічного стану споруд та водопровідних мереж.

З метою покращення якості питної води в області діє програма Обласна програма "Питна вода Тернопілля на 2006-2020 роки", затверджена рішенням обласної ради від 23.03.2006. № 554.

Для охорони водного басейну та оптимізації водокористування необхідно:

- сільським радам і іншим організаціям взяти під суворий контроль звітність підприємств за використанням води;
- суворо дотримуватись технологічних норм споживання води через систему дозволів на спеціальне використання водних ресурсів та посилити контроль за дотриманням водоспоживачами умов дозволу;
- забезпечити функціонування виробничо-лабораторного контролю на всіх комунальних, відомчих та сільських водопроводах;
- створити та організувати належне функціонування для централізованих служб експлуатації сільських водопроводів;
- впровадити заходи щодо припинення скиду забруднених стічних вод у відкриті водойми;
- привести в належний робочий стан очисні споруди каналізації;
- впорядкувати відведення стічних вод від населених пунктів, господарських об'єктів, сільськогосподарських угідь;
- встановити бережні захисні смуги уздовж річок, навколо водойм, винести їх в натуру, провести їх облаштування.

Питання комунальних очисних споруд вирішується генеральними планами населених пунктів, очисних споруд виробничих комплексів - планами технологічної модернізації виробництва.

Промислові та побутові відходи

Низький відсоток повторного використання відходів призводить до надмірного розміщення їх у навколишньому природному середовищі, що в комплексі з відсутністю облаштування сільських та міських сміттєзвалищ відповідно до вимог санітарно-екологічної безпеки приводить до засмічення та забруднення землі і водних ресурсів.

Протягом 2016р. в області утворилося 862,2 тис.т. відходів, у т.ч. від економічної діяльності підприємств та організацій – 777,4 тис.т відходів, у домогосподарствах – 84,7 тис.т. Із загального обсягу утворених відходів 853,0 тис.т складала відходи IV класу небезпеки, 8,6 тис.т – III класу небезпеки, 0,4 тис.т – II класу небезпеки, 13,6 т – I класу небезпеки.

У загальній кількості відходів, що утворилися за категоріями матеріалів більшу половину (близько 64%) складають відходи рослинного походження. Інші мінеральні відходи – 12,7%, побутові та подібні відходи складають близько 10,6 %, тваринні екскременти, сеча та гній – 5,7%, звичайний осад -2,8%, відходи тваринного походження та змішані харчові відходи – 2,0%, деревні відходи 0,6% .

В області у 2016р. у розрахунку на одну особу утворилось 532 кг відходів, на 1 км² території – 40,9 т.

Територіально найбільший обсяг відходів накопичених у спеціально відведених місцях чи об'єктах знаходиться в м. Чортків – біля 230 тис. тонн, Лановецькому районі (біля 75 тис. тонн), Козівському (біля 30 тис. тонн), Терехівському (біля 27 тис. тонн), Кременецькому (біля 24 тис. тонн), Борщівському (біля 18,5 тис. тонн) районах.

Промислові відходи в області утворюються на основних та побічних виробництвах переробної, харчової, машинобудівної, легкої промисловості і внаслідок спалювання твердого палива та експлуатації автомобільного транспорту.

На території області спеціалізовані підприємства або полігони утилізації, зберігання, знешкодження та поховання токсичних відходів, відходів об'єктів оборонної діяльності відсутні.

Промислові відходи, що не мають подальшого збуту або відсутні технології їх утилізації, тимчасово зберігаються на територіях підприємств.

Складування промислових токсичних відходів у Тернопільській області проводиться на територіях підприємств на обладнаних та огорожених майданчиках, в спеціальних контейнерах, ведеться їх облік. Основними накопичувачами промислових відходів за даними статистичної звітності є шість підприємств харчової промисловості. Дані щодо утворення та накопичення відходів на територіях підприємств наведені в таблиці.

Підприємства - основні накопичувачі промислових відходів*

№ з/п	Назва підприємства	Найменування відходу	Клас Небезпечки	Накопичено відходів станом на 01.01.2016р „ т	Фактично утворилось відходів на підприємстві за 2016р., т	Накопичено відходів станом на 01.01.2017р „ т
1.	ДП «Укрспирт» Новосілівське МПД (Підволочиський район)	Лампи люмінесцентні	I	–	0,110	–
		Барда зернова	IV	641,000	71053,100	606,600
		Відходи комунальні змішані	IV	–	60,000	–
		Шини відпрацьовані	IV	–	1,238	–
		Мастила моторні зіпні або відпрацьовані	II	–	0,238	–
		Батареї свинцеві	III	–	0,197	–
2.	ДП «Зарубинський спиртзавод» (Збаразький район)	Барда зернова	IV	–	58201,700	–
3.	ПАТ «Птахофабрика Тернопільська» (Тернопільський район)	Лампи люмінесцентні	I	–	0,060	–
		Батареї свинцеві	III	0,090	0,656	–
		Шини відпрацьовані	IV	–	4,640	–
		Відходи комунальні змішані	IV	–	458,880	–
		Послід пташиний	IV	–	39567,120	–
4.	ДП «Укрспирт» Козлівське МПД (Козівський район)	Батареї свинцеві	III	–	0,066	–
		Шини відпрацьовані	IV	1,575	0,236	0,900
		Відходи комунальні змішані	IV	–	33,240	–
		Лампи люмінесцентні	I	–	0,009	–

		Барда зернова	IV	12654,000	70023,000	5068,000
		Залишки зернові від очищення зерна	IV	–	430,470	–
		Брухт кольорових металів дрібний інший	IV	0,533	0,077	0,422
5.	ДП «Укрспирт» Марилівське МПД (Чортківський район)	Мастила моторні зіп-ні або відпрацьовані	II	–	0,183	–
		Лампи люмінесцентні	I	–	0,012	–
		Відходи комунальні змішані	IV	–	6,400	–
		Батареї свинцеві	III	–	0,080	–
		Шини відпрацьовані	IV	–	0,480	–
		Барда зернова	IV	–	71088,000	–
6.	ТОВ «Радехівський цукор» (Чортківський район)	Жом	IV	–	251296,0	33897,0
		Дефекат	IV	–	89163,550	–
		Лампи люмінесцентні	I	–	0,330	–
		Брухт чорних металів дрібний інший	IV	0,306	556,010	13,816
		Відходи комунальні змішані	IV	–	356,800	–

* - за даними Головного управління статистики у Тернопільській області.

Протягом 2016 р. утилізовано 83,1 тис.т. відходів, що становить 59% від попереднього року, і складає біля 10% від загальної кількості утворених.

В міській лікарні №3 м. Тернополя, діє установка централізованого знешкодження медичних відходів.

У спеціально відведених місцях чи об'єктах на кінець 2016р. накопичилось 500,2 тис.т відходів IV класу небезпеки, кількість яких в порівнянні з попереднім роком збільшилась на 5%.

Основні показники, що характеризують операції поводження з відходами, наведено у таблиці.

Утворення та поводження з відходами у 2016 році

	Обсяги відходів I–IV класів небезпеки		У т. ч. I–III класів небезпеки	
	тис.т	у % до 2015р.	тис.т	у % до 2015р.
Утворено	862,2	106,6	9,1	81,9
Спалено з метою отримання енергії	5,7	254,7	–	–
Спалено з метою теплової переробки відходів	0,0	237,0	–	–
Утилізовано	83,1	59,1	9,0	81,3
Підготовлено до утилізації	30,9	85,9	–	–
Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти	28,7	99,8	–	–
у т. ч. на спеціально обладнані звалища	28,7	99,8	–	–
Видалено іншими методами видалення	0,7	–	–	–
Знешкоджено	–	–	–	–
Розміщено на стихійних звалищах	–	–	–	–
Вилучено внаслідок витікання, випаровування, пожеж, крадіжок	–	–	–	–
Експортовано	–	–	–	–
Імпортовано	–	–	–	–
Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи	500,2	105,0	–	–

об'єктах (місцях видалення відходів) на кінець 2016 року ¹				
---	--	--	--	--

¹ Дані від економічно активних протягом 2016р. підприємств та організацій.

На території області наявні склади з непридатними, невідомими та забороненими пестицидами. Станом на 01.01.2017р. в області накопичено 17,814 т заборонених і непридатних, до використання пестицидів на 7 складах.

Поводження з непридатними пестицидами

№ з/п	Район	Кількість складів		Кількість на кінець року, т	Примітка
		Стан Задовільн.	Стан Незадовільний		
1.	Гусятинський с. Сидорів	-	1	0,150	Пестициди непереважені і неперезатарені
2.	Лановецький, с. Борщівка	-	1	0,564	Пестициди перезатарені
3.	Підволочиський, с. Токи, с. Богданівка	-	1 1	5,000 0,500	В т.ч. 5,000 т пестицидів - непереважені
4.	Теребовлянський, - с. Вишнівчик - транзитний склад	1	1	4,000 7,000	Пестициди непереважені
5.	Тернопільський, с. Березовиця, територія ветсанзаводу		1	0,600	Пестициди непереважені
	Усього	-		17,814	

Зберігання пестицидів у несприятливих умовах негативно впливає на стан навколишнього природного середовища та створює загрозу надзвичайних ситуацій, пов'язаних з аварійним забрудненням довкілля.

За даними Головного управління Держпродспоживслужби в Тернопільській області гостро стоїть проблема знешкодження тваринних відходів. Через обмежене фінансування протягом останніх років та застарілі технології єдиї в області ветсанзаводу (с. Острів Тернопільського району) не в змозі переробляти тваринні відходи в необхідній кількості. Станом на березень 2017р. на підприємстві накопилось близько 5 тис. тонн тваринних відходів, що створило ризик виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру. Враховуючи кількість сільськогосподарських підприємств та м'ясопереробних працюючих підприємств в області, у 2017 році за розрахунками утворилося побічних продуктів тваринного походження II та III категорії близько 5, тис. тонн за рік. При цьому філії ДП "Укрветсанзвод" інших областей не в змозі приймати на переробку відходи через перевантаженість своїх виробничих потужностей.

Для вирішення даної проблеми, яка є також актуальною і для суміжних регіонів, необхідно будівництво підприємства з переробки побічних продуктів тваринного походження, з використанням сучасних технологій, які розвинені та ефективно працюють в сусідніх іноземних державах. На даний час вирішення цього питання розглядається на міжрегіональному рівні, оскільки подібне сучасне підприємство може задовільнити потреби в утилізації даних відходів з декількох областей. Зважаючи на те, що область має розвинену сільськогосподарську галузь, в тому числі тваринницького напрямку, проблема знешкодження побічних продуктів тваринного походження потребує першочергового вирішення.

Проблема утилізації промислових відходів відноситься до першочергових завдань і потребує державної підтримки. Для її вирішення необхідно задіяти можливості наявного промислового потенціалу регіону щодо переробки та утилізації з наданням їм пільгового інвестиційного режиму.

Побутові відходи.

За даними Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у Тернопільській області для видалення побутових відходів із 1022 населених пунктів області існує 740 сміттєзвалищ. Деякі сміттєзвалища обслуговують 2-3 населених пункти.

За даними управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації в містах та селищах області експлуатується 32 комунальних сміттєзвалища загальною площею 113,5 га, на які щорічно вивозиться близько 762 тис.м³ відходів. Дані щодо обліку вивезення відходів на інші сміттєзвалища відсутні.

Інформація про кількість та площі місць видалення відходів у розрізі районів наведені більш детально у розділі "Санітарне очищення".

Реєстр місць видалення відходів ведеться згідно із Порядком ведення реєстру місць видалення відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 №1216. У 2016 році паспорти для внесення до даного реєстру не подавалися. Станом на 1.01.2017 року із 740 сміттєзвалищ (полігнів) області погоджено паспорти та включено до реєстру місць видалення відходів області 91 місце видалення відходів.

Питання щодо виділення коштів на виготовлення паспортів місць видалення відходів органами місцевого самоврядування інших населених пунктів області не вирішується, паспортизація відбувається дуже повільно. Таке становище призводить до того, що полігони та звалища ТПВ залишаються джерелом інтенсивного забруднення атмосфери та підземних вод. Через відсутність коштів не проводяться роботи з будівництва сміттєпереробних підприємств, облаштуванню існуючих сміттєзвалищ, порушуються правила експлуатації діючих сміттєзвалищ. На більшості діючих сміттєзвалищ не виконуються технологічні процеси при утилізації твердих побутових відходів.

Розпорядженням голови Тернопільської обласної державної адміністрації від 31 березня 2017 року №168-од затверджено технічну документацію із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) управлінню житлово-комунального господарства, благоустрою та екології Тернопільської міської ради на території Малашовецької сільської ради Зборівського району площею 3,5 га для вирішення питання поводження з твердими побутовими відходами м.Тернополя.

За даними управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації станом на початок 2017р. роздільне збирання ресурсних компонентів ТПВ впроваджено лише у 47 населених пунктах області, з загальною кількістю населення 217,5 тис. осіб. Відсоток населення охопленого роздільним збиранням побутових відходів становить в середньому 50-100% від загальної кількості населення в даних населених пунктах, що становить біля 179 тис. осіб. Вилучаються пластик, полімери, склобій, метал, макулатура.

Діючі підприємства по переробці твердих побутових відходів в області відсутні.

Для мінімізації обсягів утворення відходів та максимально можливої їх утилізації, забезпечення остаточного видалення лише тих відходів, які не підлягають утилізації, в області розроблено „Програму охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2014-2020 роки”, одним із розділів якої є „Управління відходами”. У цьому розділі передбачається впровадження технологій повної та часткової переробки твердих побутових відходів, які утворюються на

території області, зокрема, спорудження сміттєсортувальних ліній та сміттєпереробних підприємств за зональним принципом. Крім цього для окремих об'єднаних територіальних громад, селищ та міст планується впровадження пілотних проектів установок високотемпературного піролізу твердих побутових відходів. Також, пріоритетним напрямком у сфері санітарного очищення на наступні роки є охоплення всього населення області роздільним збиранням твердих побутових відходів.

В сфері поводження з ТПВ в області необхідно виконання комплексу заходів, які включають повне охоплення регіону системою роздільного збору ТПВ зі створенням пунктів прийому небезпечних відходів у складі ТПВ; будівництво промислових підприємств з переробки ТПВ, а також проведення освітньо - роз'яснювальних та інформаційних заходів з населенням.

Для вирішення проблем санітарної очистки регіону проектом пропонується організація п'яти сміттєпереробних підприємств з урахуванням радіусів обслуговування та об'ємів накопичення твердих побутових відходів, в районі населених пунктів Ланівці, Тернопіль, Бережани, Кременець, Чортків. Докладніше дане питання викладено у розділі "Санітарне очищення".

2.2. ПРИРОДНО-ТЕХНОГЕННА НЕБЕЗПЕКА

Серед природних загроз області найбільшу небезпеку становлять гідрометеорологічні явища, геологічні явища (ерозійні, зсувні та карстові процеси, сейсмічність, підтоплення та затоплення населених пунктів), пожежі в екологічних екосистемах та медико-біологічна небезпека.

Загрози метеорологічного характеру обумовлені можливістю виникнення небезпечних процесів і явищ. До них відносяться:

Шквали - вихори які характеризуються короткочасним підсиленням швидкості вітру 20 – 35м/с іноді до 40 м/с та можуть нанести значні пошкодження н/г комплексу.

Смерчі, що в основному спостерігається в теплу пору року і має локальний характер та Урагани зі швидкістю вітру 25-40 м/с. Наносять значні збитки народному господарському комплексу – руйнує господарські та житлові будинки, лінії ЛЕП та зв'язку, вириває з коренями дерева, знищує с/г посіви і т.п.

Дуже сильні дощі, з кількістю опадів 50 мм і більше за 12 годин і менше, а у гірських та зливонебезпечних районах – 30 мм і більше за 12 годин і менше. Приводить до зсувів, призводить до пошкодження рослин, викликає полягання зернових культур, водну ерозію ґрунту, сприяє утворенню ґрунтової кірки.

Тривалі дощі – інтенсивні атмосферні опади, що випадають безперервно або з незначною перервою протягом доби, інколи декількох діб (2-3) з кількістю опадів 100 мм і більше. Приводить до зсувів, спричиняють перезволоження ґрунту, «стікання» зерна, розповсюдження грибкових захворювань на посівах, значний підйом рівнів води в ріках, сприяє зсувам ґрунту інколи разом з будинками.

Пилові бурі, що зносять верхні родючі шари ґрунту, заносять посіви, оголюють кореневу систему рослин, заносять посіви шаром ґрунту або піску, виносять з полів продуктивні шари ґрунту.

Грози, що спричиняють аварії генераторів електропостачання, підстанцій, трансформаторів та електрообладнання, ліній електропередач, масове відключення ЛЕП, трансформаторних підстанцій, не стільки через прямі влучання, скільки через електричну перенапругу, що виникає в момент розрядів.

А також крупний град, заморозки, сильні тумани, ожеледь, налипання мокрого снігу, суховії, сильна спека та мороз, паморозь, надзвичайно висока пожежна небезпека, які спричиняють народногосподарському комплексу.

Геологічна небезпека обумовлена поширенням на території області таких процесів, як зсуви, різні типи карсту, яружною ерозії, поширенням ґрунтів здатних до просідання, сейсмічність території. Найбільший розвиток на території області має фактор карстопроявів. Аналіз геологічної небезпеки регіонів України показує, що Тернопільська область має підвищений рівень небезпеки.

Гідродинамічні та гідрологічні небезпеки області пов'язані з наявністю 26 водосховищ, розвиненою річковою мережею а також наявністю гребель та шлюзів. На території області функціонують 15 міні-гідроелектростанцій. Загалом наявні гідродинамічні та гідрологічні небезпеки можуть призвести до паводків, повеней і катастрофічного затоплення населених пунктів, сільськогосподарських угідь та об'єктів народногосподарського комплексу.

З даними Управління з питань цивільного захисту населення облдержадміністрації в результаті повеней і дощових паводків в області в зоні підтоплення (затоплення) можуть опинитися 95 населених пунктів області. Найбільш потенційно-небезпечні території області є в басейні р. Дністер – Монастириський, Буцацький, Заліщицький та Борщівський райони.

Більш детально фактори геологічної небезпеки висвітлені в розділі "Сучасні несприятливі природні процеси".

Небезпека виникнення пожеж в екологічних екосистемах обумовлена наявністю лісових масивів, загальною площею земель вкритих лісовою рослинністю 188,4 тис. га, та 406 га торфовищ у Шумському районі та близько 922,4 км² польових масивів.

У порівнянні з іншими регіонами України рівень ризику виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних із пожежами у природних екосистемах для тернопільської області оцінюється як середній.

Медико-біологічна небезпека області обумовлена наявністю осередків небезпечних захворювань людини - ензоотичних природних вогнищ з туляремії в 8 селах Заліщицького району: с. Нирків, с. Нагоряни, с. Устечко, с. Шутроминці, с. Попівці, с. Садки, с. Поділля, с. Весняне; та 8 населених пунктах Монастириського району: смт. Коропець, с. Стигла, с. Світле, с. Вербка, с. Діброва, с. Вістря, с. Горигляди, с. Садове (за даними Паспорту ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру Тернопільської області).

Але, за статистичними даними область не належить до переліку областей з найбільшим ризиком виникнення надзвичайних ситуацій медико-біологічного характеру

Серед техногенних загроз області найбільшу небезпеку становлять хімічна, пожежонебезпека, вибухонебезпека.

Пожежо- вибухонебезпека на території Тернопільської області зумовлюється наявністю 613 потенційно-небезпечними об'єктами (перелік ПНО затверджено на засіданні регіональної комісії з питань ТЕБ та НС від 01 грудня 2016 року, протокол №16. Переважна більшість цих об'єктів відноситься до пожежної та вибухової видів небезпек.

Пожежна небезпека області характеризується наявністю лісових масивів та торфових покладів, наявністю пожежо-небезпечних підприємств хімічної та інших галузей господарства. Вибухова небезпека обумовлена наявністю вибухонебезпечних об'єктів. До них відносяться переважно АЗС, АГЗС, основні споруди теплопостачання, об'єкти та мережі газопостачання.

В області наявні об'єкти комунального господарства, які впливають на безпеку довкілля внаслідок технологічних порушень. До них відносяться магістральні газопроводи, ГРС, КС, продуктопроводи, сховища газу; існуючі та проектні каналізаційні очисні споруди.

Об'єкти підвищеної екологічної небезпеки

В області наявна низка підприємств, які в процесі своєї діяльності, природних чи соціальних умов характеризуються певним рівнем екологічного ризику і таким чином створюють потенційну або пряму загрозу для довкілля, життя та здоров'я людини.

Об'єкти підвищеної екологічної небезпеки Тернопільської області

№ з/п	Назва екологічно небезпечного об'єкту	Примітка
1	Чортківське виробниче управління водопровідно – каналізаційного господарства /м.Чортків, вул.Сонячна, 7/	скидання недостатньо очищених зворотних вод – 540 тис. м ³ .
2	Бережанське МКП «Добробут» /м.Бережани, вул.Лепких, 44/	скидання неочищених зворотних вод – 197 тис. м ³ .
3	. ДП «Техніка», м.Борщів, вул.Нова, 54:	скидання неочищених зворотних вод – 172 тис. м ³ .
4	КП «Зборівський водоканал», м.Зборів,	скидання неочищених зворотних

	вул.Козацька, 3:	вод – 92 тис. м ³ .
5	КП «Міськводгосп», м.Кременець, вул.Осовиця, 12	скидання недостатньо очищених зворотних вод – 291 тис. м ³
6	КП Теробовлянської міської ради «Теребовля» /м.Теребовля, вул.Шевченка, 8/	скидання недостатньо очищених зворотних вод – 123 тис. м ³ .
7	ЗАТ «Агропродукт», /с.Росохач Чортківського району/	
8	Сміттєзвалище м.Тернополя /с.Малашівці, Зборівського району/, розташоване в третій зоні санітарної охорони водозабору «В.Івачівський» м. Тернополя.	накопичення відходів – 12555,319 тис.м ³ .
9	Тернопільське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів /м.Тернопіль, вул.Козацька, 19/:	викид забруднюючих речовин в повітря – 1,448 тис. т.
10	Гусятинська газокompресорна станція Барського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів УМГ «Черкаситрансгаз»:	викид забруднюючих речовин в атмосферне повітря – 0,574 тис. т.

Для упередження техногенної небезпеки необхідне впровадження новітніх технологічних заходів щодо модернізації потенційно-небезпечних виробництв та об'єктів комунально-господарського комплексу. Відповідальність по даному питанню знаходиться в межах власників об'єктів і повинна входити в перелік першочергових заходів, що направлені на охорону довкілля. Контроль по даному питанню проводиться відповідними регіональними службами і відноситься до нагальних регіональних проблем.

За даними Головного управління ветеринарної медицини в Тернопільській області на території області облаштованих та паспортизованих, у відповідності до вимог пп. 1.4. та 1.5. «Правил облаштування і утримання діючих худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин у населених пунктах України», затверджених наказом Державного комітету ветеринарної медицини України від 27.10.2008 р. № 232, місць для захоронення трупів немає.

В області, відповідно до наявного каталогу із 1920 р. по 1996 р., із врахуванням адміністративно-територіальних змін, які проводились за цей період, на облік знаходиться 379 стаціонарно-неблагополучних пунктів щодо сибірки, відповідно до каталогу, перелік яких наведений у таблиці нижче. Викопіювання з карти із позначеннями конкретних місць захоронень відсутні. Останній спалах сибірки в області припадає на грудень 1996 р., коли хвороба реєструвалась у радгоспі «Тернопільський», м. Тернопіль (мікрорайон Кутківці).

Каталог стаціонарно-неблагополучних пунктів щодо сибірки на території Тернопільської області з 1920 по 1996 рр.

№ п/п	Рік	Назва району, населеного пункту, де реєструвалась сибірка	Вид тварин і к-сть захворілих
1	2	3	4
1	1962,1973,1996	м.Тернопіль (мікрорайон Кутківці)	<i>ВРХ-2, свині-2</i>
2	1946	с. Пронятин (1946) в зоні м.Тернополя	ВРХ
		Бережанський район	
3	1948	с. Біще	Коні
4	1948	с. Поручин	ВРХ
5	1970	с. Вербів	ВРХ
6	1952	с. Гиновичі	ВРХ
7	1969, 1974	с. Підлісне	ВРХ – 2

8	1954	с. Баранівка	ВРХ
9	1949	с. Мечищів	ВРХ
10	1970	с. Саранчуки	ВРХ
11	1961	с. Шибалин	ВРХ
		Борщівський район	
12	1957	м. Борщів	Свині
13	1954	с. Верхняківці	ВРХ
14	1957, 1960	с. Висічка	ДРХ – 2 гол., коні
15	1952	с. Бабинці	ВРХ
16	1964	с. Вільховець	ВРХ -3
17	1957	с. Вовківці	ВРХ
18	1950	с. Глибочок	ВРХ -3
19	1954	с. Іванків	ВРХ
20	1954	с. Іване-Пусте	ВРХ
21	1961	с. Дзвинячка (ст. назва Комунарівка)	ВРХ
22	1948	с. Нивра	ВРХ
23	1954, 1960	с. Озеряни	ВРХ
24	1959	с. Олексинці	ВРХ – 6 гол.
25	1952	с. Пилипче	ВРХ
26	1951	с. Королівка	ВРХ
27	1949	с. Піщатинці	ВРХ
28	1957	с. Вербівка	ВРХ
29	1951	с. Шупарка	ДРХ
		Буцацький район	
30	1947, 1949	м. Бучач	ВРХ-3, коні
31	1948, 1949	с. Нагірянкa (приєднано до Бучача)	ВРХ-2, коні -4
32	1947, 1948	с. Баріш	ВРХ-2, коні -2
33	1949	с. Берем'яни	ВРХ
34	1947	с. Бобулинці	ВРХ
34	1964	с. Киданів	ВРХ-2
36	1947	с. Осівці	ВРХ-2
37	1948, 1970	с. Трибухівці (Дружба)	ВРХ-2, свині
38	1947	с. Пишківці	Коні
39	1948, 1951	с. Золотий Потік	ВРХ-4
40	1947	с. Костильники	ВРХ-1
41	1947	с. Зубрець	ВРХ-1
42	1951	с. Порохова	ВРХ
43	1948	с. Губин	Коні
44	1963	с. Мартинівка	ВРХ
45	1948	с. Медведівці	ВРХ
46	1948, 1952	с. Новоставці	ВРХ-2, коні-1
47	1947	с. Підзамочок	ВРХ
48	1952	с. Ріпинці	ВРХ
49	1947, 1948	с. Сновидів	ВРХ-1, коні-1
50	1952	с. Возилів	ВРХ
51	1949, 1950	с. Соколів	ВРХ-1, коні-1
52	1947	с. Русилів	ВРХ
53	1948, 1952	с. Жизномир	ВРХ-2, коні-1
54	1947, 1949	с. Ліщанці	ВРХ-2
55	1947, 1957	с. Білявинці	ВРХ-4
56	1951	с. Старі Петликівці	Свині-2
57	1948, 1952	с. Стінка	ВРХ-2
58	1951	с. Яблунівка	ВРХ
59	1948	с. Броварі	Коні

60	1949	с. Дуліби	ВРХ
61	1949	с. Малі Заліщики (Заліщики)	Коні
62	1949	с. Новосілка	ВРХ
63	1977	с. Переволока	ВРХ
		Гусятинський район	
64	1953	м. Копичинці	ВРХ
65	1954	сmt. Гримайлів	ВРХ-2
66	1951	с. Оленівка	ВРХ
67	1952,1956	сmt.Гусятин	ВРХ-2
68	1943,1956	сmt. Хоростків	ВРХ-2
69	1948	с. Лежанівка	ВРХ
70	1954	с. Глібів	ВРХ
71	1947,1950	с. Ключинці	ВРХ-2
72	1947,1948	с. Гадинківці (Комсомольське)	ВРХ-2
73	1940,1947	с. Котівка	ВРХ-2
74	1951	с. Крогулець	ВРХ
75	1930,1949	с. Вільхівчик	ВРХ-4, ДРХ-1
76	1959	с. Мала Лука	ВРХ
77	1956	с. Нижбірок	ВРХ
78	1947,1969	с. Перемилів	ВРХ-3
79	1957	с. Старий Нижбірок	ВРХ
80	1950,1968	с. Товсте	ВРХ-6
81	1947,1954	с. Увисла	ВРХ-2
82	1956	с. Хлопівка	ВРХ
83	1953	с. Майдан	ВРХ
84	1953	с. Целіїв	ВРХ
85	1947	с. Чабарівка	ВРХ
86	1927	с. Сухостав	ВРХ-6
		Заліщицький район	
87	1948,1949	сmt.Товсте	ВРХ-2
88	1949	с. Головчинці	ВРХ-3
89	1970	с. Королівка	ВРХ
90	1960	с. Ставки	ВРХ-9
91	1975	хут. Теклівка	ВРХ
92	1947,1951	с. Буряківка	ВРХ-2
93	1949	с. Винятинці	ВРХ-2
94	1955	с. Ворвулинці	ВРХ
95	1963	с. Дуплиська	ВРХ
96	1949,1963	с. Малинівка	ВРХ-26
97	1961	с. Городок	ВРХ
98	1963	с. Іване-Золоте	ВРХ
98	1937,1951	с. Колодрібка	ВРХ-4
100	1957,1965	с. Лисівці	ВРХ-3
101	1953	с. Новосілка	ВРХ
102	1954	с. Поділля	ВРХ
103	1950	с. Солono	ВРХ
104	1951	с. Рожанівка	ВРХ
105	1960	с.Угриньківці	ВРХ-2, свині-1
106	1946-1947	с. Устечко	ВРХ-2
107	1948	с. Хмелева	ВРХ
		Збаразький район	
108	1947,1956,1976,1979	м. Збараж	ВРХ-3, свині-3
109	1947,1971	с. Ст.Збараж	ВРХ-2, коні-1
110	1948,1951	с.Мухавець	ВРХ-2

111	1954	с. Бодаки	ВРХ
112	1949,1959	с. Великі Вікнини	ВРХ-4
113	1951,1952	с. Малі Вікнини	ВРХ-2
114	1958	с. Великий Кунинець	ВРХ
115	1948	с. Вищі Луб'янки	ВРХ
116	1958	с. Гніздичне	ВРХ
117	1947,1955	с. Дзвиняча	ВРХ-5, коні-1
118	1959	с. Добриводи	ВРХ
119	1932,1944	с. Залужжя	ВРХ-2,коні-1
120	1953	с. Мала Березовиця	ВРХ
121	1948	с. Капустинський ліс	ВРХ
122	1944,1947	с. Кобилля	ВРХ-4,коні-1
123	1949	с. Колодно	ВРХ
124	1956	с. Красносільці	ВРХ
125	1954	с. Грицівці	ВРХ
126	1953	с. Лози	ВРХ
127	1963	с. Кривчики	ВРХ
128	1948	с. Максимівка	Коні-3
129	1949	с. Гори Стриївецькі	ВРХ
130	1953,1972	с. Нижчі Луб'янки	ВРХ-2
131	1948	с. Новики	ВРХ
132	1953	с. Раковець	ВРХ
133	1953	с. Стриївка	ВРХ
134	1952	с. Травневе	ВРХ
135	1948,1965	с. Чернихівці	<i>ВРХ-4</i>
136	1950	с. Охрімівці	ВРХ
137	1949	с. Шимківці	ВРХ
		Зборівський район	
138	1946,1952	м. Зборів	ВРХ-4
139	1949	смт.Залізці (Заложці)	ВРХ
140	1970	с. Беримівці	ВРХ
141	1953	с. Ярославичі	ВРХ
142	1959	с. Сировари	ВРХ
143	1947	с. Кокутківці	ВРХ
144	1953	с. Нестерівці	ВРХ
145	1954	с. Серединці	ВРХ
146	1945,1950	с. Вовчківці	ВРХ-3,коні-1
147	1975	с. Івачів	ВРХ
148	1969	с. Йосипівка	ВРХ
149	1950	с. Розгадів	ВРХ
150	1961	с. Городище	ВРХ
151	1950	с. Лопушани	ВРХ
152	1947,1965	с. Коршилів	ВРХ-3
153	1971	с. Травотолоки	ВРХ
154	1947,1961	с. Озерянка	ВРХ-2
155	1956,1960,1976	с. Кабарівці	ВРХ-5
156	1948	с. Метенів	ВРХ
157	1947	с. Калинівка	Коні
158	1950,1951	с. Жабиня	ВРХ-2
159	1950	с. Курівці	ВРХ
160	1955	с. Вертелка	ВРХ
161	1972	с. Кудобинці	ВРХ
162	1947,1972	с. Присівці	ВРХ-4
163	1947	с. Тустоголови	ВРХ

164	1953	с. Мшанець	ВРХ
165	1949,1970	с. Озерна	ВРХ-5
166	1961	с. Оліїв	ВРХ
167	1957	с. Остахівці	ВРХ
168	1957	с. Данилівці	ВРХ
169	1952	с. Чорний Ліс	ВРХ
170	1953	с. Плісняни	ВРХ
171	1947,1962	с. Вірлів і с.Храбузна	ВРХ-5
172	1960	с. Підберізіці	ВРХ
173	1959	с. Цебрів	ВРХ
174	1962,1980	с. Чернихів	ВРХ-2
175	1950	с. Плєсківці	ВРХ
		Козівський район	
176	1957	сmt. Козова	ВРХ
177	1955,1961	сmt. Козлів	ВРХ-2
178	1928,1961	с. Будилів	ВРХ-3
179	1953,1970	с. Великий Ходачків	ВРХ-2
180	1937,1963	с. Вибудів	ВРХ-3,коні-2
181	1935	с. Вівся	Коні
182	1959	с. Глинна	ВРХ
183	1953	с. Хоростець	ВРХ
184	1952	с. Городище	ВРХ
185	1952,1954	с. Слобідка (Славне)	ВРХ-5,ДРХ-1
186	1957,1961	с. Денисів	ВРХ-5
187	1928,1951	с. Ішків	ВРХ-2
188	1939	с. Росохуватець	ВРХ
189	1938,1956	с. Конюхи	ВРХ-5
190	1958	с. Купчинці	Свині
191	1939	с. Таурів	ВРХ
192	1965	с. Теофіпілка	ВРХ
193	1925,1960	с. Вікторівка	ВРХ-2
194	1927,1963	с. Цєнів	ВРХ-11,коні-2
195	1953,1958	с. Бишки	ВРХ
196	1926,1951	с. Потік	ВРХ-2
		Кременецький район	
197	1947	с. Новий Тараж	Коні
198	1957,1959	с. Башуки	ВРХ-4
199	1963	с. Андруга	ВРХ
200	1955	с. Ростокі	ВРХ
201	1949,1953	с. Старий Олексинець	ВРХ-2
202	1953,1947	с. Очеретне	ВРХ-13
203	1959	с. Іванківці(колишній Шумський р-н)	ВРХ
204	1951,1973	с. Катеринівка(колишній Шумський р-н)	ВРХ-2
		Лановецький район	
205	1958,1967	сmt. Ланівці	ВРХ, ДРХ
206	1958	с. Оришківці	ВРХ
207	1958	с. Волиця	ВРХ
208	1956	с. Бережанка	ВРХ
209	1952	с. Жуківці	ВРХ
210	1940,1955	с. Білозірка	ВРХ-1, свині-28
211	1958	с. Борсуки	ВРХ
212	1956,1958	с. Нападівка	ВРХ-2
213	1958	с. Синівці	ВРХ
214	1962	с. Борщівка	ВРХ

215	1958	с. Буглів	ВРХ
216	1973	с. Карнагівка	ВРХ
217	1962	с. Вербовець	ДРХ-12
218	1956,1971	с. Білка	ВРХ-3
219	1966	с. Верещаки	ВРХ-2
220	1954	с. Вишгородок	ВРХ
221	1951,1952	с. Гриньки	ВРХ-2
222	1952	с. Грибова	ВРХ
223	1949,1952	с. Загірці	ВРХ-2
224	1946,1948	с. Михайлівка	ВРХ-3
225	1954	с. Іванківці	ВРХ
226	1957	с. Осники	ВРХ
227	1950	с. Москалівка	ВРХ
228	1947	с. Плиска	ВРХ
229	1951	с. Манево	ВРХ
230	1963	с. Чайчинці	ВРХ
231	1952,1969	с. Юськівці	ВРХ-2
232	1961	с. Краснолука	ВРХ-2
233	1966	с. Вишневе	ВРХ
		Монастириський район	
234	1949	м. Монастириська	ВРХ
235	1951	с. Велеслів	ВРХ
236	1954	с. Вістря	ВРХ
237	1947,1959	с. Гончарівка	ВРХ-5,коні-1
238	1951	с. Горожанка	ВРХ
239	1933,1950	с. Доброводи	ВРХ-5
240	1948,1949	с. Дубенки	ВРХ-5
241	1951	с. Завадівка	ВРХ
242	1947,1950	с. Задарів	ВРХ-4
243	1946,1952,1992	с. Ковалівка	ВРХ-6
244	1948,1954	с. Коропець	ВРХ-1,коні-3
245	1946,1949	с. Красіїв	ВРХ-3
246	1947,1950	с. Яргорів	ВРХ-2
247	1948	с. Олеша	ВРХ-2
248	1945,1952	с. Тростянці	ВРХ-5,коні-1
249	1946,1950	с.Устя-Зелене	ВРХ-3
250	1946,1949	с. Лука	ВРХ-2
251	1946,1951	с. Межигір'я	ВРХ-4
		Підволочиський район	
252	1944,1949	м. Скалат	ВРХ-2
253	1947	с. Пеньківці	ВРХ-2
254	1948,1953	с. Гнилиці	ВРХ-1,ДРХ-1
255	1948,1953	с. Жеребки	ВРХ-2
256	1958	с. Іванівка	ВРХ
257	1953,1977	с. Рожиськ	ВРХ-3
258	1950	с. Качанівка	ВРХ
259	1949	с. Колодіївка	ВРХ
260	1954	с. Кошляки	Свині
261	1948	с. Голодки	ВРХ
262	1947	с. Лисичинці	ВРХ
263	1948,1953	с. Магдаліївка	ВРХ-2
264	1954	с. Нове Село	Коні
265	1947	с. Гнилички	ВРХ
266	1953	с. Сухівці	ВРХ

267	1949,1951	с. Пальчинці	ВРХ-2
268	1953	с. Росохуватець	ВРХ-2
269	1952	с. Коршилівка	ВРХ
270	1948,1954	с. Скорики	ВРХ-2,коні-1
271	1954,1955	с. Новосілка	ВРХ-2
272	1947,1948	с. Турівка	ВРХ-2
273	1947	с. Тарноруда	ВРХ
		Підгаєцький район	
274	1949	с. Голендра	ВРХ
275	1951	с. Теляче (Мирне)	ВРХ
276	1952	с. Новосілка	Коні
277	1948	с. Юстинівка	ВРХ
278	1948	с. Носів	Коні
279	1950	с. Божиків	ВРХ
280	1957	с. Угринів	ВРХ
		Теребовлянський район	
281	1944,1949	м. Теребовля	ВРХ-2
282	1946	сmt. Микулинці	<i>ВРХ</i>
283	1920 ,1964	с. Багатківці	ВРХ-37
284	1944,1948	с. Буданів	ВРХ-2, ДРХ-1
285	1947	с. Бурканів	ВРХ-1
286	1946	с. Великий Говилів	ВРХ
287	1952,1953	с. Вербівці	ВРХ-2
288	1946,1948	с. Вишнівчик	ВРХ-14
289	1949	с. Гайворонка	ВРХ
290	1947	с. Глещева	ВРХ
291	1945,1951	с. Дарахів	ВРХ-2
292	1947	с. Дворіччя	ВРХ
293	1949	с. Довге	ВРХ
294	1947	с. Долина	ВРХ
295	1941	с. Слобідка	ВРХ
296	1947,1978	с. Кобиліволоки (Жовтневе)	ВРХ-1,коні-2
297	1950	с. Заздрість	<i>ВРХ</i>
298	1947	с. Сапова	ВРХ
299	1947	с. Золотники	ВРХ
300	1947	с. Іванівка	ВРХ
301	1947	с. Ілавче	ВРХ-2
302	1936,1947	с. Кровінка	ВРХ-2
303	1945	с. Ладичин	ВРХ
304	1952	с. Ласківці	ВРХ
305	1929,1947	с. Лошнів	ВРХ-4
306	1947,1953,1978	с. Мшанець	ВРХ-11
307	1975	с. Вікторівка	ВРХ-2
308	1949	с. Надрічне	ВРХ
309	1944	с. Острівець	ВРХ
310	1946,1949	с. Гумніська	ВРХ-4,коні-1
311	1947	с. Підгайчики	ВРХ
312	1944,1948	с. Семенів	ВРХ-2
313	1963	с. Плебанівка	ВРХ
314	1947	с. Світанок	ВРХ
315	1949,1950	с. Зубів	ВРХ-2
316	1960	с. Лощинівка	ВРХ
317	1947,1957	с. Соколів	ВРХ-2
318	1947	с. Сороцьке	ВРХ

319	1950	с. Соснів	ВРХ
320	1934,1948	с. Раковець	ВРХ-9, коні -1
321	1944,1945,1976	с. Струсів	<i>ВРХ-1, Коні-4</i>
322	1947	с. Варваринці	ВРХ
323	1958	с. Сущин	ВРХ
324	1944,1945	с. Остальці	Коні-2
325	1939	с. Могильниця (Трудове)	ВРХ
326	1953	с. Хмелівка	ВРХ
		Тернопільський район	
327	1954	с. Білозірка	ВРХ
328	1952,1958	с. Грабовець	ВРХ-3
329	1948,1960	с. Буцнево	ВРХ-3
330	1956	с. Серединки	ВРХ
331	1947	с. Велика Березовиця	ВРХ
332	1946,1952	с. Великі Бірки	ВРХ-3
333	1951	с. Романівка	Коні
334	1947,1948	с. Велика Лука	ВРХ-2
335	1948,1973	с. Дубівці	ВРХ-2
336	1957	с. Козівка	ВРХ
337	1947	с. Лозова	Коні
338	1947,1955	с. Гніздична	ВРХ-3, коні-1
339	1954	с. Малий Ходачків	ВРХ
340	1944,1949	с. Костянтинівка	ВРХ-2
341	1951,1952	с. Миролюбівка	ВРХ-2
342	1957	с. Лучка	ВРХ
343	1948,1955	с. Настасів	ВРХ-2
344	1954	с. Острів	ВРХ
345	1966	с. Забойки	<i>ВРХ</i>
346	1944,1948	с. Скоморохи	ДРХ-2
347	1953	с. Прошова	ВРХ
348	1944,1975	с. Товстолуг	<i>ВРХ-3</i>
348	1947,1954	с. Дичків	ВРХ-3
350	1944,1968	с. Чернелів-Руський	ВРХ-6
351	1948,1953	с. Чистилів	ВРХ-1, коні-1
		Чортківський район	
352	1950	м. Чортків	<i>Свині</i>
353	1949,1955	с. Білобожниця	ВРХ-2
354	1948	с. Давидківці	ВРХ
355	1953,1969	с. Милівці	ВРХ-3
356	1948,1950	с. Колиндяни	ВРХ-2
357	1951	с. Палащівка	ВРХ
358	1957	с. Пробіжна	ВРХ
359	1950,1957	с. Антонів	ВРХ-3
360	1948,1957	с. Угринь	ВРХ-2
361	1951	с. Улашківці	ВРХ
362	1957,1967	с. Чорнокінці	ВРХ-3
363	1949	с. Малі Чорнокінці	ВРХ-2
364	1949,1955	с. Шманьківці	ВРХ-1, свині-1, коні-1
365	1950,1970	с. Шульганівка	ВРХ-2
		Шумський район	
366	1946	сmt. Шумське	ВРХ
367	1948,1950	с. Биківці	ВРХ-2
368	1946,1948	с. Великі Дедеркали	ВРХ-1, ДРХ-1

369	1949,1954	с. Малі Дедеркали	ВРХ-2
370	1948,1951	с. Великі Загайці	ВРХ-2
371	1951	с. Малі Загайці	ВРХ-2
372	1946,1953	с. Кордишів	ВРХ-6
373	1947,1954	с. Матвіївці	ВРХ-4,ДРХ-1
374	1954	с. Піщатинці	ВРХ
375	1949	с. Радошівка	ВРХ
376	1948,1950	с. Садки	ВРХ-2
377	1951	с. Бірки	ВРХ
378	1948,1953	с. Темногайці	ВРХ-6
379	1950	с. Тилява	Свині

В межах зазначених населених пунктів необхідно здійснювати комплекс профілактичних заходів, визначених Наказом Міністерства охорони здоров'я України № 314 від 09.07.2003р. "Методичні рекомендації з епідеміології та профілактики сибірки у людей."

На території області знаходиться підприємство з утилізації трупів тварин та відходів м'ясопереробної промисловості – Тернопільська філія ДП «Укрветсанзавод», яке розташоване в с. Острів Тернопільського району. Дане підприємство функціонує із 70-х років минулого століття і періодично призупиняє свою роботу для проведення ремонтних робіт та реконструкцій і не можуть переробляти об'єми відходів тваринницької галузі області.

Тому будівництво нового ветсанзаводу є однією з першочергових завдань в сфері проблем поводження з відходами. Окрім цього, в місцях будівництва 5 підприємств промислової переробки відходів на території області (докладніше див. розділ Санітарне очищення) доцільно передбачити розміщення установок зі спалення трупів тварин.

Найявні стаціонарно-неблагополучних пунктів щодо сибірки потребують повної інвентаризації. У разі виявлення худобомогильників (грунтових вогнищ) необхідно виконати фіксацію місць розташування на картографічні матеріали та встановити з урахуванням рельєфу санітарно-охоронні зони від худобомогильників де відбувалося захоронення сільськогосподарських тварин, які загинули від сибірки, також необхідно дотримуватись режиму господарської діяльності в межах їх впливу.

Хімічна небезпека.

На території Тернопільської області, відповідно до переліку хімічно небезпечних об'єктів (далі - ХНО), затвердженого протоколом засідання обласної комісії з питань ТЕБ та НС від 01.12.2016 № 16, в області класифіковано 10 хімічно небезпечних об'єктів, у тому числі: III ступеня небезпеки – 9, IV ступеня небезпеки – 1. Загальна кількість небезпечних хімічних речовин (далі - НХР), що використовуються на цих об'єктах, складає 0,23 тис. тонн небезпечних хімічних речовин, у тому числі: 0,040 – хлору, 0,038 – аміаку та 0,152 тонни інших НХР. У зоні можливого хімічного забруднення мешкає 28,52 тис. осіб., з них у ПЗХЗ 10,9 тис. чоловік.

Перелік хімічно-небезпечних об'єктів розташованих на території Тернопільській області, станом 01.01.2017р.

№ з/п	Назва підприємства	Місце знаходження	назва НХР	Ступінь хімічної небезпеки
Борщівський район				
1	ВАТ „Борщівський сирзавод”	м. Борщів, вул. Промислова, 2	аміак	III

Гусятинський район				
2	ДП Хоростківський спиртзавод	м. Хоростків, вул. Незалежності, 21	соляна кислота	III
Теребовлянський район				
3	ПП „Альма-Віта”	с. Золотники	аміак	IV
Тернопільський район				
4	ТзОВ „Сім-Сім”	с. Острів, вул. Промислова, 9	аміак	III
Чортківський район				
5	ЗАТ „Агропродукт”	с. Росохач, вул. Польова, 1	аміак	III
м. Тернопіль				
6	Хлораторна станція, склад хлору КП „Тернопільводоканал”	м. Тернопіль, вул. Об’їзна, 4	хлор	III
7	Насосна станція №1, склад хлору КП „Тернопільводоканал”	м. Тернопіль, вул. Білецька	хлор	III
8	Насосна станція №4, склад хлору КП „Тернопільводоканал”	м. Тернопіль, вул. 15 квітня	хлор	III
9	ЗАТ „Тернопільський молокозавод”	м. Тернопіль, вул. Лозовецька, 28	аміак	III
10	ВАТ „Галичина”	м. Тернопіль, вул. Поліська, 10	аміак	III

Станом на 01.01.20017р. у області нараховується 17,8 тонн непридатних до використання пестицидів та агрохімікатів.

На території області розміщено понад 735 промислових підприємств переважно переробної та добувної промисловості, хімічної, енергетичної, деревообробної та інших галузей.

Функціонують 24 очисні споруди стічних вод, 740 сміттєзвалищ складування твердих побутових відходів. Ці об’єкти обумовлюють значне техногенне навантаження на всі компоненти природного середовища.

Радіаційна безпека.

В області відсутні об’єкти атомної енергетики, а також підприємства по видобуванню та переробці уранової руди.

Використання джерел іонізуючого випромінювання здійснюють рентгенографічні лабораторії контролю якості зварних швів, промислові підприємства, заклади освіти, медичні заклади.

З метою забезпечення захисту населення та навколишнього природного середовища від шкідливого впливу радіоактивних відходів (РАВ), на виконання Закону України „Про поводження з радіоактивними відходами”, доручення голови Тернопільської облдержадміністрації від 20.05.2013 №27 в області було проведено п’яту державну інвентаризацію радіоактивних відходів.

Виявлено 328 одиниць джерел іонізуючого випромінювання, які переведені до категорії радіоактивних відходів, у тому числі на підприємствах:

- ПАТ „Тернопільський радіозавод „Оріон” (м. Тернопіль) - 234 од.,
- Волинське обласне підприємство по ремонту побутової техніки радіоелектронної апаратури „Побутрадіотехніка” ЛТД (м. Тернопіль) - 30 од.,
- Гусятинська газокompресорна станція (смт. Гусятин) - 59 од.,
- Лікарня реабілітації (с. Більче-Золоте Борщівського району) – 1 од.,
- Обласний комунальний клінічний онкологічний диспансер (м. Тернопіль) – 4

од.

Постами відділу екологічного контролю та радіаційної безпеки Державної екологічної інспекції в області у 2016 році проведено радіологічний контроль усіх вантажів і транспортних засобів, які прибувають із-за кордону. Перевищень допустимих рівнів не виявлено.

Стан радіаційного забруднення територій.

Згідно даних Регіональної доповіді про стан навколишнього середовища у Тернопільській області за 2016р. 10 населених пунктів (1 – в Заліщицькому, 9 – в Чортківському районах) є зоною посиленого радіоекологічного контролю внаслідок катастрофи на Чорнобильській АЕС. Постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.1991р. № 106 місто Заліщики Заліщицького району та м. Чортків і села Заводське, Шманьківці, Колиндяни, Сосулівка, Зелена, Коцюбинчики, Бориси, Сокиринці Чортківського району віднесені до зони посиленого радіоекологічного контролю (IV зона).

Натомість у 2015 році значні зміни внесені до чинного законодавства щодо зонування радіоактивно забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи територій. Це зміни до статті 2 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», а саме:

- виключено зону посиленого радіологічного контролю із переліку зон забруднених унаслідок Чорнобильської катастрофи;

- визначено, що межі забруднених зон устанавлюються та переглядаються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням з Національною академією наук, центральними органами виконавчої влади, сільського господарства та з питань продовольчої безпеки держави, безпеки використання ядерної енергії, управління зоною відчуження та зоною безумовного (обов'язкового) відселення, на основі експертних висновків.

Для даних населених пунктів дотримання заходів посиленого радіологічного контролю територій є обов'язковим і соціально необхідним. З метою забезпечення радіаційної безпеки території для проживання населення необхідно проводити моніторинг стану навколишнього середовища, продукції що споживається та стану здоров'я населення за радіаційним фактором.

Поширення об'єктів, що мають ризик виникнення техногенної небезпеки в області відображено на схемі "Природно-техногенна небезпека", з урахуванням інформації наданої Управлінням з питань цивільного захисту населення Тернопільської ОДА та інформації Департаменту екології та природних ресурсів Тернопільської ОДА, даних Національної доповіді про стан природної та техногенної безпеки в Україні за 2015, 2016 роки.

2.3. НАЙВАЖЛИВІШІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Найважливіші проблеми навколишнього природного середовища обумовлюються природними умовами території області та особливостями господарської діяльності в її межах.

Аналізуючи матеріали, що відображають стан навколишнього природного середовища, відмічаються певні позитивні тенденції до покращення екологічної ситуації та стану екологічної безпеки. Проте існує ряд проблем, що потребують свого розв'язання для оздоровлення навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної стійкості території до техногенного навантаження.

Забруднення повітря:

- недостатній контроль та оцінка негативних наслідків при переході від природного газу на альтернативні види палива в системах теплозабезпечення населених пунктів, при використанні таких видів палива як торф (торф'яна крихта) тощо;

- недосконалість існуючої системи нормування негативного впливу суб'єктів господарювання на стан повітря;

- повільне впровадження системи управління транспортними потоками з метою зменшення загальної кількості викидів, та системи контролю за якістю пального, внаслідок чого спостерігається забруднення повітря в м. Тернополі та в інших містах області, з перевищенням ГДК попилу, формальдегіду, окисам азоту та вуглецю.

Забруднення поверхневих вод:

- невідповідність якості води окремих поверхневих водойм області встановленим вимогам - поверхневі води р. Золота Липа, Козівське, Борщівське та Мушкатівське водосховища є III класу якості, 4 категорії і за станом води є «задовільні», а за ступенем чистоти «слабко забруднені»;

- незадовільний стан каналізаційних мереж та очисних споруд більшості населених пунктів області. Через неефективну роботу каналізаційних очисних споруд та відсутність очисних споруд у населених пунктах багатьох районів області у відкриті водойми щороку скидається біля 2-х млн. м³ недостатньо очищених та неочищених стічних вод. У 2016 році в області збудовано та реконструйовано 5 каналізаційних очисних споруди загальною потужністю 1800м³ /добу. Ця робота потребує продовження;

- місто Чортків є одним з основних забруднювачів водних об'єктів області. Діючі очисні споруди забезпечують лише механічну очистку стічних вод. У ріку Серет скидається 0,6 млн м³ в рік недостатньо очищених стічних вод, що суттєво погіршує екологічний стан річки, створює небезпеку для розташованих нижче за течію населених пунктів, водозабору м. Чернівці та ріки Дністер;

- відсутність у переважній більшості розробленої проектної документації щодо встановлення в натурі меж водоохоронних зон та прибережних смуг водойм області;

Накопичення промислових та побутових відходів:

- відсутність в регіоні цілісної системи поводження з побутовими відходами, повільне впровадження системи роздільного збору побутових відходів в населених пунктах області;

- незадовільна експлуатація та санітарний стан місць видалення твердих побутових відходів міст і селищ області, відсутність їх паспортизації та ведення

належного обліку відходів, що видаляються. З наявних 740 сміттєзвалищ паспортизовано лише 91;

- накопичення відходів, у тому числі небезпечних, на території області, низький рівень їх утилізації, що зумовлює видалення відходів з метою їх захоронення;

- накопичення на складах області 17,814 т заборонених і непридатних, до використання ХЗЗР. Ліквідація їх можлива за умови впровадження вітчизняних технологій чи централізованого вивезення з України за кордон для знищення. У даному питанні як і в попередні роки, необхідна практична і фінансова допомога з боку Мінприроди;

- відсутність підприємств з переробки твердих побутових відходів; - сміттєзвалище м. Тернополя розміщене у районі с. Малашівці Зборівського району, знаходиться у третьому поясі зони санітарної охорони Тернопільського водозабору, чим створюються передумови забруднення водних горизонтів і реальна небезпека для здоров'я людей. Після вирішення питання встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) на території Малашовецької сільської ради Зборівського району площею 3,5 га для вирішення питання поводження з твердими побутовими відходами м.Тернополя, питання будівництва сміттєпереробного підприємства потребує нагального вирішення;

- відсутність в області підприємства з переробки відходів тваринництва;

Проблеми, пов'язані з видобутком корисних копалин:

- недосконалість економічного регулювання визначення розмірів шкоди, заподіяної юридичними та фізичними особами самовільним користуванням надрами. Більшість підприємств і суб'єктів підприємницької діяльності при видобуванні корисних копалин допускають грубі порушення Кодексу України про надра. Значна кількість кар'єрів експлуатується самовільно. Ця сфера потребує спрощення дозвільних процедур і встановлення контролю за дотриманням законодавства на місцях.

Охорона ландшафту:

- погіршення стану охорони лісів, у першу чергу тих, які перебували в користуванні колишніх колгоспів. У складних соціально-економічних умовах, при відсутності належного контролю з боку органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, відбулося неконтрольоване використання лісових ресурсів, а в непоодиноких випадках знищення або пошкодження лісів;

- повільна реалізація Програми створення екологічної мережі Тернопільської області, відсутність погодження землекористувачів різних форм власності на створення нових території природно-заповідного фонду;

- проблеми винесення в натуру існуючих об'єктів природно-заповідного фонду області; недосконалість системи охорони природно-заповідних територій і не відповідність її вимогам чинного національного законодавства та міжнародних стандартів;

- невирішеність питання посилення охорони земель лісового фонду в землях запасу сільських рад, тимчасових та постійних лісокористувачів області від незаконних порубок;

- розвиток небезпечних геологічних процесів та явищ, яружна ерозія, карст, зсуви, затоплення берегів рік під час повеней та паводків;

- зниження родючості ґрунтів через їх збіднення на вміст поживних речовин та погіршення фізико-хімічних властивостей, що відбувається внаслідок зменшення внесення в ґрунти мінеральних та органічних добрив, а також скорочення обсягів вапнування кислих ґрунтів.

2.4. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Для невідкладного вирішення екологічних проблем необхідна система комплексних заходів економічного, соціально-політичного, технологічного та культурного характеру. Їх продуктивному вирішенню та піднесенню ефективності управління природоохоронною справою на державному та регіональному рівнях у найближчій перспективі сприятиме:

- забезпечення виконання заходів, передбачених державними та регіональними цільовими програмами щодо охорони та відтворення довкілля:

Програма охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2014-2020 роки (Рішення обласної ради від 18 вересня 2014 року, зі змінами від 10.05.2017 №518);

Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року затверджена Законом України від 24.05.2012 року, який вступив в дію з 01 січня 2013 року;

Програма розвитку водного господарства та водно-екологічного оздоровлення природного середовища Тернопільської області на період до 2021 року (рішення обласної ради від 12 листопада 2013 року №1541);

Програма розвитку рибного господарства в Тернопільській області на 2012-2016 роки, (рішення обласної ради від 12 листопада 2013 року №156);

Обласна програма "Питна вода Тернопілля " на 2006-2020 роки (рішення Тернопільської обласної ради від 23.03.2006 №554);

Програма розвитку земельних ресурсів у Тернопільській області на 2007-2015 роки, яка затверджена рішенням обласної ради від 31.12.2007 №264. На сьогодні розроблено і опрацьовано вихідні позиції для розробки програми суто з охорони земельних ресурсів в області та прийнято їх у формі концепції з охорони земель області.

Комплексна програма розвитку агропромислового комплексу Тернопільської області на 2016-2020 роки (рішення обласної ради від 03.03. 2016 №110);

Програма розвитку лісового господарства Тернопільщини на 2017-2021 роки (Рішення сесії Тернопільської обласної ради від 10.05.2017 № 538);

Доручення голови обласної державної адміністрації від 9 грудня 2009 року №131 «Про проведення постійного моніторингу результатів виконання заходів, спрямованих на формування екологічної мережі у районах області».

«Регіональної цільова програма комплексного протипаводкового захисту в басейні р. Дністер на 2009-2025 роки.»;

Програма захисту населення і територій Тернопільської області від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2014-2017 роки (рішення обласної ради від 15.03.2014 №1605, зі змінами від 10.05.2017 №517)

Обласна комплексна програма енергоефективності та енергозбереження на 2016-2019 роки (рішення обласної ради від 31.05.2016 №228);

- завершення формування регіональної інформаційної системи моніторингу довкілля області, як складової державної системи, створення автоматизованої системи передачі, збору даних та оцінки екологічної ситуації в області, прогнозування шкідливого впливу на довкілля;

- впровадження дієвих економічних складових впливу на систему природокористування за рахунок реалізації в повному обсязі принципу "забруднювач платить" та створення регіонального екологічного фонду;

- розроблення системи прогнозування виникнення ризиків надзвичайних ситуацій від природних загроз, з використанням наукових досягнень в сфері методології прогнозування активізації небезпечних екзогенних процесів та явищ.

а також:

для охорони повітря:

- перехід до міжнародних стандартів і нормативів якості повітря;
- дотримання вимог екологічної безпеки в галузі охорони повітря;
- зменшення викидів внаслідок реалізації природоохоронних заходів, впровадження новітніх технологій очищення викидів на виробництвах, що становлять потенційну екологічну небезпеку, а також в першу чергу для підприємств, що є найбільшими забруднювачами;
- для підприємств теплопостачання – реконструкція котелень із заміною котлів та модернізацією газоочисних установок; здійснення;
- здійснення прогнозування ризиків та оцінки негативних наслідків при переході від природного газу на альтернативні види палива в системах теплозабезпечення населених пунктів;
- для міських територій – удосконалення схем руху автотранспорту, покращення якості доріг, будівництво об'їзних доріг, покращення якості палива, запровадження громадського електротранспорту (тролейбуси, електроавтотранспорт);
- ініціювання перегляду “Переліку нормативів екологічної безпеки повітря та нормативів гранично допустимих викидів в повітря забруднюючих речовин, рівнів шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів, які встановлюються для оцінки стану забруднення повітря у межах населених пунктів, у рекреаційних зонах, в інших місцях проживання, постійного чи тимчасового перебування людей, об'єктах навколишнього природного середовища” та “Кодифікатору забруднюючих речовин, що викидаються в повітря стаціонарними джерелами забруднення, що використовується для розрахунку екологічного податку” з метою включення до нього нових дурнопахнучих ароматичних речовин, які виділяються при використанні комбікормів в агропромисловому комплексі, шляхом залучення до даного питання органів державного санітарно-гігієнічного контролю та установ міністерства охорони здоров'я;

для охорони водних ресурсів:

- здійснення заходів щодо суттєвого зменшення та поступового припинення скидання у водні об'єкти неочищених стічних вод шляхом будівництва нових та реконструкції (ремонту, модернізації) діючих потужностей комунальних очисних споруд (дощових та каналізаційних стоків) суб'єктів різних форм власності;
- запобігання забрудненню підземних вод шляхом розроблення і введення в дію системи ідентифікації та удосконалення контролю за всіма наявними та потенційними джерелами забруднення підземних вод;
- зменшення забору води з водних об'єктів; забезпечення економного використання водних ресурсів шляхом впровадження мало- і безводних технологій, замкнених систем виробничого водопостачання, повторного використання стічних вод;
- упорядкування та підвищення технічного і технологічного рівня спеціального водокористування шляхом виконання природоохоронних заходів, регіональних та місцевих екологічних програм, забезпечення обліку води; забезпечення пріоритету вимог екологічної безпеки у сфері використанні водних ресурсів;
- завершення екологічної паспортизації річок та інших водних об'єктів;

- поліпшення екологічного стану водних об'єктів на основі басейнового підходу; відновлення та збереження водних екосистем;
- упорядкування водоохоронних зон і прибережних смуг навколо водойм – розробка проектів водоохоронних зон і прибережних смуг навколо водних об'єктів в області, виготовлення землепорядної документації, винесення в натуру та забезпечення режиму господарської діяльності;
- завершення інвентаризації ставків, визначення безперспективних та переведення їх у водо-болотні угіддя;
- на меліоративних каналах створити системи подвійного регулювання;
- взяття на баланс безгосподарних водозабірних споруд та гідротехнічних споруд;
- виконання комплексу заходів з інженерного захисту териотрії щодо захисту від затоплення та підтоплення: берегоукріплення, регулювання та розчистка русел, будівництво протиповеневих дамб, водойм-регуляторів;

в сфері поводження з промисловими та побутовими відходами:

- впровадження регіональної системи збирання, сортування, транспортування, переробки та утилізації відходів як вторинної сировини; в т.ч. створення системи пунктів прийому та передачі на утилізацію комп'ютерної, малої та великої побутової техніки, відпрацьованих батарейок та акумуляторів, енергозберігаючих ламп тощо;
- ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ, повне охоплення всіх населених пунктів системою санітарного очищення; створення системи сміттєсортувальних діляниць, ділянок компостування органічної складової ТПВ в т.ч. опале листя;
- будівництво регіональних сміттєпереробних підприємств – першочергово, згідно пропозицій даного проекту в п'яти територіальних центрах (див. розділ Санітарне очищення);
- впровадження установок для знешкодження, утилізації промислових відходів, в першу чергу відходів рослинництва;
- вивезення непридатних пестицидів та санація ділянок їх складування;
- вирішення питання будівництва сучасного підприємства з переробки тваринних відходів. Оскільки дана проблема є актуальною і для суміжних регіонів, і створює ризики техногенного характеру, дане питання потребує державної підтримки у вирішенні питань фінансування та вибору місця розташування, враховуючи що таке підприємство є об'єктом державного рівня у вирішенні питань забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, охорони навколишнього природного середовища;
- проведення інвентаризації стаціонарно-неблагополучних пунктів щодо сибірки з метою виявлення худобомогильників (грунтових вогнищ) та їх фіксації на картографічні матеріали; встановлення з урахуванням рельєфу санітарно-охоронні зони від худобомогильників де відбувалося захоронення сільськогосподарських тварин, які загинули від сибірки, та дотримання режиму господарської діяльності в межах їх впливу;

щодо вирішення проблем, пов'язаних з видобутком корисних копалин:

- розширення прав і посилення відповідальності в сфері надрокористування на регіональному рівні;
- посилення контролю за дотриманням природоохоронних вимог на родовищах корисних копалин, що експлуатуються;
- створення обласного фонду геологічної інформації, зокрема кадастру родовищ і проявів корисних копалин та балансу запасів місцевих видів корисних копалин;

- розробити програму моніторингу порушених гірничими розробками територій та їх рекультивації;
- комплексне геологічне вивчення території та удосконалення вивчення родовищ з метою підвищення якості і достовірності підготовки запасів надр;

в сфері охорони ландшафтів:

- перехід до системи інтегрованого збалансованого управління у сфері використання і відтворення природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки території;
- забезпечити виконання робіт щодо перенесення в природу (на місцевість) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду та нанесення їх на планово - картографічні матеріали, з метою подальшого моніторингу;
- завершити розробку проектів організації територій об'єктів ПЗФ, найбільших за площею (в першу чергу для всіх національних природних парків та регіональних ландшафтних парків);
- збереження і розширення територій з природним станом ландшафту, посилення природоохоронної діяльності на заповідних і рекреаційних територіях;
- виконання заходів, які необхідно здійснити для впровадження регіональної схеми екомережі в практику охорони довкілля області, визначених "Регіональною схемою екологічної мережі Тернопільської області", яку затверджено рішенням обласної ради від 18 червня 2009 року №619, в тому числі:
  - Розробити місцеві схеми екологічної мережі в розрізі адміністративних районів, сільських, селищних, міських рад та власників і користувачів земельних ділянок. Створити картосхеми зонування територій та об'єктів екомережі на яких відобразити: ключові території екомережі, буферні зони, сполучні території, відновлювальні території.
  - Провести інвентаризацію місцевиростань видів рослин та місць проживання, відтворення, концентрації під час міграцій видів тварин, уключених до Червоної книги України, регіонально рідкісних видів флори й фауни, місць поширення рослинних угруповань, уключених до Зеленої книги України, інших раритетних видів флори та фауни, оцінку стану їхніх популяцій.
  - Провести інвентаризацію територій, перспективних для заліснення та виготовити картосхему таких територій.
  - Розробити заходи щодо забезпечення фінансової та іншої підтримки власникам і користувачам земельних ділянок в межах територій та об'єктів екомережі, та в межах ділянок що потребують ренатуралізації природних ландшафтів та зменшення антропогенного навантаження на природні екосистеми.
- розширити придатні для рекреаційного використання території, забезпечити розвиток збалансованого туризму, сумісного з вимогами охорони довкілля, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття;
- зниження інтенсивності ерозійних процесів, підвищення родючості ґрунтів; вилучення з інтенсивного обробітку деградовані землі, крутосхили, ерозійно-небезпечні ділянки з метою їх заліснення, залуження чи істотного покращення; здійснення консервації сільськогосподарських угідь з дуже змитими та дуже дефльованими ґрунтами на схилах крутизною понад 5 - 7 градусів;
- завершити розпочаті роботи щодо вивчення розвитку зсувних процесів на території Тернопільської області та створити кадастр зсувів Тернопільської області на основі геоінформаційних систем;

- виконання заходів інженерної підготовки території щодо захисту населених пунктів від екзогенних геологічних процесів та явищ (зсуви, карст, ерозія русел, підтоплення та затоплення паводковими та повеневими водами);

- створення системи моніторингу лісових екосистем (грунтового середовища, лісових ресурсів) для ділянок лісового фонду, що зазнали радіоактивного забруднення в наслідок аварії на ЧАЕС;

- забезпечення раціонального лісокористування, орієнтованого на збереження саморегулюючої здатності природних екосистем; досягнення оптимального рівня лісистості (згідно наказу Державного комітету лісового господарства України від 29.12.08 р. № 371 "Про затвердження показників регіональних нормативів оптимальної лісистості території України"), стале ведення лісового господарства, контроль за станом лісів, сертифікація користувачів, формування правової бази, державна підтримка користувачів.

в сфері удосконалення системи моніторингу за станом довкілля:

- розширення системи спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля;

- розроблення системи прогнозування виникнення ризиків надзвичайних ситуацій від природних та техногенних загроз, з використанням наукових досягнень в сфері методології прогнозування активізації небезпечних екзогенних процесів та явищ, з метою упередження виникнення надзвичайних ситуацій (в тому числі впровадження та широке використання автоматизованої комп'ютерної системи – "Програма прогнозування та запобігання зсувних процесів у сейсмічних та техногенних зонах України", що розроблена на замовлення державної служби геології та надр України Івано-Франківським національним університетом нафти і газу).

Також важливу роль у досягненні охорони довкілля забезпечення комфортних умов проживання відіграє питання створення ефективної системи екологічної освіти та інформування населення з питань охорони навколишнього природного середовища.

Вирішення стратегічних екологічних проблем області великою мірою залежить від стану вирішення структурного реформування економіки області (зменшення енергомісткості виробництва), заміни зношених основних фондів виробництв, рівня застосування інноваційних, ресурсозберігаючих та природоохоронних технологій а також виконання заходів, передбачених цільовими регіональними програмами в сфері охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів.

III. ТРАНСПОРТ

3.1. ІСНУЮЧИЙ СТАН

Автомобільні дороги.

Тернопільська область має розгалужену мережу автомобільних доріг загального користування, яка складається з автомобільних доріг державного та місцевого значення. Основними дорогами, які проходять по території області, є автомобільні дороги міжнародного значення.

Автомобільна дорога М – 12 сполученням Стрий - Тернопіль - Кропивницький - Знам'янка (через м. Вінницю) перетинає область з заходу на схід. Протяжність даної дороги в межах області становить 106,4 км. Дана дорога відповідає параметрам II технічної категорії (за виключенням 5,9 км автомобільної дороги, яка відповідає параметрам I технічної категорії). Інша автомобільна дорога міжнародного значення М-19 сполученням Доманове (на м. Брест) - Ковель - Чернівці - Терблече (на м. Бухарест) перетинає область з півночі на південь. Протяжність даної дороги в межах області становить 200,7 км. Дана дорога здебільшого відповідає параметрам II технічної категорії (за виключенням 13 км автомобільної дороги, яка відповідає параметрам I технічної категорії). Загальна протяжність автомобільних доріг міжнародного значення в межах області становить 307,1 км, а щільність мережі автомобільних доріг міжнародного значення становить 22,2 км/1000 км².

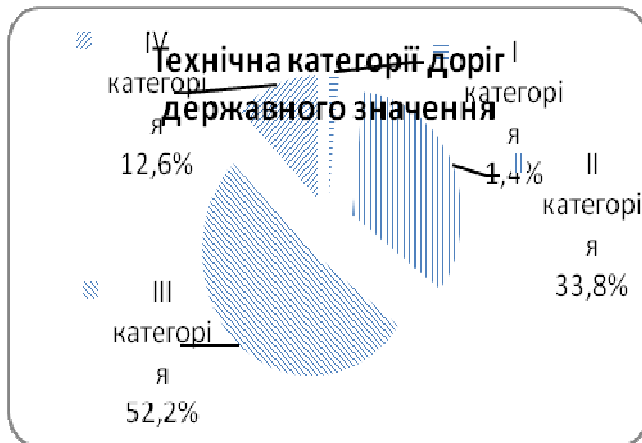
Нижче в таблиці наведено перелік всіх автомобільних доріг державного значення, які проходять по території області.

Індекс дороги	Маршрут проходження	Технічна категорія автомобільної дороги	Протяжність дороги в межах Тернопільської області, км	Щільність автомобільних доріг, км/ 1000 км ²
<i>Автомобільні дороги національного значення</i>				
Н-02	Львів - Тернопіль	II	39,1	2,8
Н-18	Івано-Франківськ - Бучач - Тернопіль	II	73,6	5,3
<i>Всього</i>			<i>112,7</i>	<i>8,2</i>
<i>Автомобільні дороги регіонального значення</i>				
Р-24	Татарів - Косів - Коломия - Борщів - Кам'янець - Подільський	II-III	51,1	3,7
Р-26	Острог - Кременець - Почаїв - Радивилів	III	70,3	5,1
Р-32	Кременець - Біла Церква - Ржищів	III	30,9	2,2
Р-39	Броди - Тернопіль	I	40,7	
Р-41	Обхід м. Тернополя	II	14,5	2,9
Р-43	/М-19/ - Ланівці - /Р-32/	III	56,2	4,1
<i>Всього</i>			<i>263,7</i>	<i>19,1</i>
<i>Автомобільні дороги територіального значення</i>				
Т-20-01	Бучач - Чортків - Скала-Подільська	II	73,3	5,3
Т-20-02	Тернопіль - Скалат - Жванець	III	171,8	12,4
Т-09-03	Галич - Підгайці - Сатанів	III	119,4	8,7
Т-20-04	Бережани - Підгайці - Монастириська	III	47,6	3,4

T-20-06	Городище - Зарваниця - Бучач	III	55,9	4,1
T-20-07	Бережани - Нараїв - Брюховичі	IV	17,9	1,3
T-20-08	Шумськ - Великі Дедеркали - /P-32/	IV	16,3	1,2
T-20-09	Вишнівець - Ланівці	IV	24,6	1,8
T-20-10	Збараж - Підволочиськ	III	40,1	2,9
T-20-11	Копичинці - Гусятин	III	18,8	1,4
T-20-12	Ланівці - Лисогірка - Теофіполь	IV	9,1	0,7
T-20-13	Почаїв - Зборів	III	57,1	4,1
T-20-15	Борщів - Заліщики	III (всього 8,6 км), IV	36,0	2,6
T-20-16	Бучач - Товсте	III	37,9	2,7
T-20-17	Гримайлів - Яблунів	III	24,0	1,7
T-20-18	Зборів - Козова	IV	26,7	1,9
T-20-19	/M-12/ (Кам'янки) - Скалат	IV	14,1	1,0
T-20-20	/M-19/ (Мишковичі) - Дружба	III	10,8	0,8
T-23-12	Гусятин - Городок	III	0,1	0,0
T-23-20	/M-12/ - Волочиськ - Підволочиськ	III	0,2	0,0
	<i>Всього</i>		<i>802</i>	<i>58,0</i>

Загальна протяжність автомобільних доріг державного значення в межах області становить 1485,5 км, а щільність мережі автомобільних доріг державного значення в межах Тернопільської області становить 107,5 км/ 1000 км². Всі автомобільні дороги державного значення мають тверде покриття проїзної частини. Нижче приведено таблицю протяжності доріг по категоріям та наведено діаграму.

Категорія автомобільної дороги	Протяжність доріг по категорії	Відсоток, від загальної протяжності автомобільних доріг державного значення.
I	19,9	1,4
II	502,2	33,8
III	776,6	52,2
IV	186,8	12,6
V	0	0

Серед автомобільних доріг державного значення більше всього доріг, що відповідають параметрам II та III технічної категорії. Загальна протяжність даних доріг становить 1278,8 км або 86 % від загальної протяжності. Частка автомобільних доріг, які відповідають параметрам I технічної категорії не значна та становить 1,4 % від загальної протяжності.

Більшість автомобільних доріг мають категорію,

що відповідає інтенсивності руху транспорту по ним, проте більшість автомобільних доріг потребують проведення поточного ремонту проїзної частини.

Також по території області проходять траси автомобільних доріг обласного та районного значення, які відносяться до автомобільних доріг місцевого значення. Нижче в таблиці наведено перелік автомобільних доріг обласного значення.

№ п/п	Найменування доріг	Всього доріг	В т.ч. з твердим покриттям	Ділянки доріг з твердим покриттям за категоріями				
				I	II	III	IV	V
1.	0200101 Бережани-Розгадів	18,9	18,9	0	0	0	18,9	0
2.	0200304 Бучач-Нижнів	33,6	33,6	0	0	0	33,6	0
3.	0200305 Бучач-Возилів	27,1	27,1	0	0	27,1	0	0
4.	0200708 Зборів-Поморяни	14,6	14,6	0	0	0	14,6	0
5.	0200709 Озерна-Городище	16,1	16,1	0	0	0	16,1	0
6.	0200810 Козова-Літятин	9,6	9,6	0	0	0	9,6	0
7.	0200911 Кременець-Дунаїв	12,3	12,3	0	0	0	12,3	0
8.	0200912 Кременець-Козин	9,6	9,6	0	0	0	9,6	0
9.	0201113 Монастириська-Підлісне	24,9	24,9	0	0	11,3	13,6	0
10.	0201114 Обізна м. Монастириська	3,2	3,2	0	0	3,2	0	0
11.	0201215 Підволочиськ-Скалат	24,8	24,8	0	0	0,0	24,8	0
12.	0201417 Теремовля-Білобожниця	38,5	38,5	0	0	0	38,5	0
13.	0201519 Тернопіль-Козівка-Хоростків	49,5	49,5	0	0	0	49,5	0
14.	0201620 Оришківці-Пробіжна	9,4	9,4	0	0	9,4	0	0
15.	0201721 Шумськ-Білокриниця	28,9	28,9	0	0	0	28,9	0
16.	0201722 Великі Дедеркали-Ямпіль,	3,7	3,7				3,7	
	РАЗОМ обласні дороги:	324,7	324,7	0	0	51,0	273,7	0

Всі автомобільні дороги обласного значення мають тверде покриття проїзної частини. 84 % всіх автомобільних доріг відповідають параметрам IV категорії. Щільність автомобільних доріг обласного значення становить 23,5 км на 1000 км².

Також в межах області проходять траси 3194,7 км автомобільних доріг районного значення, з яких 3170,8 км мають тверде покриття. Приблизно 3100 км автомобільних доріг районного значення відповідають параметрам IV та V категорії.

Загальна протяжність автомобільних доріг в межах області становить 5004,9 км, у тому числі державного значення – 1485,5 км, місцевого значення – 3519,4 км; щільність мережі автомобільних доріг загального користування складає 362,0 км на 1000 км², що є найвищим показником по Україні (середній по Україні – 275 км/км²).

Зовнішній автомобільний транспорт.

Автомобільний транспорт відіграє провідну роль в перевезенні вантажів та пасажирів, як в межах Тернопільської області так і в цілому по Україні.

Перевезення вантажів.

Всього за 2016 рік автомобільним транспортом було перевезено 14672,7 тисяч тон вантажів. Найбільш всього було перевезено вантажів в місті Тернопіль. Так, в місті було перевезено 4533,8 тисяч тон вантажів або 31% від загальної кількості по області. Серед районів найбільша кількість вантажів була перевезена в Підволочиському та Бережанському районі (3594,0 та 1502,6 тис. тон вантажів відповідно). Найменш всього було перевезено вантажів в Підгасцькому та Кременецькому районі (10,1 та 63,5 тис. тон вантажів відповідно).

Перевезення пасажирів.

Перевезення пасажирів здійснюється з території 36 автобусних станцій, перелік яких наведено нижче в таблиці.

Назва автостанції	Населений пункт, в якому вона розташована	Адреса
АС-1 Тернопіль	Тернопіль	Живова, 7
АС-2 Тернопіль	Тернопіль	Білогірська, 1
АС Бережани	Бережани	Привокзальна, 3
АС Борщів	Борщів	Кондри, 3
АС Мельниця-Подільська	Мельниця-Подільська	Січових Стрільців, 13
АС Скала-Подільська	Скала-Подільська	Грушевського, 61
АС Бучач	Бучач	Галицька 3
АС Золотий Потік	Золотий Потік	Дружби, 25
АС Гримайлів	Гримайлів	Віконська 5
АС Гусятин	Гусятин	Лепкого, 4
АС Копичинці	Копичинці	Чортківська, 46
АС Хоростків	Хоростків	Незалежності, 78
АС Заліщики	Заліщики	Стефаника, 17
АС Товсте	Товсте	Українська 5
АС Вишнівець	Вишнівець	Незалежності 7
АС Збараж 1	Збараж	Грушевського, 12
АС Збараж 2	Збараж	Лесі Українки, 1
АС Залізці	Залізці	Шевченка, 45
АС Зборів	Зборів	Хмельницького, 64
АС Козова	Козова	Грушевського, 12
АС Кременець	Кременець	Дубенська, 138
АС Почаїв	Почаїв	Радивилівська 7
АС Ланівці	Ланівці	Залізнична, 14
АС Коропець	Коропець	Каганця, 3
АС Монастириська	Монастириська	Шевченка, 58
АС Підволочиськ	Підволочиськ	Тернопільська, 15
АС Скалат	Скалат	Тернопільська, 1
АС Підгайці	Підгайці	Мазепи, 1
АС Теремовля	Теремовля	Князя Василька, 75
АС Чортків	Чортків	Копичинецька, 15
АС Шумськ	Шумськ	Українська, 4
АС Великі Дедеркали	Великі Дедеркали	-
АС Підзамочок	Підзамочок	-

За 2016 рік з території всіх автостанцій було відправлено 23792,4 тис. пасажирів, з яких 17125,9 пасажирів у приміському сполученні та 6666,5 пасажирів у міжміському сполученні. Рухомість населення області на зовнішньому автомобільному транспорті становить 22,3 поїздки на одного мешканця за рік. Найбільш всього у приміському сполученні було відправлено пасажирів з автостанції м. Бережани та автостанцій міста Тернополя. З даних автостанцій було відправлено 3626,6 та 1810,2 тисяч пасажирів відповідно. Найбільш всього у міжміському сполученні було відправлено пасажирів з автостанцій Зборівського району та автостанції м. Бережани. З даних автостанцій було відправлено 691,7 та 564,8 тисяч пасажирів відповідно

Залізничний транспорт.

В межах Тернопільської області проходить 564,1 км залізничних колій загального користування, щільність залізниці становить 40,8 км на 1000 км², що вище за середній показник по Україні (36 км/тис. км²). За 2016 рік залізничним транспортом було перевезено 4598,4 тис. тон вантажів та 5793,2 тис. пасажирів. Рухомість населення на залізничному транспорті становило 5,4 поїздки на одного мешканця за рік.

Нижче в таблиці наведено характеристики залізничних перегонів, які розташовані в межах Тернопільської області.

Ділянка залізниці	Довжина ділянки в межах області, км	Кількість колій	Електрифікація	Кількість пар пасажирських поїздів в середньому за добу	Кількість пар вантажних поїздів в середньому за добу
Красне - Тернопіль	45	2	Ділянка електрифікована	37	4,5
Тернопіль - Підволочиськ	52,9	2	Ділянка електрифікована	33	5,3
Тернопіль - Ланівці	63,5	1	Ділянка електрифікована не	2	0,3
Тернопіль - Березовиця-Острів	8,5	1	Ділянка електрифікована не	7	3,8
Березовиця-Острів - Ходорів	74,7	1	Ділянка електрифікована не	2	1
Бірки-Великі - Скалат	24,3	1	Ділянка електрифікована не	0	1,3
Бережани - Потутори	9	1	Ділянка електрифікована не	0	0,5
Березовиця-Острів - Копичинці	63,9	1	Ділянка електрифікована не	5	3,4
Чортків - Стефанешти	57,9	1	Ділянка електрифікована не	3	0,2
Копичинці - Гусятин	26,8	1	Ділянка електрифікована не	0	0,1
Вигнанка - Іване-Пусте	59,5	1	Ділянка електрифікована не	2	1,1
Тересин - Скала-Подільська	14,7	1	Ділянка електрифікована не	0	0,1
Біла-Чортківська - Бучач	29,4	1	Ділянка електрифікована не	0	1,2
Всього				91	22,8

Як видно з таблиці приведеної вище найбільш завантаженими напрямками є напрямки Красне – Тернопіль та Тернопіль – Підволочиськ, який є ділянкою магістральної залізниці Київ - Мостиська. По даним напрямках в середньому за добу проходить більше 40 пар поїздів або 70% всіх поїздів, які рухаються в межах

Тернопільської області. На залізниці функціонує 34 шляхопроводи, технічний стан яких здебільшого задовільний.

За 2016 рік в межах області було навантажено 69770 вагонів та вивантажено 22010 вагонів. Найбільшу вантажну роботу було зафіксовано на станції Тернопіль (навантажено 2037 вагонів та вивантажено 6543 вагона), станції Чортків (навантажено 33 вагона та вивантажено 95 вагонів) та на станції Копичинці (навантажено 80 вагонів і вивантажено 81 вагон).

Повітряний транспорт.

На даний момент в Тернопільській області є один аеропорт, який може приймати літаки цивільної авіації. Аеропорт знаходиться за адресою: м. Тернопіль, Підволочиське шосе, аеропорт. Клас аеропорту – Г(D), аеропорт має одну злітно-посадкову смугу довжиною 2000 метрів та шириною 42 метри. Злітно-посадкова смуга на ділянці 0-200 метрів – асфальтобетон (PCN22F/D/Y/T), а на ділянці 200-2000 - цементобетон PCN 21/R/C/Y/T. Загальна площа аеропорту становить 164,29 га.

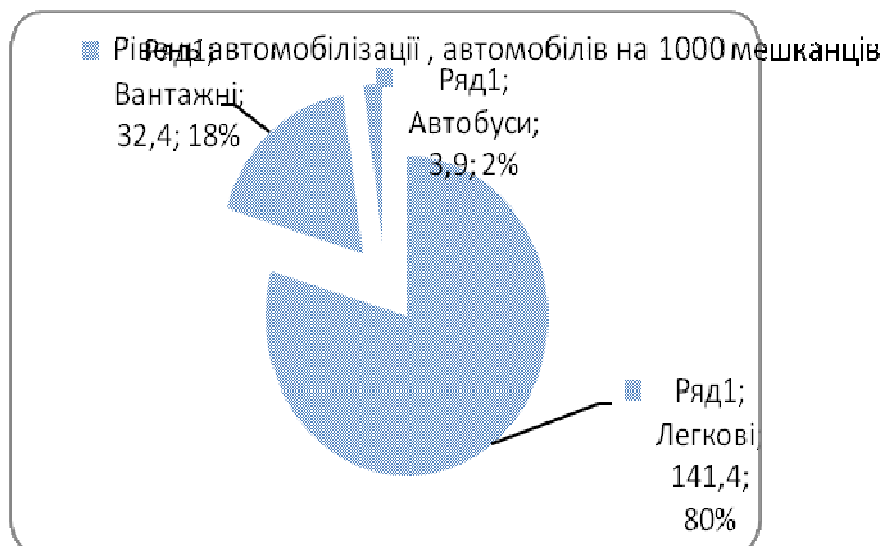
Аеропорт має статусу міжнародного аеропорту та має пункт пропуску через державний кордон. Будівля аеровокзалу має два пасажирські термінали (один на відліт площа 1070 м², а другий на приліт 384 м²). Пропускна спроможність аеровокзалу становить 100 пасажирів на годину. Аеропорт має комплект навігаційної системи АРП-7 та світло-сигнальної системи ВМІ типу М-2.

Аеропорт має можливість приймати літаки різних типів, зокрема Boeing 737, Ан-24, Як-40, Челенджер-300, А-145 та інші.

Рухомий склад автомобільного транспорту.

На даний момент в Тернопільській області простежується тенденція щорічного приросту кількості автотранспортних засобів. Нижче в таблиці наведено кількість автомобілів по типам на формах власності (2016 рік).

Вид транспортного засобу	Автотранспорт у власності фізичних осіб, тис. одиниць	Автотранспорт у власності юридичних осіб, тис. одиниць	Загальна кількість рухомого складу, тис. одиниць	Загальний рівень автомобілізації, автомобілів на 1000 мешканців
Легкові автомобілі	141,2	8,6	149,8	141,4 В тому числі рівень автомобілізації автомобілями, які знаходяться в приватній власності – 133,3
Вантажні автомобілі	25,1	9,2	34,3	32,4
Автобуси	2,8	1,3	4,1	3,9
Всього	169,1	19,1	188,2	177,7

Рівень автомобілізації в Тернопільській області нижче за середній показник по Україні. Зокрема рівень автомобілізації легковими автомобілями становить 141,4 автомобілів на 1000 мешканців, а середній показник по Україні становить приблизно 160 автомобілів на 1000 мешканців. Рівень автомобілізації автобусами відповідає середньому показнику по Україні, а рівень автомобілізації вантажними автомобілями вищий

за середній показник в цілому по Україні.

За останні 10 років кількість автомобілів в порівнянні з 2006 збільшилася приблизно на 50% (в 2006 році в області налічувалося 116,6 тис. автомобілів проти 188,2 тис. автомобілів в 2016 році). Найбільший приріст було зафіксовано серед легкових автомобілів. Так, в 2006 році в області налічувалося 99,1 тис. автомобілів, а в 2016 році в області налічується 149,8 автомобілів. За 10 років кількість легкових автомобілів в області збільшилося на 50,7 тис. автомобілів, а щорічний середній приріст становив приблизно 4%, що вище за середній показник по Україні. Найбільший приріст рівня автомобілізації було зафіксовано серед вантажних автомобілів. За останні 10 років кількість вантажних автомобілів виросла майже в 2,5 рази (в 2006 році їх загальна кількість в області налічувала 14,2 тис. одиниць проти 34,3 тис. одиниць в 2016 році). Приріст вантажних автомобілів значно вищий, ніж середній показник по Україні. Кількість автобусів істотно не змінилося, а щорічний приріст кількості автобусів становив 2,2%, що відповідає середньому показнику по Україні.

3.2. ПРОЕКТНІ РІШЕННЯ

Автомобільні дороги.

На розрахунковий строк проектом передбачається проведення низки заходів по вдосконаленню мережі автомобільних доріг, яка проходить в межах Тернопільської області. Зокрема, проектом передбачається проведення наступних заходів.

- створення мережі міжнародних транспортних коридорів.
- будівництво проектних ділянок доріг, будівництво обхідних доріг населених пунктів.
- реконструкція проїзної частини автомобільних доріг.
- зміна статусу автомобільних доріг.
- будівництво транспортних розв'язок та шляхопроводів.
- влаштування транспортно-логістичних комплексів.

Створення мережі міжнародних транспортних коридорів.

Згідно постанови Кабінету Міністрів України: "Про затвердження Концепції створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні" по території Тернопільської області проходять траси наступних транспортних коридорів:

- Європа-Азія (новий). Даний коридор проходить сполучення Косини – Івано-Франківськ – Тернопіль – Вінниця – Кропивницький – Дніпро – Донецьк – Ізварине. Даний коридор перетинає область з заходу на схід практично посередині області.
- Критський №5 – Косини - Івано-Франківськ – Тернопіль – Підгайці (в межах області співпадає з МТК Європа-Азія).
- Балтійське море – Чорне море з відгалуженням. Цей коридор проходить сполученням Яготин – Ковель – Луцьк – Тернопіль – Хмельницький – Вінниця – Умань – порти Чорного моря, Тернопіль – Чернівці – Парубне/Мамалига. Даний коридор проходить з півночі на південь та від м. Тернопіль на схід.
- Балтійське море – Чорне море (новий). Даний коридор проходить в північно-східній частині області сполученням Яготин – Ковель – Луцьк – Хмельницький – Балта – Одеса.

Міжнародні транспортні коридори Європа – Азія (новий), Критський №5 та Балтійське море – Чорне море (новий) в межах Тернопільської області проходитимуть по проектним ділянкам будівництва. Міжнародний коридор Балтійське море – Чорне море в межах області проходитиме по існуючій автомобільній дорозі міжнародного значення М – 19, яка проходить сполученням Доманове (на м. Брест) - Ковель - Чернівці - Терблече (на м. Бухарест).

Крім того, відповідно до Концепції створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні (затверджена Постановою КМ України від 04.08.1997 р. № 821) та рішень Генеральної схеми планування території України в межах області передбачалось будівництво нової ділянки автомобільного МТК Критський № 3 Краковець – Львів – Тернопіль – Хмельницький – Вінниця – Київ. Але, у зв'язку з наміченою розбудовою МТК Європа-Азія, основні транспортні потоки, що проходять з заходу на схід будуть повністю забезпечені пропускною здатністю магістралі, яка буде реконструйована за напрямком проходження Краковець – Рівне - Київ –Харків – Ізварине. На даний час необхідності в будівництві МТК Критський №3 та МТК Європа-Азія (новий) немає. Дане рішення віднесене на далеку перспективу. Загальна протяжність міжнародних автомобільних коридорів в межах Тернопільської

області становитиме 324,0 км, а щільність мережі коридорів складе 24,7 км на 1000 км².

Будівництво проектних ділянок доріг, будівництво обхідних доріг населених пунктів

Оскільки на даний момент щільність мережі автомобільних доріг загального користування в межах Тернопільської області вища за середній показник по Україні, тому на розрахунковий строк проектом не передбачається будівництво нових автомобільних доріг. Виключення становлять міжнародні автомобільні коридори, котрі передбачається звести згідно рішень генеральної схеми планування території України та постанов Кабінету Міністрів України. Нижче наведено ділянки доріг, котрі передбачається звести.

Міжнародні автомобільні коридори.

Проектом передбачається звести трасу проектного міжнародного коридору Європа-Азія (новий). Даний коридор в межах області починатиметься між селами Боків та Шумляни, далі проходить північніше міста Підгайці та південніше міста Козова. Далі коридор проходить на 7,5 км південніше міста Тернопіль та виходить з області між селами Рожиськ та Оріховець. Протяжність даного коридору становитиме 106 км.

В північно-східній частині області передбачається звести трасу коридору Балтійське море – Чорне море (новий). Протяжність даного коридору в межах області становитиме 21,2 км.

Проектом передбачається звести міжнародні автомобільні коридори за параметрами I технічної категорії. Загальна протяжність проектних ділянок коридорів становитиме 127,2 км.

Автомобільні дороги міжнародного значення.

На розрахунковий строк проектом передбачається звести об'їзні дороги наступних населених пунктів:

Населений пункт, який передбачається обійти	Проходження об'їзної дороги відносно населеного пункту	Протяжність об'їзної дороги, км	Технічна категорія дороги	Орієнтовна вартість зведення, млн. грн.
Теребовля	З північно-східної сторони	9,2	I	368,0
Бережани	З північної сторони	7,3	II	192,0
Заліщики	З західної сторони	4,1	I	164,0
Кременець	З західної сторони	10,3	I	410,0
Тернопіль*	Зі східної сторони	19,7	I	780,0
Тернопіль**	З південно-західної сторони	12,5	I	490,0
Вишнівець	Зі східної сторони	3,5	I	140
* об'їзна дорога м. Тернополя міжнародним автомобільним коридором Балтійське море – Чорне море				
** об'їзна дорога м. Тернополя автомобільною дорогою міжнародного значення М – 12				

Загальна протяжність проектних міжнародних доріг становить 54,1 км, з яких 46,8 км – ділянки міжнародного автомобільного коридору Балтійське море – Чорне море.

Автомобільні дороги національного значення.

Проектом передбачається зведення об'їзної дороги з південної сторони від м. Монастирська. Протяжність даної дороги становить 5,7 км, передбачається, що дорога відповідатиме параметрам II технічної категорії. Орієнтовна вартість зведення об'їзної дороги становить 145 млн. грн. Будівництво даної об'їзної дороги обумовлено тим, що на сьогоднішній день весь транзитний транспорт, який їде по

автомобільній дорозі Н – 18, рухається через центральну частину міста, щонегативно впливає на безпеку руху транспорту і пішоходів та на екологічну складову в місті.

Автомобільні дороги регіонального значення.

На розрахунковий строк проектом передбачається будівництво трьох ділянок автомобільних доріг регіонального значення, які будуть виконувати функцію об'їзних доріг. Зокрема, передбачається об'їзні дороги:

- міста Шумська. Об'їзну дорогу пропонується звести з південно-східної сторони від міста. Протяжність даної дороги становить 4,1 км, дорогу передбачається звести за параметрами III технічної категорії. Влаштування об'їзної дороги зменшить переїзд транспорту на 2,1 км. Орієнтовна вартість зведення даної дороги становитиме 61,5 млн. грн.
- міста Тернополя. Протяжність даної дороги становить 7,1 км, дорогу передбачається звести за параметрами II технічної категорії. Орієнтовна вартість зведення даної дороги становить 290,0 млн. грн.
- Проектом також передбачається будівництво автомобільної дороги, яка частково буде виконувати функцію західної об'їзної дороги м. Тернополя. Дана дорога проходитиме між автомобільними дорогами М – 12 та Н – 02. Протяжність даної дороги становить 4,3 км та дорога відповідатиме параметрам III технічної категорії. Орієнтовна вартість зведення даної дороги становить 58 млн. грн.
- міста Почаїв. Проектом передбачається, що об'їзна дорога проходитиме з північної сторони від міста. Дорога матиме протяжність 9,4 км та відповідатиме параметрам III технічної категорії. Після будівництва даної дороги переїзд транспорту скоротиться на 3,1 км. Орієнтовна вартість будівництва даної дороги становитиме 141,0 млн. грн.

Загальна протяжність проектних ділянок автомобільних доріг регіонального значення становить 30,1 км.

Автомобільні дороги територіального значення.

Проектом передбачається будівництво автомобільної дороги територіального значення, яка пройде від а/д Т-0903 до виходу з території області в районі с. Кокошинці. Протяжність даної дороги становить 8,0 км, дорога відповідає параметрам III технічної категорії. Орієнтовна вартість зведення даної дороги становить 108,0 млн. грн. Доцільність даної дороги було обґрунтовано в схемі планування території Хмельницької області.

Пропонується також звести автомобільну дорогу територіального значення, яка пройде між автомобільними дорогами М – 12 та М – 19 і виконуватиме функцію східної об'їзної дороги міста Тернополя. Довжина даної дороги становитиме 2,4 км, сама дорога відповідатиме параметрам III технічної категорії. Орієнтовна вартість зведення даної дороги становить 32,4 млн. грн.

Загальна протяжність автомобільних доріг територіального значення становить 10,4 км.

Всього до кінця розрахункового строку проектом передбачається звести автомобільних доріг різного статусу загальною протяжністю 187,6 км, з яких 127,2 – траси міжнародних автомобільних коридорів.

Крім того, передбачені до будівництва транспортні коридори, забезпечить зручні, швидкісні транспортні зв'язки Тернопільської області з прилеглими Рівненською, Хмельницької, Львівською та Чернівецькою областями. Траси швидкісних автомобільних доріг будуть обов'язково поєднані з дублюючими ділянками автомобільних доріг, які проходять паралельно по існуючих або окремих ділянках нових доріг. У межах області переважно проектом передбачена організація ділянок альтернативних автодоріг, які будуть проходити по існуючим дорогах державного та місцевого значення.

Реконструкція проїзної частини автомобільних доріг.

На сьогоднішній день більшість автомобільних доріг державного значення мають технічну категорію, яка відповідає інтенсивності руху транспорту по ним. Проте на деяких дорогах до кінця розрахункового строку очікується збільшення інтенсивності руху транспорту через планувальні рішення, які були передбачені в державних та місцевих програмах розвитку. Через це на розрахунковий строк проектом передбачається проведення реконструкції проїзної частини на дорогах державного значення, які приведено нижче в таблиці.

Індекс дороги	Маршрут проходження	Ділянка реконструкції	Довжина ділянки реконструкції, км	Існуюча/проектна категорія дороги	Орієнтовна вартість проведення реконструкції, млн. грн.*
М-12	Стрий - Тернопіль - Кропивницький - Знам'янка	Від Тернополя до виходу з області (в напрямку на Кропивницький)	36,3	II/1a	581,0
М-12	Стрий - Тернопіль - Кропивницький - Знам'янка	Від Тернополя до виходу з області (в напрямку на Стрий)	61,9	II/1б	792,3
М-19	Доманове (на м. Брест) - Ковель - Чернівці - Тереблече (на м. Бухарест)	По всій довжині в межах області (за виключенням ділянок зміни статусу автомобільних доріг)	131,1	II/1a	2100,0
Р-24	Татарів - Косів - Коломия - Борщів - Кам'янець - Подільський	Від а/д М-19 до виходу з області (в напрямку на Коломию)	8,9	III/II	110,1
Р-26	Острог - Кременець - Почаїв - Радивилів	Від а/д М-19 до виходу з області в напрямку на Острог	36,3	III/II	446,5
Р-32	Кременець - Біла Церква - Ржищів	Від Р-43 до виходу з області	7,0	III/II	86,1
Р-43	/М-19/ - Ланівці - /Р-32/	По всій довжині в межах області	56,4	III/II	693,7
Т-20-06	Городище - Зарваниця - Бучач	По всій довжині в межах області	55,9	IV /III	293,5
Т-20-08	Шумськ - Великі Дедеркали - /Р-32/	По всій довжині в межах області	18,2	IV/III	96,5
Т-20-12	Ланівці - Лисогірка - Теофіполь	По всій довжині в межах області	9,1	IV/III	48,2
Т-20-16	Бучач - Товсте	По всій довжині в межах області	37,9	IV/III	200,9

*вартість проведення реконструкції включає проведення капітального ремонту існуючого покриття проїзної частини.

До кінця розрахункового строку проектом передбачається проведення реконструкції проїзної частини на 459 км автомобільних дорогах загального користування державного значення. Так, передбачається провести реконструкцію проїзної частини на 167,4 км автомобільних доріг міжнародного значення по яким проходять траси міжнародних автомобільних коридорів. Також передбачається провести реконструкцію проїзної частини на 61,9 км автомобільних доріг міжнародного значення, 108,6 км автомобільних дорогах регіонального значення та на 121,1 км автомобільних дорогах територіального значення.

До кінця розрахункового строку проектом передбачається влаштувати тверде покриття проїзної частини на всіх автомобільних дорогах місцевого (обласного та районного) значення.

Зміна статусу автомобільних доріг

У зв'язку з проходженням трас міжнародних автомобільних коридорів, будівництва обхідних доріг населених пунктів та враховуючи проектні рішення схеми планування території Тернопільської області, на розрахунковий строк проектом передбачається проведення зміни статусу на деяких автомобільних дорогах державного значення.

Зміна статусу з міжнародного до регіонального значення.

Проектом пропонується понизити статус автомобільної дороги регіонального значення М-19 сполученням Доманове (на м. Брест) - Ковель - Чернівці - Теремблече (на м. Бухарест) на ділянці від с. Білокринця до північної межі м. Кременець. Довжина ділянки зміни статусу становить 3,7 км.

Зміна статусу з міжнародного до територіального значення.

На розрахунковий строк проектом передбачається проходження траси міжнародного автомобільного коридору Балтійське море – Чорне море по існуючих ділянках автомобільної дороги М-19, а також по обхідним дорогам, які передбачається звести на даній дорозі. На існуючих ділянках автомобільних доріг які підходять до населених пунктів, для яких передбачається звести об'їзні дороги, передбачається провести пониження статусу до автомобільних доріг територіального значення.

Нижче в таблиці наведено ділянки доріг на яких передбачається провести пониження статусу автомобільної дороги з міжнародного до територіального значення.

Населений пункт, поблизу якого передбачається провести зміну статусу з міжнародного до територіального значення	Довжина ділянки зміни статусу, км	Ділянка зміни статусу
Теребовля	8,8	Між селами Кровинка та Плебанівка
Бережани	5,1	Між селами Лісники та Шибалин
Заліщики	5,3	Ділянка починається на 1,5 км північніше м. Заліщики до виходу з території області.
Тернопіль	25,7	Між селами Шляхтинці, Підгородне та Баворів
Вишнівець	5,1	Від с. Старий Вишнівець на відстані 0,5 км від північної межі села
Південніше м. Чортків	18,4	Ділянка між населеними пунктами Мухавка, Чортків та Угринь
Кременець	7,7	Від с. Плоске до північної межі м. Кременець
Товсте	8,6	Від с. Свидова на відстані 4,6 км від південної межі села

Загальна протяжність ділянок зміни статусу з автомобільних доріг міжнародного значення до автомобільних доріг територіального значення становить 84,7 км.

Зміна статусу з національного до територіального значення.

Пропонується понизити статус автомобільної дороги національного значення Н – 18 сполученням Івано-Франківськ - Бучач – Тернопіль в районі населеного пункту Монастирська на ділянці між селами Гончарівка та Григорівка. Довжина ділянки зміни статусу становить 4,6 км.

Зміна статусу з регіонального до територіального значення.

Згідно проектних рішень передбачається понизити статус автомобільних доріг регіонального значення до автомобільних доріг територіального значення на ділянках, що приведено нижче в таблиці.

Населений пункт, поблизу якого передбачається провести зміну статусу з міжнародного до територіального значення	Довжина ділянки зміни статусу, км	Ділянка зміни статусу
Шумськ	6,5	Між селами Круголець та Оншиківці
Кременець	3,2	Від траси міжнародного коридору Балтійське море – Чорне море до а/д М-19
Почаїв	13,7	Між селами Затишшя та Будки
Тернопіль	5,5	З північно-східної сторони від м. Тернопіль

Загальна протяжність ділянок зміни статусу з регіонального до територіального значення становить 23,4 км.

Зміна статусу з територіального до регіонального значення.

З планувальних міркувань, проектом передбачається підвищити статус автомобільних доріг територіального значення Т-20-06 сполученням Городище - Зарванця – Бучач та Т-20-16 сполученням Бучач – Товсте до автомобільних доріг регіонального значення. Загальна протяжність ділянки доріг зі зміною статусу з територіального до регіонального значення становить 93,8 км.

Всього до кінця розрахункового строку в Тернопільській області протяжність та щільність автомобільних доріг державного значення становитиме 1726,3 км, у тому числі:

- Міжнародні автомобільні коридори – 324,0 км, а щільність 24,7 км/1000км²
- Автомобільні дороги міжнародного значення – 81,7, а щільність 5,9 км/1000км²
- Автомобільні дороги національного значення - 113,8 км, а щільність 8,2 км/1000км²
- Автомобільні дороги регіонального значення – 366,6 км, а щільність 26,5 км/1000км²
- Автомобільні дороги територіального значення – 840,2 км, а щільність 60,8 км/1000км²

Протяжність автодоріг місцевого значення не зміниться і становитиме, як і нині 3519,4 км.

Загальна протяжність автомобільних доріг загального користування в межах Тернопільської області до кінця розрахункового строку становитиме 5245,7 км, а щільність мережі автомобільних доріг загального користування становитиме 379,4 км на 1000 км².

Будівництво транспортних розв'язок та шляхопроводів.

Однією з вимог, які висуваються до трас міжнародних транспортних коридорів, є перетин трас міжнародних коридорів з існуючою мережею доріг та

залізниць загального користування в різних рівнях. Нижче в таблиці наведено місця розташування транспортних розв'язок в різних рівнях та шляхопроводів на перетині з залізницею.

Дорога або залізниця, на якій планується влаштувати перетин в різних рівнях	Сполучення дороги	Значення дороги/залізниці	Тип розв'язки
<i>Міжнародний автомобільний коридор Європа-Азія (новий), Критський №5</i>			
T-2004	Бережани - Підгайці - Монастириська	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
T-2006	Городище - Зарваниця - Бучач	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
M-19	Доманове (на м. Брест) - Ковель - Чернівці - Теремблече (на м. Бухарест)	Міжнародна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
Залізнична гілка	Теребовля - Тернопіль	Одноколійна електрифікована залізниця	не Шляхопровід
Залізнична гілка	Великі Гірки – Скалат	Одноколійна електрифікована залізниця	не Шляхопровід
T-2002	Тернопіль - Скалат - Жванець	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
T-2019	/M-12/ (Кам'янки) - Скалат	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
<i>Міжнародний автомобільний коридор Балтійське море-Чорне море (новий)</i>			
P-26	Острого - Кременець - Почаїв - Радивилів	Регіональна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
<i>Міжнародний автомобільний коридор Балтійське море-Чорне море</i>			
Залізнична гілка	Кременець – Дубно	Одноколійна електрифікована залізниця	не Шляхопровід
P-26	Острого - Кременець - Почаїв - Радивилів	Регіональна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
P-32	Кременець - Біла Церква – Ржищів	Регіональна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
T-2009	Вишнівець - Ланівці	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
Залізнична гілка	Тернопіль - Ланівці	Одноколійна електрифікована залізниця	не Шляхопровід
P-43	/M-19/ - Ланівці - /P-32/	Регіональна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
P-41	Обхід м. Тернополя	Регіональна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
M-12	Стрий - Тернопіль - Кропивницький - Знам'янка (через м. Вінницю)	Міжнародна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
Залізнична гілка	Теребовля - Тернопіль	Одноколійна електрифікована залізниця	не Шляхопровід
Європа-Азія (новий)	Косини – Івано-Франківськ – Тернопіль – Вінниця – Кропивницький – Дніпро – Донецьк – Ізварине	Міжнародний автомобільний коридор	Транспортна розв'язка в різних рівнях
Залізнична гілка	Теребовля - Копичинці	Одноколійна електрифікована залізниця	не Шляхопровід
T-0903	Галич - Підгайці - Сатанів	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
Залізнична гілка	Чортків - Городок	Одноколійна електрифікована залізниця	не Шляхопровід
T-2017	Гримайлів - Яблунів	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
T -2011	Копичинці - Гусятин	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях

Дорога або залізниця, на якій планується влаштувати перетин в різних рівнях	Сполучення дороги	Значення дороги/залізниці	Тип розв'язки
T-2001	Бучач - Чортків - Скала-Подільська	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
T-2001	Бучач - Чортків - Скала-Подільська	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
T-2015	Борщів - Заліщики	Територіальна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
Залізнична гілка	Чернівці - Тернопіль	Одноколійна електрифікована залізниця	Шляхопровід
Залізнична гілка	Чернівці - Тернопіль	Одноколійна електрифікована залізниця	Шляхопровід
P-24	Татарів - Косів - Коломия - Борщів - Кам'янець - Подільський	Регіональна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
P-24	Татарів - Косів - Коломия - Борщів - Кам'янець - Подільський	Регіональна	Транспортна розв'язка в різних рівнях
<i>Міжнародний залізничний коридор Критський №3</i>			
P-41	Обхід м. Тернополя	Регіональна	Шляхопровід
Балтійське море – Чорне море	Яготин – Ковель – Луцьк – Тернопіль – Хмельницький – Вінниця – Умань – порти Чорного моря, Тернопіль – Чернівці – Парубне/Мамалига	Мінародний автомобільний коридор	Шляхопровід
Балтійське море – Чорне море	Яготин – Ковель – Луцьк – Тернопіль – Хмельницький – Вінниця – Умань – порти Чорного моря, Тернопіль – Чернівці – Парубне/Мамалига	Мінародний автомобільний коридор	Шляхопровід

Влаштування транспортно-логістичних комплексів

Поблизу перетину трас міжнародних транспортних коридорів з існуючою мережею автомобільних доріг проектом передбачається влаштування транспортно-складських комплексів.

В даній роботі передбачається влаштувати транспортно-складські комплекси регіонального значення. Всього передбачається влаштувати чотири транспортно-логістичних комплексу. Так, проектом передбачається влаштувати два комплексу поблизу міста Тернопіль (з південної та східної сторони від міста) та по одному поблизу міст Кременець та Товсте. На розрахунковий строк намічено влаштування проектної мережі пунктів дорожнього сервісу. Передбачається їх влаштування поблизу крупних населених пунктів, трасах транспортних коридорів та автодоріг державного значення та їх перетинах з урахуванням вимог пп.15.3.2 та 15.4.2 ДБН В.2.3.-4:2007 «Автомобільні дороги». Місця їх розташування та їх проектну потужність необхідно визначити на подальших стадіях проектування. Зокрема, на стадії розроблення Схеми планування території районів та при розробленні Генеральних планів населених пунктів.

Автомобільний транспорт.

На розрахунковий строк у зв'язку з розвитком рекреаційних об'єктів проектом передбачається влаштування проектних автобусних станцій. Всього до кінця розрахункового строку проектом передбачається влаштувати дві проектні автобусні станції, які мають відповідати параметрам V класу та одну автостанцію, яка відповідатиме параметрам IV класу. Проектні автобусні станції передбачається розмістити в смт. Микулинці та с. Лисівці. Автостанція, яка буде розміщуватися в смт. Микулинці також буде обслуговувати рекреаційні об'єкти, які планується розмістити в

с. Конопківка, а автостанція, що розташовується в с. Лисівці також буде обслуговувати рекреаційні об'єкти, що розташовуються в с. Шипівці. Дані автостанції відповідатимуть параметрам V класу. Також передбачається звести проектну автобусну станцію за параметрами IV класу в м. Залещики.

Відповідно до генерального плану м. Тернополя на розрахунковий етап проектом передбачається ліквідація автостанції АС-1 Тернопіль. Дане рішення передбачалося реалізувати на віддалену перспективу. Замість даної автостанції передбачається будівництво проектної автостанції, яку планується звести за параметрами II класу по Підволочиському шосе, з його південної сторони між існуючою кільцевою розв'язкою на перетині вул. Протасевича і проспекту Степана Бандери.

Також на розрахунковий строк проектом передбачається реконструювати автостанції, які будуть обслуговувати проектні рекреаційні об'єкти. Зокрема проектом передбачається проведення реконструкції автостанцій, які розташовуються в населених пунктах Борщів, Скала-Подільська, Тереховля.

Залізничний транспорт.

Відповідно до постанови "Про затвердження Концепції створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні" по території Тернопільської області проходить траса міжнародного залізничного коридору Критський №3, який проходить сполученням Мостиська – Львів – Красне – Тернопіль – Хмельницький – Жмеринка – Козятин – Київ. В межах області траса даного коридору проходить по існуючій двоколійній електрифікованій залізничній гілці сполученням Львів – Хмельницький.

Відповідно до концепції Державної програми впровадження на залізницях швидкісного руху пасажирських поїздів на планується найближчими роками модернізація інфраструктури з впровадженням швидкісного руху на цій ділянці. Перетин траси залізничного коридору з автомобільними дорогами загального користування буде здійснюватися в різних рівнях.

Оскільки проектом не передбачається будівництво потужних промислових підприємств в межах області, тому проектом не передбачається будівництво додаткових колій на перегонах. Проте на кінець розрахункового строку проектом передбачається проведення електрифікації напрямку Шепетівка—Тернопіль – Чернівці.

Повітряний транспорт.

На розрахунковий строк проектом передбачається проведення реконструкції аеропорту Тернопіль зі збереженням існуючого класу. Зокрема проектом передбачається проведення капітального ремонту будівлі аеропорту, проведення капітального ремонту злітно-посадкової смуги та заміна світло-сигнального обладнання аеропорту.

Відповідно до проектних рішень, проектом передбачається розвиток транспортної та рекреаційної інфраструктури області, тому на розрахунковий строк в межах області проектом передбачається створення мережі гелікоптерних майданчиків. Зокрема, проектом передбачається влаштування гелікоптерних майданчиків поблизу наступних населених пунктів: Тернопіль (в районі аеропорту). Тереховля (в східній частині міста). Шумськ (в південній частині міста). Кременець (в північно-східній частині міста)., Копичинці (в північній частині міста), Залещики (в північній частині міста), Чортків (в південно-східній частині міста).

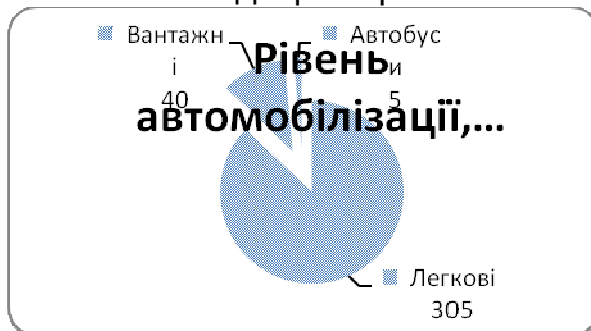
Рухомий склад автомобільного транспорту.

Оскільки на сьогоднішній день загальний рівень автомобілізації по області нижчий за середній по Україні, тому на розрахунковий строк середній щорічний приріст кількості автомобілів в межах області буде вищий, ніж середній показник приросту кількості автомобілів в цілому по Україні. Більше всього буде приріст серед

легкових автомобілів (середній щорічний приріст буде на рівні 4%), середній щорічний приріст кількості вантажних автомобілів та автобусів буде не значний та становитиме 1,1% та 1,4% відповідно. Нижче в таблиці наведено кількість автомобілів та рівень автомобілізації на даний момент та на кінець розрахункового строку.

Вид транспортного засобу	Існуюча кількість рухомого складу, тис. одиниць	Існуючий рівень автомобілізації, автомобілів на 1000 мешканців	Проектна кількість рухомого складу, тис. одиниць	Проектний рівень автомобілізації, автомобілів на 1000 мешканців
Легкові автомобілі	149,8	141,4 В тому числі рівень автомобілізації автомобілями, які знаходяться приватній власності – 132,5	318,8 В тому числі рівень автомобілізації автомобілями, які знаходяться приватній власності – 303,2	305 В тому числі рівень автомобілізації автомобілями, які знаходяться приватній власності – 290
Вантажні автомобілі	34,3	32,4	41,8	40,0
Автобуси	4,1	3,9	5,2	5,0
Всього	188,2	177,7	365,8	350,0

Діаграма рівня автомобілізації на розрахунковий строк.

Як видно з таблиці та діаграми, до кінця розрахункового строку в області буде налічуватися приблизно 365 тис. автомобілів, а загальний рівень автомобілізації становитиме 350 автомобілів на 1000 мешканців. Більше всього, приблизно 320 тисяч або 87 % від загальної кількості буде легкових автомобілів, з яких приблизно 303 тис.

або 83% від загальної кількості будуть легковими приватними автомобілями. В порівнянні з сьогоднішнім днем загальна кількість автомобілів збільшиться приблизно на 90%. Найбільший приріст буде зафіксовано серед легкових автомобілів. Загальна кількість легкових автомобілів до кінця розрахункового строку в порівнянні з сьогоднішнім днем збільшиться приблизно на 110%.

Орієнтовна вартість реалізації першочергових заходів.

Найменування заходу	Орієнтовна вартість заходу, млн. грн.
Реконструкція проїзної частини автомобільної дороги М-19 за параметром II технічної категорії	2100
Реконструкція проїзної частини автомобільної дороги Р-24 за параметром III технічної категорії	110,1
Реконструкція проїзної частини автомобільної дороги Р-26 за параметром III технічної категорії	446,5
Реконструкція проїзної частини автомобільної дороги Р-32 за параметром III технічної категорії	86,1
Реконструкція проїзної частини автомобільної дороги Р-43 за параметром III технічної категорії	693,7
Всього	3436,4

IV. ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ТЕРИТОРІЇ ТА ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЇ. ГІДРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ

4.1. ІСНУЮЧИЙ СТАН

Річки Тернопільської області належать до двох басейнів: басейну Дністра, який займає 82% території, та басейну Прип'яті – 18%.

В межах області наявні негативні природні процеси: зсуви, розвиток ерозійних та карстових процесів, підтоплення та затоплення територій.

Характеристика фонду поверхневих вод (ріки, струмки, ставки водосховища) наведена у розділі даного проекту «Характеристика природних умов та ресурсів» за даними Тернопільського обласного управління водних ресурсів. На території області налічується 1401 річка загальною довжиною 6066 км.

Заболочені території, торфовища низинні, поширені переважно у північній частині області (заплави Горині, Вілії та Ікви), займають площу 6,5 тис. га.

Території де можливий прояв затоплення вище згаданих районів розташовані на лівому березі Дністра та його лівих притоках. Проаналізовані проектні роботи по визначенню зон можливого затоплення:

- визначено зони можливого

- в межах Борщівського і Заліщицького районів на довжині 59,6 км.

- визначено зони можливого затоплення витратами 1% і 10% забезпеченості р. Дністер в населених пунктах, підтоплених паводками 23÷27 липня 2008 року. Зони можливого затоплення

- в межах Заліщицького, Монастирського районів на довжині 168,8 км

На території сільських рад зони можливого затоплення по 4-х районах :

Борщівський район – Худиківська, Бабинецька, Пилипченська, Устянська, Горошівська, Вигодська, Дністровська, Вільховецька.

Заліщицький район – Касперівська, Городецька, Зозулинська, Синьківська, Колодрібська, Добрівлянська, Устечківська, Зеленогайська, Івано-Золотівська та Заліщицька міська рада.

Бучацький район – Космиринська, Возилівська, Сновидівська.

Монастирський район – Устя-Зеленська, Вістряньська, Коропецька, Лядська, Вербківська.

Загалом в зоні можливого затоплення (підтоплення) може бути 26 населених пунктів із населенням майже у 21000 чол. і площею приблизно 373 км².

В межах області наявні території з розвиненою яружно-балковою сіткою, що зазнають дії водної ерозії.

Водогосподарсько-меліоративний комплекс:

Регулювання русел річок; благоустрій водосховищ та ставків; протипаводкові заходи.

Більшість річок області (80%) протікає в меридіальному напрямі по нахилу території. Це ріки, які належать до басейну Дністра, найбільшими з них є: Золота Липа, Коропець, Стрипа, Серет, Нічлава, Збруч. Ріки басейну Прип'яті - Іква, Вілія, Горинь течуть на північний схід і гирла їх виходять за межі області.

Таблиця 4.1

Річки Тернопільської області

№ п/п	Назва районів	Загальна довжина річок, км		К-сть річок довжиною > 10 км	К-сть річок довжиною < 10 км
		усього	< 10 км		
1	Бережанський	273	144	5	54

2	Борщівський	571	224	6	106
3	Бучацький	506	252	7	135
4	Гусятинський	522	248	6	93
5	Заліщицький	408	177	6	85
6	Збаразький	250	126	7	61
7	Зборівський	393	156	11	86
8	Козівський	242	113	7	54
9	Кременецький	214	97	5	49
10	Лановецький	257	99	6	53
11	Монастириський	202	55	4	30
12	Підволочиський	408	202	8	82
13	Підгаєцький	130	68	4	25
14	Теребовлянський	558	264	12	124
15	Тернопільський	319	135	9	60
16	Чортківський	484	247	9	102
17	Шумський	329	156	10	80
	Разом:	6066	2763	122	1279

На території області знаходиться 886 ставки загальною площею 5,6 тис. га.

Таблиця 4.2

Наявність ставок області в адміністративно-територіальному розрізі

№ п/п	Назва адміністративних районів	Разом		
		кількість, од.	площа, га	об'єм тис. м3
1	Бережанський	29	253,7	2284,8
2	Борщівський	54	284,4	3178,1
3	Бучацький	105	301,43	3024,9
4	Гусятинський	85	611	6666,4
5	Заліщицький	35	77,2	816
6	Збаразький	29	390,8	4295,2
7	Зборівський	60	649,9	6885,3
8	Козівський	53	226,75	2231,5
9	Кременецький	57	322,2	3059,1
10	Лановецький	54	380,5	3556,9
11	Монастириський	33	74	788,21
12	Підволочиський	24	182,7	2472,3
13	Підгаєцький	33	247,1	2062,8
14	Теребовлянський	40	293	3230,5
15	Тернопільський	33	232,1	2866,8
16	Чортківський	72	457,3	4459,8
17	Шумський	90	643,2	6952,9
	Разом:	886	5627,28	58831,51

Таблиця 4.5

Водосховища Тернопільської області

Територія розташування (адміністративна область, район)	Назва водосховища	Водотік на якому створено водосховище	Максимальний напір на греблі, м	Ємність, млн. м3		Площа дзеркала при НПР, км2	Довжина берегової лінії, км	Площа затоплення земель, в тому числі с/г угідь, га	Вид здійснюваного регулювання	Відомча належність		Наявність паспорта, коли і ким видано	Наявність правил експлуатації, коли і ким затверджені
				Повна	Корисна					Водосховища	Гідротехнічних споруд		
			Басейн річки Дністер										
Бережанський	Бережанське I	Золота Липа	На реконструкції										
Бережанський	Бережанське II	Золота Липа	3,0	1,8 8	1,8 8	1,5 7	7,5	-	сезонн е	оренда	ДП "Укрриба"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1983 р.	
Борщівський	Більче- Золотецьке	р. Серет	8,3	2,0 9	0,6	0,7 4	8,2	-	добов е	обл- енерго	оренда МП "Сібекс"	"Акванова Інвестмент"	Є в наявності, Тернопіль- ським облводгосп ом 10 вересня 2002 р.
м. Борщів	Борщівське	р. Нічлава	6,0	1,0 6	1,0 6	0,4 4	7,5	-	річне	оренда	комун-госп	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1982 р.	
Зборівський	Вертелківське I	р. Серет	2,5	1,8 6	1,8 6	1,4 7	5,3	-	сезонн е	оренда	ДП "Укрриба"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1982 р.	
Зборівський	Вертелківське II	-"	2,7	2,0 9	2,0 9	1,4 0	5,1	-	сезонн е	оренда	-"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1982 р.	
Тернопільський	Горішньо- Івачівське	-"	4,13	3,1 5	1,8 9	3,1 5	19, 2	-	сезонн е	УТМР	-"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1982 р.	

Зборівський	Заложцівське I	-"	1,55	1,1	1,1	0,7 1	2,6	-	сезонн е	оренда	-"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1981 р.	
Зборівський	Заложцівське II	-"	1,68	1,9 3	1,9 3	1,1 5	2	-	сезонн е	оренда	-"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1981 р.	
Зборівський	Заложцівське III	-"	1,87	2,5 1	2,5 1	1,3 4	2,3	-	сезонн е	оренда	-"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1981 р.	
Зборівський	Заложцівське IV	-"	1,47	2,0 9	2,0 9	1,4 2	2,5	-	сезонн е	оренда	-"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1981 р.	
Зборівський	Заложцівське V	-"	2,53	5,6 7	5,6 7	2,2 4	4,4	-	сезонн е	оренда	-"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1981 р.	
м. Зборів	Зборівське	р. Стрипа	-	1,5 6	1,5 6	1,2 0		-	сезонн е	оренда	-"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1981 р.	
Заліщицький	Касперівське	р.Серет	14,0	18, 8	18, 55	2,8 6	40	-	добов е	обл- енерго	Оренда "Енергія- 1"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1981 р.	Є в наявності, Тернопіль- ським обл.- водгоспом 10 вересня 2002 р.
м. Козова	Козівське	р. Коропець	8,0	1,4 4	1,4 4	0,4 5	4,2	-	сезонн е	цукр. з-д	цукр. з-д	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1982 р.	
Гусятинський	Котівське	р. Нічлавка	4,5	1,1	0,7 7	0,5 2	8,4	-	сезонн е	оренда	ДП "Укрриба"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1982 р.	
Борщівський	Мушкатівське	р. Циганка	4,0	1,6	1,3 6	0,7 0	6	-	сезонн е	цукр. з-д	цукр. з-д	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1982 р.	
Підволочиський	Підволочиське	р. Збруч	-	2,9 7	2,9 7	2,1 4	16, 4	-	сезонн е	УТМР	УТМР	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1981 р.	
Козівський	Плотичанське I	р. Стрипа	1,6	1,4 7	1,4 7	1,1 7	7	-	сезонн е	оренда	ДП "Укрриба"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1983 р.	

Козівський	Плотичанське II	-"	1,8	1,6 9	1,6 9	1,3 3	4,4	-	сезонн е	оренда	-"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1983 р.	
Козівський	Плотичанське III	-"	1,8	2,4 7	2,4 7	1,7 9	5	-	сезонн е	оренда	-"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1983 р.	
Борщівський	П'ятничанське	р. Збруч	5,0	1,2	1,1	0,5 2	14	-	добов е	обл- енерго	ТзОВ "Сібекс"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1982 р.	
Чортківський	Скородинське	р. Серет	9,0	3,4	2,8	1,4 0	19, 6	-	добов е	обл- енерго	ТзОв "Серет- Інвест"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1981 р.	Є в наявнос-ті, Тернопіль- ським обл.- водгоспом 10 вересня 2002 р.
м. Тернопіль	Тернопільське	р. Серет	8,0	12, 6	6,6 3	3,0 0	7,8	-	сезонн е	комун- госп	комун- госп	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1981 р.	
Разом по басейну:				75, 73		32, 71	199 ,4						
Басейн річки Дніпро													
Лановецький	Борсуківське I	р. Горинь	1,7	2,4 8	2,4 8	1,9 8	3	-	сезонн е	с/р	ДП "Укрриба"	Інститут "Львівдіпроводгосп" м. Львів 1982 р.	
Лановецький	Передмірківське	р. Горинь	1,8	1,0 7	1,0 7	1,1 0	4,8	-	сезонн е	с/р	ДП "Укрриба"	Інститут "Львівдіпро- водгосп", м. Львів 1982 р.	
Разом по басейну:				3,5 5	3,5 5	3,0 8	7,8						
Разом:	26 водосховищ			79, 28	68, 50	35, 79	207 ,2						

Таблиця 4.4

Згідно інформації ПрАТ «Тернопільводпроект» наведено перелік водних об'єктів, на які виготовлені проекти на прибережні захисні смуги
ПрАТ «Тернопільводпроект»

№ п/п	Назва об'єкту	Довжина, км	Площа ПЗС, га
1	Встановлення ПЗС р. Серет на території м. Чортків Тернопільської області	9,0	53,0
2	Встановлення ПЗС на р. Серет в смт. Заложці Зборівського району Тернопільської області	1,025	1,55
3	Встановлення ПЗС на р. Дністер в с. Печорна Заліщицького району Тернопільської області	3,01	30,1
4	Встановлення ПЗС Касперівського водосховища в межах с. Голігради Заліщицького району Тернопільської області	0,86	0,9
5	Встановлення зовнішніх та внутрішніх ПЗС р. Серет в межах м. Тернопіль	16,34	88,68

Таблиця 4.5

Перелік об'єктів водогосподарського будівництва запроєктованих
ПрАТ «Тернопільводпроект»

№ п/п	Назва об'єкту	Рік розробки	Показники, км	Вартість будівництва, млн. грн.
1.	Розчистка русла р. Серет з метою захисту від підтоплення інженерних мереж частини м. Тернопіль	2003	11,506	4,84
2.	Регулювання русла р. Ірва з метою захисту від підтоплення частини м. Кременець	2004	5,15	0,71
3.	Розчистка р. Коропець з метою ліквідації підтоплення сіл Галич, Сільце Підгаєцького району	2005	0,67	0,34
4.	Розчистка р. М. Стрипа з метою ліквідації підтоплення садиб сіл Присівці і Коршилів Зборівського району	2005	2,81	0,98
5.	Розчистка р. Золота з метою ліквідації підтоплення садиб с.Соколів Бучацького району	2006	2,368	0,37
6.	Розчистка р. Циганка в межах с. Вовківці Борщівського району	2006	2,876	0,71
7.	Розчистка р. Біла з метою ліквідації затоплення частини с. Біла Чортківського району	2006	4,94	2,43
8.	Розчистка русла р. Коропець з метою ліквідації затоплення с. Новосілка Підгаєцького району	2006	0,395	0,49
9.	Розчистка русла р. Добринь в межах Устечківської та Староолексинецької с/р Кременецького району	2007	5,24	4,73

№ п/п	Назва об'єкту	Рік розробки	Показники, км	Вартість будівництва, млн. грн.
10.	Розчистка русла р. Кума з метою ліквідації підтоплення частини с/г угідь Бриківської, Потуторівської і Садківської с/р Шумського району	2007	4,706	8,20
11.	Відновлення водозахисних дамб і берегоукріплення р. Дністер в селах Устя Зелене та Лука Монастириського району	2008	2,52	8,48
12.	Розчистка русла р. Золота Липа з метою ліквідації підтоплення в селах Жуків, Гиновичі, Підлісне Бережанського району	2008	11,0	11,31
13.	Розчистка русла р. Барिश з метою ліквідації підтоплення частини с. Порохова Буцацького району	2009	0,875	0,67
14.	Розчистка русла р.Нараївка з метою ліквідації підтоплення садиб в селах Підвисоке і Демня Бережанського району	2010	2,786	1021,313

Таблиця 4.6

Інформація про розробку технічної документації щодо визначення меж зон можливого затоплення (пооб'єктно)

Тернопільська область	Розроблена технічна документація щодо визначення зон можливого затоплення		Необхідність розробки технічної документації щодо визначення зон можливого затоплення		
	Перелік річок/ділянок річок	Протяжність, км	Перелік річок/ділянок річок	Протяжність, км	Орієнтовна вартість виготовлення необхідної документації, тис. грн.
	р. Дністер: ділянка 1: від км 880+600 до км 940+190	59,6	р. Збруч	247	197
			р. Серет	258	206
	р. Дністер: ділянка 2: від км 940+190 до км 1103+000	162,81	р. Іква	56	45
			р. Горинь	62	49
Всього:	-	222,41	4/-	623	497
у тому числі за 2015 р.	-	-	-	-	-

Меліорація земель. Осушення.

Площа осушувальних земель Тернопільської області становить 165,5 тис. га, в т. ч. : закритий дренаж 151,3 тис. га. Меліоративні системи в технічному плані складаються із цілої низки структурних елементів. Загальна протяжність відкритої сітки складає 4740,9 км, кількість гідротехнічних споруд 3043 шт., протяжність захисних дамб 21,688 км, кількість спостережних свердловин складає 138 шт. .

У процесі впровадження ринкових відносин в аграрному секторі відбулася кардинальна зміна категорій землекористувачів. На сьогодні осушувані землі перебувають в користуванні 43390 власників землі, із яких 43158 фізичні особи. Однак лише технологічна цілісність у використанні внутрішньогосподарських осушувальних систем дає змогу дотримуватися науково обґрунтованих методів ведення аграрного виробництва з максимальною віддачею.

У зв'язку з передачею внутрішньогосподарських осушувальних систем у комунальну власність місцевих рад, у яких відсутні кошти на утримання їх в належному стані, безвідповідальним ставленням більшості сільськогосподарських виробників до стану меліорованих земель, які знаходяться в їх користуванні, проходить деградація цих земель. На осушуваних землях розвиваються негативні процеси вторинного заболочення, збільшуються терміни відводу надлишкових вод внаслідок замулення каналів та заростання їх чагарниками. Тільки за останні роки несприятливий еколого- меліоративний стан, за глибиною залягання ґрунтових вод, склався на площі більше 2,0 тис. га. Програма покращення технічного стану внутрішньогосподарських меліоративних систем та підвищення ефективності їх використання на 2012- 2015 роки, затверджена рішенням обласної ради від 27.03.2012 р.№ 1352 якою передбачалося ряд організаційно-технічних заходів щодо збереження меліоративного комплексу та підвищення продуктивності осушуваних земель реалізована лише на 16%.

Через недостатнє фінансування ремонтно-доглядових робіт понад 50% внутрішньогосподарських каналів заросли чагарниковою рослинністю і замулилися, більше 35% гідротехнічних споруд пошкоджені і замулені. У зв'язку з незадовільним технічним станом інженерної інфраструктури внутрішньогосподарських систем вони не можуть виконувати основної функції - відведення надлишкових вод, а їх руйнування створює екологічну і техногенну небезпеку.

На даний час розробляється нова Програма відновлення та догляду за внутрішньогосподарською меліоративною мережею, переданою у спільну власність територіальних громад сіл, селищ та міст Тернопільської області на 2018-2021 роки.

Метою Програми є:

забезпечення сталого та надійного функціонування наявних внутрішньогосподарських осушувальних систем, що перебувають в задовільному технічному стані, шляхом проведення ремонтно- експлуатаційних робіт;

- відновлення функціонування меліоративних систем, що перебувають у незадовільному технічному стані, але ще не втратили свого потенціалу, шляхом поліпшення технічного стану відкритих каналів водовідвідної та осушувальної мережі внутрішньогосподарських систем;

- запобігання підтопленню осушуваних сільськогосподарських угідь та населених пунктів під час повеней та паводків;

- підвищення врожайності сільськогосподарських культур та покращення еколого - меліоративного стану осушуваних угідь.

Виконання вищезазначеного комплексу завдань і заходів, спрямованого на реалізацію одного з пріоритетних напрямків соціально-економічного розвитку Тернопільської області - сільськогосподарського виробництва, дасть можливість ефективніше використовувати меліоровані сільськогосподарські угіддя, які

становлять 16 % від загальної кількості сільськогосподарських угідь області. Зокрема, це позитивно вплине на строки посівів, забезпечить надійне регулювання водно-повітряного режиму під час вегетаційного періоду, зведе до мінімуму втрати врожаю на меліорованих землях від шкідливої дії вод.

Меліоровані землі фактично є страховим фондом як держави так і області. Від ефективності їх використання та збереження залежить економічна, екологічна та соціальна ситуація в області.

У запропонованій Програмі на 2018-2021 роки, відповідно до її мети, сформульовано один із пріоритетних напрямків соціально-економічного розвитку області - ефективне використання в аграрному секторі економіки області меліорованих земель шляхом покращення стану внутрішньо-господарських осушувальних систем та отримання високих і сталих врожаїв сільськогосподарських культур.

Понад 30% ГТС потребують поточного і капітального ремонтів.

Об'єктами спостережень, на яких здійснюється державний моніторинг стану поверхневих вод є річки та водосховища: р. Збруч – смт. Скала-Подільська, р. Золота Липа – м. Бережани, р. Стрипа – м. Бучач, р. Збруч – смт. Підволочиськ, р. Іква – м. Кременець, р. Горинь – м. Ланівці, смт. Вишнівець, а також водосховища – Горішньо-Івачівське, Тернопільське, Мушкатівське, Борщівське, Козівське, Більче-Золотецьке.

Для забезпечення одержання комплексної інформації про меліоративний стан осушених земель вибрано еталонні системи.

В Тернопільській області виділено 4 еталонні системи – «Іква», «Горинь», «Стрипа», «Золота Липа», на яких виконується весь комплекс гідрогеолого-меліоративних досліджень.

Види і перелік робіт з еколого - меліоративного моніторингу, які проводяться згідно «Інструкції з організації та здійсненню моніторингу зрошуваних та осушуваних земель» затвердженої наказом Державним комітетом України по водному господарству від 16.04.2008 року № 108. Моніторинг на осушуваних і прилеглих до них землях включає спостереження за: - рівнем режимом ґрунтових вод; - кислотністю ґрунтів.

Важливим фактором меліоративного стану осушуваних земель є: - глибина залягання ґрунтових вод; - вологість ґрунтів кореневмісного шару (оптимальна 65 -80 % від повної вологості); - тривалість поверхневого перезволоження (1-2 дні).

На еталонних системах площею 17,9 тис. га, меліоративний стан розподілився на: - сприятливий 6, 4 тис. га ; - задовільний 11,4 тис. га; - несприятливий 0,2 тис. га.

Характеристика еталонних систем приведена в таблиці 4.7

Таблиця 4.7.

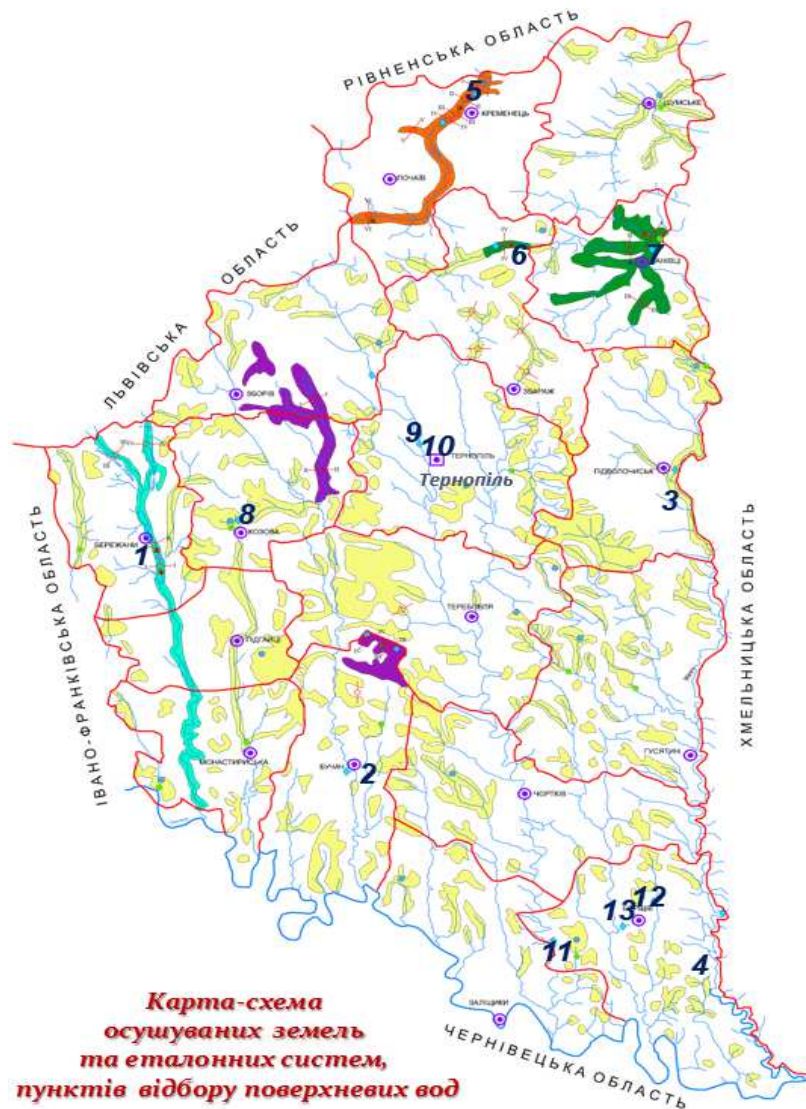
Характеристика еталонних систем

№ п/п	Назва еталонної системи	Район	Площа осушення			Кількість гідрорежимних створів		Кількість свердловин		Кількість ґрунтово-меліоративних стаціонарів
			всього	гончарним дренажем	відкритою мережею	всього	в т.ч. еталонних	всього	в т.ч. на еталонних створах	
1	"Іква"	Кременецький	3536	2200	1336	6	2	38	15	4
2	Горинь	Лановецький	3996	2596	1400	3	1	13	6	2
-//-	Горинь	Збараський	440	240	200	5	1	18	8	2
3	"Золота Липа"	Бережанський	2140	1640	500	4	2	22	13	4
-//-	"Золота Липа"	Монастириський	1650	1200	450	-	-	-	-	-
-//-	"Золота Липа"	Підгаєцький	460	360	100	-	-	-	-	-
4	"Стрипа"	Козівський	2490	2300	190	1	-	8	-	-
-//-	"Стрипа"	Зборівський	2200	1840	360	1	-	6	-	-
-//-	"Стрипа"	Бучацький	1000	1000	0	3	1	15	4	2
Разом:			17912	13376	4536	23	7	120	46	14

Технічна характеристика осушувальних систем Тернопільської області-

Таблиця 4.8

№ п/п	Назва експлуатаційної організації	Зони обслуговування по районах	Загальна площа, тис.га		Протяжність відкритих каналів, км		Кількість ГТС, шт		Протяжн. захисних валів (дамб)		Кількість свердловин, од.
			Всього	в т.ч. із закритим дренажем	м/г мережа	в/г мережа	м/г мережа	в/г мережа	м/г мережа	в/г мережа	
	Бережанське МУВГ										
1		Бережанський	7,043	5,551	131,435	107,48	49	58	-	-	22
2		Козівський	15,813	14,958	90,740	177,44	47	115	-	-	8
3		Підгаєцький	10,587	10,095	80,980	99,91	34	74	-	-	-
		РАЗОМ:	33,443	30,604	303,155	384,83	130	247	-	-	30
	Борщівське МУВГ										
4		Борщівський	6,850	6,772	36,930	71,00	15	61	-	-	-
5		Заліщицький	5,312	5,271	24,900	44,93	16	38	-	-	-
		РАЗОМ:	12,162	12,043	61,830	115,93	31	99	-	-	-
	Бучацьке МУВГ										
6		Бучацький	18,011	17,757	93,077	161,20	56	140	-	-	15
7		Монастирський	10,411	9,219	111,118	86,94	60	64	15,17	3,1	-
		РАЗОМ:	28,422	26,976	204,195	248,14	116	204	15,17	3,1	15
	Лановецьке МУВГ										
8		Лановецький	5,622	3,984	121,100	274,51	55	235	-	-	13
9		Кременецький	4,078	2,529	88,710	142,40	57	235	-	-	38
10		Шумський	6,062	4,325	55,622	364,68	33	122	-	-	-
		РАЗОМ:	15,762	10,838	265,432	783,09	145	592	-	-	51
	Тернопільське МУВГ										
11		Збарзький	3,859	3,311	40,317	146,91	21	144	-	-	18
12		Зборівський	9,040	7,675	87,440	388,97	23	280	-	-	6
13		Підволочиський	10,720	10,038	112,776	264,77	54	120	2,65	-	-
14		Тернопільський	10,727	10,427	77,205	183,48	51	160	-	-	4
		РАЗОМ:	34,346	31,451	317,738	984,13	149	704	2,65	-	28
	Чортківське МУВГ										
15		Гусятинський	9,985	9,414	85,500	275,55	48	41	-	-	-
16		Теребовлянський	22,940	21,570	160,050	377,53	101	140	-	0,1	11
17		Чортківський	8,512	8,467	98,200	78,08	61	236	0,628	-	3
		РАЗОМ:	41,437	39,451	343,750	731,16	210	417	0,628	0,1	14
ВСЬОГО ПО ОБЛАСТІ			165,100	151,363	1496,100	3245,78	781	2263	18,448	3,2	138

СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД ТА ГРУНТІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Еталонні системи:

- "Горинь" – Лановецький та Збаразький райони;
- "Іква" – Кременецький район;
- "Стрипа" – Зборівський, Козівський і Буцацький райони;
- "Золота Липа" – Бережанський, Підгаєцький, Монастириський райони.

Пункти відбору проб поверхневих вод:

- 1 - р. Золота Липа – м. Бережани
- 2 - р. Стрипа – м. Бучач
- 3 - р. Збруч – смт. Підволочиськ
- 4 - р. Збруч – смт. Скала-Подільська
- 5 - р. Іква – м. Кременець
- 6 - р. Горинь – смт. Вишнівець
- 7 - р. Горинь – м. Ланівці
- 8 - р. Коропець – Козівське водосховище
- 9 - р. Серет – Горішньо-Івачівське водосховище
- 10 - р. Серет – Тернопільське водосховище
- 11 - р. Серет – Касперівське водосховище
- 12 - р. Циганка – Мушкатівське водосховище
- 13 - р. Нічлава Борщівське водосховище

Захист від підтоплення і затоплення.

Гідрологічна небезпека (за даними регіонального підрозділу гідрометслужби УНС – затоплення, підтоплення заплавлених територій) може бути в ряді населених пунктів та прилеглих територій сільгоспугідь по довжині річок.

Таблиця 4.9

Перелік населених пунктів, що підтоплюються

Райони	Населені пункти	Кількість підтоплених житлових будинків, об'єктів соціальної інфраструктури	Підтоплення приватних с/г ділянок (га)
Борщівський	с. Устя	7	9,4
	с. Михалів	1	
	с. Худиківці	19	11,7
	с. Білівці	0	129,1
	с. Трубчин	0	108,4
	с. Окопи	1	51,5
	с. Вільхівці	7	6,6
	с. Горошова	3	5,1
	с. Дністрове	5	17,9
	с. Вигода	0	86,6
Всього за район	10	43	433,0
Бучацький	с. Набережна	7	2,43
	с. Сновидів	3	3,19
	с. Возилів	7	6,71
	х. Н. Возилів	2	2,12
Всього за район	4	19	14,45
Заліщицький	м. Заліщики	8/1	10,0
	м. Устечко	45/1	32,1
	с. Добрівляни	6	20,5
	с. Іване-Золоте	28	13,9
	с. Городок	12	18,4
	с. Синьків	5/1	6,1
	с. Зозулинці	4	3,5
	с. Колодрібка		9,7
	с. Виноградне	11	8,3
	с. Кулаківці	4	17,5
	с. Печорна	0	10,2
Всього за район	11	123/3	150,2
Монастирський	смт. Коропець	153/1	74,0
	с. Устя Зелене	125/4	173,0
	с. Лука	90/1	54,0
	с. Вістря	62/-	62,0
	с. Міжгір'я		15
Всього за район	5	430/6	378,0
Гусятинський			
Всього за район			
Всього за область:	30	615/9	975,65

Згідно даних управління надзвичайних ситуацій приведено перелік потенційно небезпечних ділянок на р. Дністер при виникненні льодових заторів (затоплення):

1. Нижче м. Галича.

2.Вище с.Устя-Зелене Монастирського району (біля с.Побережжя Івано-Франківської області.

3.3-4 нижче ВП Нижнів Івано-Франківської області, на вигині ріки.

4.На переказі нижче с.Устечко Заліщицького району.

5.В районі с.Литячі Заліщицького району.

6.Біля островів у с.Дорівчляни (м.Заліщики) Заліщицького району.

7.Біля с.Репужинці Чернівецької області, 6 км нижче ВП Заліщики.

8.с.Зозулинці Заліщицького району.

9. с.Городок Заліщицького району., в місці впадання р.Серет в р.Дністер.

10. Біля с.Колодрібка Заліщицького району.

11.с.Устя Борщівського району, в місці впадання р.Нічлава в р.Дністер.

12.Біля с.Худіківці Борщівського району.

13.Біля с.Горошова Борщівського району.

14.В місці впадання р.Збруч в р.Дністер і нижче.

Таблиця 4.10

Прогноз можливого розвитку подальшого підтоплення населених пунктів
Тернопільської області (за даними УНС)

Район	Назва річки	Кількість населених пунктів	Кількість дворів, що попадають в зону підтоплення	Кількість людей	
				сімей	осіб (з них німецьких)
Бережанський	Золота липа	1	13	13	-
Борщівський	Дністер, Серет	10	126	73	324 (11)
Бучацький	Дністер	2	12	12	40 (7)
Гусятинський	Збруч	6	49	49	138 (2)
Заліщицький	Дністер, Серет	11	30	143	708
Збаразький	Горинь	3	36	35	144 (2)
Зборівський	Серет, Стрипа	12	102	102	238
Козівський	Стрипа				
Кременецький	Іква, Горинь, Ірва	6	87		221
Лановецький	Горинь	2	5	6	16 (1)
Монастирський	Дністер	4	117	117	268
Підволочиський	Збруч	1	16	16	40 (1)
Підгаєцький	Коропець, Золота Липа	13	100	101	275
Теребовлянський	Серет, Гнізна, Стрипа	5	14	13	53
Тернопільський	Серет, Гнізна	3	39	48	97 (3)
Чортківський	Серет	5	96	101	293
Шумський	Вілія	4	24		74
ВСЬОГО:		88	866	829	2929 (27)

Нижче наведено перелік сіл, де необхідно першочергове виконання інженерного захисту території затоплення.

Таблиця 4.11

Населені пункти де необхідне першочергове виконання комплексу заходів щодо інженерного захисту через можливе затоплення

№ п/п	Населений пункт	Загальна площа (м2)	Кількість проживаючих
1	Бучацький район села Сновидів, Возилів, Набережна	1923,0	95
2	Борщівський район села Дністрове, Устя, Худиківці, Вільхівці, Трубчин, Білівці	3722,8	190
3	Монастириський район села: Коропець, Вістря,	4974,97	175
4	Заліщицький район села: Городок, Зозулинці, Виноградне, Синьків, Іване-Золоте, Устечко	21901,09	822
	ВСЬОГО по області 560 житлових будинків, розташованих у зоні підвищеного ризику	32521,86	1282

В загальному, в зоні можливого затоплення (підтоплення) може бути 26 населених пунктів із населенням майже у 21,0 тис. чол. 21000 осіб і на площі приблизно 373,0 км².

Протиерозійні заходи.

Процеси яружної ерозії в основному розповсюджені в районах південної частини області, де геоморфологічні умови виділяється значною (150-200 м) глибиною ерозійного урізу річок. Ерозійні явища часто поєднуються з обвалами і зсувами, осипами.

Таблиця 4.12.

Розповсюдження ерозійних процесів (яружних) в розрізі адміністративно-територіальних одиниць (за даними УНС)

Район	Площа, тис. км ²
Бережанський	0,4
Борщівський	0,5
Бучацький	0,2
Гусятинський	0,08
Заліщицький	0,4
Збараський	0,3
Зборівський	0,07
Козівський	0,04
Кременецький	0,1
Лановецький	0,3
Монастириський	0,5
Підволочиський	0,1
Підгаєцький	0,05
Теребовлянський	0,1
Чортківський	0,4
Шумський	0,2
Тернопільський	0,08
Всього по області	3,82

Протизсувні заходи

Локальні ділянки зсувів різного ступеню активізації розповсюджені на площі близько 171,54 км².

Таблиця 4.13

Зсувні процеси /за даними (УНС)

Адреса	Ураженість території зсувами, кв. км	Кількість зсувів, шт.	Кількість населених пунктів у зонах зсувів, шт.
Бережанський	5,72	4	1
Борщівський	21,17	19	1
Бучацький	31,46	22	1
Гусятинський	7,15	5	1
Заліщицький	14,3	10	1
Збаразький	7,15	5	1
Зборівський	1,43	1	1
Козівський	2,86	2	1
Кременецький	24,31	17	3
Монастириський	8,8	6	1
Теребовлянський	24,31	17	3
Чортківський	5,72	4	1
Тернопільський	17,16	12	2
м.Тернопіль	-	3	
Разом	171,54	127	21

На території Тернопільської області було зареєстровано 127 зсувів загальною площею 171,54 км², в т. ч. 21 зсувна ділянка на території міст. Для порівняння: в межах представлених дев'яти адміністративних районів, за результатами вишукувань було виділено біля 200 зсувонебезпечних ділянок (в т. ч. ділянки з розвинутими обвальними та обсипними явищами).

Згідно отриманих даних, в межах вивчених адміністративних районів спостерігається такий стан розвитку зсувних процесів:

Таблиця 4.14

Поширення зсувних процесів в області та їх стабілізація

№ з/п	Назва району	Загальна кількість зсувів (населених пунктів)	Активність
1	Бережанський	9(6)	Стабілізовані – 7 Активні – 2 (с. Надрічне – 1, с. Мечищів – 1)
2	Бучацький	12 (10)	Стабілізовані – 7 Активні – 5 (м. Бучач – 2, с. Медведівці – 1, с. Звенигород -1, с. Миколаївка (Губин) – 1)
3	Борщівський	21 (16)	Стабілізовані – 9 Активні – 12 (с. Слобідка-Мушкатівська – 1, с.Вовківці – 2, смт. Мельниця-Подільська – 2, с.Кривче – 1, с. Сапогів – 1, с. Сков'ятин – 1, с.Стрілківці – 1, с. Кудринці – 1,

№ з/п	Назва району	Загальна кількість зсувів (населених пунктів)	Активність
			с. Михалків – 1)
4	Гусятинський	10 (9)	Стабілізовані – 6 Активні – 4 (с.Раштівці – 1, смт. Гусятин – 1, с.Вільхівчик – 1, с. Личківці – 1)
5	Заліщицький	11 (9)	Стабілізовані – 6 Активні – 5 (с. Хмелева – 1, с. Синьків – 1, с. Винятинці – 1, с. Зозулинці – 1, с. Нирків – 1)
6	Кременецький	8 (5)	Стабілізовані – 5 Активні – 3 (м. Кременець- 2, с. Підлісці – 1)
7	Монастириський	3 (3)	Стабілізовані – 2 Активні – 1 (с. Залісся)
8	Теребовлянський	12 (9)	Стабілізовані – 8 Активні – 4 (с.Зарваниця (Лапахівка) – 1, м. Теребовля – 1, с. Деренівка -2)
9	Чортківський	7(6)	Стабілізовані – 5 Активні – 2 (м.Чортків – 1, с. Ягільниця – 1)

Першочергові заходи з ліквідації наслідків зсувів необхідно здійснити у смт Мельниця-Подільська. Також складною є ситуація в ряді інших населених пунктів Борщівського району – селах Вовківці, Слобідка-Мушкатівська, Кривче, Кудринці, а також у с. Винятинці Заліщицького району, смт Гусятин, м. Бучач.

Крім того, слід зазначити, що в останнє десятиріччя в окремих районах області, у першу чергу – в Борщівському, а також у Гусятинському, Заліщицькому, Бучацькому, Кременецькому, Теребовлянському, Козівському, зсувні процеси активізувалися. Тому необхідно завершити розпочаті роботи та створити кадастр зсувів Тернопільської області на основі геоінформаційних систем.

Землетрус (за прогнозом при максимальній бальності) в області охоплює площу на території регіону, 4,80 тис. кв. км(0,48 тис. га). Кількість міст, населених пунктів у зоні землетрусу, 222 шт. Кількість населення – 364,3 тис. осіб

Протикарстові заходи

Розвиток можливого карстового процесу, пов'язаний з широким розповсюдженням легкорозчинних порід (сульфатних, карбонатних та галогенних). Переважна частину області, окрім північно-східної частини, розташована в межах Подільсько-Буковинської карстової області.

З даними Управління з питань цивільного захисту населення облдержадміністрації, локальні карстові процеси відкритої стадії зафіксовані у всіх районах області на площі 11,9 км².

Таблиця 4.15

Карстові процеси в розрізі районів (за даними УНС)

№ з\п	Район	Ураженість карстом відкритої стадії, км2
1	Бережанський	0,66
2	Борщівський	0,10
3	Бучацький	0,80
4	Гусятинський	0,10
5	Заліщицький	0,68
6	Збаразький	0,86
7	Зборівський	0,98
8	Козівський	0,69
9	Кременецький	0,91
10	Лановецький	0,63
11	Монастириський	0,56
12	Підволочиський	0,83
13	Підгаєцький	0,49
14	Теребовлянський	1,13
15	Тернопільський	0,75
16	Чортківський	0,90
17	Шумський	0,83
	всього:	11,9

Рекультивация порушених територій

За даними УНС в межах області непридатні до використання отрутохімікати (змішані непридатні отрутохімікатів (пестициди) знаходяться в таких населених пунктах: с.Борщівка, Лановецький район - знаходяться на відкритій території колишнього сільськогосподарського підприємства, необхідна утилізація; с. Токи, с. Богданівка Підволочиський район - потребується перезатарення , утилізації, та послідууючої рекультивациі територій.

Однією із найгостріших проблем області є санітарна очистка та захоронення твердих побутових відходів із площами звалищ (97,7 га) частина яких підлягає рекультивациі.

Рибне господарство

Всі водні об'єкти, що задіяні у рибному господарстві потребують регулярного експлуатаційного нагляду як за санітарним станом водоймищ так і за технічним станом водопропускних та інших гідротехнічних споруд.

Майже всі ставки Тернопільської області можуть бути задіяні в рибництві.

Таблиця 4.16.

Перелік водосховищ в розрізі районів області, які задіяні в рибництві.

Назва	Басейн ріки	Цільове призначення	Повний об'єм, млн. м3
Бережанське I	р. Золота Липа		2,09
Бережанське II	р. Золота Липа	рибництво	1,88
Більче-Золотецьке	р. Серет	виробництво електроенергії	2,09

Назва	Басейн ріки	Цільове призначення	Повний об'єм, млн. мЗ
Борщівське	р. Нічлава	рибництво	1,06
Вертелківське I	р. Серет	рибництво	1,86
Вертелківське II	-"-	рибництво	2,09
Гор.-Івачівське	-"-	рибництво	3,15
Заложцівське I	-"-	рибництво	1,1
Заложцівське II	-"-	рибництво	1,93
Заложцівське III	-"-	рибництво	2,51
Заложцівське IV	-"-	рибництво	2,09
Заложцівське V	-"-	рибництво	5,67
Зборівське	р. Стрипа	рибництво	1,56
Касперівське	р. Серет	виробництво електроенергії	18,8
Козівське	р. Коропець	рибництво	1,44
Котівське	р. Нічлава	рибництво	1,1
Мушкатівське	р. Циганка	рибництво	1,6
Підволочиське	р. Збруч	рибництво	2,97
Плотичанське I	р. Стрипа	рибництво	1,47
Плотичанське II	-"-	рибництво	1,69
Плотичанське III	-"-	рибництво	2,47
П'ятничанське	р. Збруч	виробництво електроенергії	1,2
Скородинське	р. Серет	рибництво	3,4
Тернопільське	р. Серет	рибництво	12,6
Борсуківське I	р. Горинь	рибництво	2,48
Передмірківське	р. Горинь	рибництво	1,07
Разом:			81,2

Згідно інформації Головного державного управління охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів та регулювання рибальства у Тернопільській області про суб'єкти господарської діяльності, що здійснюють рибогосподарську діяльність та погоджені з органами рибоохорони в адміністративних межах районів згідно надано перелік водних об'єктів району, які використовуються на умовах оренди у рибному господарстві області.

Проблеми рибного господарства у Тернопільській області на рибогосподарських водних об'єктах полягають в наступному:

- некваліфіковане та нераціональне використання водойм орендарями для потреб риборозведення;
- відсутність чіткого нормативно-правового регулювання та контролю за водними об'єктами, які використовуються на умовах оренди;
- низька якість та нестача рибопосадкового матеріалу місцевого виробництва;
- відсутність спеціалізованого кормовиробництва для годівлі риб;
- неефективне застосування інтенсифікаційних заходів в рибництві у зв'язку із відсутністю кваліфікованих кадрів.

Через відсутність державної підтримки розвитку рибництва значно погіршилось використання природних та штучних водойм, скоротились обсяги вирощування і вилову риби.

Протягом останніх років в культуру рибництва успішно впроваджуються такі нові об'єкти риборозведення, як канальний сом, буфало, бестер, пелядь. Роботи присвячені освоєнню канального сома у внутрішніх водоймах України, показали, що він має високий темп росту, особливо у водоймах з високою температурою води і є

перспективним об'єктом риборозведення. Використання його у полікультурі може дати додаткової цінної рибної продукції 150–200 кг/га.

Промисловий вилов риби та інших водних живих ресурсів у водоймах Тернопільської області у попередніх роках не проводився. Рішенням Тернопільської обласної ради від 04.03.2004 року №259 встановлено мораторій на промисловий вилов риби. Всього на території області функціонувало 1 спеціальне товарне господарство (СТРГ) та 2 господарства з науково-біологічним обґрунтуванням рибогосподарської експлуатації.

4.2. ПРОЕКТНІ РІШЕННЯ

Внаслідок вивчення та аналізу місцевих природних умов, наявних планових та картографічних матеріалів та враховуючи архітектурно-планувальні рішення, прийняті в даному проекті, визначився перелік найбільш актуальних питань гідротехнічного профілю:

1) *Водогосподарсько-меліоративний комплекс: - регулювання русел річок; благоустрій водосховищ та ставків; протиаводкові заходи; - меліорація земель, осушення.*

2) *Захист від підтоплення і затоплення.*

3) *Протиерозійні заходи.*

4) *Протизсувні заходи.*

5) *Протикарстові та протипросадні заходи.*

6) *Рекультивація порушених територій.*

7) *Рибне господарство.*

Нижче наведено коротке викладення цих питань. Всі вони вирішені на стадії схеми, є складовою частиною даної схеми планування території області і не можуть бути документом для виконання робіт.

Водогосподарсько-меліоративний комплекс:
Регулювання русел річок; благоустрій водосховищ та ставків;
протиаводкові заходи.

Тернопільським обласним управлінням водних ресурсів для розробки даного розділу у Схемі планування території Тернопільської області надано перелік водних об'єктів (річки, водосховища, ставки), меліоративних систем (осушення); перелік підтоплених населених пунктів (площа підтоплення, га); надані в табличній формі з нанесенням деяких показників на карті – схемі області (М 1:200000), що показано на Схемі інженерної підготовки та захисту території області.

Всі ставки, водосховища на території області потребують регулярного обстеження та проведення комплексу робіт і заходів по підтриманню їх в належному санітарно-технічному стані, а саме: розчистка ложа ставків і водосховищ від наносів та водної рослинності, проведення поточного та капітального ремонту водопропускних споруд, гребель, благоустрій прибережних захисних смуг.

Річковий стік регулюється 26 водосховищами, які на перспективу потребують проведення робіт по розчистці чаш та капітального ремонту водопропускних гідротехнічних споруд і гребель. Більшість водосховищ мають об'єм менше 10 млн. м³ і лише два з них Касперівське і Тернопільське мають відповідно повний об'єм 18,8 і 12,6 млн. м³. Половина водосховищ мають об'єм трохи більше 1 млн. м³. На деяких ділянках водосховища потребують розчистки.

В проекті приведено Крім того, є перелік об'єктів водогосподарського будівництва, загальною кількістю 14 одиниць запроектованих ПрАТ «Тернопільводпроект» (див. том «Існуючий стан», таблиця №7.7), які враховано в переліку до виконання щодо на перспективу розвитку водного господарства в Тернопільській області.

Також врахована розроблена технічна документація щодо визначення зон можливого затоплення на окремі ділянки річок: р. Збруч і Серет; р. Іква і Горинь Розроблена технічна документація щодо визначення меж зон можливого затоплення на р. Дністер. Нижче наведено перелік об'єктів водогосподарського будівництва запроектованих ПрАТ «Тернопільводпроект» , які рекомендуються до виконання.

Таблиця 4.17

Перелік об'єктів водогосподарського будівництва запроєктованих
ПрАТ «Тернопільводпроект»

№ п/п	Назва об'єкту	Рік розробки	Показники, км	Вартість будівництва, млн. грн.
1.	Розчистка русла р. Серет з метою захисту від підтоплення інженерних мереж частини м. Тернопіль	2003	11,506	4,84
2.	Регулювання русла р. Іква з метою захисту від підтоплення частини м. Кременець	2004	5,15	0,71
3.	Розчистка р. Коропець з метою ліквідації підтоплення сіл Галич, Сільце Підгаєцького району	2005	0,67	0,34
4.	Розчистка р. М. Стрипа з метою ліквідації підтоплення садиб сіл Присівці і Коршилів Зборівського району	2005	2,81	0,98
5.	Розчистка р. Золота з метою ліквідації підтоплення садиб с.Соколів Бучацького району	2006	2,368	0,37
6.	Розчистка р. Циганська в межах с. Вовківці Борщівського району	2006	2,876	0,71
7.	Розчистка р. Біла з метою ліквідації затоплення частини с. Біла Чортківського району	2006	4,94	2,43
8.	Розчистка русла р. Коропець з метою ліквідації затоплення с. Новосілка Підгаєцького району	2006	0,395	0,49
9.	Розчистка русла р. Добринь в межах Устечківської та Староолексинецької с/р Кременецького району	2007	5,24	4,73
10.	Розчистка русла р. Кума з метою ліквідації підтоплення частини с/г угідь Бриківської, Потуторівської і Садківської с/р Шумського району	2007	4,706	8,20
11.	Відновлення водозахисних дамб і берегоукріплення р. Дністер в селах Устя Зелене та Лука Монастириського району	2008	2,52	8,48
12.	Розчистка русла р. Золота Липа з метою ліквідації підтоплення в селах Жуків, Гиновичі, Підлісне Бережанського району	2008	11,0	11,31
13.	Розчистка русла р. Бариш з метою ліквідації підтоплення частини с. Порохова Бучацького району	2009	0,875	0,67
14.	Розчистка русла р.Нараївка з метою ліквідації підтоплення садиб в селах Підвисоке і Демня Бережанського району	2010	2,786	1021,313

До 01.01.2017 р. в області реалізовувались заходи із захисту територій від шкідливої дії вод, сформованими на основі двох Державних програм, а саме:

-Державної комплексної програми захисту населених пунктів і с/г угідь від шкідливої дії вод на період до 2010 року та прогноз до 2020 р., затвердженою

постановою КМУ від 03.07.2006 р. №901;

-Державної цільової програми комплексного протипаводкового захисту у басейнах річок Дністра, Пруту та Серет, затвердженої постановою КМУ від 27.12.2008 р. №1151.

На виконання вище вказаних програм в 2016 р. кошти не виділялись, а Державна цільова програма комплексного протипаводкового захисту у басейнах річок Дністра, Пруту та Серет була достроково припинена.

В даний період робота водогосподарського комплексу направлена на виконання завдань, визначених «Загальнодержавною цільовою програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 р.»

Протипаводковий захист (берегоукріплення, дамби обвалування, км) здійснюється шляхом проведення ремонтів, будівництво нових захисних дамб. берегоукріплення існуючих програм не передбачено.

Фінансування проектних, ремонтних та будівельних робіт покращить стан водних об'єктів, меліоративних систем, гідротехнічних споруд.

Для вирішення багатьох питань водогосподарського комплексу необхідно:

забезпечити фінансування робіт по захисту від шкідливої дії вод;

виділити кошти на проведення паспортизації водойм, річок;

провести інвентаризацію ставків за єдиною системою обліку та електронною базою;

впровадити єдину електронну програму моніторингу якості поверхневих вод;

забезпечити басейновий принцип управління водними ресурсами.

Проблемним питанням є виділення коштів з місцевих бюджетів всіх рівнів на природоохоронні заходи по захисту населених пунктів та сільськогосподарських земель області від шкідливої дії вод.

Одним із шляхів вирішення проблемних питань є співпраця з органами виконавчої влади та самоврядування, включення в річні бюджети районів та області коштів на природоохоронні заходи. В області необхідно проводити єдину водогосподарсько-екологічну політику, ефективно управління, використання, охорону та відтворення водних ресурсів згідно чинного законодавства України, загальнодержавної програми розвитку водного господарства.

Сесія Тернопільської обласної ради рішенням від 12.11.2013 р. №1541 затвердила Програму розвитку водного господарства та водно-екологічного оздоровлення природного середовища Тернопільської області на період до 2021 року. Учасниками програми є: управління Облводресурсів, управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Тернопільській області, департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації, управління житлово-комунального господарства, управління з питань цивільного захисту населення, департамент агропромислового розвитку Тернопільської облдержадміністрації.

Виконання програми у повному обсязі дасть змогу:

-задовольнити потребу населення і виробництва у якісних водних ресурсах;

-забезпечити ефективний захист територій та населення від шкідливої дії вод;

-забезпечити функціонування меліоративних систем і поліпшити екологічний стан осушених угідь;

-удосконалити систему державного управління водними ресурсами;

підвищити ефективність та забезпечити екологічну безпеку водокористування.

На виконання протипаводкових робіт по об'єктах, фінансування яких здійснюється з державного бюджету "Охорона і раціональне використання водних ресурсів". Економічна ефективність природоохоронних та протиповіневих заходів дасть змогу: - створити безпечні умови проживання населення;

-відновити сприятливий гідрологічний стан річок;

- покращити умови формування та пропуску повеней і паводків;
- зменшити можливі збитки від шкідливої дії вод.

Виконання цих заходів має також соціальну значимість, в основу яких покладено принцип об'єднання зусиль державних та недержавних органів всіх рівнів для розв'язання проблем захисту населених пунктів, сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод, для створення сприятливих умов життєдіяльності сільських населених пунктів у паводко- та повененебезпечних районах області, зменшення моральних та матеріальних збитків населення, що проживає в прибережних селах.

Необхідні першочергові заходи на найближчі роки, щодо покращання стану водних об'єктів області:

- провести інвентаризацію ставків, визначити безперспективні та перевести їх у водо-болотні угіддя;
- законодавчо зобов'язати органи місцевого самоврядування провести інвентаризацію водозабірних споруд й взяти на баланс безгосподарні;
- відновити державну програму водопостачання сільських населених пунктів;
- забезпечити фінансування будівництва і реконструкції комунальних очисних споруд;
- на меліоративних каналах створити системи подвійного регулювання;
- провести паспортизацію середніх річок (Серет, Збруч, Горинь, Іква);
- впровадити електронний звіт 2ТП (водгосп).

У звітному році Тернопільським облводресурсів вжито ряд заходів й окреслені напрямки для вирішення проблемних питань:

- підготовлене розпорядження Тернопільської ОДА від 16.11.2015 № 703 «Про стан використання водних об'єктів Тернопільської області, вжиття заходів його щодо покращення та запобігання виникненню надзвичайних ситуацій»;
- ініційовано рішення облради про прийняття на баланс сільських і селищних рад безгосподарних гідротехнічних споруд;
- водокористувачі інформовані про необхідність отримання правовстановлюючих документів на водозабірні споруди поверхневих і підземних вод;
- надані консультації сільським і селищним радам щодо використання безгосподарних свердловин і будівництва сільських водопроводів;
- збирається і аналізується інформація для переведення безперспективних ставків у водно-болотний фонд.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2008 року № 693 "Про фінансування *невідкладних робіт* з відновлення об'єктів протипаводкового захисту населених пунктів, які постраждали від стихійного лиха, що сталося 23÷27 липня 2007 року та невідкладних заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, пов'язаних із шкідливою дією вод в Україні" управлінням "Тернопільводгосп" виконані роботи на об'єктах:

- Невідкладні заходи по відновленню водозахисних дамб і берегоукріплення р. Дністер в селах Устя-Зелене і Лука Монастирського району";
- Невідкладні заходи по відновленню берегоукріплення р. Коропець в смт Коропець Монастирського району".

Меліорація земель, осушення.

Площа осушених земель Тернопільської області становить 165,5 тис. га, в т. ч. : закритий дренаж 151,3 тис. га. Меліоративні системи, в технічному плані, складаються із цілої низки структурних елементів. Загальна протяжність відкритої сітки складає 4740,9 км, кількість гідротехнічних споруд 3043 шт., протяжність захисних дамб 21,688 км, кількість спостережних свердловин складає 138 шт. .

Ведення меліоративного моніторингу, як складової частини екологічного моніторингу довкілля на сьогодні є особливо актуальним.

Для забезпечення одержання комплексної інформації про меліоративний стан осушених земель вибрано еталонні системи.

В Тернопільській області виділено 4 еталонні системи – «Іква», «Горинь», «Стрипа», «Золота Липа», на яких виконується весь комплекс гідрогеолого-меліоративних досліджень.

На еталонних системах площею 17912 га меліоративний стан розподілився на: сприятливий 6383 га; задовільний 11386 га; несприятливий 203 га.

Еколого - меліоративний стан еталонних систем за показниками забруднення ґрунтових і поверхневих вод – задовільний.

Рішенням сесії Тернопільської обласної ради від 27 березня 2012 р. №1352 затверджена Програма відновлення та догляду за внутрішньогосподарською меліоративною мережею, передану у спільну власність територіальних громад сіл, селищ та міст Тернопільської області на 2012÷2015 роки і далі. Учасники програми: районні державні адміністрації, головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації, Тернопільське обласне управління водних ресурсів «Тернопільське Облводресурсів».

Реалізація Програми сприятиме здійсненню напрямів діяльності:

- відновленню та догляду за внутрігосподарською меліоративною мережею;
- врегулювання майнових і земельних відносин у реформованих с/г - підприємствах, фермерських та одноосібних господарствах;
- ефективному використанню осушуваних с/г угідь;
- мінімізації збитків, що завдаються шкідливою дією вод населенню та аграрному сектору економіки області.

Для фінансування програми залучаються в установленому порядку кошти обласного та районних бюджетів, кошти землевласників та землекористувачів, інших джерел не заборонених законодавством.

Відповідно Водного Кодексу України згідно ст. ст. №№ 80,81,82 з метою охорони водності малих річок забороняється, а саме:

1) згідно ст.80:

- випрямляти русла річок та поглиблювати їх дно нижче природного рівня або перекривати їх без улаштування водостоків, перепусків чи акведуків;
- проводити осушувальні меліоративні роботи на заболочених ділянках та урочищах у верхів'ях річок.

2) До комплексу заходів щодо збереження водності річок і охорони їх від забруднення належить, згідно ст. 81:

- здійснення агротехнічних, агролісомеліоративних та гідротехнічних протиерозійних заходів, а також створення для організованого відводу поверхневого стоку відповідних споруд (водостоки, перепуски, акведуки тощо) під час будівництва і експлуатації шляхів, залізниць та інших інженерних комунікацій;

3) Згідно ст. 82 – щодо регулювання стоку річок, створення штучних водойм та з метою збереження гідрологічного, гідробіологічного та санітарного стану річок забороняється споруджувати в їх басейні водосховища і ставки загальним обсягом, що перевищує обсяг стоку даної річки в розрахунковий маловодний рік, який спостерігається один раз у двадцять років.

Захист від підтоплення і затоплення

У розділі «Захист від підтоплення і затоплення. Існуючий стан» наведено перелік населених пунктів, що підтоплюються, загальною кількістю 26 одиниць, загальна кількість проживаючих – 21 тис. осіб, на загальній площі 373,0 км².

Найбільш потенційно-небезпечні території області є в басейні р. Дністер – Монастирський, Бучацький, Заліщицький та Борщівський райони, де можливий прояв шкідливої дії вод.

Виконані проектні роботи по визначенню зон можливого затоплення:

визначено зони можливого затоплення паводками різної забезпеченості р. Дністер в Тернопільській області, в межах Борщівського, Заліщицького районів на довжині 59,6 км.

визначено зони можливого затоплення витратами 1% і 10% забезпеченості р. Дністер в населених пунктах, підтоплених паводками 23-27 липня 2008 року. Зони можливого затоплення визначені на ділянці р. Дністер в межах Заліщицького, Монастирського районів на довжині 162 .

В загальному в зоні можливого затоплення (підтоплення) може бути 26 населених пунктів із населенням майже у 21,0 тис. чол., і площею приблизно 373 км².

Протиерозійні заходи

Землі, що потребують консервації, складають 21,1 тис. га. (деградовані ; малопродуктивні; порушені, відпрацьовані). Землі, що потребують поліпшення, складають 4, 4 тис. га.

Необхідне будівництво (реконструкція) існуючих та влаштування протиерозійних гідротехнічних споруд у Тернопільській області.

Згідно оперативної інформації щодо будівництва (реконструкції) протиерозійних гідротехнічних споруд у Тернопільській області в розрізі окремих районів:

№ п/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці	Здійснено буд-во (реконстр.) протиерозійних гідротехн. споруд (наростаючим підсумком з 2002 року):		
		водоскидні споруди, шт	берего-укріплення, км	інші
5	Заліщицький	1		1
8	Козівський	2		4
16	Чортківський		0,6	
	Всього по обл.	3	0,6	5

Необхідно здійснити будівництво (реконструкцію) водоскидних споруд

№ п/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці	Об'єкти, що перебувають у стадії будівництва, шт.	Необхідно здійснити будівництво (реконструкцію) водоскидних споруд, шт.
1	Шумський	1	2
	Всього по обл.	1	2

Характеристика несприятливих екзогенних процесів наведені згідно даних Обласного управління надзвичайних ситуацій при ОДА.

Протизсувні заходи

Розповсюдження зсувних процесів в розрізі адміністративно-територіальних одиниць/за даними УНС/

№ з/п	Назва адміністративного району	Кількість зсувонебезпечних ділянок			
		всього	з них		
			зсуви (в т.ч. активних)	обвали, осипища (в т.ч. активних)	потенційно зсуво-небезпечні
1	Бережанський	20	9 (2)	3 (1)	8
2	Борщівський	42	21 (12)	2 (1)	19
3	Бучацький	29	12 (5)	2 (1)	15
4	Гусятинський	19	10 (4)	-	9
5	Заліщицький	27	11 (5)	4 (2)	12
6	Кременецький	18	8 (3)	1	9
7	Монастириський	11	3 (1)	1	7
8	Теребовлянський	27	12 (4)	2	13
9	Чортківський	18	7 (2)	5 (1)	6
	Разом:	211	93 (38)	20 (6)	98

Локальні зсувні процеси різного ступеню активізації розповсюджені на загальній площі близько 170 км².

Першочергові заходи з ліквідації наслідків зсувів необхідно здійснити у смт Мельниця-Подільська, а також населених пунктів Борщівського району – селах Вовківці, Слобідка-Мушкатівська, Кривче, Кудринці, а також у с. Винятинці Заліщицького району, смт Гусятин, м. Бучач.

Необхідно запланувати заходи з інженерного захисту та недопущення подальшого розвитку зсувів у інших населених пунктах у селах Бедриківці, Касперівці, Щитівці Заліщицького району, с. Стінка Бучацького району, смт Скала-Подільська Борщівського району, в околицях м. Чортків (Горішня Вигнанка, Біла).

Протикарстові та протипросадні заходи

Карстовими процесами уражено 4% від площі території області.

З даними Управління з питань цивільного захисту населення облдержадміністрації карстові процеси відкритої стадії зафіксовані у всіх районах області на загальній площі 11,9 км².

При освоєнні територій під забудову складених просадними ґрунтами в першу чергу необхідно виконувати ретельні інженерно-геологічні вишукування та дослідження.

Протипросадні заходи, підлягають проведенню при конкретному проектуванні та будівництві об'єкту (споруди) після проведення ретельних інженерно-геологічних вишукувань безпосередньо під пляму забудови. Виконання таких заходів передбачено на усій проектній території, відповідно до етапів її освоєння.

Рекультивация порушених територій

За даними УНС в межах області непридатні території складів отрутохімікатів знаходяться в таких населених пунктах: с. Борщівка, Лановецького району; с. Токи, с. Богданівка Підволочиського району; с. Березовиця, Тернопільського району; с. Вишнівчик Теребовлянського району. Дані території підлягають рекультивациі.

В області проводиться паспортизація сміттєзвалищ і полігонів ТПВ. Наявні звалища, що не відповідають екологічним вимогам, після їх закриття потребують

проведення рекультивації їх територій.

Захоронення відходів у м. Тернополі здійснювалось на міському сміттєзвалищі в с. Малашівці Зборівського району, яке розташоване в басейні річки Серет, у другому поясі зони санітарної охорони Горішньо-Івачівського водозабору м. Тернополя, який на 70 відсотків забезпечує питною водою обласний центр. Функціонує звалище з 1977 року, розміщене, облаштоване та експлуатується з порушенням вимог санітарного законодавства, до теперішнього часу функціонує як несанкціоноване. З часу заснування обов'язкові для таких об'єктів геологічні та гідрологічні дослідження не проводились, не виконано влаштування водонепроникного екрану основи сміттєзвалища.

Рибне господарство

В області 886 ставків загальною площею 5,6 тис. га, 26 водосховищ загальною площею 3,6 тис. га.

Всі водні об'єкти, що задіяні у рибному господарстві потребують регулярного експлуатаційного нагляду як за санітарним станом водоймищ так і за технічним станом водопропускних та інших гідротехнічних споруд.

Майже всі ставки Тернопільської області на перспективу можуть бути задіяні в рибництві.

Через відсутність державної підтримки розвитку рибництва значно погіршилось використання природних та штучних водойм, скоротились обсяги вирощування і вилову риби.

Протягом останніх років в культуру рибництва успішно впроваджуються такі нові об'єкти риборозведення, як канальний сом, буфало, бестер, пелядь. Роботи присвячені освоєнню канального сома у внутрішніх водоймах України, показали, що він має високий темп росту, особливо у водоймах з високою температурою води і є перспективним об'єктом риборозведення. Використання його у полікультурі може дати додаткової цінної делікатесної рибної продукції 150–200 кг/га.

В області недостатньо проводяться меліоративні заходи по недопущенню замулення та заростання водойм, що негативно відбивається на рибних запасах області.

Основні показники з інженерної підготовки та захисту території області

№ п/п	Назва заходів	Одиниця виміру	Кількість
1	2	3	4
1	Захист від затоплення населених пунктів	н. п.	95
2	Дамби захисні (капремонт, реконструкція)	км	21,7
3	Протиерозійні заходи	тис. га	3,82
4	Протизсувні заходи в населених пунктах(активні)	об.	38
5	Захист від підтоплення населених пунктів	н. п.	88
6	Регулювання русел рік	км	2022,0
7	Благоустрій джерел	од.	187
8	Регулювання стоку рік – розчистка існуючих водойм	га	3047,0
9	Протиповіневі заходи:		
	- гідротехнічні водопропускні споруди(капремонт)	од.	1014
	- малі ГЕС (капремонт, реконструкція)	од.	12
	- відновлення малих ГЕС	од.	4
10	Рибні господарства (капремонт)	об'єктів	24
11	Меліорація земель – осушення: (капремонт, реконструкція)	тис. га	55,0
12	Рекультивація родовищ піску (недіючих)	об'єктів	35

V. ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ ТЕРИТОРІЇ

5.1. ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ

Існуючий стан

Електропостачання Тернопільської області здійснюється від зовнішніх джерел електроенергії, зв'язок з якими здійснюється по лінях електропередачі напругою 330кВ Південно-Західної електроенергетичної системи. Енергосистема області з'єднана по магістральним лініям електропередачі з Центральною та Західною електроенергетичними системами.

Основними джерелами електропостачання області є: Хмельницька АЕС та Бурштинська ТЕС. Також на території Тернопільської області розташовані малі гідроелектростанції сумарною потужністю близько 11МВт, що в загальному виробляють близько 35,00млн.кВт×годин в рік. В Тернопільській області знаходяться ряд приватних сонячних електростанцій сумарною потужністю близько 2,4МВт, а також в Тербовлянському, Тернопільському та Буцацькому районах знаходяться сонячні електростанції сумарною потужністю близько 0,8МВт, що в загальному виробили у 2016 році близько 4,5млн.кВт×годин.

Опорною підстанцією в області є ПС 330/110/35кВ «Тернопіль», на якій встановлено чотири трансформатори потужністю по 125МВА. ПС-330кВ «Тернопіль» приєднана до магістральної мережі об'єднаної енергетичної системи повітряними лініями електропередачі 330кВ «Бурштинська ТЕС – Тернопіль» та «Тернопіль – Хмельницька».

Енергопостачальною організацією Тернопільської області є ПАТ «Тернопільобленерго». На балансі ПАТ «Тернопільобленерго» знаходяться 132 підстанції напругою 35-110кВ. Передача і розподіл електроенергії між споживачами області передбачено по мережах 110кВ та 35кВ через підстанції тих же рівнів напруги. Територією області транзитом проходять ПЛ-750кВ «Хмельницька АЕС – Жешув», «Хмельницька АЕС – Західно-Українська», «Вінниця – Західно-Українська».

Споживання електроенергії по Тернопільській області за 2017 рік за даними ПАТ «Тернопільобленерго» становило близько 1,55 млрд. кВт×годин; абсолютний максимум – 305МВт.

Тернопільська область має дефіцитний баланс, як по електроенергії, так і по потужності. Основною проблемою електропостачання області є те, що електропостачання Тернопільської області здійснюється від одного джерела живлення – ПС 330/110/35кВ «Тернопіль». А також проблемним є те, що на більшості існуючих електростанцій та електropідстанцій всіх рівнів напруги працює фізично та технологічно застаріле обладнання, що викликає відмови, ремонти та погіршення технологічних процесів, а значна кількість мереж відпрацювала свій нормативний ресурс.

Побудова деяких ділянок мережі 35-110кВ на території Тернопільської області не відповідає нормативним вимогам, декілька підстанцій 110кВ мають одне джерело живлення, або на них встановлений лише один трансформатор, в мережі 110кВ існують несекціоновані вимикачами ділянки ПЛ-110кВ, при пошкодженні яких втрачають живлення кілька підстанцій.

Проектні рішення

Для вирішення схеми електропостачання виконано розрахунок електричних навантажень та річного споживання електроенергії на довгостроковий період. Електричні навантаження підраховані згідно до архітектурно-планувальних рішень та економічного завдання суміжних відділів, завдання на проектування та питомих нормативів:

- господарсько-побутові та комунальні потреби населення – згідно норм ДБН 360-92** (кВт $\times$ годин/рік на 1 мешканця);
- рекреаційно-оздоровчі заклади – згідно Міжгалузевих норм споживання електричної та теплової енергії для установ та організацій бюджетної сфери (кВт $\times$ годин/рік на 1 місце);
- промисловість – згідно укрупнених питомих нормативів споживання електроенергії за рік одним робітником з диференціюванням по галузях господарства (кВт $\times$ год/рік на 1 робітника);
- сільське господарство – згідно довідкових даних по проектуванню електричних систем, за укрупненими показниками питомої витрати електроенергії на одиницю продукції (кВт $\times$ годин на од. продукції).

Підсумки розрахунків наведено в таблицях.

Таблиця підрахунку електричних навантажень для житлово-комунальних потреб

№ п/п	Найменування споживачів	Кількість мешканців, тис. осіб			Річне споживання е/е, млн. кВт× годин			Загальне навантаження, тис.кВт		
		міське населення	сільське населення	всього	міське населення	сільське населення	всього	міське населення	сільське населення	всього
1	м.Тернопіль	218,4	-	218,4	393,12	-	393,12	68,97	-	68,97
2	м. Бережани	18,5	1,5	20,0	29,60	1,43	31,03	5,19	0,35	5,54
3	м. Кременець	20,5	-	20,5	32,80	-	32,80	5,75	-	5,75
4	м.Чортків	31,6	-	31,6	56,88	-	56,88	9,98	-	9,98
5	Бережанський район	-	19,1	19,1	0,00	18,15	18,15	-	4,43	4,43
6	Борщівський район	18,2	45,0	63,2	29,12	42,75	71,87	5,11	10,43	15,54
7	Буцацький район	14,7	51,4	66,1	23,52	48,83	72,35	4,13	11,91	16,04
8	Гусятинський район	21,8	34,5	56,3	34,88	32,78	67,66	6,12	7,99	14,11
9	Заліщицький район	11,5	31,6	43,1	18,40	30,02	48,42	3,23	7,32	10,55
10	Збаразький район	17,8	40,4	58,2	28,48	38,38	66,86	5,00	9,36	14,36
11	Зборівський район	8,5	30,4	38,9	13,60	28,88	42,48	2,39	7,04	9,43
12	Козівський район	10,6	25,8	36,4	16,96	24,51	41,47	2,98	5,98	8,95
13	Кременецький район	7,2	38,6	45,8	11,52	36,67	48,19	2,02	8,94	10,96
14	Лановецький район	8,6	19,3	27,9	13,76	18,34	32,10	2,41	4,47	6,89
15	Монастирський район	8,4	15,5	23,9	13,44	14,73	28,17	2,36	3,59	5,95
16	Підволочиський район	11,8	29,2	41,0	18,88	27,74	46,62	3,31	6,77	10,08
17	Підгаєцький район	2,3	13,5	15,8	3,68	12,83	16,51	0,65	3,13	3,77
18	Теребовлянський район	19,1	44,9	64,0	30,56	42,66	73,22	5,36	10,40	15,77
19	Тернопільський район	13,9	66,3	80,2	22,24	62,99	85,23	3,90	15,36	19,26
20	Чортківський район	3,6	37,9	41,5	5,76	36,01	41,77	1,01	8,78	9,79
21	Шумський район	6,5	27,0	33,5	10,40	25,65	36,05	1,82	6,26	8,08
	ВСЬОГО	473,5	571,9	1045,4	807,60	543,31	1350,91	141,68	132,51	274,20

Таблиця підрахунку електричних навантажень рекреаційно-оздоровчих закладів

№ п/п	Найменування споживачів	Ємність, місць			Річне споживання е/е, млн. кВт _х годин			Загальне навантаження, тис.кВт		
		Оздоровчі	Рекреаційні	Всього	Оздоровчі	Рекреаційні	Всього	Оздоровчі	Рекреаційні	Всього
1	Тернопіль (міськрада)	-	2644	2644	-	6,87	6,87	-	3,44	3,44
2	Бережани (міськрада)	850	991	1841	2,98	2,58	5,55	1,19	1,29	2,48
3	Кременець (міськрада)	350	1561	1911	1,23	4,06	5,28	0,49	2,03	2,52
4	Чортків (міськрада)	-	789	789	-	2,05	2,05	-	1,03	1,03
5	Бережанський район	-	2018	2018	-	5,25	5,25	-	2,62	2,62
6	Борщівський район	1600	7138	8738	5,60	18,56	24,16	2,24	9,28	11,52
7	Буцацький район	650	3915	4565	2,28	10,18	12,45	0,91	5,09	6,00
8	Гусятинський район	1410	3927	5337	4,94	10,21	15,15	1,97	5,11	7,08
9	Заліщицький район	1500	6320	7820	5,25	16,95	22,20	2,10	8,48	10,58
10	Збаразький район	-	1569	1569	-	4,08	4,08	-	2,04	2,04
11	Зборівський район	1150	1234	2384	4,03	3,21	7,23	1,61	1,60	3,21
12	Козівський район	-	359	359	-	0,93	0,93	-	0,47	0,47
13	Кременецький район	-	3781	3781	-	9,83	9,83	-	4,92	4,92
14	Лановецький район	-	662	662	-	1,72	1,72	-	0,86	0,86
15	Монастириський район	-	2272	2272	-	5,91	5,91	-	2,95	2,95
16	Підволочиський район	-	1717	1717	-	4,46	4,46	-	2,23	2,23
17	Підгаєцький район	-	500	500	-	1,30	1,30	-	0,65	0,65
18	Теребовлянський район	2450	5764	8214	8,58	14,99	23,56	3,43	7,49	10,92
19	Тернопільський район	550	2055	2605	1,93	5,34	7,27	0,77	2,67	3,44
20	Чортківський район	500	1778	2278	1,75	4,62	6,37	0,70	2,31	3,01
21	Шумський район	-	1834	1834	-	4,77	4,77	-	2,38	2,38
	ВСЬОГО	11010	52828	63838	38,54	137,87	176,41	15,41	68,94	84,35

Таблиця підрахунку електричних навантажень промисловості

№ п/п Найменування споживачів	1 м. Тернопіль	2 м. Бережани	3 м. Кременець	4 м. Чортків	5 Бережанський район	Кількість робочих місць, роб. місць					Річне споживання е/е, млн. кВт × годин					Загальне навантаження, тис.кВт				
						Добувна промисловість	-	-	120	-	-	-	-	6,00	-	-	-	-	1,20	-
Харчова промисловість	5500	800	1200	800	500	55,00	8,00	12,00	8,00	5,00	11,00	1,00	2,40	1,60	2,40	1,60	11,00	1,00	1,60	2,40
Легка промисловість	1300	200	200	200	-	13,00	2,00	2,00	2,00	-	2,89	0,44	0,44	0,44	0,44	0,44	2,89	-	0,44	0,44
Поліграфія	500	70	80	50	50	5,00	0,70	0,80	0,50	0,50	1,25	0,13	0,20	0,18	0,20	0,13	1,25	0,13	0,18	0,20
Хімічна промисловість	500	100	50	100	-	10,00	1,00	1,00	2,00	-	2,00	0,20	0,20	0,20	0,40	0,40	2,00	-	0,20	0,20
Вир-во буд. матеріалів	2000	300	100	300	100	20,00	-	1,00	3,00	1,00	2,86	0,14	0,14	-	0,43	0,43	2,86	0,14	-	0,14
Металургія	800	300	300	300	-	11,20	-	4,20	4,20	-	2,55	-	-	0,95	0,95	0,95	2,55	-	-	0,95
Машинобудування	7300	1060	800	1060	600	102,20	9,80	11,20	14,84	8,40	25,55	2,10	2,80	2,45	3,71	2,80	25,55	2,10	2,45	2,80
Деревообробна пром..	500	150	150	150	50	9,00	1,80	2,70	2,70	0,90	3,00	0,30	0,90	0,60	0,90	0,90	3,00	0,30	0,60	0,90
Всього	18400	2960	3000	2960	1300	225,40	23,30	40,90	37,24	15,80	51,09	3,67	9,24	5,47	8,56	9,24	51,09	3,67	5,47	8,56
Добувна промисловість	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Харчова промисловість	5500	800	1200	800	500	11,00	1,60	2,40	1,60	1,00	11,00	1,00	2,40	1,60	2,40	1,60	11,00	1,00	1,60	2,40
Легка промисловість	1300	200	200	200	-	2,89	0,44	0,44	0,44	-	2,89	-	0,44	0,44	0,44	0,44	2,89	-	0,44	0,44
Поліграфія	500	70	80	50	50	1,25	0,18	0,20	0,13	0,13	1,25	0,13	0,20	0,18	0,20	0,13	1,25	0,13	0,18	0,20
Хімічна промисловість	500	100	50	100	-	2,00	0,20	0,20	0,40	-	2,00	-	0,20	0,20	0,40	0,40	2,00	-	0,20	0,20
Вир-во буд. матеріалів	2000	300	100	300	100	2,86	-	0,14	0,43	1,00	2,86	0,14	0,14	-	0,43	0,43	2,86	0,14	-	0,14
Металургія	800	300	300	300	-	2,55	-	0,95	0,95	-	2,55	-	-	0,95	0,95	0,95	2,55	-	-	0,95
Машинобудування	7300	1060	800	1060	600	25,55	9,80	11,20	14,84	8,40	25,55	2,10	2,80	2,45	3,71	2,80	25,55	2,10	2,45	2,80
Деревообробна пром..	500	150	150	150	50	3,00	1,80	2,70	2,70	0,90	3,00	0,30	0,90	0,60	0,90	0,90	3,00	0,30	0,60	0,90
Всього	18400	2960	3000	2960	1300	51,09	5,47	9,24	8,56	15,80	51,09	3,67	9,24	5,47	8,56	9,24	51,09	3,67	5,47	8,56

14	13	12	11	10	9	8	7	6
Лановецкий район	Кременецкий район	Козівський район	Зборівський район	Збаразький район	Заліщицький район	Гусятинський район	Бучацький район	Борщівський район
-	97	-	-	-	100	-	-	300
400	500	400	800	800	800	800	500	500
-	-	-	150	150	150	150	150	-
40	50	50	50	50	30	50	50	50
-	-	50	50	50	-	50	60	50
-	100	100	200	200	200	600	200	100
-	-	-	-	-	-	150	100	80
100	250	200	350	600	350	300	450	300
-	-	-	-	-	-	-	50	-
540	997	800	1600	1850	1630	2100	1560	1380
-	4,85	-	-	-	5,00	-	-	15,00
4,00	5,00	4,00	8,00	8,00	8,00	8,00	5,00	5,00
-	-	-	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	-
0,40	0,50	0,50	0,50	0,50	0,30	0,50	0,50	0,50
-	-	1,00	1,00	1,00	-	1,00	1,20	1,00
-	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	6,00	2,00	1,00
-	-	-	-	-	-	2,10	1,40	1,12
1,40	3,50	2,80	4,90	8,40	4,90	4,20	6,30	4,20
-	-	-	-	-	-	-	0,90	-
5,80	14,85	9,30	17,90	21,40	21,70	23,30	18,80	27,82
-	0,97	-	-	-	1,00	-	-	3,00
0,80	1,00	0,80	1,60	1,60	1,60	1,60	1,00	1,00
-	-	-	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33	-
0,10	0,13	0,13	0,13	0,13	0,08	0,13	0,13	0,13
-	-	0,20	0,20	0,20	-	0,20	0,24	0,20
-	0,14	0,14	0,29	0,29	0,29	0,86	0,29	0,14
-	-	-	-	-	-	0,48	0,32	0,25
0,35	0,88	0,70	1,23	2,10	1,23	1,05	1,58	1,05
-	-	-	-	-	-	-	0,30	-
1,25	3,11	1,97	3,77	4,64	4,52	4,64	4,18	5,77

	21	20	19	18	17	16	15
ВСЬОГО	Шумський район	Чортківський район	Тернопільський район	Теребовлянський район	Підгаецький район	Підволочиський район	Монастирський район
1217	-	150	-	150	-	300	-
18660	500	800	1160	500	500	500	400
3042	92	-	100	-	-	200	-
1521	21	50	100	50	40	50	40
1460	50	50	250	-	-	50	50
5111	-	100	300	200	-	200	111
2130	-	-	100	100	100	100	-
15210	100	100	500	350	150	500	150
1338	-	150	150	-	-	38	-
49689	763	1400	2660	1350	790	1938	751
60,85	-	7,50	-	7,50	-	15,00	-
186,60	5,00	8,00	11,60	5,00	5,00	5,00	4,00
30,42	0,92	-	1,00	-	-	2,00	-
15,21	0,21	0,50	1,00	0,50	0,40	0,50	0,40
29,20	1,00	1,00	5,00	-	-	1,00	1,00
51,11	-	1,00	3,00	2,00	-	2,00	1,11
29,82	-	-	1,40	1,40	1,40	1,40	-
212,94	1,40	1,40	7,00	4,90	2,10	7,00	2,10
24,08	-	2,70	2,70	-	-	0,68	-
640,23	8,53	22,10	32,70	21,30	8,90	34,58	8,61
12,17	-	1,50	-	1,50	-	3,00	-
37,32	1,00	1,60	2,32	1,00	1,00	1,00	0,80
6,76	0,20	-	0,22	-	-	0,44	-
3,80	0,05	0,13	0,25	0,13	0,10	0,13	0,10
5,84	0,20	0,20	1,00	-	-	0,20	0,20
7,30	-	0,14	0,43	0,29	-	0,29	0,16
6,78	-	-	0,32	0,32	0,32	0,32	-
53,24	0,35	0,35	1,75	1,23	0,53	1,75	0,53
8,03	-	0,90	0,90	-	-	0,23	-
141,23	1,81	4,82	7,19	4,45	1,94	7,35	1,78

Таблиця підрахунку електричних навантажень сільського господарства

№ п/п	Найменування споживачів	Поголів'я, тис. голів				Річне споживання е/е, млн. кВт× годин					Загальне навантаження, тис.кВт				
		ферми ВРХ	свиноферми	ферми овець та кіз	птахоферми	ферми ВРХ	свиноферми	ферми овець та кіз	птахоферми	Всього	ферми ВРХ	свиноферми	ферми овець та кіз	птахоферми	Всього
1	Бережанський район	32,24	16,5	8,9	193,1	13,86	3,14	4,90	2,90	24,79	2,77	0,63	0,98	0,58	4,96
2	Борщівський район	50,84	20,6	12,6	388,9	21,86	3,91	6,93	5,83	38,54	4,37	0,78	1,39	1,17	7,71
3	Буцацький район	81,84	18,4	8,6	314,6	35,19	3,50	4,73	4,72	48,14	7,04	0,70	0,95	0,94	9,63
4	Гусятинський район	60,14	31,6	7,4	462,4	25,86	6,00	4,07	6,94	42,87	5,17	1,20	0,81	1,39	8,57
5	Заліщицький район	23,56	45,6	6,5	218,6	10,13	8,66	3,58	3,28	25,65	2,03	1,73	0,72	0,66	5,13
6	Збаразький район	81,84	30,5	6,8	326,8	35,19	5,80	3,74	4,90	49,63	7,04	1,16	0,75	0,98	9,93
7	Зборівський район	56,42	25,6	6,2	383,2	24,26	4,86	3,41	5,75	38,28	4,85	0,97	0,68	1,15	7,66
8	Козівський район	63,24	18,1	5,9	262,6	27,19	3,44	3,25	3,94	37,82	5,44	0,69	0,65	0,79	7,56
9	Кременецький район	76,26	20,1	9,6	204,4	32,79	3,82	5,28	3,07	44,96	6,56	0,76	1,06	0,61	8,99
10	Лановецький район	81,84	36,8	7,6	226,7	35,19	6,99	4,18	3,40	49,76	7,04	1,40	0,84	0,68	9,95
11	Монастирський район	29,76	16,4	8,2	225,7	12,80	3,12	4,51	3,39	23,81	2,56	0,62	0,90	0,68	4,76
12	Підволочиський район	69,44	41,2	7,1	265,2	29,86	7,83	3,91	3,98	45,57	5,97	1,57	0,78	0,80	9,11
13	Підгаєцький район	21,7	11,9	4,6	108,1	9,33	2,26	2,53	1,62	15,74	1,87	0,45	0,51	0,32	3,15
14	Теребовлянський район	84,32	42,2	11,9	844,5	36,26	8,02	6,55	12,67	63,49	7,25	1,60	1,31	2,53	12,70
15	Тернопільський район	42,16	105,5	14,3	950,7	18,13	20,05	7,87	14,26	60,30	3,63	4,01	1,57	2,85	12,06
16	Чортківський район	40,3	27,6	14,7	306,5	17,33	5,24	8,09	4,60	35,26	3,47	1,05	1,62	0,92	7,05
17	Шумський район	45,26	22,2	7,3	187,6	19,46	4,22	4,02	2,81	30,51	3,89	0,84	0,80	0,56	6,10
	ВСЬОГО	941,16	530,8	148,2	5869,5	404,70	100,85	81,51	88,04	675,10	80,94	20,17	16,30	17,61	135,02

Таблиця сумарних електричних навантажень

№ п/п	Найменування споживачів	Річне споживання е/е,млн. кВт _х годин					Загальне навантаження, тис.кВт				
		Житлово-комунальні потреби населення	Рекреаційно-оздоровчі заклади	Промисловість	Сільське господарство	Всього	Житлово-комунальні потреби населення	Рекреаційно-оздоровчі заклади	Промисловість	Сільське господарство	Всього
1	м.Тернопіль	393,12	6,87	225,4	-	625,39	68,97	3,44	51,09	-	123,50
2	м. Бережани	31,03	5,55	37,24	-	73,82	5,54	2,48	8,56	-	16,58
3	м. Кременець	32,8	5,28	40,9	-	78,98	5,75	2,52	9,24	-	17,51
4	м.Чортків	56,88	2,05	23,3	-	82,23	9,98	1,03	5,47	-	16,48
5	Бережанський район	18,15	5,25	15,8	24,79	63,99	4,43	2,62	3,67	4,96	15,68
6	Борщівський район	71,87	24,16	27,82	38,54	162,39	15,54	11,52	5,77	7,71	40,54
7	Буцацький район	72,35	12,45	18,8	48,14	151,74	16,04	6	4,18	9,63	35,85
8	Гусятинський район	67,66	15,15	23,3	42,87	148,98	14,11	7,08	4,64	8,57	34,40
9	Заліщицький район	48,42	22,2	21,7	25,65	117,97	10,55	10,58	4,52	5,13	30,78
10	Збаразький район	66,86	4,08	21,4	49,63	141,97	14,36	2,04	4,64	9,93	30,97
11	Зборівський район	42,48	7,23	17,9	38,28	105,89	9,43	3,21	3,77	7,66	24,07
12	Козівський район	41,47	0,93	9,3	37,82	89,52	8,95	0,47	1,97	7,56	18,95
13	Кременецький район	48,19	9,83	14,85	44,96	117,83	10,96	4,92	3,11	8,99	27,98
14	Лановецький район	32,1	1,72	5,8	49,76	89,38	6,89	0,86	1,25	9,95	18,95
15	Монастирський район	28,17	5,91	8,61	23,81	66,50	5,95	2,95	1,78	4,76	15,44
16	Підволочиський район	46,62	4,46	34,58	45,57	131,23	10,08	2,23	7,35	9,11	28,77
17	Підгаєцький район	16,51	1,3	8,9	15,74	42,45	3,77	0,65	1,94	3,15	9,51
18	Теребовлянський район	73,22	23,56	21,3	63,49	181,57	15,77	10,92	4,45	12,7	43,84
19	Тернопільський район	85,23	7,27	32,7	60,3	185,50	19,26	3,44	7,19	12,06	41,95
20	Чортківський район	41,77	6,37	22,1	35,26	105,50	9,79	3,01	4,82	7,05	24,67
21	Шумський район	36,05	4,77	8,53	30,51	79,86	8,08	2,38	1,81	6,1	18,37
	ВСЬОГО	1350,91	176,41	640,23	675,1	2842,65	274,2	84,35	141,23	135,02	634,80

При складанні перспективної схеми електропостачання були враховані такі проекти:

- Енергетична стратегія України до 2035 року;
- Програма розвитку гідроенергетики України на період до 2026 року;
- Обласна комплексна програма енергоефективності та енергозбереження Тернопільської області на 2016-2019 роки;
- Схема розвитку Південно-Західної ЕС;
- Схема перспективного розвитку електричних мереж напругою 35-110кВ Тернопільської області.

Виходячи з розрахунків та враховуючі місцеві умови пропонуються наступні основні рекомендації щодо розвитку електроенергетичної галузі області.

Для забезпечення надійного електропостачання споживачів області та покриття на розрахунковий строк зростаючих навантажень в окремих вузлах необхідно виконати будівництво нових електропідстанцій та ліній електропередачі.

Аналіз поточних та перспективних режимів роботи Південно-Західної ЕС вказує на щорічне зростання споживання Тернопільської області. Так, починаючи з 2005 року середній рівень росту споживання електричної енергії області складає близько 50 млн.кВт×годин щороку. Згідно з перспективним розвитком області та прогнозом приросту споживання потужності електричне навантаження Тернопільської області в період максимуму 2036 року складатиме понад 600МВт, а споживання в 2036 році досягне величини 2,8млрд.кВт×годин.

Основними джерелами електропостачання споживачів є магістральні електричні мережі 330кВ Тернопільської області, які експлуатуються Південно-Західною електроенергетичною системою ДП «НЕК «Укренерго». Схема мережі Тернопільської області сформована на класі напруги 330-110кВ з живленням споживачів від ПС-330кВ «Тернопільська».

Проблемним питанням на часі є безперебійне постачання споживачів Тернопільської області електричною енергією, на випадок аварій на високовольних лініях, з метою вирішення якого проводиться ряд робіт по проектуванню та будівництву повітряної лінії ПЛ-330кВ «Луцьк-Північна – Тернопільська» з реконструкцією підстанцій 330кВ «Луцьк-Північна» та «Тернопільська» в адміністративних межах Збараського, Зборівського, Кременецького і Тернопільського районів Тернопільської області.

На подальших етапах розвитку магістральних мереж регіону передбачається продовження лінії 330кВ від ПС-330кВ «Тернопільська» до ПС-330кВ «Чернівецька», виконаної сумісно підвісною з ПЛ-110кВ «Треребовля – Чортків – Озеряни – Борщів». Вказане будівництво дозволить зняти існуюче обмеження на видачу потужності атомних електростанцій Західного регіону ОЕС України.

Також передбачається будівництво другої магістральної електропідстанції 330кВ «Гусятин» з двома автотрансформаторами потужністю по 125МВА (при умові подальшого переведення газокompресорних станцій на електропривод) та заходів ПЛ-330кВ «Тернопіль – Чернівці» на дану підстанцію.

Для електропостачання нових житлових районів м. Тернопіль необхідно побудувати підстанцію закритого типу 110/35кВ «Проектна» з двома трансформаторами потужністю по 25МВА. Живлення підстанції здійснити відпайками від ПЛ-110кВ «Тернопіль – Озерна» та «Тернопіль – Промислова» (згідно проектних рішень Генерального плану м. Тернопіль).

З метою забезпечення двостороннього живлення ПС-110кВ «Гусятин» провести будівництво ПЛ-110кВ «Гусяти – Закупне». Також провести будівництво ПЛ-110кВ: «Марилівка – Товсте», «Бучач – Чортків», «Зборів – Залізці» та «Шумська – Білогір'я».

Для забезпечення надійного електропостачання області необхідно провести реконструкцію та модернізацію існуючих електропідстанцій всіх рівнів напруги.

Для уникнення потенційних небезпек у разі пошкодження силових трансформаторів на ПС «Загребельна» та ПС «Галицька» рекомендується встановити додатковий трансформатор потужністю 40,5МВА на цих підстанціях (згідно проектних рішень Генерального плану м. Тернопіль).

Для оптимізації систем електропостачання необхідно проводити заходи по удосконаленню й оптимізації системи обліку та контролю електроспоживання, заходи по удосконаленню систем автоматизації, телемеханізації та засобів диспетчерсько-технологічного управління.

Для переведення населених пунктів на негазифікованих територіях, або на територіях з нерентабельним використанням природного мережного газу, на електроопалення необхідно впроваджувати заходи з переобладнання населених пунктів, або окремих об'єктів, насамперед бюджетної сфери, опалювальними електроустановками. Реалізація цього питання вимагає у більшості випадків виконання комплексу робіт з реконструкції та модернізації електричних мереж, спрямованого на збільшення їх пропускної спроможності, та при необхідності нарощуванням потужностей на трансформаторних підстанціях. Але в першу чергу, для виконання переведення об'єктів населених пунктів районів області на опалення електричною енергією необхідно провести реконструкцію внутрішніх електричних мереж. Крім того, в населених пунктах районів області, де відсутні надлишкові потужності необхідні для приєднання додаткових електроустановок, потрібне проведення реконструкції електричних мереж та будівництво нових комплектних трансформаторних підстанцій. В районах, де рівень завантаженості силових трансформаторів складає 10-30%, тобто у наявності є електричні резервні потужності, впровадження електроопалювальних установок не потребують додаткового будівництва мереж та об'єктів електропостачання.

В газифікованих районах для електропостачання споживачів пропонується встановлювати когенераційні установки, які дають можливість при генерації електроенергії паралельно отримувати і тепло.

Для вдосконалення структури паливно-енергетичного балансу пріоритетним напрямком є перехід до раціонального поєднання традиційних та нетрадиційних джерел енергії, збільшення частки НВДЕ в загальному енергетичному балансі області, впровадження та розвиток програми використання альтернативних джерел електроенергії.

У Тернопільській області наявні значні запаси альтернативних природному газу та кам'яному вугіллю видів палива, такі як дрова, відходи деревообробки (гілля, щепи, тирса), сировини сільськогосподарського виробництва та інші. На території області знаходиться ряд об'єктів біоенергетики, зокрема автономний газогенераторний комплекс на біопаливі рослинного походження.

В Тернопільській області можливе використання сонячної енергії як додаткового джерела електричної енергії. В результаті обробки статистичних метеорологічних даних по надходженню сонячної радіації визначено питомі енергетичні показники з надходження сонячної енергії та розподіл енергетичного потенціалу сонячного випромінювання для кожної з областей України. Потенціал сонячної енергії Тернопільської області є достатньо високим для широкого впровадження фотоенергетичного обладнання. Технічний потенціал сонячної енергії Тернопільської області складає 78млрд. кВт×годин в рік, при цьому доцільно-економічний потенціал сонячної енергії складає 120млн. кВт×годин в рік.

Приведені енергетичні показники з надходження сонячної радіації є базовими при впровадженні сонячного енергетичного обладнання і рекомендуються до використання в першу чергу проектувальниками об'єктів сонячної енергетики для вибору типу обладнання та для встановлення їх оптимальної потужності і терміну ефективної експлуатації обладнання в області.

Побудова нових сонячних електростанцій з оптимальним вибором майданчика, з урахуванням особливостей рельєфу, використання невживаної в сільському господарстві території, нахилу земної поверхні, величини ділянок і інфраструктури із застосуванням нового покоління сонячних панелей на території Тернопільської області може бути одним з пріоритетних напрямків з ефективного використання енергії. Але при цьому необхідно проводити відповідні дослідження проектувальниками об'єктів сонячної енергетики та розробку спеціалізованого проекту на подальших стадіях проектування. Також вкрай необхідне використання сучасних комп'ютерних технологій для оцінки сонячного потенціалу і вибору майданчиків СЕС.

На даний час в Тернопільській області збудовано та введено в експлуатацію ряд сонячних електростанцій в Тернопільському, Буцацькому та Терехівському районі сумарною встановленою потужністю близько 0,8МВт. Разом з тим, власники 118 домогосподарств встановили побутові сонячні електростанції і продають відновлювальну енергію в єдину енергетичну систему за «зеленим» тарифом (у 2016 році виробили понад 0,551млн.кВт×годин електричної енергії).

Також в Тернопільській області планують обладнати водонагрівальними системами на сонячній енергії чотири бюджетні установи: Петриківський обласний комунальний геріатричний пансіонат, Терехівський обласний комунальний психоневрологічний будинок, Більче-Золотецьку і Микулинецьку обласні фізіотерапевтичні лікарні реабілітації. Зараз фахівці розраховують потужність сонячних колекторів, що підігріватимуть воду в установах. В області майже на 70% можна замінити природний газ відновлюваними джерелами енергії, тому це питання є одним з пріоритетних. Також вже розроблені проекти будівництва сонячних електростанцій в Підгаєцькому та Шумському районах Тернопільщини.

На даний час розроблено два детальних плани території для розміщення сонячних електростанцій поблизу села Лопушани на території Гукалівської сільської ради Зборівського району Тернопільської області (за межами населеного пункту). З метою збільшення обсягів виробництва енергоносіїв з відновлювальних джерел енергії необхідно провести будівництво сонячної електростанції на двох земельних ділянках загальною площею 64,1га та сумарною потужністю 22,68 МВт.

Також рекомендується провести будівництво електростанції на сонячних батареях встановленою потужністю близько 20МВт на території Дунівської сільської ради (біля с. Щитівці площею до 40га) та біля с. Дзвиняч Дзвиняцької сільської ради Заліщицького району Тернопільської області.

Для видачі потужності сонячних електростанцій, необхідна розробка ТЕО схеми видачі потужності, в якому вирішується необхідність спорудження нових електропідстанцій та нових ліній електропередачі. У зв'язку з цим, ймовірно розташування нових сонячних електростанцій повинні вирішуватись після розробки та погодження ТЕО.

В Тернопільській області можливе використання вітрової енергії як додаткового джерела електроенергії, так як в загальному Тернопільська область є достатньо ефективною для будівництва на території області вітрових електростанцій (ВЕС). Для сучасного технічного рівня вітрових електричних установок (ВЕУ) використовуються райони із середньорічними швидкостями вітру близько 5м/с і вище на висоті флюгера 10м. Тому попередня оцінка вітрових характеристик території України дається з використанням цього критерію. В результаті обробки статистичних

метеорологічних даних по швидкості та повторюваності швидкості вітру проведено районування території України по швидкостях вітру і визначено питомий енергетичний потенціал вітру на різній висоті відповідно до зон районування.

Зокрема, Тернопільська область знаходиться в зоні з середньорічною швидкістю вітру близько 4,5 м/с. Очікувані обсяги виробництва електроенергії з 1 м² перетину площі вітроколеса на висоті 100м складає понад 1150кВт×год/м² рік. Приведені дані є базовими при впровадженні вітроенергетичного обладнання і призначені до використання проектувальниками об'єктів вітроенергетики для встановлення оптимальної потужності вітроагрегатів та типу енергії (електрична або механічна) та вибору оптимального майданчика для ефективного її виробництва в конкретній місцевості. Через ймовірнісний характер роботи ВЕС, залежно від наявності і швидкості вітру, вітроелектростанції не можуть розглядатися як об'єкти радикального поліпшення балансу потужності області. Основна роль ВЕС полягає в ймовірності додаткового виробництва електроенергії.

Побудова нових ВЕС з оптимальним вибором майданчика, з урахуванням особливостей рельєфу, швидкості і напрямку вітру, нахилу земної поверхні, величини ділянок і інфраструктури із застосуванням нового покоління вітроагрегатів на території Тернопільської області може бути одним з пріоритетних напрямків з ефективного використання енергії. Але при цьому необхідно проводити відповідні дослідження проектувальниками об'єктів вітроенергетики та розробку спеціалізованого проекту на подальших стадіях проектування. Також вкрай необхідне використання сучасних комп'ютерних технологій для оцінки вітрового потенціалу і вибору майданчиків ВЕС.

На даний час в Тернопільській області введено в дію 11 вітрових установок. Також пропонується проведення будівництва двох вітрових електростанцій у Тернопільській області загальною потужністю 4 МВт. Завдяки встановленню вітрових турбін очікується, що річний обсяг згенерованої екологічно чистої електроенергії складатиме щонайменше 4,4 млн.кВт×годин щорічно.

Для видачі потужності вітрових електростанцій, необхідна розробка ТЕО схеми видачі потужності, в якому вирішується необхідність спорудження нових електропідстанцій та нових ліній електропередачі. У зв'язку з цим, ймовірне розташування нових вітрових електростанцій повинні вирішуватись після розробки та погодження ТЕО.

Одним з перспективних, але разом з тим і спірних напрямів розвитку відновлювальних джерел енергії в Тернопільській області є використання доцільно-економічного гідроенергетичного потенціалу малих річок. На даний час в області працюють декілька гідроелектростанцій сумарною потужністю близько 11МВт, що в загальному виробляють близько 35,00млн.кВт×годин в рік.

Також згідно рішень затвердженої Кабінетом міністрів України від 13.07.2016 №552-р Програми розвитку гідроенергетики України на період до 2026 року, з метою використання гідротехнічного потенціалу річок області та для збільшення маневрених потужностей і стабілізації управління режимами роботи об'єднаної енергетичної системи України, розглядається можливість будівництва каскаду Верхньодністровських ГЕС: Вістря, Монастирок, Литячі, Печорна, Брідок, Устя.

В Програмі розглянуто каскад із шести руслових/дериваційних низьконапірних ГЕС з розміщенням протипаводкових ємностей у водосховищах вище нормального підпірного рівня. При цьому передбачається добове регулювання стоку водосховищем для покриття ГЕС пікової зони добового графіка навантажень енергосистеми при сумарній потужності всіх ГЕС 390МВт і вироблення близько 710млн. кВт×годин/рік при виконанні умов захисту від паводку. Згідно листа ПрАТ «Укргідроенерго» від 20.11.2017 № 19/6401 у 2017-2018 рр. планується проведення

вишукувань з метою розроблення ТЕО будівництва каскаду верхньодністровських ГЕС.

Разом з тим, враховуючі екологічну складову даного питання та уникнення негативного впливу на довкілля, наявність на території Тернопільської області об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, розташованих вздовж р. Дністер (національний природний парк «Дністровський каньйон»), рішення сесії Тернопільської Обласної ради від 3.03.2016р. №93 «Про заборону будівництва каскаду гідроелектростанцій з водосховищами на верхньому Дністрі на території Тернопільської області» схемою планування території визначено за необхідне:

- в разі розроблення ПрАТ «Укргідроенерго» ТЕО - провести ретельні розширені інженерні вишукування і дослідження з охорони навколишнього середовища стосовно впливу каскаду ГЕС на довкілля;
- створити експертну комісію із залученням фахівців з енергетики, економіки, екології, водних ресурсів, представників громадських організацій, місцевого та регіонального самоуправління тощо;
- за результатами ТЕО та висновку експертної комісії провести широке громадське обговорення у районах розміщення ГЕС, Тернопільській області, на Державному рівні.

Остаточне вирішення питання щодо доцільності будівництва каскаду верхньодністровських ГЕС можливе тільки після проведення зазначених заходів з доступною інформацією для громадськості, широко висвітлених у ЗМІ та погодженими в установленному законодавством порядку та з органами регіонального управління.

5.2. ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

Існуючий стан

Централізоване тепlopостачання населених пунктів області забезпечують КП ТМ ТОР «Тернопільтеплокомуненерго» і КП ТМ ТМР «Тернопільміськтеплокомуненерго», які обслуговують 75 котелень. Сумарна потужність котелень підприємств 737,60 Гкал/год, з них потужністю до 3 Гкал/год – 41 од., від 3 до 20 Гкал/год – 23од., від 20 до100 Гкал/год – 10од., 100 і більше Гкал/год – 1од. Протяжність теплових мереж у двотрубному обчисленні становить 172,70 км, з них ветхих та аварійних – близько 91,30км. З встановлених 246 котлів, терміном експлуатації більше 20 років – 87 од. Вироблено теплової енергії за 2016р. – 530,9 тис. Гкал, витрачено на власні потреби котелень – 12,92 тис. Гкал; відпущено теплової енергії – 514,20 тис. Гкал, у т.ч. населенню – 411,80 тис. Гкал, на комунально-побутові потреби – 101,60 тис. Гкал, на виробничі потреби підприємства – 0,82 тис. Гкал; втрати теплової енергії склали 51,55 тис. Гкал.

Найбільшими котельнями КП ТМ ТМР «Тернопільміськтеплокомуненерго» є: 1) кот. по вул. Київська, 3а, встановленою потужністю – 136,50 Гкал/год; 2) кот. по вул. Курбаса, 3а, встановленою потужністю – 90,77 Гкал/год; 3) кот. по вул. Просвіти, 9, встановленою потужністю – 63,72 Гкал/год; 4) кот. по вул. Лемківська, 23, встановленою потужністю – 60,0 Гкал/год.

Основною проблемою є масове відключення споживачів від централізованої системи.

Майже 100% теплових мереж в межах області замінено на попередньоізолювані трубопроводи, але в м. Тернопіль замінено лише 20 % мереж.

Природний газ залишається поширеним видом палива для теплогенеруючих установок. Також на 19 котельнях встановлене обладнання для використання твердого палива, як резервного.

Проектні рішення.

Проектом намічується динаміка змін по всіх напрямках соціально-економічного розвитку районів, міських, селищних і сільських населених пунктів області. За перспективою розвитку сельбищної території області, тепlopостачання існуючого та нового багатоквартирного житлового фонду, закладів та підприємств обслуговування населених пунктів вирішується через пошук шляхів оптимального поєднання систем централізованого, децентралізованого та автономного тепlopостачання, на базі використання ресурсів існуючих систем і будівництва нових джерел теплоти.

Оптимальне співвідношення централізованої та децентралізованої систем тепlopостачання в конкретному населеному пункті дозволяє визначити показник щільності теплового, газового та електричного навантажень в усіх зонах тепlopостачання, що мінімізує витрати і реальний рівень втрат у теплових мережах. У садибній житловій забудові і надалі використовуються індивідуальні джерела тепlopостачання.

У складі джерел теплової енергії залишаються опалювальні котельні, рентабельність експлуатації яких підтверджена сучасними техніко-економічними обґрунтуваннями. Розвиток існуючої системи теплових мереж обумовлюється резервом потужності визначених джерел та величиною додаткових навантажень нових споживачів, вимогами відповідних Технічних умов на підключення до централізованої системи з урахуванням фактору оптимізації собівартості житлово-комунальних послуг по об'єктах нового будівництва, як додаткового абонента.

Концептуальним у розвитку схеми тепlopостачання, а саме – коригуванні теплових навантажень та усуненні потреби у збільшенні потужності джерела теплової енергії, є впровадження енергозберігаючих заходів безпосередньо біля споживача. Як пріоритетний напрямок, тепlopостачання нових об'єктів житлово-

комунального сектору, перш за все розташованих поза межами радіусу дії існуючих джерел теплоти та можливого додаткового підключення нових абонентів, пропонується через застосування модульних котелень, або систем поквартирного опалення з дотриманням вимог нормативних матеріалів (ДБН В.2.5-20-2001 «Газопостачання», ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування»). Це дозволяє максимально уникати втрат теплової енергії, підвищити інтенсивність вводу в експлуатацію завершених будівництвом об'єктів. Одним з чинників розвитку системи тепlopостачання, у т.ч. під час робіт з реконструкції, є перехід з однотрубною на двотрубну систему водяного опалення з можливістю унезалежнення квартирних систем одна від другої і відповідно поквартирного регулювання тепlopостачання.

Витрати теплоти по споживачах, для яких, згідно вимог ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» передбачене централізоване тепlopостачання, визначені відповідно до забезпечення:

- багатоквартирної забудови – опаленням та гарячим водопостачанням;
- закладів та підприємств обслуговування – опаленням, гарячим водопостачанням та вентиляцією, у тому числі курортно-рекреаційних установ сезонного функціонування – гарячим водопостачанням і, частково, черговим опаленням;
- підприємств в промислових галузях – опаленням, гарячим водопостачанням, вентиляцією та на технологічні потреби.

Розрахунки теплових потоків виконано у відповідності до вимог нормативних документів: ДБН В.2.5-39:2008 «Теплові мережі», ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія» та ДБН В.2.6-31:2016 «Теплова ізоляція будівель». Розрахункові витрати теплоти на опалення, вентиляцію, гаряче водопостачання визначено: для житлово-комунального сектора – згідно даних щодо динаміки розвитку житлового фонду та розселення населення; для закладів курортно-оздоровчого та рекреаційного призначення – згідно даних по ємності рекреаційно-оздоровчих закладів та проектів-аналогів відповідних об'єктів; для промисловості та сільського господарства – по укрупнених галузевих показниках питомих витрат теплоти та палива, даних фактичного паливоспоживання і даних, щодо перспективи їх розвитку. Результати розрахунків орієнтовних величин необхідного теплового потоку за умови 100% забезпеченості споживачів на кінець строку освоєння і реалізації проектних рішень та обсягів будівництва наведено в таблиці.

Таблиця

Тепловий потік, МВт (розрахунковий період)

	Споживачі в розрізі адміністративно-територіальних одиниць по регіонах	Житлово-комунальний сектор			Рекреаційно-оздоровчі заклади		Пром-словіть	Сільське господарство	Всього
		Опалення, вентиляція	Гаряче водопостачання	Всього	Опалювальний період	Не опалювальний період			
1	Тернопільська область, всього. В тому числі:	2136,71	207,83	2344,54	62,99	40,61	278,06	969,65	3655,23
1.1	Міста обласного підпорядкування	672,47	96,82	769,29	7,29	4,21	140,07	-	916,64
	Тернопіль	487,18	76,48	563,66	-	1,11	97,64	-	661,30
	Бережани	60,20	7,07	67,27	5,21	1,50	14,63	-	87,10
	Кременець	49,22	5,22	54,44	2,08	1,08	16,28	-	72,80
	Чортків	75,87	8,05	83,92	-	0,52	11,52	-	95,44
1.2	Адміністративні райони:	1464,24	111,01	1575,25	55,70	36,40	137,99	969,65	2738,59
	Бережанський район	27,50	1,39	28,90	-	1,48	8,38	34,63	71,91
	Борщівський район	128,25	10,13	138,37	9,72	4,83	6,33	53,83	208,25
	Бучацький район	112,73	9,28	122,01	4,16	0,67	8,49	84,51	219,18
	Гусятинський район	118,08	10,72	128,79	7,29	3,95	13,37	64,72	214,17
	Заліщицький район	85,59	6,63	92,22	9,72	6,05	10,85	30,17	142,96
	Збаразький район	114,41	9,64	124,05	-	1,04	11,28	86,26	221,59
	Зборівський район	69,03	5,42	74,44	5,55	1,78	10,59	60,13	150,72
	Козівський район	74,10	5,87	79,97	-	0,26	5,22	65,86	151,06
	Кременецький район	80,68	5,53	86,21	0,53	2,45	6,45	79,17	172,36
	Лановецький район	55,14	4,64	59,78	-	0,48	4,50	87,18	151,46
	Монастириський район	57,97	4,29	62,26	-	1,63	5,16	32,14	99,56
	Підволочиський район	97,05	6,57	103,62	-	1,15	8,61	75,41	187,64
	Підгаєцький район	35,27	1,85	37,12	-	0,37	5,38	23,43	65,93
	Теребовлянський район	124,77	10,46	135,23	13,19	5,79	7,33	90,44	246,19
	Тернопільський район	175,99	10,07	186,06	2,08	1,37	16,61	57,46	262,21
	Чортківський район	46,13	4,12	50,25	3,47	1,86	3,99	44,30	102,01
	Шумський район	61,54	4,42	65,95	-	1,22	5,45	48,48	119,88

Через наявність в області значного за обсягом і сталого енергоспоживання при невисоких темпах технічного переоснащення застарілих технологій, основним напрямком подальшого розвитку теплоенергетики є впровадження заходів з енергозбереження. Згідно «Обласної комплексної програми енергоефективності та енергозбереження Тернопільської області на 2016-2019 роки» вирішення існуючих проблем передбачається наступними шляхами:

- проведення модернізації об'єктів комунального господарства, у тому числі, переведення котелень, що обслуговують об'єкти соціальної сфери, на використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;
- проведення санації житлових будинків, об'єктів соціальної сфери та будівель установ;
- заміни застарілого котельного обладнання на об'єктах бюджетної сфери та комунальної теплоенергетики на вискоелективне енергозберігаюче обладнання з використанням місцевих видів палива (торф, відходи деревини). Передбачається технічне переоснащення 80 котелень, а саме встановлення 140 одиниць сучасних енергоефективних котлів, які експлуатуються на біомасі, замість морально застарілих та фізично зношених котлів;
- впровадження систем електроопалення (електротепло-акумуляційного обігріву та гарячого водопостачання) на підприємствах комунальної форми власності та в бюджетній сфері;
- заміна або реконструкція малоефективних котлів з коефіцієнтом корисної дії нижче 80 % з переведенням на альтернативні місцеві види палива та використанням утилізаторів теплоти димових газів котлів, використання новітніх пальників;
- зниження втрат у магістральних та розподільчих теплових мережах шляхом впровадження сучасних видів теплоізоляції, застосування попередньо ізольованих труб при проведенні заміни та ремонту трубопроводів;
- впровадження індивідуальних теплових пунктів, засобів обліку і приладів регулювання споживання теплової енергії;
- впровадження когенераційних установок, у тому числі на базі діючих опалювальних котелень;
- впровадження попереджувальної діагностики (енергетичного обстеження) стану систем тепlopостачання у процесі експлуатації;
- освоєння виробництва котлів, які працюють на місцевих енергетичних ресурсах, промисловими підприємствами та організаціями області;
- модернізації технологічного обладнання промисловими підприємствами та організаціями області;
- проведення заходів з популяризації енергоефективності та енергоощадності серед населення області;
- реалізації роботи з стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та матеріалів.

Схеми виробництва, транспортування теплової енергії, кількість джерел тепlopостачання з розрахунку до наданих у проекті розмірів необхідного теплового потоку, вибір основного обладнання, місця їх розміщення конкретизуються на подальших етапах проектування, під час розробки, або коригування існуючих схем тепlopостачання населених пунктів області із залученням спеціалізованих проектних організацій.

5.2. ГАЗОПОСТАЧАННЯ

Існуючий стан

Газопостачання області здійснюється через 52 газорозподільні станції (ГРС), що знаходяться в межах області, та від ГРС суміжних областей на мережі відводів від магістральних газопроводів I класу і далі від ГРС – системою міжселищних газопроводів на ГРП районних населених пунктів. Протяжність міжселищних, розподільних газопроводів становить 11964,2 км.

За 2016р. по області, орієнтовно відпущено споживачам природного газу 623,13 млн.м³, в т.ч. населенню – 398,45 млн.м³, промисловим підприємствам та комунально-побутовим споживачам – 104,92 млн.м³, підприємствам комунальної теплоенергетики – 69,73 млн.м³. При середньому по області відсотку газифікації природним газом – 79%, цей показник в містах Тернопіль, Бережани та Чортків досягає майже 100%, по районах: найвищий в Козівському та Тернопільському (94%), найнижчий в Борщівському (47%). Не газифікованими залишаються приблизно 50 населених пунктів області.

Газоспоживання на базі використання зрідженого газу відбувається з ГНС та ГНП області в основному споживачами, територіально розташованими поза межами централізованого газозабезпечення природним мережним газом. Розмір споживання зрідженого газу населенням по області, станом на 01.01.2017р. становив близько 0,30 тис. т.

По території Тернопільської області проходять магістральні газопроводи I-го класу “Союз” Ø1400мм, “Уренгой-Помари-Ужгород” Ø1400мм, “Прогрес” Ø1400мм, “Київ-Захід України-1, -2” Ø1000мм, “Торжок-Долина” Ø1400мм, “Дашава-Київ” Ø500мм та система внутрішньо-обласних газопроводів-відводів з головними спорудами на них. Також по території області проходять нафтопроводи “Одеса-Броди” Ø1000і “Дружба-1, -2” Ø700мм та нафтопродуктопровід “Куйбишев-Захід” Ø500мм.

Проектні рішення.

Перспектива системи газопостачання області вирішується з урахуванням подальшого розвитку районів, міських і сільських поселень, включаючи питання їх соціально-економічного розвитку по всіх напрямках. На базі природного газу розглядається забезпечення таких категорій споживачів: житлові будинки; джерела тепlopостачання; промислові та інші підприємства по наданих галузях.

Норми питомих витрат природного газу для споживачів на комунально-побутові потреби прийняті по пріоритетних видах житлової забудови населених пунктів, згідно з ДБН В.2.5-20-2001 «Газопостачання», з урахуванням наявності в квартирі: багатоквартирної житлової забудови – газової плити і централізованого (центрального) гарячого водопостачання; садибної забудови – газової плити і індивідуального теплотехнічного обладнання.

Приготування їжі в лікувально-оздоровчих закладах, дитячих дошкільних та шкільних закладах, підприємствах громадського харчування передбачено на базі використання електроенергії.

Розмір газоспоживання по промислових підприємствах та у галузі сільського господарства визначено з урахуванням перспективи їх розвитку, за даними фактичного паливоспоживання та по укрупнених показниках питомих витрат теплоти та палива. Орієнтовні величини результатів розрахунку річних витрат природного газу за умови 100% газифікації території на кінець освоєння обсягів проектного періоду, наведено в таблиці.

Таблиця

№ з/п	Споживачі в розрізі адміністративно-територіальних одиниць по регіонах	Річні витрати природного газу на кінець розрахункового періоду, млн.м ³ /рік							
		Житлово-комунальний сектор				Рекреаційно-оздоровчі заклади	Промисловість	Сільське господарство	Всього
		Житлові будинки (приготування їжі та, частково, гаряче водопостачання)	Опалювальні установки садибної забудови	Джерела центрального тепlopостачання житлово-комунального сектору	Всього				
1.	Область, всього, у тому числі:	197,59	2106,85	2078,38	2543,02	43,25	188,24	286,90	3061,40
1.1	Міста обласного підпорядкування	36,54	1124,21	1263,74	584,69	5,02	182,93	0,00	772,64
	Тернопіль	25,98	67,58	319,49	413,05	0,37	66,14	0,00	484,21
	Бережани	2,23	2,82	37,45	42,50	3,21	9,91	0,00	52,77
	Кременець	3,28	13,87	30,15	47,30	1,44	11,03	0,00	59,77
	Чортків	5,06	21,39	46,47	72,91	0,17	7,24	0,00	83,36
1.2	Адміністративні райони:	161,05	982,64	814,64	1958,33	38,23	99,64	286,90	2383,10
	Бережанський район	4,78	35,91	15,55	56,23	0,49	5,31	10,09	72,12
	Борщівський район	13,07	84,60	75,59	173,26	6,66	4,69	15,21	194,70
	Бучацький район	14,32	86,97	66,77	168,05	2,39	5,75	22,59	189,51
	Гусятинський район	10,81	64,86	70,78	146,44	5,11	9,64	18,93	185,33
	Заліщицький район	9,05	59,41	50,34	118,80	7,06	7,38	11,70	147,50
	Збаразький район	11,88	68,35	67,95	148,19	3,49	7,92	24,15	172,91
	Зборівський район	8,45	51,44	40,66	100,54	0,09	7,43	17,24	139,18
	Козівський район	7,51	48,50	43,69	99,70	1,08	3,77	17,96	124,20
	Кременецький район	10,37	72,57	46,84	129,77	0,16	4,51	21,43	152,32
	Лановецький район	5,69	30,24	32,74	68,67	0,34	2,98	24,96	94,16
	Монастириський район	4,72	31,08	33,92	69,72	0,54	3,72	9,47	98,56
	Підволочиський район	8,48	0,00	11,80	20,28	0,38	5,83	22,47	35,92
	Підгаєцький район	3,61	33,84	19,99	57,44	0,12	3,80	6,90	84,24
	Теребовлянський район	13,14	75,97	74,06	163,16	8,79	5,33	26,27	175,77
	Тернопільський район	17,97	145,41	100,47	263,85	1,54	11,25	24,02	301,49
	Чортківський район	9,84	42,75	27,60	80,18	2,42	6,62	13,51	119,61
	Шумський район	7,40	50,76	35,89	94,05	0,40	3,71	14,04	112,82

Виходячи з розміру паливного еквіваленту природного газу $E=1,16$, прийнятого у даному проекті за вихідний (основний) вид палива, маса умовного палива всього по області на розрахунковий період складе приблизно 3551,22 тис. тонн.

Реальний розмір газоспоживання в цілому та по споживачах в розрізі адміністративно-територіальних одиниць області і по галузях, визначається через коригування наданих у проекті розрахункових показників річних витрат природного газу, з урахуванням низки актуальних факторів: обсяги освоєння проектних рішень, цінова політика на природний газ, обсяги імпорту і власного газу у балансі, ступінь реалізації освоєння нетрадиційних, альтернативних, поновлювальних видів палива, та інші.

Перспектива системи газопостачання Тернопільської області вирішується за рахунок подальшої розбудови системи міжселищних та розподільчих газопроводів, будівництва нових ГРП (ШРП) з урахуванням «Плану перспективного розвитку газорозподільних мереж Тернопільської області» по ПАТ «Тернопільгаз», а також всіх напрямків запропонованого територіального, соціально-економічного розвитку, при їх техніко-економічному обґрунтуванні і вирішенні питань фінансування відповідних проектів, на підставі існуючих замовлень і темпів їх реалізації.

Вирішення та удосконалення питань газозабезпечення області у контексті загальнодержавних інтересів, потребує розгляду, вивчення і реалізації таких заходів:

- інвентаризація існуючої внутрішньо-обласної газотранспортної системи;
- коригування схем газопостачання області, населених пунктів в напрямках оптимізації експлуатації існуючої газотранспортної системи після реалізації галузевих заходів з енергозбереження і технологічної модернізації споживачів;
- модернізація газових мереж та існуючого обладнання, заміна режимів його роботи;
- подальший розвиток газотранспортної системи у напрямках, спрямованих реальним фінансуванням і техніко-економічними обґрунтуваннями;
- оптимізація розвитку системи магістральних трубопроводів через проведення гідравлічних розрахунків з урахуванням затверджених планів розвитку населених пунктів, визначення пріоритетних існуючих і намічених споживачів;
- впровадження інтегрованої системи автоматизованого контролю на всіх рівнях споживання;
- оптимізація розвитку системи міжселищних та розподільчих газопроводів населених пунктів області з урахуванням 100% завантаження існуючих ГРС, будівництво ГРП (ШРП);
- впровадження одноступеневої системи газопостачання з комбінованими будинковими регуляторами тиску (КБРТ) із застосуванням сучасних матеріалів та технологій будівництва.

Пріоритетним залишається напрямок пошуку нових джерел енергії, у тому числі за рахунок переробки вторинних ресурсів, розвиток галузей, виробництв і технологічних процесів, які сприяють зменшенню використання природного газу і нафтопродуктів. Так область має значні резерви відтворюваної енергії: енергія сонця, вітру, та енергія котру можна отримувати при переробці біомаси (відходів тваринництва та птахівництва, сільськогосподарського виробництва, рослинництва, відходів деревопереробної промисловості і т.д.) в біогаз, газ стічних вод, газ сміттєзвалищ, пропан, бутан та ін. Також альтернативним паливом в області є торф.

На наступних стадіях проектування даним проектом рекомендовано проведення коригування існуючих схем газопостачання області в цілому і населених пунктів в тому числі, з урахуванням сучасних реалій і можливості інноваційно-

технологічного розвитку, реалізація логічного продовження виконання існуючих проектних і програмних рішень через їх техніко-економічні розрахунки і обґрунтування за сучасним станом із залученням спеціалізованих проектних і фахових закладів.

В межах області необхідно слідкувати за дотриманням вимог ЗУ «Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів». При виявленні порушень, в кожному окремому випадку слід вирішувати питання згідно чинного законодавства через узгодження умов експлуатації об'єктів магістральних трубопроводів з Держпраці та ДК «Укртрансгаз».

5.4. САНІТАРНЕ ОЧИЩЕННЯ

Існуючий стан

Вивіз та видалення твердих побутових відходів (ТПВ) міст, селищ міського типу та більшості сіл здійснюється на полігонах ТПВ та сміттєзвалищах, які розташовані в межах території області. За даними Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у Тернопільській області існує 740 місць видалення відходів. Деякі сміттєзвалища обслуговують 2-3 населених пункти.

Середньорічний обсяг утворення та видалення ТПВ в цілому по області становить 160,00 – 180,00 тис. тон. З кожним роком дані показники тільки зростають (у порівнянні з минулим роком спостереження).

Реєстр місць видалення відходів (МВВ) ведеться згідно із «Порядком ведення реєстру місць видалення відходів» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 №1216. Станом на 1.01.2017 року із 740 сміттєзвалищ (полігонів) області погоджено паспорти та включено до реєстру МВВ області 91 сміттєзвалище (полігон), сумарною площею 103,48 га. Більш детальна інформація, щодо МВВ області приведена у таблиці ВК-1.

Згідно статистичних даних послугами зі збирання ТПВ охоплено біля 80% населення області. Для санітарного очищення використовуються 44 сміттєвоза (19 комунальних, 25 приватних). Спецавтотранспорт на 70% фізично зношений і потребує заміни. У більшості населених пунктів області спеціалізовані автомобілі зовсім відсутні, тому значна частина твердих побутових відходів вивозиться на сміттєзвалища «самовивозом» без дотримання норм і правил складування.

Значна частина побутових відходів концентрується на стихійних сміттєзвалищах, які формуються, як правило, у приміській смузі, приватному житловому секторі, зонах відпочинку та в інших місцях. Органами місцевого самоврядування постійно проводиться робота по ліквідації даного явища.

До основних проблем санітарного очищення області відносяться:

- відсутня цілісна система поводження з побутовими відходами (контролю за утворенням, перевезенням, розміщенням та утилізацією);
- слабкий розвиток індустріальних методів переробки твердих побутових відходів;
- накопичення відходів на території області, низький рівень їх утилізації;
- відсутні системи роздільного збору побутових відходів;
- значна частина сміттєзвалищ та полігонів для захоронення твердих побутових відходів не відповідають існуючим санітарним та екологічним вимогам;
- не розроблені схеми санітарного очищення населених пунктів.
- збір відходів здійснюється по давно застарілій технології, в основному використовується застаріле, зношене устаткування й транспортні засоби;
- велика кількість стихійно виниклих смітників.

Перелік звалищ та полігонів ТПВ області, які внесені у реєстр МВВ.

Таблиця СО-1

№з /п	Найменування МВВ, код	Місце знаходження МВВ (населений пункт, район)	Площа МВВ, га
1.	Полігон (сміттєзвалище) твердих побутових відходів	м. Бучач (північно-західна частина м. Бучача)	6,00
2.	Полігон твердих побутових відходів	м. Копичинці Гусятинського району (1 км на захід від м. Копичинці)	3,10
3.	Гусятинський полігон твердих побутових відходів	с/т Гусятин Гусятинського району (північно-західна частина селища)	3,00

4.	Теребовлянський полігон твердих побутових відходів	с. Плебанівка Теребовлянського району	7,00
5.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в м. Чорткові	Південна частина м. Чорткова	5,50
6.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в м. Почаєві, Кременецького району	Південно-східна частина м. Почаїв	1,20
7.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в м. Збаражі	м. Збараж, на північному сході від м. Тернополя	3,65
8.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в смт Підволочиськ	смт Підволочиськ	4,10
9.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Куськівці Лановецького району	в західній частині м. Ланівці	3,72
10.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Настасів Тернопільського району	в південно-східній частині с. Настасів	0,15
11.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Мар'янівка Тернопільського району	в північно-східній частині с. Мар'янівка	0,05
12.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Ступки Тернопільського району	в південно-східній частині с. Ступки	0,05
13.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Козівка Тернопільського району	в північно-східній частині с. Козівка	0,15
14.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Грабівці Тернопільського району	в східній частині с. Грабівці	0,15
15.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Шляхтинці Тернопільського району	в південно-західній частині с. Шляхтинці	0,30
16.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Романівка Тернопільського району	в південно-східній частині с. Романівка	1,50
17.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Почапинці Тернопільського району	в південно-східній частині с. Почапинці	0,05
18.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в смт В. Березовиця Тернопільського району	в північній частині смт В. Березовиця	0,60
19.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Байківці	в південній частині с. Байківці	0,05

	Тернопільського району		
20.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Довжанка Тернопільського району	в північно-східній частині с. Довжанка	0,50
21.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Лучка Тернопільського району	в східній частині с. Лучка	0,30
22.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Баворів Тернопільського району	в східній частині с. Баворів	0,15
23.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Мишковичі Тернопільського району	в південно-східній частині с. Мишковичі	0,10
24.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Буцнів Тернопільського району	в східній частині с. Буцнів	0,05
25.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Ігровиця Тернопільського району	в південній частині с. Ігровиця	0,05
26.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. В. Лука Тернопільського району	в північно-східній частині с. В. Лука	0,03
27.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Дубівці Тернопільського району	в північній частині с. Дубівці	0,30
28.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Скоморохи Тернопільського району	в східній частині с. Скоморохи	0,40
29.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Йосипівка Тернопільського району	в південній частині с. Йосипівка	0,25
30.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Жовтневе Тернопільського району	в північній частині с. Жовтневе	0,05
31.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Лозова Тернопільського району	в північно-західній частині с. Лозова	0,10
32.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в м. Підгайці Підгаєцького району	с. Старе Місто Підгаєцького району	1,50
33.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Підгородне Тернопільського району	в північно-західній частині с. Підгородне	0,10
34.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Крогулець Гусятинського	в південно-східній частині с. Крогулець	0,63

	району		
35.	Сміттєзвалище для м. Кременець на території Чугалівської сільської ради	територія Чугалівської сільської ради Кременецького району	4,00
36.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів м. Скалат Підволочиського району	в південно-західній частині м. Скалат	4,60
37.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Білозірка Лановецького району	в північно-східній частині с. Білозірка	1,00
38.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів м. Монастириська Монастириського району	в північно-західній частині м. Монастириська	4,00
39.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів м. Борщів Борщівського району	в південно-східній частині м. Борщів	9,00
40.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів смт Золотий Потік Буцацького району	в східній частині смт. Золотий Потік	0,30
41.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів смт Скала-Подільська Борщівського району	в східній частині смт. Скала-Подільська	6,00
42.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Передмістя Буцацького району	в західній частині с. Передмістя	0,30
43.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Цвітова Буцацького району	в північно-західній частині с. Цвітова	0,30
44.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Цебрів Зборівського району	в південній частині с. Цебрів	0,70
45.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Ярчівці Зборівського району	в західній частині с. Ярчівці	0,10
46.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Курівці Зборівського району	в південній частині с. Курівці	0,60
47.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів смт Вишнівець Збарзького району	в східній частині смт. Вишнівець	2,00
48.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Мшанець Зборівського району	в північно-східній частині с. Мшанець	1,50
49.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів сіл Гарбузів і Манаїв Зборівського району	в східній частині с. Манаїв	0,50

50.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Бзовиця Зборівського району	в південній частині с. Бзовиця	0,10
51.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Осташівці Зборівського району	в північно-західній частині с. Осташівці	0,50
52.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Гає-Розтоцька Зборівського району	в східній частині с. Гає-Розтоцькі	0,50
53.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Гукалівці Зборівського району	в південно-східній частині с. Гукалівці	0,60
54.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Оліїв Зборівського району	в південній частині с. Оліїв	0,50
55.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Ярославичі Зборівського району	в південній частині с. Ярославичі	0,25
56.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Перепельники Зборівського району	в північній частині с. Перепельники	0,50
57.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Підзамочок Буцацького району	в східній частині с. Підзамочок	2,00
58.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Медведівці Буцацького району	в південно-східній частині с. Медведівці	0,30
59.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Старі Петликівці Буцацького району	в південній частині с.Ст. Петликівці	0,30
60.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Жизномир Буцацького району	в західній частині с. Жизномир	0,20
61.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Порохова Буцацького району	в західній частині с. Порохова	0,50
62.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Трибухівці Буцацького району	в східній частині с. Трибухівці	1,00
63.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Пишківці Буцацького району	в східній частині с. Пишківці	0,30
64.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Берем'яни Буцацького району	в західній частині с. Берем'яни	0,30
65.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Сков'ятин	с. Сков'ятин	0,25

	Борщівського району		
66.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Пилява Бучацького району	в східній частині с. Пилява	0,40
67.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Переволока Бучацького району	в східній частині с. Переволока	0,30
68.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Зелена Бучацького району	в південно-західній частині с. Зелена	0,15
69.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Осівці Бучацького району	в південн-східній частині с. Осівці	0,20
70.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Костільники Бучацького району	в західній частині с. Костільники	0,50
71.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Киданів Бучацького району	в східній частині с. Киданів	0,30
72.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Доброполе Бучацького району	в західній частині с. Доброполе	0,30
73.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Нові Петликівці Бучацького району	в південній частині с. Нові Петликівці	0,20
74.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Колодрібка Заліщицького району	в південно-західній частині с. Колодрібка	3,00
75.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Урмань Березанського району	в східній частині с. Урмань	0,70
76.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Стегниківці Тернопільського району	в південно-східній частині с. Стегниківці	0,40
77.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів в с. Городище Зборівського району	в західній частині с. Городище	0,50
78.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Поділля Заліщицького району	в південно-західній частині с. Поділля	1,20
79.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Ворвулинці Заліщицького району	в східній частині с. Ворвулинці	1,00
80.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Буряківка	в південній частині с. Буряківка	0,50

	Заліщицького району		
81.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Тороське Заліщицького району	в південно-західній частині с. Тороське	0,14
82.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Іване Золоте Заліщицького району	в північно-східній частині с. Іване Золоте	1,00
83.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Винятинці Заліщицького району	в південно-східній частині с. Винятинці	0,50
84.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Угриньківці Заліщицького району	в північно-східній частині с. Угриньківці	0,30
85.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Лисичники Заліщицького району	в південно-східній частині с. Лисичники	0,06
86.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Новосілка Заліщицького району	в західній частині с. Новосілка	1,50
87.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Виноградне Заліщицького району	в південній частині с. Виноградне	0,50
88.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Ліщанці Бучацького району	в східній частині с. Ліщанці	0,30
89.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Дзвиняч Заліщицького району	в західній частині с. Дзвиняч	0,10
90.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Сапанів Кременецького району	в північно-східній частині с. Сапанів	0,60
91.	Сміттєзвалище твердих побутових відходів с. Лисівці Заліщицького району	в північній частині с. Лисівці	1,00
Площа МВВ по області			103,48

Проектні рішення

Розрахунковий об'єм накопичення твердих побутових відходів та сміття з вулиць на розрахунковий строк складе 311,98 тис. т/рік. Результати розрахунків об'ємів накопичення ТПВ по області в цілому, у розрізі адміністративних районів, відпочиваючих у рекреаційних та оздоровчих закладах дивись у таблиці СО-2. Норматив накопичення ТПВ для сільського населення – 280 кг/рік; міського – 300 кг/рік (відповідно ДБН Б. 2. 4-1-94; ДБН 360-92**). Необхідна площа для захоронення ТПВ до кінця розрахункового терміну з розрахунку 0,02 га на 1,00 тис. т відходів і терміну експлуатації 20 років – 124,79 га, санітарно-захисна зона полігонів - 500м.

На перший час, для скорочення обсягів утворення та захоронення відходів, зниження навантаження на існуючі та нові полігони, вилучення ресурсоцінних

компонентів (призначених для переробки або повторного використання) в області передбачається поетапне впровадження на території міст та інших населених пунктів системи роздільного збирання відходів. При цьому найбільш доцільним є їх сортування безпосередньо біля джерела утворення.

Також, необхідно провести заходи з впорядкування, технічного переоснащення, реконструкції звалищ і полігонів ТПВ, з приведенням їх територій у відповідність до діючих санітарних та екологічних вимог функціонування. Виконати рекультивацію відпрацьованих ділянок звалищ та тих, де не витримується СЗЗ.

В подальшому, для поліпшення екологічного стану області та зважаючи на складність знаходження нових ділянок, придатних для складування твердих побутових відходів необхідно провести будівництво регіональних підприємств промислової переробки відходів. Орієнтовні місця розміщення - м. Кременець, м. Чортків, м. Бережани, м. Ланівці та м. Тернопіль.

Вибір ділянок під розміщення об'єктів доцільно робити в межах існуючих звалищ (на відпрацьованій та рекультивованій території). Остаточне розміщення підприємств промислової переробки відходів вирішується на подальших стадіях проектування після розробки спеціалізованих схем санітарного очищення, з урахуванням техніко-економічних обґрунтувань, екологічного аналізу та інвестиційних пропозицій.

Керуючись ст. 21 Закону України „Про відходи”, питання щодо розміщення на своїй території об'єктів поводження з відходами, створення полігонів для поховання відходів, ліквідація неконтрольованих та несанкціонованих звалищ, тощо, вирішуються органами місцевого самоврядування.

Проблема знешкодження ТБО актуальна для всієї області, тому необхідна розробка регіональних схем санітарної очистки із опрацюванням варіантів дальнього транспортування, використання великовантажного транспорту будівництва сміттесортувальних станцій (СЗЗ – 100 м).

Після будівництва на початку функціонування підприємств промислової переробки відходів на ділянках існуючих сміттєзвалищ районних центрів потрібно провести рекультивацію території, на рекультивованих територіях передбачається розміщення сміттесортувальних станцій з полігонами для складування відсортованих спресованих відходів. Ділянки відпрацьованих сміттєзвалищ області обов'язково підлягають своєчасному закриттю та рекультивації.

Санітарне очищення сільських населених пунктів передбачається централізовано з урахуванням роздільного збору та наступного вивезення на сміттєпереробні підприємства. Залишки об'ємів відходів підлягають захороненню в межах існуючих сільських звалищ.

Приведені показники підлягають уточненню при розробці спеціалізованої схеми санітарного очищення області.

Для забезпечення надійності системи санітарного очищення на території області необхідно вирішити наступні питання:

- охоплення системою збирання, заготівлі та утилізації відходів всіх населених пунктів області;
- оновлення контейнерного господарства та парку сміттєвозів, облаштування контейнерних майданчиків;
- розробка та затвердження схем санітарної очистки населених пунктів області, орієнтованих на роздільний збір ТПВ;
- розробка та затвердження місцевих програм поводження з твердими побутовими відходами;
- відпрацювання системи роздільного збирання ресурсоцінних фракцій твердих побутових відходів у великих населених пунктах області, розвиток відповідної

інфраструктури;

- ліквідація несанкціонованих звалищ побутових відходів;
- оформлення правоустановчої документації діючих звалищ та полігонів ТПВ у відповідності з чинним законодавством;
- реконструкція діючих полігонів, приведення їх санітарного та технічного стану у відповідність з діючими вимогами;
- будівництво сучасних полігонів ТПВ тимчасового складування відсортованих твердих побутових відходів. Упорядковане складування на полігонах невідсортованих побутових відходів (зокрема органічних) за допомогою спецтехніки, з урахуванням перспектив видобування та утилізації на них біогазу;
- впровадження системи двоетапного транспортування відсортованих побутових відходів до центрів переробки ТПВ з першочерговим охопленням населених пунктів із значними об'ємами утворення сміття;
- охоплення всіх населених пунктів області роздільним збиранням ТПВ із подальшим їх транспортуванням до центрів переробки;
- переробка та використання всіх зібраних ресурсоцінних складових побутових відходів.

Нормативні об'єми накопичення ТПВ

Таблиця СО – 2

міста, райони	Чисельність населення на 1.01.2036 р., тис. осіб	Об'єм накопичення ТПВ (тис. т/рік)
м. Тернопіль	218,40	65,52
Бережани (міськрада)	20,00	5,97
Міське населення	18,50	5,55
Сільське населення	1,50	0,42
м. Кременець	20,50	6,15
м. Чортків	31,60	9,48
Бережанський район - сільське населення	19,10	5,35
Борщівський район	63,20	18,06
Міське населення	18,20	5,46
Сільське населення	45,00	12,60
Бучацький район	66,10	18,80
Міське населення	14,70	4,41
Сільське населення	51,40	14,39
Гусятинський район	56,30	16,20
Міське населення	21,80	6,54
Сільське населення	34,50	9,66
Заліщицький район	43,10	12,30
Міське населення	11,50	3,45
Сільське населення	31,60	8,85
Збаразький район	58,20	16,65
Міське населення	17,80	5,34
Сільське населення	40,40	11,31
Зборівський район	38,90	11,06
Міське населення	8,50	2,55
Сільське населення	30,40	8,51

міста, райони	Чисельність населення на 1.01.2036 р., тис. осіб	Об'єм накопичення ТПВ (тис. т/рік)
Козівський район	36,40	10,40
Міське населення	10,60	3,18
Сільське населення	25,80	7,22
Кременецький район	45,80	12,97
Міське населення	7,20	2,16
Сільське населення	38,60	10,81
Лановецький район	27,90	7,98
Міське населення	8,60	2,58
Сільське населення	19,30	5,40
Монастириський район	23,90	6,86
Міське населення	8,40	2,52
Сільське населення	15,50	4,34
Підволочиський район	41,00	11,72
Міське населення	11,80	3,54
Сільське населення	29,20	8,18
Підгаєцький район	15,80	4,47
Міське населення	2,30	0,69
Сільське населення	13,50	3,78
Теребовлянський район	64,00	18,30
Міське населення	19,10	5,73
Сільське населення	44,90	12,57
Тернопільський район	80,20	22,73
Міське населення	13,90	4,17
Сільське населення	66,30	18,56
Чортківський район	41,50	11,69
Міське населення	3,60	1,08
Сільське населення	37,90	10,61
Шумський район	33,50	9,51
Міське населення	6,50	1,95
Сільське населення	27,00	7,56
Тернопільська область	1045,40	302,18
Міське населення	473,50	142,05
Сільське населення	571,90	160,13
Рекреаційні заклади (у перерахунку на цілорічні)	21,66	6,50
Оздоровчі заклади	11,01	3,30
Тернопільська область з рекреацією	1078,07	311,98

VI. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ

Показник	Одиниця виміру	Значення показників	
		Вихідний рік	Розрахунковий строк
Територія схеми планування, всього	тис. км²	13,8	13,8
у тому числі:			
– території населених пунктів	тис. км ² / %	0,64/4,6	0,74/5,4
– території сільськогосподарського використання за межами населених пунктів	тис. км ² / %	9,67/70,1	9,57/69,3
– лісовкриті території	-//-	2,01/14,6	2,31/16,7
– інші території	-//-	1,48/10,7	1,18/8,6
Території та об'єкти природно-заповідного фонду	-//-	1,23/8,9	2,627/19¹
Населення, всього	тис. осіб	1059,2	1045,4
у тому числі:			
– міське	тис. осіб / %	473,6/44,7	473,5/45,3
– сільське	-//-	585,6/55,3	571,9/54,7
Структура зайнятості у господарському комплексі:	тис. осіб / %	439,4/100,0	406,0/100,0
Первинний сектор (сільське господарство, мисливство та лісове господарство; рибальство, рибництво; добувна промисловість)	-//-	143,8/32,7	81,0/20,0
Вторинний сектор (переробна промисловість; виробництво та розподілення електроенергії, газу та води; будівництво; транспорт та зв'язок)	-//-	78,3/17,9	102,0/25,0
Третинний сектор (торгівля та ремонт; діяльність готелів та ресторанів; фінансова діяльність; операції з нерухомим майном; державне управління; освіта; охорона здоров'я та надання соціальної допомоги; надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту)	-//-	217,3/49,4	223,0/55,0
Загальна кількість населених пунктів	одиниць	1058	1058
у тому числі:			
– міст	-//-	18	18
– селищ міського типу	-//-	17	17
– сіл	-//-	1023	1023

¹ - з урахуванням показників визначених Постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2017р. №1089 "Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року". Показник може бути уточнений на етапі розробки проектів створення окремих об'єктів ПЗФ.

Показник	Одиниця виміру	Значення показників	
		Вихідний рік	Розрахунковий строк
Щільність населення	осіб/км²	76,8	75,8
Сумарна одноразова місткість закладів лікування, відпочинку та туризму, у тому числі:	тис. місць	8,4	63,8
– закладів цілорічної дії	-//-	8,4	63,8
Загальна довжина залізничної мережі	км	564,1	564,1
Довжина автомобільних доріг	-//-	5004,9	5245,7
у тому числі:			
– з твердим покриттям (усього)	-//-	4981,0	5245,7
– ґрунтових	-//-	-	-
Довжина доріг державного значення, всього, з них:	-//-	1485,5	1726,3
з них:			
– міжнародні (М)	-//-	307,1	81,7
– міжнародних транспортних коридорів	-//-	-	324,8
– національні (Н)	-//-	112,7	113,8
– регіональні (Р)	-//-	263,7	366,6
– територіальні (Т)	-//-	802,0	840,2
Довжина доріг місцевого значення, всього	-//-	3519,4	3519,4
з них:			
– обласні (О)	-//-	324,7	324,7
– районні (С)	-//-	3194,7	3194,7
Щільність транспортної мережі:			
– залізничної	км/1000 км ²	40,8	40,8
– автомобільної	-//-	362,6	380,1
Сумарне електричне навантаження	тис. кВт	305,0	634,8
Виробництво електроенергії	млн. кВт·год/рік	39,5	785,0
Споживання електроенергії	-//-	1550,0	2843,0
Довжина ЛЕП			
– 330 кВ	км	102,1	341,1
– 750 кВ	-//-	262,01	262,01
Споживання тепла	МВт	н.д.	3625,33
Споживання природного газу	млн. м³/рік	623,13	3061,40
Загальний обсяг водоспоживання	тис. м³/добу	55,00	437,24
Загальний обсяг водовідведення	-//-	52,10	338,46

VII. ДОДАТКИ

Додаток 1

**ПЕРЕЛІК ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ТА МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ,
РОЗТАШОВАНИХ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ, СТАНОМ НА 01.01.2017 РОКУ**

№ з/п	Назва об'єкту ПЗФ	Тип	Площа, га	Адміністративне розміщення та місцезнаходження об'єкта ПЗФ (в тому числі квартали і виділи)	Назва підприємства, організації, установи - землекористувача (землевласника), у віданні якого знаходиться об'єкт ПЗФ	Рішення, згідно яких створено (оголошено) даний об'єкт ПЗФ, змінено його площу тощо
1	2	3	4	5	6	7
Території та об'єкти ПЗФ загальнодержавного значення						
Природні заповідники						
1	"Медобори"	природний заповідник	9516,7	Гусятинський район, смт.Гримайлів, вул. Міцкевича, 21 Гусятинський район /8774,7608 га /: Вікнянська, Городницька, Краснянська, Личковецька, Малолуцька, Саджівецька, Калагарівська, Раштівецька, Постолівець- ка сільські, Гримайлівська селищна ради Підволочиський район /741,8349 га/: Городницька, Остап'євська, Турівська сільські ради	Адміністрація природного заповідника "Медобори" Держкомлісу України	Постанова Ради Міністрів УРСР від 08.02.1990 №25, із змінами, затвердженими Указами Президента України від 29.09.2000 № 1095/2000 (розширення площі з 10455 до 10516,7га); від 20.11.2013 №644/2013
Разом заповідників		-	1/9516,7	-	-	-
Національні природні парки						
2	"Кременецькі гори"	національний природний парк	6951,20	Кременецький та Шумський райони, кв.кв. 40,41, 43, 44, 46, 47,71 Кременецького л-во, кв. 19-22, 24- 53, 55-68 Білокриницьке л-во, кв.кв. 55-88, кв. 90 вид. 1-8, 9.1, 10-18, 20-25, 27-31, кв. 91 вид.11, 3-9, 10.1, 11-20, кв.кв. 92-93, 95 Волинське л-во ДП "Кременецьке лісове господарство"	Міністерство екології та природних ресурсів України, Державне підприємство "Кременецьке лісове господарства" -5792,6 га, природний заповідник "Медобори" - 1000,0 га, КРЛП "Кремліс" - 137,0 га	Указ Президента України від 11.12.2009 №1036/2009

3	"Дністровський каньйон"	національний природний парк	10829,18	Борщівський, Буцацький, Заліщицький, Монастирський райони, кв. кв. 5-13, 16-24, 49, 50, 55-67, 69, 74, 86-88 Дорогичівського л-во, кв. кв. 33, 50-52, 54-66, 69-80 Язловецьке л-во, кв.кв. 21, 23-30, 71, 80-83 Золотопотіцьке л-во, кв.кв. 83-86 Коропецьке л-во ДП "Буцацьке лісове господарство", кв.кв. 56-62 Наддністрянського л-во, кв.кв. 16 вид. 1 Гермаківське л-во, кв.кв. 52-54, 58-61, 80-83, 90-93 Мельнице-Подільське л-во, кв.кв.11, 31-35,21,27,37,42,45-48,38-42, 64, 74-85 Заліщицьке л-во, кв.,кв.2 вид.7 Шупарське л-во ДП "Чортківське лісове господарство"	Міністерство екології та природних ресурсів України, Державне підприємство "Буцацьке лісове господарство" - 4640,14 га, Державне підприємство "Чортківське лісове господарство" - 2334,7, ВАТ "Тернопільобленерго" - 250,35 га, Дністровська ГЕС-1 ПАТ "Укргідроенерго" - 73,4 га, Тернопільський національний економічний університет - 4,5 га, Чортківський державний коледж - 6,2 га, Більче-Золотецька сільська рада -11,0 га, Служба автомобільних доріг у Тернопільській області - 2,7 га, Дочірнє підприємство - оздоровчий комплекс "Лісовий" ЗАТ по туризму та екскурсіям "Тернопільтурист", ПП Юрків В.М. - 1,71, Буцацький міжгосподарський дитячий заклад "Лісовий дзвіночок" - 4,0 га, ПП "Кромвель" - 5,48 га, відокремлений підрозділ національного університету біоресурсів і природокористування України Заліщицький аграрний коледж ім.С.Храпливого - 245,7 га, Буцацька району державна адміністрація - 733,3 га, Борщівська районна адміністрація - 702,8 га, Заліщицька райдержадміністрація - 1416,67 га, Монастирська райдержадміністрації- 388,0 га	Указ Президента України від 03.02.2010 №96/2010
Разом національних природних парків			2/ 17780,38	-	-	-

Заказники						
ландшафтні						
4	"Касперівський"	ландшафтний	818,0	Борщівський район, с.Більче-Золоте, Заліщицький район села: Касперівці, Винятинці, Новосілка, Мишків, Блищанка, кв.21 вид. 1, 8,11, 13, 13.1; кв.27, кв.31, кв.32 вид.1-4, кв.33 вид.1-4, 8, кв.34; кв.35 вид.4, 6, 6.1, 6.2, 11, 11.1, 12, кв.37 вид.1, 4, 5; кв.42; кв.45 вид. 4 - 6, 8; кв.47 вид.1 – 3, кв.48 вид.1 - 2, 10 – 13, кв.84, кв.85 Заліщицького лісництва та кв. 11, кв.64 вид.1 ,38,40,41-46 Надністрянського лісництва Державного підприємства "Чортківське лісове господарство" лісове урочище "Діброва", долина Серет з мальовничим водосховищем та прилеглими схилами	ДП "Чортківське лісове господарство" - 422,0 га, Касперівська сільська рада - 44,0 га, Винятинська - 46,8 га, ВАТ "Тернопільобленерго" - 257,7 га, Товариство з обмеженою відповідальністю "Росинка" - 2,5 га, Винятинська сільська рада - 45,0 га.	Постанова Ради Міністрів УРСР від 19.04.1977 № 198
5	"Товтровий степ"	ландшафтний заказник	123,2	Підволочиський район, с.Галушинці, Жеребки, Колодіївська, фрагмент Товтрової гряди	Підволочиська селищна та Скалатська міська ради	Указ Президента України від 27.07.2016 №312/2016
разом:		-	2 / 941,2	-	-	-
лісові						
6	"Дача Галілея"	лісовий	1856,0	Чортківський район, села: Улашківці, Росохач, Сосулівка, Милівці, Заліся, Заболотівка, Борщівський район, с.Озеряни, Улашківське лісництво, кв.29-74, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Постанова Ради Міністрів УРСР від 28.10.1974 № 500
7	"Суразька дача"	лісовий	3864,0	Шумський район, с.Сураж, с.Андрушівка, с.Васьківці, Суразьке лісництво, кв.39-174, лісове урочище "Суразька дача"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Постанова Ради Міністрів УРСР від 03.08.1978 № 383
разом:		-	2 / 5720,0	-	-	-
ботанчні						

8	"Жижавський"	ботанічний	155,0	Заліщицький район, с.Зелений Гай, лівий схил Дністра, лісове урочище "Жижавка"	Відокремлений підрозділ національного університету біоресурсів і природокористування України "Заліщицький аграрний коледж ім.С.Храпливого"	Постанова Ради Міністрів УРСР від 28.10.1974 № 500
9	"Обіжевський"	ботанічний	162,0	Заліщицький район, с.Добрівляни, північна околиця, Заліщицьке лісництво, кв.74 в.1-7; кв. 75 в. 1-8, 18-20; кв. 76 в.1-6.1, 6.2, 7-11; кв. 77 в. 1-11; кв.78 в.1- 4, 7- 9, 11-15, кв.79 в.1-5, 12-14, 18, 26, лісове урочище "Обіжева"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Постанова Ради Міністрів УРСР від 28.10.1974 № 500
10	"Яблунівський"	ботанічний	2103,0	Гусятинський район, с.Яблунівка, м.Копичинці, с.Федорівка, Яблунівське лісництво кв. кв.1, 6-12, 30-35,46-51, 63-65, 73,74, Копиченецьке лісництво кв.кв. 2-5, 13-16, 36-40, 52-56, 66-70, лісове урочище "Дача "Яблунів"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Постанова Ради Міністрів УРСР від 16.12.1982 № 617
11	"Шупарський"	ботанічний	695,0	Борщівський район, с.Шупарка, Шупарське л-во кв. 14-28, 29 вид.1,2,11, лісове урочище "Шупарка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Постанова Ради Міністрів УРСР від 07.01.1987 № 2
12	"Веселівський"	ботанічний	151,0	Кременецький район, с. Веселівка, Білокриницьке л-во, кв.31, вид.39, кв. 32, 46, 45, вид.1,2, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Постанова Ради Міністрів УРСР від 16.12.1982 № 617
13	Довжоцький	ботанічний	105,0	Шумський район, с.Башківці, Білокриницьке л-во, кв.64, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Постанова Ради Міністрів УРСР від 07.01.1987р. № 2
14	"Голицький"	ботанічний	60,0	Бережанський район, с.Гутисько, гора Голиця, схил зх. і пн.зх. експозиції	Відокремлений підрозділ національного університету біоресурсів і природокористування України „Бережанський агротехнічний інститут,,	Постанова Ради Міністрів УРСР від 16.12.1982 № 617

15	"Урочище "Криве"	ботанічний	56,0	Заліщицький район, с.Касперівці, лівий схил меандри Дністра, пд. сх. частина від лісового урочища в сторону с.Городок	Касперівська сільська рада	Постанова Ради Міністрів УРСР від 03.08.1978 № 383
16	"Волощина"	ботанічний	42,0	Бережанський район, с. Божиків, Підгаєцьке лісництво кв. 29 вид. 8.1, кв. 32 вид. 1, 17, 19, 2.1, 18, та Бережанського районного державного агропромислового підприємства Бережанирайагроліс" кв. 52 вид. 1, 2	Державне підприємство «Бережанське лісомисливське господарство», Держлісагенство України /10,0 га/, Бережанське районне державне агропромислове підприємство «Бережанирайагроліс» /32,0 га/	Указ Президента України від 17.08.2015 №477/2015
17	"Ваканци"	ботанічний	56,88	Кременецький та Шумський райони Тернопільської області, с. Чугалі, с. Плоске Кременецького району, в Вілія , с. Новосілка Шумського району	Плосківська, Чугалівська сільські ради Кременецького району, Вілійська сільська рада Шумського району, РЛГП "Кремліс"	Указ Президента України від 27.07.2016 №312/2016
18	"Під конем"	ботанічний	13,50	Підгаєцький район, в урочищі „Під конем” на території Носівської сільської ради	Носівська сільська рада Підгаєцького району	Указ Президента України від 27.07.2016 №312/2016
	разом:	-	11 / 3599,38	-	-	-
	гідрологічні					
19	"Серетський"	гідрологічний	1192,0	Тернопільський район, с.Плотича, с.Великий Глибочок, с. Івачів Долішній, Зборівський район, с.Малашівці, с.Кобзарівка, с.Чернихів, с.Глядки, с.Городище, с.Носівці, заболочена заплава Серет з Івачівською водоймою та фрагмент заплави Лопушанка	Великоглибочецька (138,6га), Івачеводолішнівська (68,8га), Плотичька (93,9га) сільські ради Тернопільського району, Чернихівська (266,7га), Малашівська (501,9га), Городищенська (64,04га), Кобзарівська (62,10 га) сільські ради Зборівського району, Державне підприємство “Тернопільводоканал” (0,30га), Зборівського району, приватний підприємець Бігун Богдан Костянтинівич (24,96 га).	Постанова Ради Міністрів УРСР від 25.02.1980р . №132, із змінами затвердженими постановою Ради Міністрів УРСР від 12.12.1983 № 495

20	"Семиківський"	гідрологічний	164,0	Козівський район, с.Росохатець, Тербовлянський район, с.Семиківці, с.Соснів, заболочена заплава Студинка	Ішківська сільська рада Козівського району /49,0 га/, Семиківська сільська рада Тербовлянського району /57,0 га/, Соснівська сільська рада Тербовлянського району /58,0 га/.	Постанова Ради Міністрів УРСР від 25.02.1980 № 132
	разом:	-	2 / 1356,0	-	-	-
	орнітологічні					
21	"Чистилівський"	орнітологічний	321,0	Тернопільський район, с.Плотича, с.Чистилів, с.Біла, с. В.Глибочок, мікрорайон "Пронятин"	Чистилівська (26,1 га), Великоглибочецька (136,5 га), Плотичька (26,0 га), Білецька (18,6 га) сільські ради, ТОВ Україна (113,8га)	Постанова Ради Міністрів УРСР від 25.02.80р . № 132
	разом:	-	1 / 321,0	-	-	-
	Разом заказників		18/11937,58			
	Пам'ятки природи					
	ботанічні					
22	"Урочище "Глоди"	ботанічна	16,0	Заліщицький район, с.Колодрібка, Наддністрянське л-во, кв.56 в.28, лісове урочище "Глоди"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 14.10.1975 № 780-р
23	"Урочище "Трубчин"	комплексна	5,0	Борщівський район, с.Трубчин, лівий берег Дністер, 400 м нижче села	Вигодська сільська рада	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 14.10.1975 № 780-р
24	"Урочище "Заліщицька діброва в Шутроминцях"	ботанічна	85,0	Заліщицький район, с.Шутроминці, Дорогичівське л-во, кв.23 в.1-32, лісове урочище "Шутроминці"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 14.10.1975 № 780-р
25	"Урочище "Подільська бучина в Іванкові"	ботанічна	20,0	Борщівський район, с.Іванків, Скала-Подільське л-во, кв.93 в.6, кв.94 в.8, 9, кв.97 в.6, кв.98 в.1, лісове урочище "Дача "Скала-Подільська"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 14.10.1975 № 780-р
	разом:	-	4 / 126,0	-	-	-
	геологічні					
26	"Печера "Оптимістична"	геологічна	-	Борщівський район, с.Коралівка, Шупарське л-во, кв.2 в.7, лісове урочище "Коралівка"	Львівська міська громадська організація - спелеоклубу "Циклоп"	Розпорядження Ради Міністрів України від 02.08.1971 №611-р

27	"Печера "Озерна"	геологічна	-	Борщівський район, с.Стрілківці, серед полів	Тернопільська міська громадська організація „Клуб спелеологів "Поділля"	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 02.08.1971 №611-р
28	"Печера "Кришталева"	геологічна	-	Борщівський район, с.Кривче, лівий схил долини Циганка	Тернопільський обласний комунальний центр туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді управління освіти	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 07.08.1963 №1180-р
29	"Печера "Вертеба"	геологічна	-	Борщівський район, с.Більче-Золоте, в 2-х км на пн.-зх. від села	Борщівський обласний комунальний краєзнавчий музей	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 02.08.1971 №611-р
30	"Печера "Ювілейна"	геологічна	-	Борщівський район, с.Сапогів, серед полів	Сапогівська сільська рада	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 02.08.1971 №611-р
31	"Печера "Млинки"	геологічна	-	Чортківський район, с.Залісся, правий схил потічка Млинки, верхня тераса	Заліссянська сільська рада	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 02.08.1971 №611-р
32	"Печера "Перлина"	геологічна	-	Гусятинський район, с.Крутилів, Краснянське л-во, кв.51 в.4	Адміністрація природного заповідника "Медобори"	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 02.08.1971 №611-р
33	"Печера "Опільська"	геологічна	0,20	Бережанський район, с. Підвисоке, Бережанське лісництво, кв. кв. 71 вид. 5	Державне підприємство «Бережанське лісомисливське господарство», Держлісагентство України»	Указ Президента України від 17.08. 2015 №477/2015
	разом:	-	8 / 0,20	-	-	-
	Разом пам'яток природи		12/126,2			
Ботанічні сади						
34	"Кременецький"	ботанічний сад	200,0	Кременецький район, м.Кременець, вул.Ботанічна, 5	Адміністрація ботсаду Мінекоресурсів України	Постанова Ради Міністрів УРСР від 17.03.1990 № 57
	Разом ботанічних садів:		1 / 200,0	-	-	-
Дендрологічні парки						
35	"Гермаківський"	дендрологічний парк	56,0	Борщівський район, с.Гермаківка, Гермаківське л-во, кв.15 вид.17, лісове урочище "Дача Романського"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Постанова Ради Міністрів УРСР від 22.07.1983 № 311
36	"Хоростківський"	дендрологічний парк	18,0	Гусятинський район, м.Хоростків, вул. Незалежності,19	Державному підприємству „Дослідне господарство „Подільське” Тернопільського інституту агропромислового виробництва НААН України	Постанова Ради Міністрів УРСР від 22.07.1983 № 311
	Разом дендрологічних парків:		2 / 74,0	-	-	-
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва						

37	"Раївський парк"	парк - пам'ятка садово-паркового мистецтва	20,0	Бережанський район, с.Рай, Бережанське л-во, кв.24 в.2, лісове урочище "Рай"	Відокремлений підрозділ національного університету біоресурсів і природокористування України "Бережанський агротехнічний інститут", Єпархіальне управління Сокальської єпархії УГКЦ - 3,8314 га	Постанова Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105
38	"Скала-Подільський парк"	парк - пам'ятка садово-паркового мистецтва	26,0	Борщівський район, смт. Скала-Подільська, територія оздоровчого комплексу "Збруч"	Оздоровчий комплекс "Збруч", філія Тернопільського обласного закритого акціонерного товариства з туризму та екскурсій "Тернопільтурист", Скала-Подільська міська комунальна поліклініка - 1,2973 га	Постанова Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105
39	"Більче-Золотецький парк"	парк - пам'ятка садово-паркового мистецтва	11,0	Борщівський район, с.Більче-Золоте	Більче-Золотецька сільська рада	Постанова Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105
40	"Вишнівецький парк"	парк - пам'ятка садово-паркового мистецтва	8,0	Збарзький район, смт.Вишнівець, вул.Замкова, 5	Національний заповідник "Замки Тернопілля"	Постанова Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105
	Разом парків пам'яток садово-паркового мистецтва:		4 /65,0	-	-	-
	Всього загальнодержавного значення		40 / 39699,86	-	-	-
Території та об'єкти ПЗФ місцевого значення						
Регіональні ландшафтні парки						

41	"Дністровський каньйон"	регіональний ландшафтний парк	42084,0	Борщівський, Заліщицький, Бучацький і Монастирський райони, пн. межа проходить вздовж автошляху між селами Діброва, Коропець, Берем'яни, Сверхківці, Хмелева, Дорогичівка, Шутроминці, Нирків, Нагіряни, Торське, Глушка, Бедриківці, Городок, Синьків, Колодрібка, Устя, Мельниця-Подільська, Дзвиняч, Урожайне, Вигода, Окопи, пд. межа - по Дністер	Монастирський район - 3967,00 га: Коропецька селищна , Гориглядівська, Вістряньська, Вербівська сільські ради; Бучацький район - 8155,00 га: Стінківська, Порохівська, Космиринська, Сновидівська, Возилівська, Миколаївська, Костільницька, Скоморохська, Русилівська, Ліщинецька, Дулібська, Жнибородська, Берем'янська, Язловецька сільські ради; Заліщицький район - 16053,0 га: Колодрібська, Синьківська, Зозулинецька, Кулаківська, Городоцька, Бедриківська, Касперівська, Добрівлянська, Зеленогіївська, Зозулинька, Устечківська, Іване-Золотецька, Торська, Нирківська, Дорогичівська, Литяцька, Шутроминська, Хмелівська сільські , Заліщицька міська ради Борщівський район - 13909,0 га: Бабинецька, Пилипчанська, Горошівська, Іване-Пустенська, Худиківська, Вільхівецька, Дністровська, Урожайнівська, Вигодська сільські, Мельнице-Подільська селищна ради	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 191 та від 29.11.1990 № 273
42	"Зарваницький"	регіональний ландшафтний парк	283,0	Теребовлянський район, с.Зарваниця, Бучацьке л-во, кв.15-21, лісове урочище "Вишнівчик", заплава Стрипа	ДП "Бучацьке лісове господарство" - 262,9 га, Зарваницька сільська рада Теребовлянського району - 8,69 га, Тернопільська єпархія Української греко-католицької церкви - 11,41 га	Рішення Тернопільської обласної ради від 18. 03. 1994

43	"Загребелля"	регіональний ландшафтний парк	630,0	м.Тернопіль, дендропарк по вул.Львівській-Бережанській, лісопарк "Кутківці", лісове урочище "Пронятин", став з намітою частиною і гребним каналом	ДП "Тернопільське лісове господарство" - 116,0 га, кв.15-21 /лісове урочище "Пронятин"/; Науково-дослідне виробниче господарство "Наука" – 29,2 га /кв.5, 6, 9, 10, 11, лісонасадження по вул. Львівській та Бригадній;/ ВАТ "Зелене господарство" – 18,9 га /розсадник по вул. Об'їзній;/ Державне комунальне підприємство "Об'єднання парків культури і відпочинку м.Тернополя" – 310,0 га /став пл. 300,0 га, гребний канал пл. 6,0 га та наміта частина (болото) пл. 4,0 га;/ Відділ технічного нагляду міської ради – 115,984 га, /дендропарк по вул. Львівській – Бережанській пл. 65,0 га, КП „Тернопільелктротранс,, - 0,1389 га;/ ТОВ "ІНЕКСКОМ" – 0,87260 га /колишня насосна станція;/ ПМП"Люкс"– 0,35 га /заклад громадського харчування з готелем;/ Тернопільська міська рада – 26,57га /озерце поблизу готелю "Галичина"- 0,6 га, стадіон - 1,8 га, кафе на березі ставу по вул. Чумацькій, пляж між КП "Карнавальним" і дальнім пляжем та інші землі пл. 24,17га	Рішення Тернопільської обласної ради від 18. 03. 1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 23.12.2005 №517
	Разом регіональних ландшафтних парків:		3 / 42997,0	-	-	-
	Заказники					
	ландшафтні					

44	"Полупанівська "Свята гора"	ландшафтний	11,4	Підволочиський район, с.Полупанівка, пн.-сх. околиця, схил Товтрової гряди південно- західної експозиції, на південь від церковних споруд (у "Свята гора"), між церквою та лісовим урочищем "Грабовник"	Староскалатська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
45	"Киданецькі скелі"	ландшафтний	9,6	Збараський район, в 2-х км на захід від села Киданці, в межах Товтрової гряди	Киданецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 08.09.2006 № 44
46	"Галушинецький"	ландшафтний	51,0	Підволочиський район, с.Галушинці, фрагмент Товтрової гряди, на південь від Галушинецького кар'єру, схил пд.- зх. експозиції	Галушинецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 № 50
47	"Стінка "Улашківська"	ландшафтний	19,5	Чортківський район, с. Улашківці, кв.93 в.1 Улашківське лісництво, лісове урочище „Млинівці"	ДП „Чортківське лісове господарство,,	Рішення Тернопільської обласної ради від 15.12.2011 № 1291
48	"Наші гаї"	ландшафтний	39,9	Тернопільський район с.В.Гаї, лісові масиви у межах населених пунктів	Великогаївська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 17.06.2010 №990
49	"Капустинське болото"	ландшафтний	48,4	Збараський район, заплава р.Гнізна, с.Купустинці, за межами	Капустинська сільська рада Збараського району	Рішення Терно- пільської обласної ради від 30.11.2016 №428
50	"Крутнівська гора"	ландшафтний	30,0	Кременецький район, північно- східна околиця с.Крутнів, схил південної експозиції	Лопушненська сільська рада Кременецького району	Рішення Терно- пільської обласної ради від 10.02.2016 №74
51	"Вільшанки"	ландшафтний	18,0	Кременецький район, околиця х. Вільшанки Старотараської сільської ради, в 500 м на схід від лісового урочища «Скит»	Почаївська міська рада Кременецького району	Рішення Терно- пільської обласної ради від 10.02.2016 №74
52	"Головачеве"	ландшафтний	28,6	Тернопільський район, водно- болотний масив між селами Смиківці, Дичків і селищем міського типу Великі Бірки	Великогаївська сільська рада, Великобірківська селищна рада Тернопільського райо- ну	Рішення Терно- пільської обласної ради від 10.02.2016 №74
	разом:	-	9 / 256,4	-	-	-
	лісові					

53	"Резерват клонів дуба звичайного"	лісовий	30,0	Чортківський район, с. Біла, Білецьке л-во, кв.27 в.4-6, лісове урочище "Білобожівка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
	разом:	-	1/ 30,0	-	-	-
	ботанічні					
54	"Кизиліві гаї"	ботанічний	9,6	Бережанський район, с.Божиків, х.Лози, схил північної експозиції гори Вітрова	Божиківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
55	"Гутянський"	ботанічний	4,6	Бережанський район, с.Нараїв, кв. 33, в. 2,4 Нараївське л-во, глибока балка на захід від садиби лісництва в межах лісового урочища "Дача Нараїв"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 23.12.2005 № 519
56	"Тростянецький №1"	ботанічний	6,0	Бережанський район, с. Діброва, Литвинівське л-во, кв.27 в.8, 9, лісове урочище "Тростянецька дача", схил північної експозиції	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189
57	"Тростянецький №2"	ботанічний	9,6	Бережанський район, с. Діброва, Литвинівське л-во, кв.31 в.1, лісове урочище "Тростянецька дача"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189
58	"Малоурманський"	ботанічний	19,2	Бережанський район, с. Урмань, Урманське л-во, кв.55 в.2, 5, 6, лісове урочище "Мала Урмань"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
59	"Урочище "Романського"	ботанічний	12,4	Борщівський район, с.Гермаківка, Гермаківське л-во, кв.9 в.11-14, кв.14 в.21, 23, лісове урочище "Дача Романського"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.07.1977 № 360, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
60	"Сапогівський"	ботанічний	28,0	Борщівський район, с.Сапогів, Борщівське л-во, кв.64 в.3 -5, кв.65 в.2-4, лісове урочище "Турильче"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.07.1977 № 360
61	"Королівський"	ботанічний	11,7	Борщівський район, с.Сков'ятин, Шупарське л-во, кв.6 в.3, 5, 6, лісове урочище "Королівка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.1984 № 320, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

62	"Вовковецький"	ботанічний	30,8	Борщівський район, с.Вовківці, Борщівське л-во, кв.57, в.1, 5, лісове урочище "Турильче"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.1984 № 320
63	"Пищатинський"	ботанічний	18,3	Борщівський район, с.Вовківці, Борщівське л-во, кв.31, в.1, 2, 4, 5, лісове урочище "Пищатинці"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
64	"Федорівський"	ботанічний	14,1	Гусятинський район, с.Федорівка, околиця, лівий схил Серет	Тудорівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.07.1977 № 360, із змінами затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
65	"Урочище "Каштелянка"	ботанічний	153,0	Заліщицький район, с.Дуплиська, Заліщицьке л-во, кв.50-52, лісове урочище "Каштелянка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
66	"Синьків"	ботанічний	10,0	Заліщицький район, с.Вигода, Заліщицьке л-во, кв.45 в.1, лісове урочище "Синьків"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.07.1977 № 360
67	"Урочище "Пожарниця"	ботанічний	64,0	Збаразький район, с.Чумалі, Збаразьке лісництво, кв.13 в.5-25, лісове урочище "Пожарниця"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
68	"Залужанський"	ботанічна	11,5	Збаразький район, с.Залужжя, Збаразьке л-во, кв.31 в.4.1,6, 7, лісове урочище "Залужжя"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 09.12.2010 №1097
69	"Урочище "Колодно №1"	ботанічний	18,4	Збаразький район, с. Чорний ліс, Вишнівецьке л-во, кв.52 в.8, 6, кв.55 в.2, 3, 4, лісове урочище "Чорний ліс"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, із змінами затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

70	"Урочище "Колодно №2"	ботанічний	27,9	Збарзький район, с. Чорний ліс, Вишнівецьке л-во, кв.54 в.1-6, лісове урочище "Чорний ліс"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
71	"Білокриницький"	ботанічний	8,1	Зборівський р-н, с.Білокриниця, кв.62 в.7, Залозецьке л-во, лісове урочище "Білокриниця"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 23.12.2005 № 519
72	"Урочище "Олексюки"	ботанічний	54,0	Кременецький район, с. Хотівка, Кременецьке л-во, кв.8, лісове урочище "Олексюки"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.07.1977 № 360, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
73	"Горожанка"	ботанічний	14,0	Монастирський район, поблизу сіл Підлісне та Горожанка, Завалівське л-во, кв.42 в.20, лісове урочище "Горожанка"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189
74 в 147	"Урочище "Угринів"	ботанічний	11,0	Підгаєцький район, с. Угринів, Підгаєцьке л-во, кв.50 в.22, лісове урочище "Буда"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
75	"Урочище "Вивірки"	ботанічний	8,0	Підгаєцький район, с.Завалів, Завалівське л-во, кв.8 в.7, лісове урочище "Вивірки"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
76	"Мужилівський"	ботанічний	7,9	Підгаєцький район, с. Мужилів, Підгаєцьке л-во, кв.29 вид.7, лісове урочище "Сирота"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 № 187
77	"Довжанський"	ботанічний	37,0	Тернопільський район, с.Підгородне, західна околиця, Тернопільське лісництво кв.30 лісового урочища "Довжанка"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.07.1977 № 360

78	"Шляхтинський"	ботанічний	36,0	Тернопільський район, х. Гаї Гречані, Тернопільське лісництво, кв.19, лісове урочище "Шляхтинці"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.07.1977 № 360
79	"Іванівський"	ботанічний	57,0	Тернопільський район, с.Підгороднє, Тернопільське лісництво кв.33, 34 лісового урочища "Іванівка"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.07.1977 № 360
80	"Стіжоцькі чорниці №1"	ботанічний	61,0	Шумський район, с.Стіжок, Волинське л-во, кв.20, 21 в.1, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
81	"Стіжоцькі чорниці №2"	ботанічний	41,0	Шумський район, с.Стіжок, Волинське л-во, кв.9, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189
82	"Урочище "Чагарі кутківецькі"	ботанічний	87,0	м.Тернопіль, західна околиця, Тернопільське лісництво, кв.20, 21, лісове урочище "Чагарі кутківецькі"	ДП "Тернопільське лісове господарство" - 84,0 га, Служба автомобільних доріг в Тернопільській області - 3,0 га	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.07.1977 № 360
83	"Колоденський"	ботанічний	41,7	Збаразький район, с.Колодно, водно-болотний масив між селами Колодно і Болязуби, у межах ширкої заболоченої балки, що відкривається з правого боку до Гнізна.	Колоденська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
84	"Доброводський"	ботанічний	18,5	Збаразький район, с.Доброводи, водно-болотний масив вище ставу	Доброводівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 № 496, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
85	"Мала Андруга"	ботанічний	31,3	Кременецький район, с.Мала Андруга, заплава Іква, меліоративна система біля села	Білокриницька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 № 496
86	Заплава р.Жирак	ботанічний	7,0	Лановецький район, с.Влащинці, водно-болотний масив між селами Пахія та Влащинці	Влащинецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994

87	"Білозірська заплава р.Збруч"	ботанічний	12,0	Лановецький район, с.Білозірка, частина лівосторонньої заплави Збруч, на межі з Підволочиським районом	Білозірська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
88	"Кіптіха"	ботанічний	40,0	Лановецький район, водно-болотний масив між с.Нападівка і Красна Лука	Борсуківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 № 90, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 04.12.2014 №1840
89	"Давидківський"	ботанічний	9,5	Чортківський район, с.Давидківці, південно-східна околиця, водно-болотний масив	Давидківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 № 496, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
90	"Могила"	ботанічний	3,2	Бережанський район, с.Гутисько, піднесення серед полів поряд із горою "Голиця"	Підвисоцька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189
91	"Шибалинський"	ботанічний	10,0	Бережанський район, с.Шибалин, схил північної експозиції	Шибалинська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.07.1977 № 360
92	"Гора "Лисоня"	ботанічний	3,0	Бережанський район, с.Потутори, околиця села	Шибалинська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189
93	"Урочище "Сторожисько"	ботанічний	5,0	Бережанський район, м.Бережани, південно-західна околиця міста	Бережанське районне державне агролісгосподарське підприємство "Бережаниагроліс"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189
94	"Комарівський"	ботанічний	46,9	Бережанський район, с.Комарівка, околиця	Шибалинська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
95	"Урочище "Кривиця"	ботанічний	5,0	Борщівський район, с.Королівка, Борщівське л-во, кв.69, в.16, лісове урочище "Королівська стінка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994

96	"Урочище "Вівошів"	ботанічний	18,0	Заліщицький район, с.Голігради, північна околиця села, глибока балка, що відкривається до Серет	Спілка пайовиків "Винятинська"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
97	"Урочище "Бубнівка"	ботанічний	16,1	Заліщицький район, с.Шипівці, с.Лисівці, високий берег лівого віддаленого схилу Серет, біля кар'єру	Лисівська сільська рада - 5,9 га, Шипівецька сільська рада - 10,2 га	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
98	"Харитонівський"	ботанічний	5,0	Заліщицький район, с.Харитонівка, верхня частина лівого схилу долини Тупа	Утриньківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
99	"Жеребківський"	ботанічний	9,6	Підволочиський район, с.Жеребки, фрагмент Товтрової гряди, поряд із старим кар'єром	Жеребківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
100	"Крамарова гора"	ботанічний	12,0	Підгаєцький район, с.Вербів, в 2 - х км на захід від села, схил південної та південно-західної експозиції в урочищі "Тарасів"	Вербівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.01.2005 № 388
101	"Підгорянський"	ботанічний	8,0	Теребовлянський район, с. Підгора, Теребовлянське л-во, кв.104 в.б, лісове урочище "Дача "Теребовлянська", в межах кам'янистого схилу на околиці с.Підгора	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
102	"Поточанська гора"	ботанічний	53,10	Бережанський район, між селами Стиганці, Двірці та лісовим урочищем «Поточани», схил південно- західної експозиції	Рекшинська сільська рада Бережанського району	Рішення Тернопільської обласної ради від 30.11.2016 №428
103	"Курилиха"	ботанічний	31,0699	Кременецький район, с.Лопушне, околиця села, західна експозиція схилу в урочищі «Курилиха»	Лопушненська сільська рада Кременецького району	Рішення Тернопільської обласної ради від 09.04.2015 №1912
	разом:		50 /1257,0699	-	-	-
	гідрологічні					
104	"Мединський"	гідрологічний	18,1	Підволочиський район, с.Медин, заболочена заплава Самчик, водно-болотний масив вище і нижче ставу	Воробіївська сільська рада - 4,87 га, ТОВ "Любава Плюс" - 13, 23 га	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 № 496

105	"Горинський"	гідрологічний	106,0	Кременецький район, села: Старий Олексинець, Устечко, Родомиль, Млинівці, В.Горинка, заплава Горині	Устечківська сільська рада - 36,9 га, Староолексинська сільська рада - 6,2 га, Ридомильська сільська рада - 46,3 га, Млинівська сільська рада - 4,7 га, Великогоринська сільська рада - 11,9 га	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 № 496, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
106	"Горішньоівачівський"	гідрологічний	37,4	Тернопільський район, с.Горішній Івачів, південна частина Івачівської водойми	Івачеводолішнівська сільська рада -37,4 га	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 № 496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
107	"Малобережецький"	гідрологічний	59,5	Кременецький район, с.Малі Бережці, система ставків	Великобережецька сільська рада - 26,5 га, ЗАТ "Кременецький цукровий завод" - 18,0 га, Козмірчук В.С. - 15,0 га	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
108	"Збручанський"	гідрологічний	160,0	Підволочиський район, штучно створений протиерозійний став в долині рік Збруч та Самчик, між селами Дорофіївка, Воробіївка та Скорики	Скориківська с/рада - 27,0 га, Дорофіївська с/рада - 31,0 га, Воробіївська с/рада - 102,0 га	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 № 90, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
109	"Кутянський луг"	гідрологічний	66,5	Шумський район, с.Андрушівка, водно-болотний масив в заплаві Кутянка	Андрушківська сільська рада - 58,88 га, гВозняк Д.Ф. - 7,62	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
110	"На куті"	гідрологічний	16,3	Тернопільський район, водно-болотний масив між смт. Великі Бірки та с.Дичків, заплава Гнізна	Великобірківська селищна рада - 12,2 га, Дичківська сільська рада - 4,1 га	Рішення Тернопільської обласної ради від 20.08.2010 №1043
111	"Велике болото"	гідрологічний	44,2	Збарзький район с. Охримівці, Тернопільський район с.Жовтневе водно-болотний масив між с.Жовтневе та с.Охримівці, заплава Гнізна	Чернелево-Руська сільська рада Тернопільського району - 14,2 га , Охримівська сільська рада Збарзького району - 30,0 га	Рішення Тернопільської обласної ради від 20.08.2010 №1043

112	"Стрипський"	гідрологічний	23,1	Зборівський район с. Вовчківці, с. Перепельники, водно-болотний масив у верхів'ї ріки Стрипи на території Вовчківської та Перепельницької сільських рад	Вовчківська сільська рада - 12,8 га, Перепельницька сільська рада - 10,3 га	Рішення Тернопільської обласної ради від 6.03.2012 № 1323
	Разом:	-	9 /531,1	-	-	-
	орнітологічні					
113	"Солов'їний гай"	орнітологічний	6,6	Шумський район, с.Онишківці, східна околиця, невеликі ліски біля автошляху Шумське-Боложівка	Онишковецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
114	"Урочище "Кашталівка"	орнітологічний	60,0	Бережанський район, м.Бережани, пн.-сх. частина Бережанського ставу	Бережанська районна організація УТМР	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
115	"Ішківський"	орнітологічний	80,0	Козівський район, пн. околиця с.Дворище, колишні торфорозробки, урочище "Канали"	Ішківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
116	"Канали"	орнітологічний	57,8	Козівський район, с.Купчинці, південна околиця, долина Стрипа, колишні торфорозробки, урочище "Канали"	Купчинецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 30.01.2003 №96
117	"Голошинські ями"	орнітологічний	5,0	Підволочиський район, с.Голошинці, південно-східна околиця, долина Самчик, колишні торфорозробки, урочище "Ями"	Новосільська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 30.01.2003 №96
118	"Підволочиський"	орнітологічний	27,0	Підволочиський район, смт. Підволочиськ, пн.-зх. частина міської зони між коліями залізниці "Тернопіль-Підволочиськ", штучно створений став	Підволочиська селищна рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 № 90
119	"Скалатський"	орнітологічний	20,0	Підволочиський район, м.Скалат, південно-західна околиця, між автошляхом "Скалат – Гримайлів" та залізницею, в межах Скалатської водойми на місці колишніх торфорозробок у долині ріки Гнила Рудка.	Скалатська міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 № 90

120	"Романівський"	орнітологічний	29,8	Теребовлянський район, с.Романівка, штучно створений став	Романівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 № 90, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
	разом:	-	8/286,2	-	-	-
	іхтіологічні					
121	"Касперівсько-Городоцький"	іхтіологічний	36,8	Заліщицький район, Серет від Касперівської ГЕС до гирла	Кулаківська сільська рада - 12,7 га, Дунівська сільська рада - 7,9га, Касперівська сільська рада - 12,7га, Городоцька сільська рада - 3,5га	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.1984 № 320, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
122	"Городоцько-Добрівлянський"	іхтіологічний	51,0	Заліщицький район, Дністер від місця впадіння Серет до турбази "Дністрянка"	Городоцька - 21,0 га , Добрівлянська - 3,0 га, Бедриківська - 8,0 га, Касперівська - 19,0 га сільські ради	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.1984 № 320, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
123	"Козівський"	іхтіологічний	2,42	Козівський район, смт.Козова, територія Козівської районної організації УТМР	Козівська районна організація УТМР	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
	разом:	-	3 / 90,22	-	-	-
	загальнозоологічні					
124	"Звіринець"	загально-зоологічний	2302,0	Бережанський район, с.Шибалин, Козівське л-во, кв.48-55, лісове урочище "Звіринець", прилеглі до лісового урочища угіддя	Бережанська районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 № 198
125	"Поточани"	загально-зоологічний	722,0	Бережанський район, с. Поточани, Урманське л-во, кв.2-15, лісове урочище "Поточани"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 № 198
126	"Залісся"	загально-зоологічний	400,0	Бережанський район, с.Урмань, Зборівський район, с.Розгадів, угіддя в межах земель сільських рад, кв.29 в.28,29 РКЛГП "Зборіврайагроліс"	Бережанська районна організація УТМР - 280,0 га, Зборівська районна організація УТМР - 120,0 га	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 № 198

127	"Озерянський"	загально-зоологічний	4184,0	Борщівський район, села Озеряни і Пилатківці, Улашківське л-во, кв.75-84, Шманьківчицьке л-во, кв.8, лісові урочища "Галілея Голубицька", "Констанція", "Липник", прилеглі до лісових урочищ угіддя	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 № 198
128	"Межеліски"	загально-зоологічний	48,0	Бучацький район, с.Зубрець, Золотопотіцьке л-во, кв.17, лісове урочище "Межеліски"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
129	"Чемерове"	загально-зоологічний	159,0	Бучацький район, с.Бариш-Зубрець, Золотопотіцьке л-во, кв.7-9,85, лісове урочище "Чемерове"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
130	"Савинське"	загально-зоологічний	353,0	Бучацький район, с.Бариш, с.Зубрець, Золотопотіцьке л-во, кв.10-16, лісове урочище "Савинське"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
131	"Пулікове"	загально-зоологічний	544,0	Бучацький район, с.Бариш, с.Залісся, Бучацьке л-во, кв.78-86, лісове урочище "Пулікове"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
132	"За Броварем"	загально-зоологічний	3117,0	Гусятинський район, м.Копичинці, села Яблунів та Увислів	Гусятинська районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238, та від 10.02.2016 №75
133	"Мало-березовицько - Іванчанський"	загально-зоологічний	2553,0	Збаразький район, села Мала Березовиця та Іванчани, Збаразьке л-во, кв.4, 6-9, 20, лісові урочища "Мала Березовиця, "Іванчани", "Скалка", прилеглі до лісових урочищ угіддя	Збаразька районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
134	"Кобилівський"	загально-зоологічний	1603,0	Збаразький район, с.Кобилля, Збаразьке л-во, кв.1-3, 5, лісові урочища "Кобилля", "Лосятин", "Козаччина", прилеглі до лісових урочищ угіддя	Збаразька районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189

135	"Мільно-Бліхівський"	загально-зоологічний	3488,0	Зборівський район, с.Мільно, Мшанецьке л-во, кв.18-30, лісові урочища "Бліх", "Мильно", прилеглі до лісового урочища угіддя	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
136	"Ішківський"	загально-зоологічний	1251,0	Козівський район, с.Ішків, Козівське л-во, кв.43-46, лісове урочище "Ішків", прилеглі до лісових урочищ угіддя	Козівська районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
137	"Білокриницький"	загально-зоологічний	457,0	Кременецький район, між с. Фещуки та м.Кременець, Білокриницьке л-во, кв.24-30, 44, лісове у "Білокриниця"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
138	"Заброддя"	загально-зоологічний	435,0	Кременецький район, с. Лішня, Білокриницьке л-во, кв.1-17, лісове урочище "Заброддя"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
139	"Скит"	загально-зоологічний	468,0	Кременецький район, с. Старий Тараж, Почаївське л-во кв.40-50, лісове урочище "Скит"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
140	"Воронуха"	загально-зоологічний	4814,0	Кременецький район, с.Гаї, Кременецьке л-во, кв.26-35, лісове урочище "Воронуха", прилеглі до лісового урочища угіддя	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
141	"Вербовецько-Заліський"	загально-зоологічний	2699,0	Лановецький район, с.Вербовець, Лановецьке л-во, кв.31-34, лісове урочище "Залісь", прилеглі до лісового урочища угіддя	Лановецька районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
142	"Ковалівський"	загально-зоологічний	2959,0	Монастириський район, с.Ковалівка, Криницьке л-во, кв.56-63, лісове урочище "Ковалівка", прилеглі до лісового урочища угіддя	Монастириська районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198

143	"Криниця"	загально-зоологічний	1052,0	Монастирський район, Криницьке л-во, кв.13-37, лісове урочище "Криниця"	Монастирська районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
144	Подільсько-Сороцький	загально-зоологічний	2384,0	Підволочиський район, с.Поділля, Скалатське л-во, кв.48-49, лісове урочище "Сороцьке", прилеглі до лісового урочища угіддя	Підволочиська районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
145	"Довге"	загально-зоологічний	376,0	Підгаєцький район, с.Завалів, Завалівське л-во, кв.3-7, лісове урочище "Довге"	Підгаєцька районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
146	"Рудники"	загально-зоологічний	418,0	Підгаєцький район, між селами Рудники, Боків, Литвинівське л-во, кв.53,54,106-112, лісове урочище "Рудники"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
147	"Буда"	загально-зоологічний	398,0	Підгаєцький район, між селами Угринів, Рудники, Підгаєцьке л-во, кв.44-51, лісове урочище "Буда"	Підгаєцька районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
148	"Кобиліволоко-Благівщинський"	загально-зоологічний	3220,0	Теребовлянський район, с.Кобиліволоки, Буданівське л-во, кв.7-11, лісове урочище "Благівщина", прилеглі до лісового урочища угіддя	ДП "Тернопільське лісове господарство" - 1686,0 га, Теребовлянська районна організація УТМР - 1534	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
149	"Звіринець-Білецький"	загально-зоологічний	309,0	Чортківський район, між селами Росохач, Бордо, Угринь, Білецьке л-во, кв.62-71, лісове урочище "Звіринець"	Чортківська районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
150	"Коцюбинчики"	загально-зоологічний	3205,0	Чортківський район, села Коцюбинчики, Зелена, Сокиринці, Босири, Гусятинське л-во, кв.68-74, лісове урочище "Коцюбинчики", прилеглі до лісового урочища угіддя	Чортківська районна організація УТМР	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198

151	"Котячин-Биківці"	загально-зоологічний	178,0	Шумський район, с.Жолоби, Забарівське л-во, кв.37-39, лісове урочище "Котячин", "Биковиччина"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
152	"Зелений дуб - 2"	загально-зоологічний	518,0	Шумський район, с.Руська Гута, Суразьке л-во, кв.12-31, лісове урочище "Зелений дуб-2"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
153	"Волинський"	загально-зоологічний	689,0	Шумський район, с.Забара, Волинське л-во, кв.62, 63, 71-76, 86-88, 95, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 №198
154	"Людвище"	загально-зоологічний	2080,0	Шумський район, с.Людвище, угіддя в межах сільської ради	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.06.1986 № 198
	разом:	-	31/ 47383,00	-	-	-
	зоологічні					
155	"Цеценівський бобрів гай"	зоологічний	26,5	Шумський район, с.Цеценівка, заплава Вілія у межах населеного пункту	Цеценівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 25.01.2005 №382
156	"Рохманівський бобрів гай"	зоологічний	15,0	Шумський район, с.Рохманів, на місці колишніх торфорозробок, заплава Вілія	Рохманівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
	разом:	-	2 / 41,50	-	-	-
	Разом заказників		113/ 49875,4899			
	Пам'яткі природи					
	комплексні					
157	"Космиринська травертинова скеля"	комплексна	0,25	Бучацький район, с. Космирин, на крутому лівому схилі Дністер, Золото-Потіцьке л-во кв.29 вид.18, 19, лісове урочище "Локичка"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
158	"Порохівська травертинова скеля"	комплексна	0,1	Бучацький район, с.Порохова, у верхів'ї лівого схилу долини Бариш	Порохівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
159	"Гонтова гора"	комплексна	36,4	Зборівський район, фрагмент Товтрової гряди між с.Мильне Зборівського та с. Мала Березовиця Збарзького району	Мильнівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 15.12.2011 №1291

160	"Дівоча гора"	комплексна	5,0	Теребовлянський район, с.Лошнів та с.Сушин, крутий схил пд.-сх експозиції „Дівочої гори”	Лошнівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
161	"Велике сідло"	комплексна	17,1	Підволочиський район, с.Полупанівка, відрога Товтрової гряди	Староскалатська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
162	"Прохова скалка"	комплексна	0,15	Підволочиський район, с.Колодіївка, на відстані 4 км північніше від села, фрагмент Товтрової гряди	Колодіївська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 14.12.2006 №105
163	"Музикова скала"	комплексна	10,46	Підволочиський район, с.Городниця, фрагмент Товтрової гряди	Городницька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 12.11.2013 №1520
164	"Відслонення сармату в с.Великий Глибочок"	комплексна	1,5	Тернопільський район, с.Великий Глибочок, у 800 метрах на північ від села у старому недіючому кар'єрі на високому правому березі Серет	Великоглибочецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 14.12.2006 №105
165	"Урочище "Вавринів"	комплексна	20,00	Чортківський район, західна околиця с.Горішня Вигнанка, крутий схил вздовж ріки Серет від м.Чортків до с.Горішня Вигнанка	Чортківська міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 17.06.2010 №990
166	"Стінка "Угринська"	комплексна	30,0	Чортківський район, крутий схил вздовж ріки Серет від м.Чортків до с.Угринь	Угринська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 17.06.2010 №990
167	"Тимкова скала"	комплексна	9,0	Борщівський район, між селами Бабинці та Кривче, в борті балки правого берега р.Циганка	Бабинецька /3,0 га/, Кривченська /6,0 га/ сільські ради Борщівського району	Рішення Тернопільської обласної ради від 17.06.2014 №1716
	разом:	-	11 / 129,96	-	-	-
	геологічні					
168	"Печера "Джуринська"	геологічна	5,00	Заліщицький район, с.Нагір'яни, лівий схил Поросячка, в кар'єрі	Нирківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
169	"Печера "Угринь"	геологічна	0,25	Чортківський район, с.Угринь, правий схил долини потічка Млинки	Угриньківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870

170	"Печера "Улашківська"	геологічна	0,10	Чортківський район, с.Улашківці, серед полів	Улашківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
171	"Печера "Жолоби"	геологічна	2,00	Бучацький район, с.Скоморохи, Язловецьке л-во, кв.69 в.8, лісове урочище "Язловець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
172	"Печера "Збручанська"	геологічна	0,10	Борщівський район, с.Збручанське	Збручанська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870
173	"Печера "На Хомах"	геологічна	0,10	Борщівський район, с.Кривче, х.Хоми, лівий схил долини Циганка	Кривченська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870
174	"Печера "Язичеська"	геологічна	0,50	Борщівський район, с.Міжгір'я (Монастирок), високий правий берег Серет	Більче-Золотецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870
175	"Печера "Двох озер"	геологічна	0,10	Борщівський район, с. Кривче, Гермаківське л-во, кв.18 в.12, лісове урочище "Муравинець", на дні глибокої балки	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
176	"Печера "Славка"	геологічна	0,80	Борщівський район, с.Кривче, Гермаківське л-во, кв.16 в.1, лісове урочище "Муравинець"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90
177	"Карстова лійка "Язвінь"	геологічна	0,80	Заліщицький район, с.Новосілка, серед полів	Агрофірма "Новосілка"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
178	"Карстова лійка "Мархонівка"	геологічна	0,80	Заліщицький район, с.Новосілка, серед полів	Агрофірма "Новосілка"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
179	"Карстові лійки в Шумлянах"	геологічна	5,00	Підгаєцький район, с.Шумляни, Литвинівське лісництво, кв.114 вид.8, лісове урочище "Липник"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
180	"Скелі семи джерел"	геологічна	1,00	Бучацький район, с.Скоморохи, Язловецьке л-во, кв.56 в.2, лісове урочище "Язловець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645

181	"Гора "Бабина"	геологічна	7,4	Збарзький район, с.Залужжя, правий схил долини Гнізна, відрога Товтрової гряди	Залужжанська сільська рада	Рішення виконавчого комітету від 14.03.1977 р . №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
182	"Гора "Довбуша"	геологічна	19,2	Збарзький район, околиця с.Залужжя, правий схил долини Гнізна, відрога Товтрової гряди, Збарзьке лісництво кв.35 в.4, 5, 7, 8, лісове урочище "Залужжя"	Залужжанська сільська рада - 3,9 га; ДП "Тернопільське лісове господарство" - 15,3 га.	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
183	"Останці Сарматського моря"	геологічна	1,00	Підволочиський район, с.Галущинці, у кар'єрі біля автошляху Тернопіль-Підволочиськ, стінка північно-західної експозиції	ВАТ "Тернопільський кар'єр"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 N496
184	"Останці Подільських товтрів"	геологічна	1,00	Підволочиський район, с.Новосілка, фрагмент Товтрової гряди	Новосілівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 N496
185	"Силурійські відклади в Окопах"	геологічна	1,00	Борщівський район, с.Окопи, лівий берег Дністр, Кудринецьке л-во, кв.88 в.2, 3, лісове урочище "Наддністрянська стінка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
186	"Дзвенигородське відслонення силуру"	геологічна	0,15	Борщівський район, с. Дзвенигород, лівий схил Дністрер, у старому кар'єрі	Урожайнівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.1984 №320
187	"Силурійсько-девонські відклади в Дністровому"	геологічна	1,00	Борщівський район, с.Дністрове, пд.сх. околиця, Мельнице-Подільське л-во, кв.80 в.20, лісове урочище "Дзвінків", лівий схил балки, що відкривається у долину Дністер	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
188	"Відслонення силуру в Скала-Подільській"	геологічна	0,10	Борщівський район, смт.Скала-Подільська, правий берег Збруч, біля фортеці	Скала-Подільська селищна рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90
189	"Гусятинське відслонення силуру"	геологічна	0,50	Гусятинський район, смт. Гусятин, вул.Суходільська, стінка в старому кар'єрі	Гусятинська селищна рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90

190	"Девонські відклади"	геологічна	1,00	Борщівський район, с.Кривче, лівий схил долини Циганка, між печерами "Кришталева" і "На Хомах"	Кривчанська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
191	"Іване-Золотецький розріз нижнього девону"	геологічна	2,00	Заліщицький район, с.Іване-Золоте, лівий схил Дністер нижче від села по течії	Іване-Золотецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.12.1976 №637
192	"Устецький розріз нижнього девону"	геологічна	1,00	Заліщицький район, с.Устечко, Дорогичівське л-во, кв.65 в.15, лісове урочище "Нирків", лівий берег Дністер	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747
193	"Відслонення девону в м.Чорткові"	геологічна	0,10	Чортківський район, с. Вигнанка, лівий схил Серет, в 1 км вище по течії від м.Чорткова	Чортківська міська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
194	"Відслонення нижнього девону"	геологічна	0,70	Тернопільський район, с.Грабовець, при дорозі між селами Білоскіркою і Грабовцем, Микулинецьке л-во, кв.7 в.4, лісове урочище "Білоскірка"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 р
195	"Відслонення середнього девону в Коржовій"	геологічна	0,25	Монастирський район, с.Коржова, правий схил Золота Липа, у кар'єрі	ВАТ "Коржівський спеціалізований гірничо-дробарний кар'єр"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637
196	"Відслонення юрських відкладів"	геологічна	0,15	Монастирський район, с. Лука, на лівому віддаленому схилі Дністер, нижче села по течії	Устя-Зеленська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.1984 №320, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
197	"Відслонення крейдової системи в с.Пилипче"	геологічна	1,00	Борщівський район, с.Пилипче, правий схил Нічлава	Пилипчанська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976N637
198	"Альбські відклади в Більче-Золотому"	геологічна	0,03	Борщівський район, с.Більче-Золоте, біля джерела	Більче-Золотецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976N637
199	"Касперівські скелі"	геологічна	5,00	Заліщицький район, с.Касперівці, схил Тупа, верхня частина	Касперівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747

200	"Відслонення крейди в Кременці"	геологічна	0,25	Кременецький район, м.Кременець, у старому кар'єрі	Кременецьке заводоуправління будматеріалів	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637
201	"Відслонення міоценових відкладів у Бучачі"	геологічна	0,10	Бучацький район, м.Бучач, долина Стрипа, правий берег, вище від залізничного моста по течії	Чортківська дистанція колії Львівської залізниці	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
202	"Відслонення міоценових відкладів"	геологічна	0,10	Монастирський район, с.Чехів, долина Коропець	Чехівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
203	"Буглівський стратотип"	геологічна	0,10	Лановецький район, с.Огривківці, в яру	Буглівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
204	"Плейстоценові відклади"	геологічна	0,02	Лановецький район, с.Ванжулів, стінка західної експозиції у глиняному кар'єрі	Ванжулівський цегельний завод	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 р
205	"Плейстоценові відклади ґрунтів"	геологічна	0,10	Збаразький район, м.Збараж, вул.Грушевського, північна околиця, глиняний кар'єр	Завод "Метеор"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
206	"Відслонення п'ятої тераси Дністра"	геологічна	0,10	Заліщицький район, нижче від села Добрівляни, Заліщицьке л-во, кв.80 в.20, лісове урочище "Криве"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
207	"Відслонення шостої тераси Дністра"	геологічна	0,05	Заліщицький район, с.Голігради, біля повороту до села від автошляху "Заліщики-Борщів", в межах старого кар'єру з добування гравію, заліщицьке л-во, кв.64 вид.2, лісове урочище "Самотія"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
208	"Відслонення силуру в Трубочині"	геологічна	1,00	Борщівський район, с.Трубочин, лівий берег Дністер, 400 м нижче від села по течії ріки	Вигодська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
209	"Силурійські відклади в Кудринцях"	геологічна	1,50	Борщівський район, с.Кудринці, лівий берег Збруча	Кудринецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131

210	"Відслонення девону в с.Вістря №1"	геологічна	0,15	Монастирський район, с.Вістря, лівий берег Дністер, в 50 метрах вище від села	Вістряньська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
211	"Відслонення девону в с.Вістря №2"	геологічна	0,15	Монастирський район, с.Вістря, лівий берег Дністра, в 100 метрах вище від села по течії	Вістряньська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
212	Складка облямування рифових вапняків	геологічна	0,10	Зборівський район, с.Тростянець, кв.63, в.6 Залозецьке л-во, лісове урочище «Білокриниця», правий схил долини Лопушанка	Тростянецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.01.2009 року №483
213	"Яр "Жаб'як"	геологічна	10,5	Збараський район, с.Дзвиняча, старий яр	Залісецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
214	"Залісецький яр"	геологічна	4,3	Збараський район, с.Залісці, яр біля дороги до с. Великий Кунинць	Залісецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
215	"Старопочаївський яр"	геологічна	1,3	Кременецький район, с.Старий Почаїв, правий схил долини Почаївка	Старопочаївська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
216	"Міоценові відклади в Добриводах"	геологічна	0,50	Збараський район, с.Добриводи, стінка протяжністю близько 2-х км у старому кар'єрі	Доброводська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

217	"Гора "Пустельна"	геологічна	2,00	Шумський район, с.Ловиця	Ловицька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
218	"Місце знахідок решток мамонта"	геологічна	0,10	Збаразький район, с.Старий Вишнівець, яр біля автошляху Тернопіль -Кременець, перед селом	Служба автомобільних доріг у Тернопільській області	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
219	"Переволоцькі травертинові скелі"	геологічна	0,50	Бучацький район, с.Переволока, лівий схил потічка, що впадає в Стрипу	Переволоцька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
220	"Худиківські відслонення нижньокрейдових відкладів"	геологічна	2,00	Борщівський район, с.Худиківці, Мельнице-Подільське л-во, кв.53 вид.22, лівий берег Дністер, лісове урочище "Худиківська стінка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
221	"Відслонення крем'яних утворень"	геологічна	0,10	Кременецький район, м.Кременець, вул. Джерельна в 100 метрах на схід від крейдяного заводу	Кременецька міська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
222	"Скупчення кристалів кальциту в с.Лучка"	геологічна	0,10	Тернопільський район, с.Лучка, лівий схил долини Серет, в 200 метрах від моста у старому кар"єрі, поблизу лісового урочища "Мишковицька дача"	Миролубівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 23.12.2005 №519
223	"Відслонення нижнього сармату в Залісцях"	геологічна	0,50	Шумський район, с. Залісці, біля млина, на лівому схилі потічка	Залісцівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637
224	"Гравітаційні складки"	геологічна	0,50	Чортківський район, між селами Синяковим і Угринню, лівий схил Серет, верхня частина схилу	Угринська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747
225	"Заліщицький горизонт нижнього девону"	геологічна	1,80	Заліщицький район, м.Заліщики, ділянка схилу Дністер протяжністю 200 метрів, вище по течії від паромної переправи	Заліщицька міська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.12.1987 N 310

226	"Гора "Стіжок"	геологічна	9,80	Шумський район, с.Стіжок, Волинське л-во, кв.55 в.13-16, кв.56 в.10-11, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
227	"Данилова гора"	геологічна	11,20	Шумський район, с.Антонівці, Волинське л-во, кв.92 в.33, 34, 27-28, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 № 645
228	"Гора "Червоний камінь"	геологічна	2,00	Шумський район, с.Велика Іловиця, в 2-х км на північний захід від села, Волинське л-во кв.18 в.12, кв.32 в.1, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 № 645
229	"Гора "Уніяс"	геологічна	6,30	Шумський район, с.Антонівці, Волинське л-во, кв.62 в.9, 10, кв.63 в.11, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.1984 N320
230	"Скелі Словацького"	геологічна	1,00	Кременецький район, м.Кременець, Кременецьке л-во, кв.47 в.2, лісове урочище "Кременець"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 N131
231	"Рівна скеля"	геологічна	1,00	Бучацький район, с.Скоморохи, Язловецьке л-во, кв.69 в.6, лісове урочище "Язловець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 N645
232	"Монастирська скеля"	геологічна	0,50	Бучацький район, с.Сокілець, Язловецьке л-во, кв.75 в.1, лісове урочище "Язловець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
233	"Рукомишські скелі"	геологічна	1,00	Бучацький район, с.Рукомиш, при в'їзді до села	Заривинецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870
234	"Травертинові скелі"	геологічна	0,50	Заліщицький район, с.Литяче, лівий берег Дністра	Литяцька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

235	"Дорогичівські скелі"	геологічна	1,30	Заліщицький район, с.Шутроминці, Дорогичівське л-во, кв.16 в.21, лісове урочище "Нирків"	ДП "Буцацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
236	"Дністровські феномени"	геологічна	1,00	Заліщицький район, с.Касперівці, лівий схил Дністра, урочище "Криве"	Касперівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №557
237	"Сеноманські богатири"	геологічна	0,10	Заліщицький район, х.Вовчків, правий схил Касперівського водосховища	Касперівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637
238	"Бабинецький менгір"	геологічна	0,05	Борщівський район, с.Бабинці, північна околиця, лівий схил долини Нічлава	Бабинецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №537
239	"Чортів камінь"	геологічна	0,10	Бережанський район, с.Лісники, Бережанське л-во, кв.13 в.12, лісове урочище "Лісники"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637
240	"Кур'янівські феномени"	геологічна	0,50	Бережанський район, с.Кур'яни, Бережанське л-во, кв.68 в.16, лісове урочище "Долина"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
241	"Останці Подільських Товтр"	геологічна	0,50	Зборівський район, с.Мшанець, Мшанецьке л-во, кв.49 в.3, лісове урочище "Мильно"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
242	"Касперівські сфінкси"	геологічна	0,10	Заліщицький район, між с.Лисичники і х.Вовчків, правий схил Касперівського водосховища	Касперівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
243	"Дислокації гірських порід на околиці с.Надрічне Бережанського району"	геологічна	0,20	Бережанський район, східна околиця с. Надрічне Бережанського району, в 150 м від дороги, що веде до с. Конюхи Козівського району кв. 12 вид.12 Бережанського РДАПП "Бережанирайагроліс"	Надріччанська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 12.11.2013 №1523

244	"Кривченська травертинова скеля"	геологічна	0,5	Борщівський район, с.Кривче, правий схил долини Циганка, урочище "Заболотівка"	Кривченська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 14.07.2011 №1217
	разом:	-	77/124,70	-	-	-
	гідрологічні					
245	"Червоногородський водоспад"	гідрологічна	0,70	Заліщицький район, між селами Нирків і Нагіряни, на Джурин	Устечківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
246	"Каскад русилівських водоспадів"	гідрологічна	2,00	Бучацький район, с.Русилів, Язловецьке л-во, кв.50 в.4, лісове урочище "Язловець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
247	"Сокілецькі водоспади"	гідрологічна	1,00	Бучацький район, с.Сокілець, Язловецьке л-во, кв.75 в.1, лісове урочище "Язловець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №557
248	"Переволоцькі джерела з водоспадами"	гідрологічна	1,00	Бучацький район, с.Переволока, шість потужних джерел	Переволоцька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
249	"Джерела в с.Ніще"	гідрологічна	0,15	Зборівський район, с.Ніще, витік Серет	Вовчковецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
250	"Зелена криниця №1"	гідрологічна	1,00	Лановецький район, с.Москалівка, на межі із Підволочиським районом, штучно створене озерце з прилеглими територіями	Москалівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

251	"Зелена криниця №2"	гідрологічна	3,40	Підволочиський район, с.Кошляки, на межі з Лановецьким районом, штучно створене озерце з прилеглими територіями	Кошляківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
252	"Витік річки Нараївка"	гідрологічна	0,20	Бережанський район, с.Нараїв, х.Чверті	Нараївська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
253	"Витік річки Горинь"	гідрологічна	0,01	Кременецький район, с.Волиця, в 150 метрах від автошляху Кременець-Почаїв, у долині потічка	Великогорянська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
254	"Панські джерела"	гідрологічна	1,00	Бережанський район, с.Вільхівець, Бережанське л-во, кв.42 в.14, лісове урочище "Посухів"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
255	"Монастирські джерела"	гідрологічна	1,00	Бережанський район, на околиці с.Лісники, два джерела, каскад невисоких штучно створених озерць з прилеглими схилами, ставок із гідротехнічними спорудами	МПП "Чумацький шлях"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
256	"Заліські джерела"	гідрологічна	0,50	Бережанський район, х.Колонія Лапшинської сільської ради	Лапшинська сільської ради	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
257	"Джерело "Зелена криниця"	гідрологічна	0,20	Бережанський район, х.Колонія Лапшинської сільської ради, з правої сторони від автошляху "Бережани- Львів"	Лапшинська сільської ради	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
258	"Куропатницьке джерело"	гідрологічна	0,50	Бережанський район, с.Куропатники, Конюхівське л-во, кв.47 в.6, лісове урочище "Куропатники"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994

259	"Тростянецькі джерела"	гідрологічна	3,00	Бережанський район, с.Тростянець	Тростянецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
260	"Джерела в Лозах"	гідрологічна	1,50	Бережанський район, х.Лози, в межах урочища "Бунчуків Кут" на лівому опуклому схилі широкої балки, на висоті 20-25 м від днища балки.	Божиківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
261	"Джерела в урочищі "Кривуля"	гідрологічна	6,00	Бережанський район, с.Литятин, Козівське л-во, кв.25 в.1, 3,5,6 лісове урочище "Кривуля"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
262	"Гутянські джерела"	гідрологічна	2,00	Бережанський район, х. Гута, Нараївське л-во, кв.29 в.8, 10, лісове урочище "Нараївська дача"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
263	"Каскад Сокілецьких джерел"	гідрологічна	1,00	Бережанський район, х.Соколиця Саранчуківської сільської ради	Саранчуківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
264	"Джерело "Біла криниця№1"	гідрологічна	0,02	Заліщицький район, північно-східна околиця с.Угриньківці, долина невеликого потічка, що впадає в Тупа з лівої сторони	Угриньківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
265	"Джерело "Біла криниця №2"	гідрологічна	0,03	Гусятинський район, с.Васильківці, урочище "Юрківці", неподалік ставу	Васильковецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
266	"Долина джерел в Торках"	гідрологічна	3,50	Козівський район, с.Криве, 2 км на захід від села, урочище "Торки"	Кривенська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
267	"Підволочиське джерело"	гідрологічна	0,01	Підволочиський район, смт.Підволочиськ, вул. Данила Галицького, 143	Підволочиське управління житлово-комунального господарства	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189

268	"Налужанське джерело"	гідрологічна	0,01	Теребовлянський район, с.Налужжя, біля садиби Іванишина П.І., урочище "Бросарня"	Струсівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
269	"Передмірське джерело"	гідрологічна	0,02	Лановецький район, с.Передмірка	Передмірська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
270	"Романівське джерело"	гідрологічна	0,02	Теребовлянський район, с.Романівка, в 200 метрах від ферми, долина Гнила Рудка	Романівська сільська рада .	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
271	"Сущинські джерела"	гідрологічна	1,00	Теребовлянський район, с.Сущин, північно-східна околиця , в долині потічка Ремезівського	Сущинська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
272	"Сороцьке джерело"	гідрологічна	0,02	Теребовлянський район, с.Сороцьке	Сороцька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
273	"Осталецьке джерело"	гідрологічна	0,02	Теребовлянський район, с.Остальці, Теребовлянське л-во, кв.1 в.2, лісове урочище "Остальці"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
274	"Миролобівське джерело"	гідрологічна	0,28	Тернопільський район, с.Миролобівка, 300 метрів на схід, у долині Гниди	Миролобівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
275	"Острівське джерело"	гідрологічна	0,12	Тернопільський район, с.Острів, правий берег Серету	Острівська сільська ради	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
276	"Дубівецьке джерело"	гідрологічна	0,20	Тернопільський район, с.Дубівці, біля правого схилу долини Гніздична	Дубівецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187
277	"Дичківське джерело"	гідрологічна	0,03	Тернопільський район, с.Красівка, Микулинецьке л-во, кв. 1, в.5, лісове урочище "Красівка"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187, Рішення Тернопільської обласної ради від 23.10.2012 № 1448
278	"Тернопільські джерела"	гідрологічна	0,10	м. Тернопіль, гідропарк "Топільче", ряд джерел у межах правосторонньої заплави Серет	ДКП "Об'єднання парків культури і відпочинку м.Тернополя"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
279	"Тернопільське джерело"	гідрологічна	0,01	м. Тернопіль, парк Національного відродження, біля Співочого поля	ДКП "Об'єднання парків культури і відпочинку м.Тернополя"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131

280	"Королівське джерело"	гідрологічна	0,01	Борщівський район, с.Королівка, долина поряд з автошляхом Заліщики-Борщів	Королівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
281	"Пилатківське джерело"	гідрологічна	0,01	Борщівський район, с.Пилатківці	Пилатківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747
282	"Ниврянське джерело"	гідрологічна	0,01	Борщівський район, с.Нивра	Ниврянська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747
283	"Вигодське джерело"	гідрологічна	0,01	Борщівський район, с.Вигода, північна околиця, глибока балка, що відкривається у Збруч	Вигодська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747
284	"Джерело Святої Анни"	гідрологічна	0,25	Кременецький район, с.Лішня, північно-східна околиця, неподалік ставу	Сільськогосподарський виробничий кооператив "Біла криниця"	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187
285	"Плотицьке джерело"	гідрологічна	0,05	Козівський район, с.Плотича, південна околиця, заплава Стрипа	Плотицька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
286	"Джерело в Маркові"	гідрологічна	0,01	Монастирський район, с.Маркова, Монастирське л-во, кв.20 в.6, лісове урочище "Маркова"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
287	"Залізецьке джерело"	гідрологічна	0,01	Зборівський район, с.Залізці, біля кафе "Рибалка"	Залізецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
288	"Урочище "Провалля"	гідрологічна	4,70	Збаразький район, с.Новики, східна околиця	Новиківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 № 50
289	"Підгаєцьке джерело"	гідрологічна	0,08	Підгаєцький район, м.Підгайці, при в'їзді зі сторони Тернополя, з правої сторони дороги	Підгаєцька міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 № 50

290	"Джерело Святого Яна"	гідрологічна	0,05	Чортківський район, с.Улашківці, біля Василянського монастиря св.Івана Хрестителя, верхня частина правого віддаленого схилу долини Серет	Улашківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 30.01.2003 № 98
291	"Гусятинське джерело"	гідрологічна	0,01	Гусятинський район, смт. Гусятин, у заплаві Збруч	Гусятинська селищна рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
292	"Джерело "Червона криниця"	гідрологічна	0,42	Чортківський район, с. Базар, біля Червона	Базарівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 № 50
293	"Джерело під Бемовою горою"	гідрологічна	0,10	Зборівський район, с.Манаїв, неподалік від старої садиби, в 200 метрах від лісу, в межах урочища „Бемова гора”	Гарбузівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
294	"Кам'яна криниця"	гідрологічна	0,02	Теребовлянський район, с.Лошнів, у верхів'ї глибокої балки, біля господарської будівлі	Лошнівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
295	"Джерело Різдва Пресвятої Богородиці"	гідрологічна	0,025	Тернопільський район, с.Смиківці, центра-льна частина, в п'яти метрах від урізу води Гніздична	Смиківецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 27.08.2009 №736
296	"Ступківське джерело"	гідрологічна	0,02	Тернопільський район, с.Ступки, західна околиця, 200 метри від автошляху «Тернопіль-Підволочиськ»	Ступківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 27.08.2009 №736
297	"Джерело "Безодня"	гідрологічна	0,04	Тернопільський район, с.Жовтневе, в 2,5 м від дороги "Тернопіль-Жовтневе"	Чернелево-Руська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 20.08.2010 №1043
298	"Джерело "В загороді"	гідрологічна	0,01	Тернопільський район, с.Чернелів-Руський, в 300м від дороги Тернопіль-Жовтневе	Чернелево-Руська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 20.08.2010 №1043
299	"Джерела "Гуркало"	гідрологічна	0,39	Бучацький район, с.Помірці, між Поморецькою горою та гостинцем	Ріпинецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 14.04.2011 №1049
300	"Шпакове вікно"	гідрологічна	14,10	Бучацький район, с.Вербятин зі сторони села Озеряни, з правого боку від автодороги	Озерянська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 14.07.2011 №1217

301	"Озерця "Вікнини"	гідрологічна	0,02	Гусятинський район, с.Вікно, північно-західна околиця	Вікнянська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870
302	"Джерело в урочищі "Лан"	гідрологічна	0,05	Чортківський район, с.Росохач, східна околиця, правий високий берег Серету	Росохачька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 30.01.2003 № 98
303	"Борухівські озерця"	гідрологічна	5,00	Борщівський район, с.Озеряни, х.Борухи, з правої сторони біля автошляху "Тернопіль-Борщів"	Озерянська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1976 №637
304	"Озерце "Безодня"	гідрологічна	0,33	Тернопільський район, с.Миролюбівка, 500 метрів на схід у долині Гниди	Миролюбівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
305	"Болото "Скабор"	гідрологічна	1,00	Теребовлянський район, с.Тютюків, серед полів	Дарахівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.12.1970 №829
306	"Скориківське болото"	гідрологічна	11,10	Підволочиський район, с.Скорики, північна околиця, заплава Самчик, від автошляху між селами Скорики і Медин до ставу	Скориківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, із змінами затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
307	"Джерело в урочищі "Бровар""	гідрологічна	0,05	Бучацький район, с. Броварі Язловецької сільської ради, ліва притока р. Вільховець	Язловецька сільська рада Бучацького району	Рішення Терно- пільської обласної ради від 18.09.2014 №1761
308	"Джерело Пресвятої Богородиці"	гідрологічна	0,08	Зборівський район, с.Озерна, при в'їзді в село, біля мосту	Озернянська сільська рада Зборівського району	Рішення Терно- пільської обласної ради від 10.02.2016 №74
309	"Джерело "Корито""	гідрологічна	0,25	Кременецький район, м. Кременець, вул. Сичівка, урочище «Звіринець»	Кременецька міська рада	Рішенням Терно- пільської обласної ради від 15.10.2015 №2013
310	"Вишгородоцьке джерело"	гідрологічна	0,02	Лановецький район, с. Вишгородок, центр села, неподалік автошляху «Тернопіль- Ланівці»	Вишгородоцька сільська рада Лановецького району	Рішенням Терно- пільської обласної ради від 15.10.2015 №2013
311	"Дідова криниця"	гідрологічна	0,01	Тернопільський район, с. Прошова Скоморохівської сільської ради, вул. Кринич- на	Великогаївська сільська рада Тернопільський район	Рішенням Терно- пільської обласної ради від 15.10.2015 №2013

312	"Джерело Пресвятої Трійці"	гідрологічна	0,23	Тернопільський район, смт Велика Березовиця, вул.Зелена, в 100 м на схід від колії	Великобerezовицька селищна рада Тернопільського району	Рішенням Терно- пільської обласної ради від 10.02.2016 №74
313	"Джерело "Дзюрудло"	гідрологічна	0,10	Чортківський район, с. Джурин, біля залізничного мосту, долина р. Джурин	Джуринаська сільська рада Чортківського району	Рішення Терно- пільської обласної ради від 18.09.2014 №1761
314	"Джерело "Прало""	гідрологічна	0,10	Чортківський район, с. Джу- рин, південна околиця, долина р. Джурин	Джуринаська сільська рада Чортківського району	Рішення Терно- пільської обласної ради від 18.09.2014 №1761
315	"Семенів потік"	гідрологічна	0,09	Чортківський район, с.базар, на відстані 600 м від церкви та 100 м від млина	Базарська сільська рада Чортківського району	Рішення Терно- пільської обласної ради від 10.02.2016 №74
	Разом:	-	71 / 70,305	-	-	-
	ботанічні					
316	"Скала-Подільська діброва"	ботанічна	12,90	Борщівський район, с.Цигани, Скала-Подільське л-во, кв.74 в.6,10, лісове урочище "Дача Скала-Подільська"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 № 589
317	"Золотопотіцька дубина"	ботанічна	4,70	Бучацький район, с.Соколів, Золотопотіцьке л-во, кв.56 в.16, лісове урочище "Сновидів"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
318	"Лошнівська бучина"	ботанічна	4,20	Теребовлянський район, с.Лошнів, Теребовлянське л-во, кв.25 в.18, лісове урочище "Дача "Теребовлянська"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 30.01.2003 № 98
319	"Теребовлянська бучина"	ботанічна	15,00	Теребовлянський район, с.Кровинка, Теребовлянське лісництво, кв.72 в.3, лісове урочище "Дача "Теребовлянська"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 30.01.2003 №98
320	"Язловецька діброва №1"	ботанічна	1,00	Бучацький район, с.Язловець, Язловецьке л-во, кв.23 в.8, лісове урочище "Язловець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

321	"Язловецька діброва №2"	ботанічна	4,50	Буцацький район, с.Язловець, Язловецьке л-во, кв.33 в.4, лісове урочище "Язловець"	ДП "Буцацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
322	"Дорошівська діброва"	ботанічна	18,50	Заліщицький район, с.Блищанка, Заліщицьке л-во, кв.64 в.1, лісове урочище "Дорошево"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589
323	"Вістряньська діброва"	ботанічна	9,70	Монастириський район, с.Діброва, Коропецьке л-во, кв.83 в.11, кв.84 в.1, лісове урочище "Вістря"	ДП "Буцацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
324	"Коропецька діброва"	ботанічна	20,00	Монастириський район, с.Залісся, Коропецьке л-во, кв.28 в.5, лісове урочище "Коропець"	ДП "Буцацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
325	"Луб'янківська дубина"	ботанічна	2,00	Збаразький район, с.Коршемки, Збаразьке л-во, кв.80 в.6, лісове урочище "Луб'янки"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
326	"Тернопільська діброва"	ботанічна	1,30	Тернопільський район, с.Драганівка, Тернопільське лісництво, кв.49 в.4, лісове урочище Буцнів"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
327	"Папірянська діброва"	ботанічна	8,80	Теребовлянський район, с.Папірня, Буданівське л-во, кв.48 в.4, урочище "Чорний ліс"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
328	"Забродівська діброва №1"	ботанічна	9,20	Кременецький район, с.Лішня, Білокриницьке л-во, кв.9 в.2, лісове урочище "Заброддя"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589
329	"Забродівська діброва №2"	ботанічна	7,30	Кременецький район, с.Лішня, Білокриницьке л-во, кв.4 в.4 лісове урочище "Заброддя"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
330	"Діброва "Зелений дуб"	ботанічна	4,50	Шумський район, с.Кутянка, Суразьке л-во, кв.28 в.6, лісове урочище "Зелений дуб"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589
331	"Мужилівська діброва"	ботанічна	18,00	Підгаєцький район, с.Мужилів, Підгаєцьке л-во, кв.26 в.7, лісове урочище "Сирота"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187

332	"Теребовлянська дубина"	ботанічна	6,30	Теребовлянський район, с.Струсів, Теребовлянське л-во, кв.43 в.6, лісове урочище "Теребовлянська дача"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
333	"Куртина дуба червоного"	ботанічна	0,20	Борщівський район, с.Цигани, Скала-Подільське л-во, кв.74 в.1, лісове урочище "Дача "Скала-Подільська"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.10.1967 №734
334	"Бережанська бучина"	ботанічна	21,00	Бережанський район, с.Кур'яни, Бережанське л-во, кв.60, в.9, лісове урочище "Кур'яни"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
335	"Кур'янівська бучина"	ботанічна	2,00	Бережанський район, с.Кур'яни, Бережанське л-во, кв.68 в.15, лісове урочище "Кур'яни"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
336	"Нараївська бучина"	ботанічна	5,00	Бережанський район, с. Рогачин Нараївське л-во, кв.33 в.12, лісове урочище "Нараївська дача"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 15.06.1964 № 449
337	"Урманська бучина"	ботанічна	14,80	Бережанський район, с.Краснопуца, Урманське л-во, кв.19 в.1,3, лісове урочище "Урмань"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90
338	"Завалівська бучина №1"	ботанічна	9,00	Підгаєцький район, с. Затурин, Завалівське л-во, кв.40 в.8, лісове урочище "Завалів"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
339	"Завалівська бучина №2"	ботанічна	22,00	Підгаєцький район, с. Затурин, Завалівське л-во, кв.48 в.11, лісове урочище "Завалів"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
340	"Тростянецька бучина"	ботанічна	4,40	Підгаєцький район, с. Старий Литвинів, Литвинівське л-во, кв.80 в.2, лісове урочище "Тростянецька дача"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637, із змінами затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90

341	"Рудницька бучина"	ботанічна	22,00	Підгаєцький район, с.Шумляни, Литвинівське л-во, кв.106 в.2, лісове урочище "Рудники"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
342	"Вадівська бучина"	ботанічна	5,80	Бучацький район, с.Порохова, Золо-топотіцьке л-во, кв.22 в.17,18, лісове урочище "Вадова"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589
343	"Яргорівська бучина №1"	ботанічна	26,00	Монастирський район, с. Яргорів, Криницьке л-во, кв.5 в.2, лісове урочище "Яргорів"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
344	"Яргорівська бучина №2"	ботанічна	27,60	Монастирський район, с. Яргорів, Криницьке л-во, кв.6 в.1, лісове урочище "Яргорів"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
345	"Яргорівська бучина №3"	ботанічна	11,00	Монастирський район, с.Яргорів, Монастирське л-во, кв.71 в.1, лісове урочище "Яргорів"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
346	"Марковецька бучина"	ботанічна	3,40	Монастирський район, с. Маркова, Монастирське л-во, кв.26 в.7, лісове урочище "Маркова"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589
347	"Монастирська бучина"	ботанічна	3,80	Монастирський район, с.Заварівка, Монастирське л-во, кв.23 в.9, лісове урочище "Маркова"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 25 .04.1996 №90
348	"Чайчинецька бучина"	ботанічна	1,90	Збаразький район, с.Чайчинці, Вишнівецьке л-во, кв.22 в.13, лісове урочище "Чайчинці"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131

349	"Кременецька бучина №1"	ботанічна	0,80	Кременецький район, с. Жолоби, Кременецьке л-во, кв.51 в.12, лісове урочище "Кременець"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
350	"Кременецька бучина №2"	ботанічна	6,80	Кременецький район, с. Жолоби, Кременецьке л-во, кв.46 в.12, кв.47 вид.7, 14, лісове урочище "Кременець"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
351	Бучина в урочищі "Братерщина"	ботанічна	4,00	Лановецький район, с. Борщівка, Лановецьке л-во, кв.22 в.4, лісове урочище "Братерщина"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
352	"Білокриницька бучина №1"	ботанічна	9,70	Шумський район, с. Башківці, Білокриницьке л-во, кв.55 в.18, 19, кв.59 в.4, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
353	"Білокриницька бучина №2"	ботанічна	7,60	Шумський район, с. Башківці, Білокриницьке л-во, кв.55 в.21, кв.59 в.6, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
354	"Теребовлянська бучина №1"	ботанічна	49,00	Теребовлянський район, с. Струсів, Теребовлянське л-во, кв.53 в.2, кв.63 в.2, лісове урочище "Теребовлянська дача"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
355	"Шупарська бучина №1"	ботанічна	8,00	Борщівський район, с. Шупарка, Шупарське л-во, кв.22 в.2, лісове урочище "Дача" Шупарка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589

356	"Шупарська бучина №2"	ботанічна	19,00	Борщівський район, с.Шупарка, Шупарське л-во, кв.18 в.11, лісове урочище "Дача" Шупарка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, із змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
357	"Гермаківська бучина"	ботанічна	1,10	Борщівський район, с.Гермаківка, Гермаківське л-во, кв.2 в.2, лісове урочище "Дача Романського"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589
358	"Мушкатівська бучина"	ботанічна	7,30	Борщівський район, с.Мушкатівка, Борщівське л-во, кв.7 в.3, лісове урочище "Мушкатівка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589
359	"Копиченецька бучина"	ботанічна	1,00	Гусятинський район, с.Яблунів, Копичинецьке л-во кв.40, в.5, лісове урочище «Яблунівська дача»	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
360	"Еталон модриново-ясеневого насадження з домішками сосни і дуба звичайного"	ботанічна	3,70	Борщівський район, с. Озеряни, Улашківське л-во, кв.70 в.1, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
361	"Курянівський модринник"	ботанічна	10,30	Бережанський район, с. Волиця, Нараївське-во, кв 57 в.8- 11, лісове урочище "Нараївська дача"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187
362	"Лубянківський модринник"	ботанічна	0,80	Збараський район, с. Луб'янки, Збараське л-во, кв.80 в.16, лісове урочище "Луб'янки"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
363	"Модриново-букове насадження"	ботанічна	3,80	Кременецький район, с. Жолоби, Кременецьке л-во, кв.51 в.8, 10, лісове урочище "Маслятин"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 № 131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

364	"Модриново-кленове насадження в у"Братерщина"	ботанічна	1,60	Лановецький район, с. Борцівка, Лановецьке л-во, кв.18 в.10, лісове урочище "Братерщина"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
365	"Лісові культури модрини європейської"	ботанічна	6,70	Монастирський район, с.Садове, Коропецьке л-во, кв.63 в.5, лісове урочище "Коропець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90
366	"Горіх чорний (ділянка №1)"	ботанічна	2,10	Борщівський район, с.Дзвинячка, Мельнице-Подільське л-во, кв.67 в.3, лісове урочище "Дача "Гай"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
367	"Горіх чорний (ділянка №2)"	ботанічна	0,90	Борщівський район, с.Дзвинячка, Мельнице-Подільське л-во, кв.65 в.4, лісове урочище "Дача "Гай"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
368	"Горіх чорний (ділянка №3)"	ботанічна	1,50	Борщівський район, с.Дзвинячка, Мельнице-Подільське л-во, кв.80 в.30, лісове урочище "Дача "Ярки"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
369	"Горіх чорний (ділянка №4)"	ботанічна	2,50	Борщівський район, с.Трубчин, Мельнице-Подільське л-во, кв.83 в.7, лісове урочище "Ріжки"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
370	"Горіх чорний (ділянка №5)"	ботанічна	0,20	Борщівський район, с.Констанція, Улашківське л-во, кв.81 в.4, лісове урочище "Галілея Голубецька"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1970 № 829, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
371	"Горіх чорний (ділянка №6)"	ботанічна	1,00	Заліщицький район, с.Слобідка, Дорогичівське л-во, кв.3 в.3, лісове урочище "Чагар"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

372	"Берекова діброва в Шутроминцях"	ботанічна	13,8	Заліщицький район, с. Шутроминці, Дорогичівське л-во, кв.21 в.4,5,7,8, лісове урочище "Нирків"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747, із змінами затвердженими рішенням виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.1984 №320
373	"Золотопотіцька березина"	ботанічна	17,00	Бучацький район, с.Золотий Потік, Золотопотіцьке л-во, кв.60 в.1, лісове урочище "Соколів"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
374	"Коропецька ясенина"	ботанічна	1,30	Монастирський район, с.Садове, Коропецьке л-во, кв.48 в.1, лісове урочище "Коропець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589
375	"Коропецька грабина"	ботанічна	9,00	Монастирський район, с.Коропець, Коропецьке л-во, кв.43 в.4, лісове урочище "Коропець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589
376	"Колиндянська грабина"	ботанічна	9,30	Чортківський район, с.Давидківці, Колиндянське л-во, кв.56 в.7, лісове урочище "Колиндянська дача"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 05.11.1981 №589
377	"Сосна чорна теребовлянська"	ботанічна	5,00	Теребовлянський район, м.Теребовля, біля фортеці, рекреаційна зона	Теребовлянський комбінат комунальних підприємств	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
378	"Сосна чорна коропецька №1"	ботанічна	2,30	Монастирський район, с.Діброва, Коропецьке л-во, кв.85 в.1, лісове урочище "Вістря"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
379	"Сосна чорна коропецька №2"	ботанічна	0,80	Монастирський район, с.Діброва, Коропецьке л-во, кв.85 в.3, лісове урочище "Вістря"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

380	"Стіжоцький сосняк"	ботанічна	23,00	Шумський район, с.Стіжок, Волинське л-во, кв.54 в.1, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
381	"Антонівецький сосняк"	ботанічна	13,00	Шумський район, с.Антонівці, Волинське л-во, кв.42 в.2, лісове урочище "Антонівці-Свинодебри"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
382	"Гермаківські липи"	ботанічна	0,10	Борщівський район, с.Гермаківка Гермаківське л-во, кв.11 в.5, лісове урочище "Дача Романського"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
383	"Дуб звичайний (1 дерево)"	ботанічна	0,01	Бережанський район, с.Урмань, Урманське л-во, кв.25 в.3, лісове урочище "Урмань"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.12.1970 №828, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
384	"Дуб звичайний (1 дерево)"	ботанічна	0,01	Монастирський район, с.Залісся, Коропецьке л-во, кв.29 в.5, лісове урочище "Коропець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
385	"Дуб звичайний (3 дерева)"	ботанічна	0,03	Монастирський район, с.Залісся, Коропецьке л-во, кв.29 в.1, лісове урочище "Коропець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
386	"Дуб звичайний (1 дерево)"	ботанічна	0,01	Монастирський район, с.Залісся, Коропецьке л-во, кв.27 в.1, лісове урочище "Коропець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
387	"Дуб звичайний (1 дерево)"	ботанічна	0,01	Шумський район, с.Вілія, Забарівське л-во, кв.45 в.2, лісове урочище "Вілія"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
388	"Дуб звичайний (1 дерево)"	ботанічна	0,01	Шумський район, с.Вілія, Забарівське л-во, кв.45 в.9, лісове урочище "Вілія"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994

389	"Дуб звичайний (8 дерев)"	ботанічна	0,10	Тернопільський район, с.Мишковиці, Микулинецьке л-во, кв.25 в.7, лісове урочище "Мишковицька дача"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
390	"Дуб "Король" (1 дерево)"	ботанічна	0,03	Підволочиський район, с.Новосілка, Скалатське л-во, кв.33 в.3, лісове урочище "Малинник"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747
391	"Дуб звичайний (1 дерево) №1"	ботанічна	0,01	Чортківський район, с.Залісся, Улашківське л-во, кв.51 в.1, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
392	"Дуб звичайний (1 дерево) №2"	ботанічна	0,01	Чортківський район, с.Залісся, Улашківське л-во, кв.52 в.14, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
393	"Дуб звичайний (1 дерево) №3"	ботанічна	0,01	Чортківський район, с.Залісся, Улашківське л-во, кв.53 в.1, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
394	"Дуб звичайний (1 дерево) №4"	ботанічна	0,01	Чортківський район, с.Залісся, Улашківське л-во, кв.56 в.5, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
395	"Дуб звичайний (1 дерево) №5"	ботанічна	0,01	Чортківський район, с.Залісся, Улашківське л-во, кв.56 в.4, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
396	"Дуб звичайний (6 дерев)"	ботанічна	0,06	Чортківський район, с.Залісся, Улашківське л-во, кв.59 в.1, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
397	"Дуб звичайний (1 дерево) №6"	ботанічна	0,01	Чортківський район, с.Залісся, Улашківське л-во, кв.63 в.2, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
398	"Дуб звичайний (2 дерева)"	ботанічна	0,02	Чортківський район, с.Залісся, Улашківське л-во, кв.69 в.6, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
399	"Дуб звичайний (1 дерево) №7"	ботанічна	0,01	Борщівський район, с.Цигани, Скала-Подільське л-во, кв.74 в.6, лісове урочище "Дача "Скала-Подільська"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
400	"Дуб звичайний (1 дерево) №8"	ботанічна	0,01	Борщівський район, с.Цигани, Скала-Подільське л-во, кв.74 в.10, лісове урочище "Дача "Скала-Подільська"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994

401	"Бук лісовий (1 дерево) №1"	ботанічна	0,01	Підгаєцький район, с.Затурин, Завалівське л-во, кв.40 в.9, лісове урочище "Завалів"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
402	"Бук лісовий (1 дерево) №2"	ботанічна	0,01	Бережанський район, с.Рогачин, Нараївське л-во, кв.33 в.12, лісове урочище "Нараївська дача"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
403	"Бук лісовий (1 дерево) №3"	ботанічна	0,01	Бережанський район, с.Пліхів, Урманське л-во, кв.25 в.3, лісове урочище "Урмань"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
404	"Сосна чорна (5 дерев)"	ботанічна	0,05	Кременецький район, с.Хотівка, Кременецьке л-во, кв.12 в.1, лісове урочище "Тарнобір"	ДП "Кременецьке лісового господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
405	"Сосна звичайна (1 дерево)"	ботанічна	0,01	Шумський район, с.Кутянка, Суразьке л-во, кв.81 в.1, лісове урочище "Суразька дача"	ДП "Кременецьке лісового господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
406	"Сосна звичайна (1 дерево)"	ботанічна	0,01	Шумський район, с.Кутянка, Суразьке л-во, кв.81 в.2, лісове урочище "Суразька дача"	ДП "Кременецьке лісового господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.10.1967 №737
407	"Модрина європейська (1 дерево)"	ботанічна	0,01	Шумський район, с.Кутянка, Суразьке л-во, кв.116 в.5, лісове урочище "Суразька дача"	ДП "Кременецьке лісового господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
408	"Модрина європейська (6 дерев)"	ботанічна	0,06	Борщівський район, с.Озеряни, Улашківське л-во кв.70 в.1, лісове урочище "Дача Галілея"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
409	"Модрина японська (4дерев)"	ботанічна	0,04	Збарзький район, с.Коршемки, Збарзьке л-во, кв.80 в.16, лісове урочище "Луб'янки"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
410	"Дуб Б.Хмельницького"	ботанічна	0,04	Бережанський район, с. Рай, Бережанське л-во, кв.24 в.2, територія Раївського парку	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 15.06.1964 №449
411	"Дуб "Велетень"	ботанічна	0,02	Бережанський район, с. Рай, Бережанське л-во, кв.24 в.2, територія Раївського парку	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.10.1970 №829
412	"Дуб "Богатир"	ботанічна	0,03	Бережанський район, с. Рай, Бережанське л-во, кв.24 в.2, територія Раївського парку	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.10.1970 №829

413	"Дуб "Констанційський"	ботанічна	0,02	Борщівський район, с.Констанція, Улашківське л-во, кв.82 в.2, лісове урочище "Дача "Констанція"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
414	"Дуб "Яблунівський"	ботанічна	0,03	Гусятинський район, с. Яблунів, Яблунівське л-во, кв.6 в.1, лісове урочище "Яблунівська дача"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
415	"Дуб "Довбуша"	ботанічна	0,03	Заліщицький район, с.Мишків, Заліщицьке л-во, кв.5 в.7, лісове урочище "Дача "Тури"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747
416	"Дуб "Бичківський"	ботанічна	0,03	Чортківський район, с.Бичківці, Білецьке л-во, кв.7 в.11, лісове урочище "Бичківці"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
417	"Дуб "Межовий"	ботанічна	0,05	Чортківський район, с.Колиндяни, Колиндянське л-во, кв.51 в.10, лісове урочище "Коло дуба"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637
418	"Дуб "Трентовського"	ботанічна	0,03	Гусятинський район, с.Вигода, колишня садиба лісника, біля садиби г Новосад Н.І.	Громадянка Новосад Н.І.	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
419	"Дуб "Золотопотіцький №1"	ботанічна	0,02	Буцацький район, с. Золотий Потік, Золотопотіцьке л-во, кв.62 в.11, лісове у-ще "Порохова"	ДП "Буцацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.12.1974 №554, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

420	"Дуб "Соколівський"	ботанічна	0,02	Буцацький район, смт.Золотий Потік, с.Скоморохи, Золотопотіцьке л-во, кв.4 в.7, лісове урочище "Соколів"	ДП "Буцацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
421	"Дуб "Вадівський"	ботанічна	0,02	Буцацький район, с.Порохова, Золотопотіцьке л-во, кв.22 в.21, лісове урочище "Вадове"	ДП "Буцацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
422	"Дуб "Діброви"	ботанічна	0,03	Борщівський район, с.Міжгір'я, Заліщицьке л-во, кв.38 в.1, лісове урочище "Діброва"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 № 554
423	"Дуб "Литяцький"	ботанічна	0,03	Заліщицький район, с.Литячі, південна околиця села	Литяцька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
424	"Дуб "Скала-Подільський"	ботанічна	0,02	Борщівський район, смт. Скала-Подільська, Скала-Подільське л-во, кв.70 в.4, лісове урочище "Дача "Скала- Подільська"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
425	"Дуб "Конюхівський №1"	ботанічна	0,03	Козівський район, с.Залісся, Конюхівське л-во, кв.2 в.14, лісове урочище "Конюхи"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
426	"Дуб "Конюхівський №2"	ботанічна	0,03	Козівський район, с.Залісся, Конюхівське л-во, кв.2 в.1, лісове урочище "Конюхи"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

427	"Дуб "Конюхівський №3"	ботанічна	0,03	Козівський район, с.Залісся, Конюхівське л-во, кв.1,в.6, лісове урочище "Конюхи"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
428	"Дуб "Суразький"	ботанічна	0,02	Шумський район, с.Сураж, Суразьке л-во, кв.173 в.1, лісове урочище "Суразька дача", садиба лісництва	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
429	"Дуби Тараса Шевченка"	ботанічна	0,02	Шумський район, с. Сураж, Суразьке л-во, кв.173 в.1, лісове урочище "Суразька дача", садиба лісництва	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.10.1967 №737, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
430	"Куртина вікових дубів"	ботанічна	0,20	Зборівський район, с. Ніще, Залозецьке л-во, кв.11 в.11, лісове урочище "Ніще"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
431	"Дуб "Вигодський"	ботанічна	0,02	Борщівський район, с. Вигода, Гермаківське л-во, кв.86 в.4, лісове урочище "Окопська стінка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
432	"Дзвенигородські дуби"	ботанічна	0,03	Борщівський район, с.Дзенигород, біля школи	Урожайнівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554
433	"Вікові дуби"	ботанічна	0,08	Борщівський район, кв.кв.1,7 Кам'янець-Подільського лісництва Чернівецького військового лісгоспу, поблизу смт. Скала-Подільська	Чернівецький військовий лісгосп Івано-Франківського ліспромислового комбінату	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189

434	"Дуб "Розсохський"	ботанічна	0,02	Борщівський район, с. Пилипче, Гермаківське л-во, кв.27 в.2, лісове урочище "Розсоха-І"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
435	"Дуб "Полупанівський"	ботанічна	0,02	Підволочиський район, с.Хмелиська, Скалатське л-во, кв.15 в.5, лісове урочище "Полупанівка"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
436	"Шутроминські дуби"	ботанічна	0,08	Заліщицький район, с. Шутроминці, Дорогичівське л-во, кв.20 в.10, лісове урочище "Шутроминці"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
437	"Дубова алея"	ботанічна	0,22	Гусятинський район, с.Яблунів, садиба санаторію	Яблунівський дитячий туберкульозний санаторій	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
438	"Дуби - брати трьохстовбурні"	ботанічна	0,06	Борщівський район, смт. Мельниця -Подільська, Мельнице-Подільське л-во, кв.57 в.5, лісове урочище "Дача " Діброва"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
439	"Куртина вікових дубів"	ботанічна	0,18	Гусятинський район, смт.Гусятин, Гусятинське л-во, кв.58 в.8,9, лісове урочище" Дача "Гусятин"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
440	"Дуб 4-х стовбурний"	ботанічна	0,03	Заліщицький район, с.Мишків, Заліщицьке л-во, кв.6 в.7, лісове урочище "Дача Турин"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
441	"Дуб 5-ти стовбурний"	ботанічна	0,05	Бучацький район, с.Золотий Потік, Золотопотіцьке л-во, кв.56 в.18, лісове у "Порохова"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

442	"Дуби Тараса Бульби"	ботанічна	0,04	Заліщицький район, с.Касперівці, в смузі відводу автодороги "Касперівці – Збручанське" (+ 3 км), не подалік від Дністер	Служба автомобільних доріг у Тернопільській області	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
443	"Дуб "Золотопогіцький №2"	ботанічна	0,01	Бучацький район, смт. Золотий Потік, вул.Галицька, 79, садиба г Мулика М.В.	Громадянка Мулик М.В.	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
444	"Дуб "Мильнівський"	ботанічна	0,02	Зборівський район, х. Манюки, Мшанецьке л-во, кв.50 в.9, біля дитячого лікувального центру "Барвінок", лісове урочище "Мильно"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 №50, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
445	"Дуби братів Місулів"	ботанічна	0,0242	Тернопільський район, с.Байківці, х.Гаї Чумацькі, вул.братів Місулів, садиба г Бобівник Г.К.	г Бобівник Галина Карпівна	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
446	"Дуб Козацький"	ботанічна	0,02	Тернопільський район, с.Товстолуг, серед поля на кургані	Товстолузька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
447	"Дуб "Тернопільський"	ботанічна	0,01	м. Тернопіль, вул.Живова,1, біля гуртожитку медичного університету	Кооперативне підприємство "Молодіжне"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.12.1987 №310
448	"Дуб колоновидної форми"	ботанічна	0,01	Заліщицький район, с.Литячі, територія старого парку	Литяцька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
449	"Дуб пірамідальної форми"	ботанічна	0,02	Чортківський район, с.Бичківці, у старому парку біля церкви	Бичківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
450	"Шкільний дуб"	ботанічна	0,01	Чортківський район, м.Чортків, вул. Євгена Коновальця, 13, в межах садиби школи-інтернату	Чортківська міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 08.09.2006 №44

451	"Дорогичівські дуби"	ботанічна	0,9	Заліщицький район, Дорогичівського л-во, кв.16 в.23, між селами Литяче та Шутроминці, на схилі пд.-зх експозиції лівого берега Дністра	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
452	"Дуб Шашкевича"	ботанічна	0,02	Чортківський район, с.Шманьківці, поблизу православної церкви	Шманьківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 20.08.2010 №1043
453	"Дуб Степана Дудяка"	ботанічна	0,04	Монастирський район, Криницьке л-во кв. 59, вид.2.1, в межах лісового урочища "Ковалівка", поблизу с.Савелівна Монастирського району	ДП „Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 14.04.2011 №1149
454	"Дуб "Беремянський"	ботанічна	0,04	Бучацький район, Язловецьке л- во., кв. 77 вид. 6 у межах лісового урочища „Устя"	ДП „Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 6.03.2012 №1323
455	"Дуб Т.Г.Шевченка"	ботанічна	0,04	Бучацький район, с. Жизномир, біля сільського клубу	Жизномирська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 6.03.2012 №1323
456	"Дуб Гетьмана"	ботанічна	0,04	Збаразький район, Збаразьке л- во, кв. 9, вид. 8, у межах лісового урочища „Іванчани-II"	ДП „Бучацьке лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 6.03.2012 №323
457	"Дуб над Дністром"	ботанічна	0,07	Заліщицький район, м. Заліщики, у межах парку - пам'ятки садово- паркового мистецтва місцевого значення „Заліщицький парк"	Заліщицька міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 23.10.2012 №1448
458	"Копичинецька бучина"	ботанічна	1,00	Гусятинський район, с.Яблунів, Копичинецьке л-во, кв.40 в.5, лісове урочище "Яблунівська дача"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
459	"Огривківські буки"	ботанічна	0,08	Лановецький район, с.Огривківці, колгоспний ліс, лісове урочище "Огривківці"	Буглівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
460	"Полупанівські буки"	ботанічна	0,50	Підволочиський район, с.Хмелівка, Скалатське л-во, кв.12 в.1, лісове урочище "Полупанівка"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
461	"Бук-одинак"	ботанічна	0,02	Борщівський район, с. Вовчківці, Вовківське л-во, кв.50 в.2, лісове урочище "Сапогів"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645

462	"Біогрупа вікових буків"	ботанічна	0,20	Збаразький район, с.Зарубинці, Збаразьке л-во, кв.29 в.20, лісове урочище "Залужжя"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
463	"Микулинецькі буки"	ботанічна	0,10	Теребовлянський район, с.Микулинці, Микулинецьке л-во, кв.4 в.11, лісове урочище "Криївка", біля автошляху Микулинці - Струсів	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
464	"Буданівські буки"	ботанічна	0,50	Теребовлянський район, с.Папірня, Буданівське л-во, кв.44 в.1, лісове урочище "Чорний ліс"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
465	"Чорнокорі буки"	ботанічна	0,03	Козівський район, с.Денисів, садиба реабілітаційного відділення соціального захисту населення	Денисівське геріатричне реабілітаційне відділення Козівської служби соціального захисту населення	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
466	"Сапогівські буки"	ботанічна	2,80	Борщівський район, с. Сапогів, Вовківське л-во, кв.65 в.24, лісове урочище "Сапогів"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
467	"Бук пурпуrolистий"	ботанічна	0,01	Гусятинський район, с.Глібів, біля контори ТзОВ "Відродження"	Глібівської сільської ради	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
468	"Бук пурпуrolистий"	ботанічна	0,01	Гусятинський район, м.Хоростків, біля будинку культури	Державному підприємству „Дослідне господарство „Подільське” Тернопільського інституту агропромислового виробництва НААН України	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
469	"Бук пурпуrolистий"	ботанічна	0,01	Кременецький район, м.Кременець, вул. Б. Харчука, 29	Кременецька міська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637
470	"Липа Богдана Хмельницького"	ботанічна	0,03	Козівський район, с.Денисів, Козівське л-во, кв.41 в.1, старий колгоспний сад	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
471	"Золота липа"	ботанічна	0,02	Бучацький район, м.Бучач, вул.Степана Бандери, 15,	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747

472	"Почаївська липа"	ботанічна	0,02	Кременецький район, м.Почаїв, вул. Липова, біля лісництва	Почаївський комбінат комунальних підприємств	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554
473	"Шкільна липа"	ботанічна	0,03	Кременецький район, с.Великі Млинівці (с.Радянське), біля школи	Великомлинівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554
474	"Цвітівська липа"	ботанічна	0,02	Бучацький район, с.Цвітова, біля церкви	Цвітівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554
475	"Ніщенські липи"	ботанічна	0,04	Зборівський район, с.Ніще, рештки старовинного парку	Вовчковецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
476	"Довгівська липа"	ботанічна	0,02	Теребовлянський район, с.Довге, біля церкви Івана Богослова	Довгівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
477	"Курянівська липа"	ботанічна	0,03	Бережанський район, с.Куряни, рештки старого парку, неподалік будівель ферми та кузні	Курянівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.1984 №320, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
478	"Тернопільська липа"	ботанічна	0,01	м. Тернопіль, вул.Листопадова, між будинками № 1-3	ТОВ «КЕРУЮЧА КОМПАНІЯ КОМЕНЕРГО-ТЕРНОПІЛЬ» сектор-2	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554
479	"Дубівська липа"	ботанічна	0,02	Борщівський район, с.Дубівка	Бурдяківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
480	"Яблунівська липа"	ботанічна	0,03	Гусятинський район, с.Яблунів, старий парк	Яблунівський дитячий тубсанаторій	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645

481	"Іванківські липи"	ботанічна	0,20	Борщівський район, с.Іванків, на околиці села	Служба автомобільних доріг в Тернопільській області	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
482	"Гусятинські вікові липи"	ботанічна	0,04	Гусятинський район, смт. Гусятин, Гусятинське л-во, кв.58 в.6, лісове урочище "Дача "Гусятин"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
483	"Липова алея"	ботанічна	0,60	Кременецький район, м.Почаїв, вул. Липова	Почаївський комбінат комунальних підприємств	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554
484	"Лисичниківські липи"	ботанічна	0,04	Заліщицький район, с.Лисичники, в центрі села, біля автобусної зупинки	Касперівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
485	"Гніздо лип №1"	ботанічна	0,04	Бучацький район, м.Бучач, вул. Степана Бандери, садиба райзакладу ветмедичини	Бучацький районний заклад ветеринарної медицини	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
486	"Гніздо лип №2"	ботанічна	0,04	Бучацький район, м.Бучач, вул. Степана Бандери, садиба райзакладу ветмедичини	Бучацький районний заклад ветеринарної медицини	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
487	"Кретівські липи"	ботанічна	0,1	Збаразький район, в межах старого кладовища (7 лип) та пасовища (1 липа), с.кретівці	Кретівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
488	"Липа Івана Франка"	ботанічна	0,01	Зборівський район, с.Курівці, в 200 метрах від залізничного переїзду, біля магазину	Курівецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
489	"Липи Ліпінського"	ботанічна	0,06	Зборівський район, с.Вірлів, біля могили відомого скрипаля Кароля Ліпінського	Вірлівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
490	"Черніховецькі липи"	ботанічна	0,045	Збаразький район, в межах кладовища та церкви пресвятої Трійці на кінці вул. Княжа	Черніховецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 14.07.2011 №1217

491	"Рожиська липа"	ботанічна	0,01	Підволочиський район, с.Рожиськ, на території господарського двору	Рожиська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 14.07.2011 №1217
492	"Гарбузівська липа"	ботанічна	0,02	Зборівський район, с. Гарбузів, на церковному подвір'ї	Гарбузівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 16.08.2012 № 1417
493	"Ратищівські липи"	ботанічна	0,02	Зборівський район, с. Ратищі, неподалік школи, коло пам'ятного знака (хреста), поставленого на честь скасування кріпосного права	Ратищівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 16.08.2012 № 1417
494	"Липа Б.Хмельницького"	ботанічна	0,01	Збараський район, с. Нижчі Лубянки, біля автошляху Збараж-Ланівці, при в'їзді в село	Нижчелубянська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 23.10.2012 № 1448, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
495	"Більче-Золотецькі тополі"	ботанічна	0,03	Борщівський район, с.Більче-Золоте, західна околиця, біля автошляху	Більче-Золотецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187
496	"Гусятинська тополя"	ботанічна	0,02	Гусятинський район, смт. Гусятин, Гусятинське л-во, кв.58 в.8, лісове урочище" Дача "Гусятин"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
497	"Верба біла"	ботанічна	0,02	Кременецький район, с.Великі Млинівці	Великомлинівецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
498	"Вікові дерева модрини"	ботанічна	0,02	Тернопільський район, с.Підгородне, Тернопільське лісництво, кв.49 в.3, лісове урочище "Іванівці"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
499	"Сосна Лесі Українки"	ботанічна	0,05	Шумський район, с.Малі Садки, Суразьке л-во, кв.142 в.5, лісове урочище "Суразька дача"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.10.1967 №734
500	"Монастирські сосни"	ботанічна	0,4	Чортківський район, м.Чортків, вул. Монастирська,1	Чортківська міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 20.08.2010 №1043
501	"Улашківські сосни"	ботанічна	5,0	Чортківський район, с.Улашківці, кв.96, вид 11 Улашківське лісництво, лісове урочище „Улашківська стінка,,	ДП „Чортківське лісове господарство,,	Рішення Тернопільської обласної ради від 15.12. 2011 №1291

502	"Сосна пірамідальна звичайна"	ботанічна	0,01	Кременецький район, с.Великі Млинівці, Кременецьке л-во, кв.15 в.4, лісове урочище "Тарнобір"	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.10.1967 №734, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
503	"Рукомишський явір"	ботанічна	0,03	Бучацький район, с.Рукомиш, біля церкви та травертинових скель	Заривинецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
504	"Монастириські ясени"	ботанічна	0,02	Монастириський район, м.Монастирська, вул.Шевченка,69, поряд із Церквою Пресвятої Богородиці Української автокефальної православної церкви	Монастириський комбінат комунальних підприємств	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747
505	"Скала-Подільський ясен"	ботанічна	0,02	Борщівський район, смт.Скала-Подільська, Скала-Подільське л-во, кв.55 в.3, лісове урочище "Дача "Скала-Подільська"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554
506	"Ясен Генріха Борковського"	ботанічна	0,04	Борщівський район, смт.Мельниця-Подільська, селищний парк	Мельниця-Подільська селищна рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 14.04.2011 №1149
507	"Дерево Міцкевича"	ботанічна	0,01	Гусятинський район, смт.Гримайлів, вул.Міцкевича, біля пам'ятного знаку	Гримайлівська селищна рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996№90
508	"Косівський ясен"	ботанічна	0,02	Чортківський район, с.Косів, між конторою ВАТ "Агропромтехніка" та житлового будинку по вул. І.Франка	ВАТ "Агропромтехніка"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03. 1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
509	"Новосілківські берести"	ботанічна	0,04	Заліщицький район, с.Новосілка, в центрі села на роздоріжжі, біля хреста	Новосілківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
510	"Великомлинівецькі й берест"	ботанічна	0,02	Кременецький район, с.Великі Млинівці, біля клубу	Великомлинівецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

511	"Ясень строкатий"	ботанічна	0,01	Гусятинський район, м.Хоростків, навпроти будинку культури	Державне підприємство „Дослідне господарство „Подільське” Тернопільської державної сільсько-господарської дослідної станції Інституту кормів та сільського господарства Поділля	Рішення Тернопільської обласної ради від 30.11.2016 №428
512	"Прошівські липи"	ботанічна	0,03	Тернопільський район, с.Прошова Скоморохівської сільської ради, біля школи (1 дерево), біля церкви (5 дерев)	Великогаївська сільська рада Тернопільського району	Рішення Тернопільської обласної ради від 04.12.2014 №1839
513	"Товстолузька липа"	ботанічна	0,02	Тернопільський район, с.Товстолуг, вул. Лесі Українки, поряд з пам'ятником святого апостола Івана Богослова	Великогаївська сільська рада Тернопільського району	Рішення Тернопільської обласної ради від 09.04.2015 №1912
514	"Липа Святого Роха"	ботанічна	0,02	Зборівський район, смт Залісці, вул. Воїнів УПА	Залозецька селищна рада Зборівського району	Рішення Тернопільської обласної ради від 17.06.2014 №1714
515	"Липи Свободи"	ботанічна	0,04	Зборівський район, с. Бліх, біля пам'ятного знака (хреста) на честь скасування кріпосного права	Мильнівська сільська рада Зборівського району	Рішення Тернопільської обласної ради від 09.04.2015 №1942
516	"Липи біля Святого Миколая"	ботанічна	0,03	Зборівський район, с. Мильне, біля пам'ятника Святого Миколая	Мильнівська сільська рада Зборівського району	Рішення Тернопільської обласної ради від 09.04.2015 №1942
517	"Озернянські липи"	ботанічна	0,03	Зборівський район, с.Озерна, біля костелу	Озернянська сільська рада Зборівського району	Рішення Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №74
518	"Оліївські липи Свободи"	ботанічна	0,03	Зборівський район, с. Оліїв, біля пам'ятника Свободи	Оліївська сільська рада Зборівського району	Рішення Тернопільської обласної ради від 04.12.2014 № 1839, зі змінами, затвердженими рішенням обласної ради від 09.04.2015 №1943
519	"Шевченків дуб"	ботанічна	0,01	Козівський район, с. Велика Плавуча, поряд з дерев'яною церквою Святого Миколая	Великоплавучанська сільська рада Козівського району	Рішення Тернопільської обласної ради від 30.11.2016 №428
520	"Гінго дволопатево"	ботанічна	0,02	Заліщицький район, м.Заліщики, вул. Ольжича, 3а, садиба школи №2	Заліщицька загальноосвітня школа I-III ступенів	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870

521	"Гінго Ігнатія Браницького"	ботанічна	0,04	Заліщицький район, м.Заліщики, у межах парку - пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення „Заліщицький парк"	Заліщицька міська рада	Рішення тернопільської обласної ради від 23.10.2012 № 1448
522	"Бундук канадський"	ботанічна	0,01	Заліщицький район, м.Заліщики, на кладовищі, в 20 метрах від центрального входу	Заліщицьке житлово-комунальне підприємство	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
523	"Софора японська"	ботанічна	0,01	Заліщицький район, м.Заліщики, на кладовищі, в 20 метрах від центрального входу	Заліщицьке житлово-комунальне підприємство	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
524	"Горіх ведмежий №1"	ботанічна	0,01	Заліщицький район, м.Заліщики, біля універмагу	Заліщицьке житлово-комунальне підприємство	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
525	"Горіх ведмежий №2"	ботанічна	0,01	Теребовлянський район, с.Кровінка, Теребовлянське л-во, кв.80 в.12, садиба лісництва	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 № 50
256	"Сосна австрійська"	ботанічна	0,02	Теребовлянський район, с.Струсів, біля будинку школи інтернату	Струсівська школа-інтернат	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747
527	"Сосна Веймутова"	ботанічна	0,04	Гусятинський район, с.Яблунів, Копичинецьке л-во, кв.45 в.1, лісове урочище "Яблунівська дача"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
528	"Сосна Веймутова"	ботанічна	0,02	Чортківський район, с.Бичківці, у старому парку біля церкви	Бичківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
529	"Сосна Веймутова"	ботанічна	0,01	Чортківський район, м.Чортків, вул.Степана Бандери, 56, біля приміщення КЕЧ	Чортківська міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 08.09.2006 №44
530	"Ценівська смерека"	ботанічна	0,04	Козівський район, с.Ценів, за межами населеного пункту с.Ценів	Ценівська сільська рада	Рішення тернопільської обласної ради від 23.10.2012 № 1448

531	"Ясен однолистяний плакучої форми"	ботанічна	0,01	Теребовлянський район, с.Мшанець, неподалік садиби СПП, біля дороги	Мшанецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
532	"Ясен однолистяний"	ботанічна	0,01	Кременецький район, м.Кременець, вул. Осовиця, південна околиця	Кременецька міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187
533	"Ялиця каліфорнійська"	ботанічна	0,01	Кременецький район, м.Кременець, польський цвинтар	Кременецька міська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.12.1970 №829
534	"Чортківська катальпа"	ботанічна	0,01	Чортківський район, м.Чортків, вул.Шевченка, 23, у сквері біля адмінбудинку районної ради та райдержадміністрації	Чортківська міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 08.09.2006 №44
535	"Кедр сибірський"	ботанічна	0,01	Кременецький район, м.Кременець, вул.Потік Ірви, 20, садиба	Кременецька міська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
536	"Група екзотів"	ботанічна	0,03	Теребовлянський район, с.Лошнів, садиба лікарської амбулаторії	Лошнівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.12.1987 №310
537	"Карія біла"	ботанічна	0,02	Борщівський район, с.Констанція, Улашківське л-во, кв.80 в.3, лісове урочище "Галілея Голубицька"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.12.1970 №829
538	"Платан лондонський"	ботанічна	0,03	Шумський район, с.Бриків, садиба сільськогосподарського підприємства	Бриківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554
539	"Завалівський платан"	ботанічна	0,02	Підгаєцький район, с.Завалів, садиба селянської спілки	Завалівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
540	"Платани ім. З.І.Довголюка"	ботанічна	0,01	Чортківський район, м.Чортків, вул.Дмитра Пігули, 31-б, у парку біля центрального корпусу Чортківської районної лікарні	Чортківська районна комунальна лікарня	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
541	"Платани-кучерики"	ботанічна	0,02	Чортківський район, м.Чортків, вул.Й.Сліпого,2, територія дитячого садка	Дошкільний навчальний заклад №3, м.Чортків	Рішення Тернопільської обласної ради від 20.08.2010 №1043

542	"Айлант Антона Горбачевського"	ботанічна	0,01	Чортківський район, м.Чортків, вул.Степана Бандери, в сквері навпроти будтнку №27	Чортківська міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 08.09.2006 №44
543	"Збараські горіхи чорні"	ботанічна	0,03	Збараський район, м.Збараж, старий парк	Національний заповідник "Замки Тернопілля"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.12.1970 №829, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
544	" Нирківські горіхи чорні (2 од.)"	ботанічна	0,02	Заліщицький район, с.Нирків, Дорогичівське л-во, кв.29 в.2, лісове урочище "Нирків"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
545	"Горіх чорний"	ботанічна	0,02	Заліщицький район, с.Угриньківці, біля річки Тупи, правий берег, присадибна ділянка школи	Угриньківська загальноосвітня школа I-III ступенів	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
546	" Гермаківські горіхи чорні "	ботанічна	0,05	Борщівський район, с.Гермаківка, Гермаківське л-во, кв.15 в.13, лісове урочище "Дача" Романського"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.12.1970 №829, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 02.2016 №75
547	" Більче-Золотецькі горіхи чорні "	ботанічна	0,02	Борщівський район, с.Більче-Золоте, біля музичної школи	Більче-Золотецька музична школа	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.12.1970 №829, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
548	" Іванківські горіхи чорні (Зод.)"	ботанічна	0,06	Зборівський район, с.Іванівці, Мшанецьке л-во, кв.91 в.3, лісове урочище "Янківці"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.12.1970 №829, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

549	"Завалівські горіхи чорні (4од.)"	ботанічна	0,04	Підгаєцький район, с.Завалів, біля автошляху "Підгайці-Галич"	Завалівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.12.1970 № 829, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
550	"Заповідний куточок імені Миколи Чайковського"	ботанічна	0,029	м. Тернопіль, вул.Винниченка,13, у дворі будинку	Приватне підприємство "Дружба - сервіс - житло1"	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, зі змінами затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 12.11.2013 №1522, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
551	"Тернопільські магнолії"	ботанічна	0,02	М.Тернопіль, проспект С.Бандери, 81, на території Тернопільського обласного комунального дитячого будинку для дітей шкільного віку	Тернопільський обласний комунальний дитячий будинок для дітей шкільного віку	Рішення Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №74
552	"Джерельна"	ботанічна	1,50	Кременецький район, м. Кременець. вул. Сичівка, схил південно-східної експозиції, урочище «Звіринець»	Кременецька міська рада Кременецького району	Рішення Тернопільської обласної ради від 09.04.2015 №1912
553	"Малоурманські черевички"	ботанічна	2,7	Бережанський район, с. Урмань, Урманське лісництво кв.55 вид.2,3, лісове урочище "Сала Урмань"	ДП "Бережанське лісомисливське господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 23.12.2005 № 519
554	"Шупарський феномен"	ботанічна	0,50	Борщівський район, с.Шупарка, Шупарське л-во, кв.15 в.11, лісове урочище "Шупарка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 № 554
555	"Циганська ділянка"	ботанічна	12,5	Борщівський район, с.Цигани, кв.72 в. 11 Скала-Подільське лісництво, лісове урочище „Скала-Подільська,,	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 15.12.2011 №1291
556	"Тулин"	ботанічна	6,8	Борщівський район, с. ланівці, кв. 101 в.в. 15.1, 3.2, Скала-Подільське л-во, лісове урочище „Тулин"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 15.12.2011 № 1291

557	"Монастирська ділянка"	ботанічна	1,2	Буцацький район, с.Жизномир, Буцацьке л-во, кв.46 в.5, лісове урочище "Бучач"	ДП "Буцацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189
558	"Теребіш"	ботанічна	0,9	Монастирський район, с.Вербка, кв.38 в.11 Монастирське комунальне лісгосподарське підприємство	Монастирське комунальне лісгосподарське підприємство	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.06.2009 №620
559	"Зеленчанська ділянка"	ботанічна	4,60	Теребовлянський район, с.Зеленче, Теребовлянське л-во, кв.105 в.7, лісове урочище "Дача "Теребовлянська"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189
560	"Буданівські шафрани"	ботанічна	24,00	Теребовлянський район, с.Кобиловолоки, Буданівське л-во, кв.36 в.5,6, кв.50 в.4, лісове урочище "Млиниська"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення Тернопільської обласної ради від 30.01.2003 № 98
561	"Нездобиця"	ботанічна	7,11	Шумський район, с.Шкроботівка, урочище "Нездобиця", південно-східна частина села	Шкроботівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 17.06.2010 №990
562	"Олексинська ділянка"	ботанічна	1,00	Борщівський район, с.Олексинці, Більче-Золотецьке л-во, кв.6 в.6, лісове урочище "Мушкарівка", лівий схил долини Серет	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1976 № 637
563	"Кривченська степова ділянка"	ботанічна	8,6	Борщівський район, околиця с.Кривче, лівий схил долини Циганки, між печерами "Кришталева" та "На Хомах"	Кривченська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 № 747, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
564	"Дзвенигородська степова ділянка №1"	ботанічна	3,00	Борщівський район, с.Дзвенигород, Мельнице-Подільське л-во, кв.82 вид.11, кв.83 вид.1, лісове урочище"Рижки"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1976 № 637, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

565	"Дзвенигородська степова ділянка №2"	ботанічна	2,00	Борщівський район, с.Дзвенигород, південна околиця, схил південної експозиції долини Дністер	Урожайнівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187
566	"Мельнице-Подільська стінка"	ботанічна	5,00	Борщівський район, смт.Мельнице-Подільська, Мельнице-Подільське л-во, кв. 60 в.24, 41, лівий схил долини Дністер, лісове у "Наддністрянська стінка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 № 537
567	"Устянська ділянка"	ботанічна	1,50	Борщівський район, с.Устя, верхня частина віддаленого схилу долини Дністер, між старим кар'єром та яром	ВАТ "Устянське"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554
568	"Надустянська ділянка"	ботанічна	1,50	Борщівський район, с.Устя, лівий високий схил долини Дністер, вище по течії від гирла Нічлави	ВАТ "Устянське"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
569	"Більче-Золотецька ділянка №1"	ботанічна	0,50	Борщівський район, с.Більче-Золоте, виходи гіпсів на поверхню в одному кілометрі на північний схід від села (серед полів)	Більче-Золотецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.12.1976 №637
570	"Більче-Золотецька ділянка №2"	ботанічна	0,50	Борщівський район, с.Більче-Золоте, виходи гіпсів на поверхню в 1,5 км на північний схід від села (серед полів)	Більче-Золотецька сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.12.1976 №637
571	"Урочище "Лисиця"	ботанічна	3,00	Бережанський район, с.Рогачин, лівий схил західної експозиції долини Нараївки	Рогачинська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
572	"Урочище "Ступник"	ботанічна	0,50	Бережанський район, с.Нараїв, заплава Нараївки	Нараївська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994
573	"Ділянка цілини в у"Гутисько"	ботанічна	18,00	Бережанський район, с. Гутисько, південна околиця, схил північної експозиції	Підвисоцька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 №50
574	"Хвалкова дача"	ботанічна	10,00	Бережанський район, х.Базниківна Саранчуківської сільської ради, південно-східна околиця	Саранчуківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 №50

575	"Берем'янська наскельно-степова ділянка"	ботанічна	18,0	Буцацький район, с.Берем'яни, урочище "Червона гора", північний схил долини Дністер, нижче по течії від гирла Стрипа	Берем'янська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
576	"Гора "Любовня"	ботанічна	2,7	Гусятинський район, с.Вікно, на північний схід від села, відрога Товтрової гряди	Вікнянська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
577	"Васильківська степова ділянка"	ботанічна	4,7	Гусятинський район, с.Васильківці, урочище "Юрківці"	Васильківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
578	"Синьківська кострицева степова ділянка"	ботанічна	9,20	Заліщицький район, с.Синьків, схил південної експозиції долини Дністера , біля кар'єру	Синьківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187
579	"Богданівський степ"	ботанічна	7,76	Заліщицький район, с.Колодрібка, лівий віддалений схил долини Дністра	Колодрібська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
580	"Зозулинська степова ділянка №1"	ботанічна	2,4	Заліщицький район, с.Зозулинці, між селами Зозулинцями і Виноградним, верхня частина схилу Дністра	Зозуленська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75

581	"Зозулинська степова ділянка №2"	ботанічна	1,00	Заліщицький район, с. Зозулинці, Наддністрянське л-во, кв.58 в.23, лісове урочище "Зозулинці"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
582	"Стінка "Городок-Костільники"	ботанічна	11,40	Заліщицький район, між с.Городок та с.Зозулинці, схил південної експозиції долини Дністера	Зозулинська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 21.08.2000 №187
583	"Деренівська стінка"	ботанічна	6,00	Заліщицький район, с.Касперівці, Заліщицьке л-во, кв.81 в.2, лісове урочище "Деренівка"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 21.12.1974 №554
584	"Стінка- Криве"	ботанічна	5,00	Заліщицький район, с.Бедриківці, Заліщицьке л-во, кв.80, лісове урочище "Криве"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645
585	"Устечківська ділянка"	ботанічна	1,1	Заліщицький район, с. Шутроминці, Дорогичівське л-во, кв.65 в.6, лісове урочище "Нирків"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637
586	"Хмелівська ділянка"	ботанічна	6,0	Заліщицький район, с.Хмелева, Дорогичівське л-во, кв.7 в.7, лісове урочище "Свершківці"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131 зі змінами, затвердженими рішенням виконкому Тернопільської обласної ради від 19.11.1984. №320
587	"Збаразька ділянка первоцвіту весняного"	ботанічна	1,50	Збаразький район, с.Базаринці, в придорожній смузі колії Тернопіль-Ланівці	Львівська дистанція захисних лісонасаджень	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90
588	"Чумацька ділянка"	ботанічна	7,4	Збаразький район, с.Романове село, 1,5 кілометра на північний схід від села, урочище "Сапариха"	Романовоселівська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
589	"Оприлівські папороті"	ботанічна	1,00	Збаразький район, околиця с.Оприлівці, схил західної експозиції, дорога в межах Товтрової гряди	Новиківська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994

590	"Рогівська ділянка"	ботанічна	3,3	Козівський район, північно східна околиця с.Криве, біля лісового урочища "Криве"	Кривенська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
591	"Степова ділянка "Торки"	ботанічна	8,30	Козівський район, с.Криве, у"Торки", схил південної експозиції у долині потічка	Кривенська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 №50
592	"Кам'янківська степова ділянка"	ботанічна	2,9	Підволочиський район, с.Кам'янки, при в'їзді до села біля старого кар'єру вапнярки	Підволочиське заводуправління будматеріалів	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
593	"Скалатська степова ділянка"	ботанічна	0,50	Підволочиський район, с.Городниця, Скалатське л-во, кв.43 вид., 10, 12, лісове урочище "Малинник"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
594	"Степова ділянка "Могила"	ботанічна	0,60	Лановецький район, с.Синівці, біля х.Заболотців, штучно насипаний курган	Колективне господарство "Горинь"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
595	"Оришківська ділянка"	ботанічна	2,00	Лановецький район, с.Оришківці, лівий схил долини Буглівки, навпроти комбикормового заводу	ПСП "Лановецька"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496
596	"Деренівська ділянка"	ботанічна	2,00	Теребовлянський район, околиця с.Деренівки, схил північної експозиції	Довгеньська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
597	"Степова ділянка "Заздрість"	ботанічна	6,00	Теребовлянський район, с.Заздрість, західна околиця	Заздрівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 №50
598	"На могилі"	ботанічна	9,60	Теребовлянський район, с.Семенів, південна околиця, біля повороту на с.Могильницю	Підгайчицька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 26.02.1999 №50
599	"Лиса гора"	ботанічна	1,3	Тернопільський район, смт Великі Бірки, крутий схил балки західної експозиції в урочищі „Лиса гора,,	Великобірківська селищна рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 16.08.2012 № 1417

600	"Котюжинська ділянка"	ботанічна	15,9	Збаразький район, с.Котюжини, південна околиця села, фрагмент заплави Горині	Великовікнянська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішеннями Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238, від 14.07.2011 №1217
601	"Олишківська ділянка"	ботанічна	7,8	Збаразький район, с.Олишківці, водно-болотний масив в межах заплави Гнізни між селами Олишківцями та Витківцями	Зарудянська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
602	"Кобзарівська зозулинцева ділянка"	ботанічна	2,50	Зборівський район, с.Кобзарівка, північно-західна околиця, в межах заплави Серету, що порізана меліоративними каналами	Кобзарівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.11.2003 №206
603	"Верховина"	ботанічна	2,0	Зборівський район, с.Мшанець, в 1 км на захід від села, в межах меліоративних систем в урочищі "Верховина"	Мшанецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 23.12.2005 №519
604	"Грабарки"	ботанічна	0,8	Зборівський район, с.Мшанець, південа околиця, в межах меліоративних систем в урочищі "Верховина"	Мшанецька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 23.12.2005 №519
605	"Малокусковецька ділянка"	ботанічна	2,0	Лановецький район, с.Малі Кусківці, в межах меліоративної системи	ПМП "Промінь"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
606	"Волицька лучно-болотна ділянка"	ботанічна	10,80	Лановецький район, околиця с. Волиця, заплава р. Жирак, в межах меліоративної системи	Лановецька міська рада Лановецького району	Рішення Тернопільської обласної ради від 17.06.2014 №1714
	разом:	-	291/869,0482	-	-	-
	зоологічні					
607	"Скала-Подільська колонія чапель"	зоологічна	10,50	Борщівський район, с.Цигани, Скала-Подільське л-во, кв.85 в.1,2, лісове урочище "Дача "Скала-Подільська"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 13.12.1971 №645

608	"Сокілецька колонія чапель"	зоологічна	7,00	Бучацький район, Язловецьке л-во, кв.71 в. 20, 21, 23, 27, х.Сокілець, лісове урочище "Язловець"	ДП "Бучацьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537
609	"Резерват змій"	зоологічна	4,2	Теребовлянський район, с.Буданів, с.Буданівське л-во, кв.22 в.9, лісове урочище "Знесіння"	ДП "Тернопільське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189
	разом:	-	3 / 21,70	-	-	-
	Разом пам'яток природи		453/1215,7132			
Заповідні урочища						
610	"Васильківці"	Заповідне урочище	394,0	Гусятинський район, с.Васильківці, Гусятинське л-во, кв.44-55, лісове урочище "Васильківці"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 22.12.1987 №310
611	"Каленикові гори"	Заповідне урочище	18,00	Лановецький район, с.Бережанка, лісове урочище з фрагментами степової рослинності, поряд із пасікою	Бережанська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496 та рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
612	"Березина"	заповідне урочище	21,2	Лановецький район, с.Волиця, поряд з піщаним кар'єром, схил південно-східної експозиції, Ланівецьке л-во, кв.60 в.1-3	Колективне сільськогосподарське підприємство "Агрофірма "Лановецька"-6,7га, ДП "Кременецьке лісове господарство" - 14,5га	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 №496, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
613	"Вертеби"	Заповідне урочище	12,00	Зборівський район, с.Годів, урочище „Вертеби” біля витоку р. Зварич	Годівська сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 12.11.2013 №1521, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради 09.04.2015 №1944
614	"Бобрів гай"	Заповідне урочище	47,0	Шумський район, с.Бриків, лісоболотний масив в заплаві Кутянки	Бриківська сільська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238

	Разом заповідних урочищ:	-	5 / 492,20	-	-	-
	Ботанічні сади					
615	"Галицький ботсад лікарських рослин"	ботанічний сад	28,3	Тернопільський район, с.Драганівка	Тернопільський медичний університет ім.І.Я.Горбачевського	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1991 №303
616	"Червона калина"	Ботанічний сад	4,56	Теребовлянський район, с.Лошнів, поруч із Львівською залізницею, територія навчально-оздоровчого комплексу "Червона калина"	Тернопільський медичний університет ім.І.Я.Горбачевського	Рішення Тернопільської обласної ради від 23.12.2005 №519
	Разом ботанічних садів:	-	2/32,86	-	-	-
	Зоологічні парки					
617	"Лановецький зооботсад"	зоологічний парк	10,0	Лановецький район, смт.Ланівці, вул. Грушевського, 31а, у межах парку культури та відпочинку	Лановецька міська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90
	Разом зоологічних парків:		1 / 10,00	-	-	-
	Дендрологічні парки					
618	"Суразький дендропарк ім.Дубровинського"	дендрологічний парк	4,7	Шумський район, с.Суразь, Суразьке л-во, кв.173 в.1,6, лісове урочище "Суразька дача", садиба лісництва	ДП "Кременецьке лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.10.1967 №734, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
619	"Білокриницький"	дендрологічний парк	16,0	Кременецький район, с.Білокриниця, садиба Кременецького лісотехнічного коледжу	Кременецький лісотехнічний коледж	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870
620	"Дорошівський"	дендрологічний парк	3,0	Заліщицький район, Заліщицьке л-во, кв.68 в.7, с.Бедриківці, лісове урочище "Дорошів"	ДП "Чортківське лісове господарство"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 28.12.1970 №829
621	"Бережанський"	дендрологічний парк	5,0	Бережанський район, с.Рай, Бережанське л-во, кв.24 в.1, лісове урочище "Рай"	Відокремлений підрозділ національного університету біоресурсів і природокористування України "Бережанський агротехнічний інститут"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 15.06.1964 №449

622	"Настасівський "	дендрологічний парк	2,0	Тернопільський район, с.Настасів, садиба школи	Настасівська загальноосвітня школа I -III ступенів	Рішення Тернопільської обласної ради від 27.12.1976 №637
623	"Заліщицький"	дендрологічний парк	2,0	Заліщицький район, м.Заліщики, садиба державного аграрного коледжу	Заліщицький державний аграрний коледж ім. Євгена Храпливого, Національного аграрного університету	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 №90
624	"Козівський дендропарк "Лісова пісня"	дендрологічний парк	3,0	Козівський район, смт. Козова, вул.Заводська,2	Козівський районний відділ освіти	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 23.10.1972 №537, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
Разом дендрологічних парків:			7 / 35,70	-	-	-
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва						
625	"Гримайлівський"	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	13,0	Гусятинський район, смт.Гримайлів	Гримайлівський комбінат комунальних підприємств	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870 та від 24.09.1972 №228
626	"Заліщицький"	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	5,0	Заліщицький район, м.Заліщики, вул.Українська,5, біля Дністра , садиба лікарні	Заліщицька міська рада	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870 та від 24.04.1972 №228, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
627	"Коропецький" (залишки)	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	6,0	Монастирський район, с.Коропець, садиба школи-інтернату	Коропецька комунальна середня школа-інтернат для дітей-сиріт	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 20.12.1968 №870, 24.12.1972 №228, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238
628	"Старий парк"	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	6,4	м. Тернопіль, вулиці: Генерала Шухевича, Є.Петрушевича, Клінічна, біля центрального міського стадіону	Державне комунальне підприємство "Об'єднання парків культури і відпочинку м.Тернополя"	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238

629	"Сквер ім.Шевченка"	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	1,0	м. Тернопіль, бульвар Тараса Шевченка, між музично-драматичним театром та центральним універмагом	Відділ технічного нагляду міської ради	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
630	"Сквер по вул.Чорновола"	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	0,5	м. Тернопіль, вул. В'ячеслава Чорновола, між Театральним майданом та центральною площею	Відділ технічного нагляду міської ради	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 №131
631	"Плотицький"	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	7,8468	Тернопільський район, с.Плотича, садиба лікарні	Тернопільська обласна протитуберкульозна лікарня	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.1984 №320, зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 23.12.2005 №518
632	"Залишки старовинного парку в с.Бережанка"	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	0,5	Лановецький район, с.Бережанка, садиба школи	Бережанківська загальноосвітня школа I-III ступенів	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
633	"Залишки старовинного парку в с. Млиниська"	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	7,6	Теребовлянський район, с.Млиниська, західна околиця поряд із лісовим урочищем "Чорний ліс"	Кобиліволоцька сільська рада	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 №238, , зі змінами, затвердженими рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 №75
634	"Язловецький парк"	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	7,52	Бучацький район, с. Язловець, старовинний парк з прилеглою територією під замком, санаторієм і жіночим монастирем «Згромадження сестер Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії» Римо-Католицької Церкви	Язловецька сільська рада Бучацького району (0,7 га); Язловецький обласний протитуберкульозний санаторій (6,82 га)	Тернопільської обласної ради від 15.10.2015 №2014
635	"Сквер Кобзаря"	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва	0,320	м. Тернопіль, вул. М. Грушевського, біля Тернопільського академічного обласного українського драматичного театру імені Т.Г. Шевченка	Управління житлово-комунального господарства, благоустрою та екології виконавчого комітету Тернопільської міської ради	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 09.04.2015р. №1942

	Разом парків пам'яток садово-паркового мистецтва:	11 /55,6868	-	-	-
	Всього територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення	595/ 94753,6499	-		-
	Разом територій та об'єктів ПЗФ загальнодержавного та місцевого значення	635/ 134453,5099			
	Фактична площа ПЗФ (без урахування площі тих об'єктів ПЗФ, що входять до складу територій інших об'єктів ПЗФ)	123060,8599			

**Перелік об'єктів ПЗФ, території яких входять до складу територій інших об'єктів ПЗФ станом на
01.01.2017
Тернопільська область**

Категорія, значення та назва об'єкту ПЗФ, до складу території якого входять інші об'єкти ПЗФ	Перелік об'єктів ПЗФ, території яких входять до складу території іншого об'єкту ПЗФ (категорія, значення, назва, тип)	Площа, га
1. Природний заповідник „Медобори”	1. Пам'ятка природи загальнодержавного значення „Печера „Перлина”, геологічна	-
Разом в межах ПЗ	Кількість об'єктів, од. - 1	-
2. Національний природний парк „Кременецькі гори”	1. Заказник загальнодержавного значення „Веселівський”, ботанічний	151,00
	2. Заказник загальнодержавного значення „Довжоцький”, ботанічний	105,00
	3. Заказник місцевого значення „Білокриницький”, загальнозоологічний	457,00
	4. Заказник місцевого значення „Волинський”, загальнозоологічний	689,00
	5. Пам'ятка природи місцевого значення „Скелі Словацького”, геологічна	1,00
	6. Пам'ятка природи місцевого значення „Кременецька бучина №1”, ботанічна	0,80
	7. Пам'ятка природи місцевого значення „Кременецька бучина №2”, ботанічна	6,80
	8. Пам'ятка природи місцевого значення „Модриново-букове насадження”, ботанічна	3,80
	9. Пам'ятка природи місцевого значення „Гора „Стіжок”, геологічна	9,80
	10. Пам'ятка природи місцевого значення „Гора „Уніяс”, геологічна	6,30
	11. Пам'ятка природи місцевого значення „Данилова гора”, геологічна	11,20
	12. Пам'ятка природи місцевого значення „Білокриницька бучина №1”, ботанічна	9,70
	13. Пам'ятка природи місцевого значення „Білокриницька бучина №2”, ботанічна	7,60
Разом в межах НПП	Кількість об'єктів, од. – 13	1459,0
3. Національний природний парк „Дністровський каньйон”	1. Заказник загальнодержавного значення „Касперівський” ландшафтний	715,00
	2. Заказник загальнодержавного значення „Обіжєвський”, ботанічний	162,00
	3. Заказник загальнодержавного значення „Жижавський”, ботанічний	155,00
	4. Заказник загальнодержавного значення „Урочище „Криве”, ботанічний	56,00
	5. Пам'ятка природи загальнодержавного значення „Урочище „Трубчин”, ботанічна	5,00
	6. Пам'ятка природи загальнодержавного значення „Печера „Оптимістична”, геологічна	-
	7. Пам'ятка природи загальнодержавного значення „Печера „Озерна”, геологічна	-
3. Національний природний парк „Дністровський каньйон”	8. Пам'ятка природи загальнодержавного значення „Печера „Кришталева”, геологічна	-
	9. Пам'ятка природи загальнодержавного значення „Печера „Вертеба”, геологічна	-
	10. Пам'ятка природи загальнодержавного значення „Печера „Ювілейна”, геологічна	-
	11. Пам'ятка природи загальнодержавного значення „Урочище „Глоди”, ботанічна	16,00
	12. Пам'ятка природи загальнодержавного значення „Заліщицька діброва в Шугроминцях”, ботанічна	85,00

Категорія, значення та назва об'єкту ПЗФ, до складу території якого входять інші об'єкти ПЗФ	Перелік об'єктів ПЗФ, території яких входять до складу території іншого об'єкту ПЗФ (категорія, значення, назва, тип)	Площа, га
	13. Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва „Більче-Золотецький парк”	11,00
	14. Регіональний ландшафтний парк „Дністровський каньйон”	8235,31
	15. Заказник місцевого значення „Урочище „Вівошів”, ботанічний	18,00
	16. Заказник місцевого значення „Касперівсько-Городоцький”, іхтіологічний	36,80
	17. Заказник місцевого значення „Городоцько-Добрівлянський”, іхтіологічний	51,00
	18. Пам'ятка природи місцевого значення „Космиринська травертинова скеля”, комплексна	0,25
	19. Пам'ятка природи місцевого значення „Печера „Нагірянська”, геологічна	5,00
	20. Пам'ятка природи місцевого значення „Печера „Славка”, геологічна	0,80
	21. Пам'ятка природи місцевого значення „Печера „Язичеська”, геологічна	0,50
	22. Пам'ятка природи місцевого значення „Печера „Жолоби”, геологічна	2,00
	23. Пам'ятка природи місцевого значення „Скелі семи джерел”, геологічна	1,00
	24. Пам'ятка природи місцевого значення „Силурійські відклади в Окопах”, геологічна	1,00
	25. Пам'ятка природи місцевого значення „Дзвенигородські відслонення силуру”, геологічна	0,15
	26. Пам'ятка природи місцевого значення „Силурійсько-девонські відклади в Дністровому”, геологічна	1,00
	27. Пам'ятка природи місцевого значення „Іване-Золотецький розріз нижнього девону”, геологічна.	2,00
	28. Пам'ятка природи місцевого значення „Устецький розріз нижнього девону”, геологічна.	1,00
	29. Пам'ятка природи місцевого значення „Відслонення п'ятої тераси Дністра”, геологічна.	0,10
	30. Пам'ятка природи місцевого значення „Відслонення шостої тераси Дністра”, геологічна.	0,05
	31. Пам'ятка природи місцевого значення „Відслонення силуру в Трубчині”, геологічна.	1,00
	32. Пам'ятка природи місцевого значення „Худиківські відслонення нижньокрейдових відкладів”, геологічна.	2,00
	33. Пам'ятка природи місцевого значення „Рівна скеля”, геологічна.	1,00
	34. Пам'ятка природи місцевого значення „Дністровські феномени”, геологічна.	1,00
	35. Пам'ятка природи місцевого значення „Касперівські скелі”, геологічна	5,00
	36. Пам'ятка природи місцевого значення „Сеноманські багатирі”, геологічна	0,10
	37. Пам'ятка природи місцевого значення „Дорогичівські скелі”, геологічна	1,30

Категорія, значення та назва об'єкту ПЗФ, до складу території якого входять інші об'єкти ПЗФ	Перелік об'єктів ПЗФ, території яких входять до складу території іншого об'єкту ПЗФ (категорія, значення, назва, тип)	Площа, га
	38. Пам'ятка природи місцевого значення „Монастирська скеля”, геологічна.	0,50
	39. Пам'ятка природи місцевого значення „Каскад русилівських водоспадів”, гідрологічна.	2,00
	40. Пам'ятка природи місцевого значення „Сокілецькі водоспади”, гідрологічна.	1,00
3. Національний природний парк „Дністровський каньйон”	41. Пам'ятка природи місцевого значення „Вістряньська діброва”, ботанічна.	9,70
	42. Пам'ятка природи місцевого значення „Горіх чорний (ділянка №3)”, ботанічна.	1,50
	43. Пам'ятка природи місцевого значення „Горіх чорний (ділянка №4)”, ботанічна.	2,50
	44. Пам'ятка природи місцевого значення „Берекова діброва в Шутроминцях”, ботанічна.	13,80
	45. Пам'ятка природи місцевого значення „Сосна чорна коропецька №1”, ботанічна.	2,30
	46. Пам'ятка природи місцевого значення „Сосна чорна коропецька №2”, ботанічна.	0,80
	47. Пам'ятка природи місцевого значення „Дорогичівські дуби”, ботанічна	0,90
	48. Пам'ятка природи місцевого значення „Шутроминські дуби”, ботанічна	0,08
	49. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб Берем'янський”, ботанічна.	0,04
	50. Пам'ятка природи місцевого значення „Дзвенигородська степова ділянка №1”, ботанічна.	3,00
	51. Пам'ятка природи місцевого значення „Берем'янська наскельно-степова ділянка”, ботанічна.	18,00
	52. Пам'ятка природи місцевого значення „Богданівський степ”, ботанічна.	7,76
	53. Пам'ятка природи місцевого значення „Синьківська кострицева степова ділянка”, ботанічна.	9,20
	54. Пам'ятка природи місцевого значення „Зозулинська степова ділянка №1”, ботанічна.	2,40
	55. Пам'ятка природи місцевого значення „Зозулинська степова ділянка №2”, ботанічна.	1,00
	56. Пам'ятка природи місцевого значення „Деренівська стінка”, ботанічна.	6,00
	57. Пам'ятка природи місцевого значення „Стінка „Криве”, ботанічна.	5,00
58. Пам'ятка природи місцевого значення „Стінка „Городок -Костільники”, ботанічна.	11,40	
59. Пам'ятка природи місцевого значення „Устечківська ділянка”, ботанічна.	1,10	
60. Пам'ятка природи місцевого значення „Хмельівська ділянка”, ботанічна.	6,00	
61. Пам'ятка природи місцевого значення „Сокілецька колонія чапель”, зоологічна.	7,00	
Разом в межах НПП	Кількість об'єктів, од. –61	9685,34
4. Регіональний ландшафтний парк „Дністровський каньйон”	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Відслонення девону в с. Вістря №1”, геологічна.	0,15

Категорія, значення та назва об'єкту ПЗФ, до складу території якого входять інші об'єкти ПЗФ	Перелік об'єктів ПЗФ, території яких входять до складу території іншого об'єкту ПЗФ (категорія, значення, назва, тип)	Площа, га
	2. Пам'ятка природи місцевого значення „Відслонення девону в с. Вістря №2”, геологічна.	0,15
	3. Пам'ятка природи місцевого значення „Заліщицький горизонт нижнього девону”, геологічна.	1,80
	4. Пам'ятка природи місцевого значення „Травертинові скелі”, геологічна.	0,50
	5. Пам'ятка природи місцевого значення „Червоногородський водоспад”, гідрологічна.	0,70
	6. Пам'ятка природи місцевого значення „Вадівська бучина”, ботанічна.	5,80
	7. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб „Вадівський”, ботанічна.	0,02
	8. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб „Литяцький”, ботанічна.	0,03
	9. Пам'ятка природи місцевого значення „Дзвенигородські дуби”, ботанічна.	0,03
	10. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуби-брати трьохстовбурні”, ботанічна.	0,06
	4. Регіональний ландшафтний парк „Дністровський каньйон”	11. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуби Тараса Бульби”, ботанічна.
12. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб колоновидної форми”, ботанічна.		0,01
13. Пам'ятка природи місцевого значення „Ясен графа Генріха Борковського”, ботанічна.		0,04
14. Пам'ятка природи місцевого значення „Гінкго дволопатева”, ботанічна.		0,02
15. Пам'ятка природи місцевого значення „Бундук канадський”, ботанічна.		0,01
16. Пам'ятка природи місцевого значення „Софора японська”, ботанічна.		0,01
17. Пам'ятка природи місцевого значення „Горіх ведмежий №1”, ботанічна.		0,01
18. Пам'ятка природи місцевого значення „Мельнице-Подільська стінка”, ботанічна.		5,00
19. Пам'ятка природи місцевого значення „Дзвенигородська степова ділянка №2”, ботанічна.		2,00
20. Пам'ятка природи місцевого значення „Устянська ділянка”, ботанічна.		1,50
21. Пам'ятка природи місцевого значення „Надустянська ділянка”, ботанічна.		1,50
22. Пам'ятка природи місцевого значення „Теребіш”, ботанічна		0,90
23. Дендрологічний парк місцевого значення „Заліщицький дендропарк”.		2,00
24. Парк – пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення „Заліщицький”.		5,00
25. Парк – пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення „Коропецький”.		6,00
Разом в межах РЛП	Кількість об'єктів, од. –25	33,28
5. Заказник загальнодержавного значення „Касперівський”, ландшафтний	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Касперівські сфінкси”, геологічна.	0,10
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, од.–1	0,10
6. Заказник загальнодержавного значення	1. Заказник місцевого значення "Жеребки", ботанічний	9,60

Категорія, значення та назва об'єкту ПЗФ, до складу території якого входять інші об'єкти ПЗФ	Перелік об'єктів ПЗФ, території яких входять до складу території іншого об'єкту ПЗФ (категорія, значення, назва, тип)	Площа, га
„Товтровий степ”, ландшафтний	2. Заказник місцевого значення "Галушинецький", ландшафтний	51,00
<i>Разом в межах заказника</i>	<i>Кількість об'єктів, од. - 2</i>	60,60
7. Заказник загальнодержавного значення „Дача Галілея”, лісовий	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Еталон модриново-ясеневого насадження з домішками сосни і дуба звичайного”, ботанічна.	3,70
	2. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб звичайний (1 дерево)”, ботанічна	0,01
	3. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб звичайний (1 дерево)”, ботанічна	0,01
7. Заказник загальнодержавного значення „Дача Галілея”, лісовий	4. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб звичайний (1 дерево)”, ботанічна	0,01
	5. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб звичайний (1 дерево)”, ботанічна	0,01
	6. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб звичайний (1 дерево)”, ботанічна	0,01
	7. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб звичайний (6 дерев)”, ботанічна	0,06
	8. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб звичайний (1 дерево)”, ботанічна	0,01
	9. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб звичайний (2 дерева)”, ботанічна	0,02
	10. Пам'ятка природи місцевого значення „Модрина європейська” (6 дерев)”, ботанічна	0,06
<i>Разом в межах заказника</i>	<i>Кількість об'єктів, од. – 10</i>	3,90
8. Заказник загальнодержавного значення „Суразька дача”, лісовий	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Сосна звичайна” (1 дерево)”, ботанічна	0,01
	2. Пам'ятка природи місцевого значення „Сосна звичайна” (1 дерево)”, ботанічна	0,01
	3. Пам'ятка природи місцевого значення „Модрина європейська” (1 дерево)”, ботанічна	0,01
	4. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб „Суразький”, ботанічна	0,02
	5. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуби Тараса Шевченка”, ботанічна	0,02
	6. Пам'ятка природи місцевого значення „Сосна Лесі України”, ботанічна	0,05
	7. Дендрологічний парк місцевого значення „Суразький ім. Дубровинського”	4,7
<i>Разом в межах заказника</i>	<i>Кількість об'єктів, од. - 7</i>	4,82
9. Заказник загальнодержавного значення „Яблунівський”, ботанічний	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб „Яблунівський”, ботанічна	0,03
	2. Пам'ятка природи місцевого значення „Копичинецька бучина,, ботанічна	1,00
<i>Разом в межах заказника</i>	<i>Кількість об'єктів, од. – 2</i>	1,03
10. Заказник загальнодержавного значення „Шупарський”, ботанічний	1. Пам'ятка природи місцевого значення «Шупарська бучина №1», ботанічна	8,00
	2. Пам'ятка природи місцевого значення «Шупарська бучина №3», ботанічна	19,00
	3. Пам'ятка природи місцевого значення „Шупарський феномен”, ботанічна	0,50
<i>Разом в межах заказника</i>	<i>Кількість об'єктів, од. – 3</i>	27,50
11. Заказник місцевого значення „Буда”, загальнозоологічний	1. Заказник місцевого значення „Урочище „Угринів”, ботанічний	11,00

Категорія, значення та назва об'єкту ПЗФ, до складу території якого входять інші об'єкти ПЗФ	Перелік об'єктів ПЗФ, території яких входять до складу території іншого об'єкту ПЗФ (категорія, значення, назва, тип)	Площа, га
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, од. – 1	11,00
12. Заказник місцевого значення „Мало-Березовицько- Іванчанський”, загальнозоологічний	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб Гетьмана”, ботанічна	0,04
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, од. – 1	0,04
13. Заказник місцевого значення „Звіринець”, загальнозоологічний	1. Заказник місцевого значення „Шибалинський”, ботанічний	10,00
	2. Заказник місцевого значення „Комарівський”, ботанічний	46,90
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, од. – 2	56,90
14. Заказник місцевого значення „Рудники”, загальнозоологічний	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Рудницька бучина”, ботанічна	22,00
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, од. – 1	22,00
15. Заказник місцевого значення „Озерянський”, загальнозоологічний	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Пилатківське джерело”, гідрологічна	0,01
	2. Пам'ятка природи місцевого значення „Борухівські озерця”, гідрологічна	5,00
	3. Пам'ятка природи місцевого значення „Горіх чорний (ділянка №5)”, ботанічна	0,20
	4. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб «Констанційський»”, ботанічна	0,02
	5. Пам'ятка природи місцевого значення „Карія біла”, ботанічна	0,02
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, од. – 5	5,25
16. Заказник місцевого значення „Заброддя”, загальнозоологічний	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Забродівська діброва №1”, ботанічна	9,20
	2. Пам'ятка природи місцевого значення „Забродівська діброва №2”, ботанічна	7,30
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, од. – 2	16,50
17. Заказник місцевого значення „Зелений дуб 2”, загальнозоологічний	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Діброва „Зелений дуб””, ботанічна	4,50
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, од. – 1	4,50
18. Пам'ятка природи місцевого значення „Урочище „Вавринів”, комплексна	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Відслонення девону у м. Чорткові”, ботанічна	0,10
Разом в межах пам'ятки природи	Кількість об'єктів, од. – 1	0,10
19. Пам'ятка природи «Стінка „Угринська”, комплексна	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Гравітаційні складки”, геологічна	0,50
Разом в межах пам'ятки природи	Кількість об'єктів – 1	0,50

Категорія, значення та назва об'єкту ПЗФ, до складу території якого входять інші об'єкти ПЗФ	Перелік об'єктів ПЗФ, території яких входять до складу території іншого об'єкту ПЗФ (категорія, значення, назва, тип)	Площа, га
20. Пам'ятка природи місцевого значення „Завалівська бучина №1”, ботанічна	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Бук лісовий (1 дерево)”, ботанічна	0,01
<i>Разом в межах пам'ятки природи</i>	<i>Кількість об'єктів, од. – 1</i>	<i>0,01</i>
21. Дендрологічний парк загальнодержавного значення "Хоростківський"	1. Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення "Ясень строкатий"	0,01
<i>Разом в межах дендропарку</i>	<i>Кількість об'єктів, од.- 1</i>	<i>0,01</i>
22. Пам'ятка природи місцевого значення „Скала-Подільська діброва”, ботанічна	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб звичайний (1 дерево)”, ботанічна	0,01
	2. Пам'ятка природи місцевого значення „Дуб звичайний (1 дерево)”, ботанічна	0,01
<i>Разом в межах пам'ятки природи</i>	<i>Кількість об'єктів, од. – 2</i>	<i>0,02</i>
23. Пам'ятка природи місцевого значення „Луб'янківський модринник”, ботанічна	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Модрина японська (4 дерева)”, ботанічна	0,04
<i>Разом в межах пам'ятки природи</i>	<i>Кількість об'єктів, од. – 1</i>	<i>0,04</i>
24. Пам'ятка природи місцевого значення „Нарайівська бучина”, ботанічна	1. Пам'ятка природи місцевого значення „Бук лісовий (1 дерево)”, ботанічна	0,01
<i>Разом в межах пам'ятки природи</i>	<i>Кількість об'єктів, од. – 1</i>	<i>0,01</i>
25. Парк – пам'ятка садово- паркового мистецтва загальнодержавного значення „Раївський”	1. Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення „Дуб Богдана Хмельницького”, ботанічна	0,04
	2. Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення ”Дуб „Богатир”, ботанічна	0,03
	3. Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення „Дуб „Велетень”, ботанічна	0,02
<i>Разом в межах парку</i>	<i>Кількість об'єктів, од. – 3</i>	<i>0,09</i>
26. Парк – пам'ятка садово- паркового мистецтва місцевого значення „Заліщицький”	1. Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення „Гінкго Ігнатія Браницького”, ботанічна	0,04
	2. Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення „Дуб „Над Дністром”, ботанічна	0,07
<i>Разом в межах парку</i>	<i>Кількість об'єктів, од. – 2</i>	<i>0,11</i>

Разом 152 об'єкти ПЗФ загальною площею 11392,65 га

VIII. ДОКУМЕНТИ

ІХ. ГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ